

ሰበር ጋህዲ

**ህዝቢ ስዩ ምስተደተ
ስዩሞ ሓቂ መስክሩ
ብናደ ሓሶተ ታሪኽ
ተዓጂብኩም
ሳይተሓምብጡ!!**

ብዙይፈረስ እናጋለቡ ናይ ህዝቢ ታሪኽ

ዝኸለሱ ፀሓፊ

እዙ ኣርእስቲ እዙይ ዝመረፀኩሉ ምኽንያት ብዙይ ሓደ መበገሲ ኣይኮነን። ብዘበባ ፅንዓት ዝብል ናይ ትግርኛ መፅሓፍ ሓቀኛ ታሪኽ ዝብል ብጋዜጠኛ ሃይላይ ሓድጉ ከበደ ዝተፃሕፈ 337 ገፅ ዝሓዘ መፅሓፍ ብ12 ናይ ትእምት ትካላትን 11 መንግስታዊ ቤት ፅሕፈታት ሓደ ናይ ግሊ ትካልን ማለት እስፖንሰር ዝገበርዎ እንትኾኑ። ካብ ትእምት ትካላት ንምግላፅ፡-

1. ትእምት ኣይተ ስዩም መስፍን ብቦርድ ዝመርሑዎ ስፖንሰር
2. ኢዛና መአድን ልምዓት ኣብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ
3. ሂወት ሕርሻ ካንፓኒ ኣብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ
4. ጉና ስራሕቲ ንግዲ ኣብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ
5. መስፍን እንጅነሪግ ኣብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ
6. ውጋገን ባንኪ ኣብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ
7. ኣዲስ መድሓኒት ፋብሪካ ኣብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ
8. ትራንስ ኢትዮጵያ ኣብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ
9. ኣልመዳ ጨርቃ ጨርቂ ኣብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ

10. መሰቦ ስሚንቶ ፋብሪካ አብ ትሕቲ ትእምት ዝርከብ
11. ደደቢት ፍትሓዊ ልቓሕ አብ ትሕቲ ማ/ረድኤት ትግራይ ዝርከብ
12. ተከዘ ኳዕቲ ማይ አብ ትሕቲ ማ/ረድኤት ትግራይ ዝርከብ
13. ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግርይ ብናይ መንግስቲ ገንዘብ
14. ምምሕዳር ወረዳ ወርዲ ለኽ ብናይ መንግስቲ ገንዘብ
15. ምምሕዳር ከተማ ሽረ እንዳስላሴ ብናይ መንግስቲ ገንዘብ
16. ምምሕዳር ከተማ ወረዳ ዓድዋ ብናይ መንግስቲ ገንዘብ
17. በዓል መዚ ከባብያዊ ሓለዋ ክልል ትግራይ ብናይ መንግስቲ ገንዘብ
18. ምምሕዳር አጠቓቕማ መሬትን ብናይ መንግስቲ ገንዘብ
19. ምምሕዳር ወረዳ ኢሮብ ብናይ መንግስቲ ገንዘብ
20. ምምሕዳር ወረዳ ሓውዜን ብናይ መንግስቲ ገንዘብ

21. ኮርፖሬሽን ሓይሊ መብራህቲ ብናይ መንግስቲ ገንዘብ

22. መንገዲ አየር ኢትዮጵያ ብናይ መንግስቲ ገንዘብ ብአይተ ስዩም ብቦርድ ዝምራሕ

23. ኢናክ ኮምፒተር ትራዲንግ ናይ ግሊ ትካል

እዘን ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ ትካላት ስፖንሰር ዝገበርኦ መፅሓፍ ኣብ ድባይ ተሓቲሙ ብመንገዲ አየር ኢትዮጵያ ተጓጊዙ ብወርሒ ሚያዝያ 2001 ዓ.ም ኣብ ሂልተን ሆቴል ብአይተ ስዩም መስፍን ተመሪቐ።

አይተ ስዩም መስፍን ነቲ መፅሓፍ ክምርቐ እንተለው ሕንቕንቕ ናይ ምባል ምልክት ነይርዎም ሕንቕንቕ መበሊኦም ምኽንያቱ ግን እንዲዲ።

ፀሓፊ ፅንዓት ወዲ ተጋደላይ ብምኻኑ ኣብቲ ከባቢ ዝነበሩ ናይ አይተ ስዩም ስዓብቲ የድንቁዎ ነይሮም።

አቦ ፀሓፊ ፅንዓት አይተ ሓድጉ ከበደ ይብሃሉ ዓዶም ብአቦኦም ገንበላ ኾይኑ ብእንኦም ድማ ኣብ ድድባ ደርጊ ዓጀን ካብ ገባር ስድራ ዝተወለዱ እዮም። አይተ ሓድጉ ካብ ቀዳማይ ክሳብ 12 ክፍሊ ትምህርቶም ኣብ መቐለ ተማሂሮም ኣካለ መጠን ምስ በፅሑ ብስርዓት ሃይለስላሴ ባሕሪ ሓይሊ ኢትዮጵያ ተቆፂሮም ብባሕሪ ሓይሊ ማሪን ኩማንዶን

ተክኒክን ኮይኖም ንኣስታት 9ተ ዓመት እናሰርሑ ፀኒሖም፡፡ ደርጊ ናብ ስልጣን ምስ መፀ ነቲ ስርዓት ብምቕዋም ኣብ ባዕዕን ኣስመራን ምስ ዝነበሩ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ስሪዒት ተወዲቦም ንኣስታት ክልተ ዓመት ፀኒሖም ብዕለት 10/1/70 ዓ.ም ካብ ኣስመራ ንዖሮና ብኡ ኣቢሎም ናብ ወረዳ እገላ ጣብያ ክሊላዕ ቁሻት ማይ ሓማቶ ናብ ዝርከብ ክፍሊ ታዕሊም ተ.ሓ.ህ.ት መዲኦም ን50 መዓልቲ ወታደራዊ ታዕሊም ናብ ሓይሊ 22 ቀለበት ዝመርሓ ተመዲቦም ዕቡቕ ተዋጋኣይን መዋጋኣይን ኮይኖም ክሳብ 1971 ዓ.ም ወርሒ ጉንበት ኣብ ሓይሊ 22 ፀኒሖም ብዝነበሮም ናይ ወታደራዊ ሳይነስ ፍልጠትን ልምድን ኣብ ክፍሊ ታዕሊም ህ.ወ.ሓ.ት(02) ተመዲቦም ክሳብ 1973 ዓ.ም ወርሒ ሓምለ 02 ፀኒሖም ብዝነበሮም ሙያ ናብ ሓኽፊን ላዕለዋይ ወታደራዊ ቤት ትምህርቲ ወታደራዊ ሳይነስን ኣመራርሓን ከስልጥኑ ተመዲቦም ንኣስታት 10 ዓመት ብብዙሕ ዙራት ዝቐፀሩ መራሕቲ ጋንታ፣ሓይሊ፣በጠሎኒ ፣ሰለላ፣ ሃንደሳ ስንቕን ዕጥቕን ኮታስ ኩሉ ዓይነት ወታደራዊ ስታፍ እናስልጠኑ ፀኒሖም ደርጊ ኣብ ምድምሳስ ፅሩያት ወታደራዊ ኣዘዝቲ መራሕቲ ኣብ ምፍራይ ወሳኒ ኣስተዋዕኦ ዝነበሮም ጅግና እዮም፡፡

ጅግና ሓድጉ ከበደ ደርጊ ምስ ተሳዕረ ናይ ደርጊ ዝነበራ ናይ ባሕሪ ተዋጋእቲ መርከባት ንኸሕልው ኣብ ጅቡቲ ተመዲቦም እናሰርሑ ፀኒሖም። ብ1987 ዓ.ም ሓጋይ ኣብ ጅቡቲ ብዘጋጠሞም ሃንደበታዊ ሕማም ካብዚ ዓለም ብሞት ተፈሊዮም። ኣይተ ሓድጉ ምስ ሞቱ ኣብ ከባቢ ጅቡቲ ዝነበሩ ኢትዮጵያውያን ገንዘብ ብምውፃእን መቐለ ሰዲዶሞም። ኣብ ወረዳ እንድርታ ከተማ መቐለን ብዝነበሩ ቤተሰቦምን ተጋደልትን ኣብ እንዳማርያም ቤተ ክርስቲያን ስርዓት ቀብሮም ተፈፂሙ።

ኣይተ ሓድጉ ከበደ ብዕላምኦም ፅኑ ሰብ ጅግንነትን ሓቅነቶም ብኩሉ ተጋደላይ ዝፍለጡ ተፈታዎይን ንማንም ዘይለማመፅን ዘይሕሸክርን ከም ገሊኦም ብዘይፈረስ ከምዘይጋልቡን ጅግና ትግራዊይ እዮም ነይሮም።

ናይ ጅግና ተጋደላይ ሓድጉ ከበደ ታሪኽ ብንኡሽተይ እንተኾነ 'ውን ከዘንቱ ዝተገደድኩሉ እዞም ፀሓፊ ፅንዓት ጋዘጠኛ ሃይላይ ሓድጉ ወዲ ተጋደላይ ሓድጉ ከበደ እዩ ስለዝበሉ ንእሽተይ ናይ ተጋደላይ ሓድጉ ቕንዕና፣ ሓቀኝነት፣ ብዕላማ ፅኑ-ፀንት ንዝኾነ ነገር ዘይምብርኽኽ ንሰባት (ንሰብ ስልጣናት) ንምሕጓስ ክብል ዘይለማመፁን ናይ ሓቂ ጠበቓ

ምንባርም ክፈልጡን ንድሕሪት ንዝፀሕፍዎን ዝሰርሕዎምን ናይ ኣቦኦም ኣሰር ተኸቲሎም ክጓግዙ ምእንቲ እዩ።

ፀሓፊ ፅንግት ሃይላይ ዕድሚኦም ወዲ 31 ዓመት ከምዝኸነ ይዛረቡ ኣይተ ሓድጉ ከበደ ድማ ካብ ዝጋደሉ 32 ዓመቶም እዮም።

ፀሓፊ ፅንግት ዝፀሓፎ መፅሓፍ ኩሉ ክፈልክዎን ክመሃረሉን ዝግበኦ ኣብዙ መፅሓፍ እዙይ ዝረእኹዎ ጥንኲር ጎኒ።

1. እቲ መፅሓፍ ሒዝዎ ዘሎ ሓቂ ድዩ ሓሶት ንበይኑ ክንሪኦ ብዛዕባ እቲ ናይቲ መፅሓፍ ስነፅቡኻ ኣጠቓቕማ ቃላትን ናይ ቋንቋ ትግርኛ ክእልትን ብስነፅሑፍ መድያዊ ንትውልዲ ክሓልፍ ዝግበኦ ስነ ፅሑፍ እዩ። ክሳብ ሕይ ዝረእኹዎም ናይ ትግራኛ መጻሕፍቲ ብዘይካ ናይ ጋዘጠኛን ደራስን ግርማይ ገብሩ ዝፀሓፎም ትግርኛ መጻሕፍቲ ካብቶም ካልኦት ናይ ሃይላይ ሓድጉ ዝሕሽ እዩ። ንግርማይ ገብሩ እኳ ክሳብ ሕይ ዝወዳደሮ ፀሓፊ(ደራሲ) ኣብ ትግራይ ኣይተረኽበን።

ብኻሊእ ገፅ ፀሓፊ ሃይላይ ሓድጉ ዋላኳ ከምቲ ርእሲ እዙ ፅሑፍ ብዘይፈረሰ ዝጋልብ እኳ እንተበልኩዎ እዙ መንእሰይ እዙይ ታሪኽ ተ.ሓ.ህ.ት ክፅሕፍ እዩ ኢሉ ጊዚኡ ኣጥፊኡ ሓንጎሉ ክመራመር ጌሩ ዋላ ብዙሓት ዘይሓቕታት

ዝሓዘ መፅሓፍ ይኹን ንተበግስኡ ግን ክምስገን ዝግብኦ እዩ። ካልኦት መናእሰያት 'ውን ንሓቂ ተትመራመሩ ፅቡቕ ነይሩ።

እዚ ፀሓፊ ናይ ስነ ፅሑፍን ትግርኛ ቋንቋን ክእለቱ ከምቲ ልዕል ኢሊ ዝገለፀኩዎ ዝምስገን ኾይኑ ብኻሊእ ገፅ ኣብቲ መፅሓፍ ዘሎ ሓቀኛ ታሪኽ ዋላ ኣይኹን ዝነበረን ዘይነበረን ኣቀናቢሩ ብጡዑማት ናይ ትግርኛ ቻላት ናይ ምቕንባር ተኸእሎኡ ክድነቕ ዝግቦኦ መንእሰይ እዩ።

ነዙ ኪኢላ መንእሰይ እዙይ ሓቀኛ ታሪኽ ንኸፅሕፍ እናመገብካ ከመይ ዝበለ ፀሓፍን ደራሳይን ምዃን ነይሩ።

እንባኣርክስ ናብቲ ትሕዝቶ ፅንዓት ዝብል መፅሓፍ ክኣቱ እሞ ነቶም ኣብቲ መፅሓፍ ሓቀኛ ታሪኽ ተባሂሎም ሰፊሮም ዘለው ታሪኻት ንርኣ።

ነቶም ሓቂ እዮም ኢሊ ዝኣምነሎምን ክሳብ ሕይ ዘይፈልጦም ዘይረኣይኹዎም ዘይሰማዕኹዎም ሓቂ ወይ ሓሶት ምዃኑ ዝፈልጦ ክነቕፍዎ (ክንእድዎ) ገዲፈዮ ኣለኹ።

እቶም ሓሶት ዝኾኑን ፀሓፊ ፅንዓት ንዘይምልከቶምን ንዘይነበርሎምን ዘይሰርሕዎ ለጢፈሎም(ሸሊምዎም) ዘለው ሙስሊይ ዝኾነ ታሪኽ ሓደ ብሓደ በቢ ገዎም በቢ

መስመርም እናሐበርኩ ህዝቢ ንኸፈልጦ ንምምስካር ክፍትን እዩ።

ሕይ 'ውን ብዘይፈረስ ምግላብ ታሪኽ ህዝብን ተቓለስትን

ትኸልሱ ኣለኹም

ኣብ ገፅ 18 ሓዱሽ መስመር 4^ተ ክሳብ ገፅ 19 ሓዱሽ መስመር 3^ተ ዘሎ ኣቶ ኣምባዩ መስፍን ንኣይተ ገሰሰው ኣየለ ረኽቡ ብዛዕባ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ከዘራርቦ ካብ ማሕበር ዩንቨርስቲ ተጋሩ ከምተላእኽ እሞ ሱሑል (ገሰሰው) ነቲ ናይ ኣምባዩ ሓሳብ ቀሊጥፉ ከምተቐበሎ ይዛረብ ብተወሳኺ ኣምባዩ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዩንቨርስቲ ናይ ተማህሮ ማሕበር ተጋሩ መራሒ ከምዝነበረ የዘንቱ መቐስ ፀሓፊ ፅንዓት ተነጊሩም እምበር ዝፈልጦ ነገር የብሉን እቲ ሓቂ ግን፡-

1. በቲ ጊዜ እቲይ ንተማሃሮ እናረኸበ ንቓልሲ ዘለዓዕል ዝነበረ ኣብ ፓርላማ መድረኽ ተይተረፈ ዕድገት ብሕብረት ንኸይዕወት ዝገብር ዝነበረ ገሰሰው ኣየለ ምንባሩ ምስኡ ዝተሓባበሩ ዝነበሩ ካብ ዓበይቲ ሰባት ኣይተ ወለሉኡል ስዩም ዓዶም ዓድዋ ዝኾኑ፤ ኣይተ ስዩም ገ/ኪዳን ዓዶም ሸረ ዝነበሩ፤ግራዝማች ሓዱሽ ንሩሑሴን ዓዶም ሸረ ኣብ መቐለ እንዳ ሓጂ ዓብዱ ትራንስፖርት ስሜን ቀጠና ዝሰርሑ ዝነበሩ ካሎኦትን ኮይኖም

መንግሥቱ ንዝሰጠኡ ተማሃራይ ብምሕጋዝ ብሰንኸ ድኽነት ትምህርቲ ዘቋርፁ ካብ ሰባት ብምትሕብባርን ካብ ጅቡኡምን እናውፅኡ ነቲ ቻልሲ ባይታ ዝፈጠሩ ስራሕቲ ካብ 1960ታት ዓ.ም ጀሚሮም ዝንቐሳቐሱ ከምዝነበሩ ብምርሳዕ ናይ ንኣይተ ስዩም ዘይኮነ ታሪኽ ብምሽላም (ብምኩሓል)ኣይተ ስዩም 'ውን ፅቡቕ ኣይኮነን ነቲ ኩሉ እቲ ታሪኽ ዝሰርሖን ዝፈልጦን ኣጉሂዎ እዩ።

2. ኣብ ኣዲስ ኣበባ ናይ ተጋሩ ማሕበር ዩንቨርሲቲ መራሒ ዝነበረ ኣግኣዚ እዩ ነይሩ። ነዙ ታሪኽ እዙይ ኣይተ ስዩም ከመይ ይሪኢዎ መቐስ ቅድሚ እቲ መፅሓፍ ቕድሚ ምምራቕ ኣንቢቦምዎ ከምዝኾኑ እዩ ዝኣምን ኣብቲ ምርቓውን ብምኽንያት ሕንቕንቕ እናበሎም ይዛረቡ ስለዝነበሩ ኣንቢቦም ነይሮም ዝብል ግምት እዩ ዘሎኒ። ኣይተ ስዩም ኣብዛ ነጥቢ ኣሪሞም ዘይምሕላፎም ዓገብ ጌሮም ምኽንያቱ ናይ ተጋሩ ማሕበር ዩንቨርሲቲ መራሒ ዝነበረ ኣግኣዚ ስለዝኾነ።

3. ገሰሰው ኣየለ ካብ 1953 ዓ.ም ጀሚሩ ንስርዓት ሃፀይ ሃይለስላሴ ንምድርባይ ቃልሲ ዝጀመረ እዩ ድሕሪኡ 'ውን ብዝተፈላለዩ ኣገባብ በቲ እዋን እቲይ ዝነበረ ቀለም ዝቆፀረ መንእሰይ ብልምዓት እናመኻነዩ ዝቻለስ ዝፀንሐ

እዩ። ንመጀመርታ ጊዜ ንአግኣዝን ንበሪሁ በርሀን ንሙሉ ሓጎስ ወዲ ስልክኛን ረኺቡ ድሕሪኡ ንበዓል ስዩም ረኺቡ አንፃር እቶም ዝነመበሩ ስርዓታት ንክቻለሱ ብንቕሓት ዘተሓባብር ዝነበረ እዩ። እሞ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብዙ ነጥቢ እዙይ ሓቀኛ ዝኾነ ሓበሬታ ኣይረኽብኻን። እቶም ሓበሬታ ዝሃቡኻ ‘ውን ዓገብ ጌሮም ጌጋ ሓበሬታ ሂቦምኻ ኣለው።

❖ ኣብ ገፅ 23 ሓዱሽ መስመር ኣብ መወዳእታ ወርሒ ነሓሰ 1966 ዓ.ም ራእሲ መንገሻ ስዩም ኣብ ቤተ መንግስቲ መቐለ ከምዘየለው ምስተፈለጠ ኣባላት ማ/ገሰገስቲ ቢሄረ ትግራይ ብመስመር ገርሁ ስርናይ እንትጮ ወይ ብራማ ከም ዝሃደሙ ስለተጠራጠሩ ፅኑፅ ክትትል ንክግበር ንባዓልቶም ፈሊጡ። ይኹን እምበር ራእሲ መንገሻ ብሓገዝ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራን ብገንዘብ ኣብ ራማ ዘመናዊ ሕርሻ ዝውንኑ ዝነበሩ ምስ ራእሲ መንገሻ ዝሰጠመ ምትእስሳር ዝነበሮም ኣይተ ረዳ እዝጊ ምትሕብባር ብመስመር ዓዲ ኣቡን ጌሮም ናብ መዋፊሪታት ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ብኡ ኣቢሎም ድማ ናብ ሱዳን ከምዝኣትው ፀሓፊ ሃይላይ ሓድጉ ፅሒፉ ኣለ።

ፀሓፊ ሃይላይ ሓድጉ አብዙ ሓዳሽ መስመር እዙይ 'ውን ስሕተት ዝግሰሎ ታሪኽ ፅሑፍ ኣሎ እቲ ሓቂ ግን:-

1. ማሕበር ገስገስቲ ብሄረ ትግራይ ዝተመስረተ ድሕሪ መስከረም 1/67 ዓ.ም እዩ ራእሲ መንገሻ ኣቐዲሞም እዮም ዝወፁ:: ኣይተ ሃይላይ ሓድጉ ግን ንኣይተ ስዩም ዘይናቶም ታሪኽ ንኸሸልሙ ክብሉ ማ.ገ.ቤ.ት ብ1966 ዓ.ም ከምተመስረተ ይትርኹ ኣለው:: ብተወሳኺ በዞም ኣብ ሀ.ወ.ሓ.ት ዝላዓለ ስልጣን ዘለዎም በዓል ኣይተ መለስ፣ፀጋይ ጠማለው ካሎኦትን ዝላዓለ ክብሪ ክረክብ ኢሉ ዘይነበርዎን ዘይዋዓልዎን ታሪኽ ክሸልሞም ይርኣ ኣሎ::
2. ሉኡል ራእሲ መንገሻ ብኣይተ ረዳ ኣዝጊ ሓረስታይ ራማ ናብ ጀብሃ ከም ዝሰገሩ ኣይተ ሃይላይ ይገልፅ:: እቲ ሓቂ ግን ግ.ገ.ሓ.ት ዝብሃል ውድብ ልዕሊ 3^ተ ዓመት ውድብ ፈጠሩ ምስ ጀብሃ ስለዝፀንሐ ራእሲ መንገሻ 'ውን ኣብ መቐለ ምስ ዝነበሩ ናይ ግ.ገ.ሓ.ት ስሩዲት(ኣባላት) ርክብ ብምምስራት የውሃንስ ተ/ሃይማኖትን፣ገ/ኪዳን ፋርማሲስት ዓዱ ዓዲ ግራት ተሓባቢሮም ብዘይጥርጠሩ መኻይን ጌሮም ብዛላንበሳ ናብ ኤርትራ ኣስጊረምዎም:: ኣብ ኤርትራ ሃም ኣብ ዝብሃል ቦታ ናይ ተ.ሓ.ኤ ሰብ

ስልጣናት መሐመድ ቐድሞን ፤ሓዱሽ ወልደጀወርግስ፤አማኒኤል ዑቕባይን ተቐቢሎም ብሃዘሞ ንቆላ ሰራዮ ብኡ አቢሎም ብባርካ ንሱዳን አእተውዎም፡፡

አብዚ ጉዳይ እዙይ ዝፈልጦ 1^ይ ባዕሎም ራእሲ መንገሻ አለው 2^ይ በቲ ጊዜ እቱይ ናይ ገድሊ ግንባር ሓርነት ትግራይ መራሕቲ ዝነበሩ ከም በዓል ደጀን ተሰማ፤ተፈራ ካሳ፣ሃይለኪሮስ አስገደ ዓዱ እንድርታ ፤ደስታ ተስፋይ ዓዱ ዓጋመ ወ.ዘ.ተ አለው፡፡ ካብ ተራ ተጋደልቲ ዝነበሩ ድማ ሃይሉ ተሰማ (ገዳፊ)ዓዱ ሳዕሲፅ ሕይ ከባቢ ዓዲ ግራት ዓዲ ሞሳኑ ዝርከብ፤ኣብርሃ ወዲ ሰብዓ ምልሻ ዓዱ ሽረ ሕይ ኣዲስ አበባ ዝርከብ፡፡ስለዝኾነ ፀሓፊ ፅንዓት ሓቕነት ይንእሰኩም አሎ፡፡ግን ድማ ዝኾነ ሰብ ክዕዘቦ ዝግባእ ንሃይላይ እቶም ሓበሬታ ዝሃቡዎ እቲ ዝዓበዩ ስሕተት ዝፈፀሙ ምፃናም ድማ ግሁድ እዩ፡፡

ፀሓፊ ፅንዓት ብሓደ ገፅ ማ.ገ.ቢ.ት 1966 ዓ.ም ከምዝተመስረተ ይገልፁ ብኻሊእ ገፅ ድማ ኣብ ገፅ 23 ሓዱሽ መስመር ሰላስተ(3)ኣብዙ ጊዜ እዙይ ኣንባዩን እቶም ካልኦት 6^ተ ብዎቱን ኣብ መንበሪ ዓርኪ ኣምባዩ ኣኼባ ጌሮም ማ.ገ.ቢ.ት ምምስራቱ ዕላዊ ጌሮም ይብሉ፡፡

ኣብዙይ'ውን ፀሓፊ ፅንዓት ክልተ ነገራት ስሒቱ (ብግጉይ ሓበሬታ) ቀዳማይ ዘይኾነ ታሪኽ ፅሒፎም ካልኣይ 1966 ዓ.ም መወዳእታ ኣባላት ማገበት ለኡል ራእሲ መንገሻ ብእገላን ብራማን ንኸይሃድሙ ንኸተሓዙ ምእንቲ ክሳውዲ ዓፅዮም ነይሮም ይብል ንሰባት ዘይናቶም ታሪኽ ንምሽላም ዓገብ እዩ ንብል።

ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ ገፅ 29 ሓዱሽ መስመር ኣርባዕተ ኣብ ገፅ 30 ሓዱሽ መስመር ሓደ ኣብ ኩሉ ምንቕስቓሳት ኣምባዩን ይሰርሖ ከምዝነበረ ጥራሕ ይገልፁ። ንሽሙ ንኣግኣዝን ንበሪሁን ሓዊሶም ንኣይተ ተስፋይ ወንበዴ 'ውን ፅቡቕ ታሪኽ ይሽልምዎም ኣለው። ኣብዙይ እቲ ሓቂ ኣብ ኣስመራ ዝነበረ ምንቕስቓስ

1. ኣግኣዝ፣በሪሁ፣ሙሉጌታ ሓጎስ፣ግደይ ዘርኣፅዮን፣ኣይተ ገሰሰው ኣየለ፤ በዓል መምህር ስዩም ገ/ኪዳን ከምዝነበሩ ብሂወት ዘለው ዝምስክርዎ እዮም።
2. ኣምባዩ መስፍን ብናይ ኣይተ ኪሮስ ኣለማዮህ ፔጀ እናተጓፀዘ ኣባል ስሪዲት ሻዕብያ ዝነበረ መን ምዃኑ ኣይገልፅን እዙይ ውን ልቢ ወለድ ይመስል ግልፂ ኣይኮነን ኣብዙይ ዝተዓየነ ነገር ኣሎ።

3. አይተ ተስፋይ ወንበዴ ነቲ ሃይላይ ሓድጉ ዝብሎ ዘሎ ታሪኽ ዘፈፅም ዓቕሚ ኣይነበሮምን፡፡
4. አይተ ኪሮስ ኣለማዮህ ቦቲ ጊዜ እቲይ ሉኡል ራእሲ መንገሻ ካብ ደርጊ ኣምሊጦም ሱደን ምስ ኣተው ተሓጉሶም ንሱዳን እናተመላለሱ ንጠራናፊት ንምጅማር ላዕሊ ታሕቲ ዝብሉሉ ዝነበሩ ጊዜ እዩ፡፡ እታ ፔጃ መኪና ኣይተ ስዩም ዝሕዝዋ ዝነበሩ ክረምቲ ክረምቲ ኣብ ሕሞራ ሕርሻን ኣብ ኣስመራ መኻይን ምውፋርን ብደሞዞም ይሰርሑ ስለዝነበሩ ይሕዝዋ ዝነበሩ እምበር ኣይተ ኪሮስ ኣለማዮህ ናይ ማ.ገ.ቢ.ት ዕላማ ፈሊጦም ንመፈፀሚ ስራሕ ዝሃብዎ ኣይነበሪን፡፡ኣብዙይ 'ውን እቲ ታሪኽ ልቢ ወለድ ኻይኑ ተቐሚጡ ኣሎ፡፡ነዙይ ዝፈልጡ ብሂወት ዘለው ብዙሓት ሰባት እዮም፡፡
5. ፀሓፊ ብኸሉ ገፅ ሓበሬታ ተዝእክብ ነይሩ ኣብቲ ምስረታ ማ.ገ.ቢ.ት ዝነበሩ፡-
 1. ኣፅብሃ ዳኝው(ሸዊት ዳኝው) ካብ ዓድዋ
 2. ኣረጋዊ በርሀ(በሪሁ በርሀ) ካብ ዓድዋ
 3. ዘርኡ ገሰሰ(ኣግኣዚ ገሰሰ) ካብ ውቕሮ ክልተ ኣውልዓሎ
 4. ኣምባዩ መስፍን (ስዩም መስፍን) ካብ ኣዘባ

5. አራፋይነ ካሕሳይ (ፀሃዩ ካሕሳይ) ካብ ሸረ
6. ገሰሰው አየለ (ስሑል አየለ) ካብ ሸረ
7. ኣምሃ ፀሃዩ (ኣባይ ፀሃዩ) ካብ ኣኹሱም
8. ኣለም ሰገድ መንገሻ (ሃይሉ መንገሻ) ካብ ተንቤን
9. ሳህለ ኣብርሃ (ስዩ ኣብርሃ) ካብ ቴንቤን
10. ተኸለማርያም ተስፋይ (ዓወት ተስፋይ) ካብ ተንቤን
11. ዮውሃንስ ገ/መድህን (ዋልታ ገ/መድህን) ካብ ኣኹሱም
12. ትኩእ ወሉ (ኣውዓሎም ወሉ) ካብ ኣኹሱም
13. ፋንታሁን ዘርኣፅዮን (ግደይ ዘርኣፅዮን) ካብ ሸረ
14. ሙሉጌታ ሓጎስ (ኣስፍሃ ሓጎስ) ካብ ሸረ
15. ካሕሳይ በርሀ (ደጉተረ ምስግና) ካብ ሸረ
16. ዕቕባዝጊ በዩነ (ረዘነ በዩነ)ካብ ኣኹሱም
17. ለገሰ ዘይናዊ (መለስ ዘይናዊ) ካብ ዓድዋ
18. መለስ በዛብህ ዓዱ ተንቤን ሕርሻ ሚነስተር
19. መሓሪ ተኸለ (ሙሴ ተኸለ) ካብ ኣስመራ
20. መምህር ስዩም ገ/ኪዳን ካብ ሸረ
21. ኣይተ ወለሉኡል ስዩም ካብ ዓድዋ
22. ግራዝማች ሓዱሽ ኑሩሑሴን ካብ ሸረ

- 23. አበበ ገ/መድሀን (አብርሃ ማንጁስ) ካብ ሸረ
- 24. በርሀ ካሕሳይ ስዩም ካብ ሸረ ታሃዱ ፕሮጀክት
- 25. ፋኑስ በላይ (ዮውሰፍ በላይ) ካብ ተንቤን
- 26. መሓመድ ገ/ኸዳን (ሃይለስላሴ ገ/ኸዳን) ካብ አኸሱም
- 27. አርአያ ወሌርግስ (አለምሰገድ ወልርግስ) ካብ አኸሱም
- 28. ደጉተር አባዲ መስፍን ዓዱ ዓድዋ ካልኦትን

እዚኦም ብእዋኑ በብዝዓቕሞም ብፖለቲካ ብኢኮኖሚ ኣብቲ ማሕበር ተጠርኒፎም ዝሰርሑ እንትኾኑ ብፍላይ ኣብ ኣዲስ አበባ፣ትግራይ፣ኤርትራ እናተንቐሳቐሱ 6^ተ ወርሒ መላእ ዝንቐሳቐሱ ዝነበሩ ድማ፡-

- 1. በሪሀ በርሀ
- 2. ኣግኣዚ ገሰሰ
- 3. ኣይተ ገሰሰው ኣየለ
- 4. አለምሰገድ መንገሻ
- 5. ስዩም መስፍን
- 6. አስፍሃ ሓጎስ

7. ግደይ ዘርአዕዮን
8. ኣባይ ፀሃዩ
9. ሙሴ ተኸለ
10. ዓወት ተስፋይ
11. መለስ በዛብህ

ካልኦት በቲ ጊዜ እቲይ ግልፂ ኮይኖም ዘይወፀ ስሪዒት (መስረቲ) ማ.ገ.ቤት ዝነበሩ ብዙሓት እዮም ነይሮም።

ፅሓፊ ፅንዓት ግን ንህ.ወ.ሓት ኣብ ምስረታ ማ.ገ.ቤትን ንመይዳ ደደቢት ክሳብ ምውፃእ ኣይተ ስዩም ዝመርሓ 7^ተ ሰባት (ሸውዓተ ሰባት) ዝሓዘት ከም ዝነበረት ይነግሩና ኣለው። ነዚ ሓቂ እዙይ ሕይ 'ውን ኣብቲ ጉዕዞ ብኣካል ዝነበሩን ዝፍለጡን ወይ ኣብ ትዕዛብቲ ክእትውዎ ዝኸእሉ ኣለው እዮም። ስለዝኾነ ፀሓፊ ፅንዓት ፅሑፍ ሓበሬታ ዮብልኩምን።

ኣብ ገፅ 33 ሓዱሽ መስመር ክልተ፤ ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት ኣምባዩን ዘርኡን ኣረጋውን ምስ ውድባት ኤርትራ ንምርኻብ ፃዕሪ ኣብ ዘካይድሉ ኣብ ዝነበሩ እዋን ሓደ መሓሪ ተኸለ ዝተባህለ ትግራዊ ምስ ሻዓብያ ኾይኑ ዝጋደል ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ እንተተጀሚሩ ክቻለስ ከምዝደለ ሓበሬታ ረኺቡ ይብል።

እዚ ዘረባ እዙይ ሕይ 'ውን ሓቂ ኣይኮነን። ኩሉ ዝፈልጦ መሓሪ ተኸለ ተጋደላይ ሻዓብያ ኾይኑ ታዕሊም ምስ ወደእ ኣብ ሰራዊት ንዝተወሰነ ጊዜ ምስ ፀነሐ ናይ ሻዓብያ ናይ ከተማ ሰሪዒት (ስለላዊ ስራሕቲ) እናሰርሐ ኣብ ትግራይ ቃልሲ ዝካየደሉ ኩነታት ኣብ ከተማታት ኢትዮጵያ ብፍላይ ድማ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዩንቨርስቲ ምስ ዝነበሩ ተማሃሮን ካሎኦት ሙሁራትን ውልቀ ሰባትን እናተራኸበ ውድብ ዝፍጠረሉ መንገዲ ከናዱ እዩ ወፊሩ። ብምኻኑ ድማ መሓሪ ተኸለ (ሙሴ ተኸለ) ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዝረኸቦም ንኣግኣዝን ንበሪሁን እዩ ነይሩ። ብድሕሪኡ ንስዩም ረኺቡ። ፅንሕ ኢሉ ንቡዙሓት ረኺቡ። ብግልፂ ምዝታይ ጀሚሩ ማ.ገ.ቤ.ት ኣብ ምምስራት ከምሃገሩ ተዋሲኡ እዩ። ብፍላይ ድማ ምስ ህዝባዊ ግንባር ኣብ ዝግበር ርክብ ዕማም ተዋሂብዎ ነቲ ርክብ ኣብ ምቕልጣፍ ወሳኒ ኣስተዋፅኦ ዝነበሮ ሙሴ እዩ።

ኣብቲ ምስ ሻዓብያ ዝግበር ዝነበረ ርክባት ኣግኣዝን ኣረጋውን ካብ ሙሴ ዝተፈለዩ ኣይነበሩን። ፅንዓት ግን ነዙ ሓቀኛ ታሪኽ ብምኸላስ ናይ ሰባት ታሪኽ ንዘይምልከቶም ሂባቶም ኣላ።

ወዲ ልቢ ዝተባህለ ተጋደለይ ናብ ከተማ ብሕቡእ እናኣተወ መደባት ሰሪዒት ይፍፅም ስለዝነበረ ምስ ኣምባዩን

አረጋውን ዘርኡን ተደጋጋሚ ርክብ ጌሩ አሎ። በቲ ጊዜ እቲ ወዲ ልቢ ንመሓሪ ተኸለ ህዝቢ ትግራይ ዕጥቃዊ ቃልሲ ንምጅማር ንምቅስቃስ ይኸይድ ከምዘሎን ዝተወሰኑ ሙሁራት መናእሰይ ትግራይ ድማ ምስ ውድባት ኤርትራ ርክብ ይጅምሩ ከምዘለው ወዲ ልቢ ንመሓሪ ተኸለ (ሙሴ ተኸለ) ሓበሬታ ይህቦ። መሓሪ ተኸለ 'ውን ነቲ ዝሰምዖ ብስራት ኣብ ልቡ ሓዙ ድሃይ እቶም ቃልሲ ዝፍልሙ ዘለው ገሰገሰቲ እናጠየቐ እንተሎ። ካብ ኣምባዩን አረጋውን ዘርኡን ዝተላእኸ መልእኽቲ በፅሖ ድሕሪ እዚ ልቢ መሓሪ ናብቶም ገና ዕሸላት ህዝባዊ ቃልሲ ንምጅማር ዝሃቀኑን ተቓለስቲ ንምርካብ ቆረፀ። ይብል ኣብ ገፅ 35 ሓዱሽ መስመር ሓደ

እዋእ ኣንቲም ሰብ ኣነ ዝብል ዘለኹ እኮ ምስ ሙሴ ዝተገበረ ርክብ ኣብ ኣዲስ ኣበባ እዩ። ንወዲ ልቢ ናይ ሻዓብያ ናይ ሳቢልን ወታደራውን ስለላ ምስ በዓል በሪሁን ዘርኡን ኣምባዩን ዘራኸቦም ዘሎ እኮ መሓሪ ተኸለ (ሙሴ ተኸለ) ባዕሉ እዩ። ፀሓፊ ፅንዓት ትብልዎ ዘለኹም ብጣዕሚ ዝተደናገረን መዋቕዒ እዩ እዙይ ንዝግምግሙ ታሪኽ ተመራመርቲ ክገድፎ እበር ኣነ ፀውዩ ኣይውድኦን።

ካሊእ እዚ ምስኮነ መሓሪ ተኸለ ንመራሕቲ ሻዕብያ ፍቃድ ምስ ወዲ ልቢ ብሕቡእ ኣስመራ ኣትዩ ምስ

ሰለልቲኦም ተራኪቡ እዞም ሰለሰቲ ተቃለሰቲ መናእሰይ ምስ መሓሪ ቡዙሕ አዋጊዑ ይብል ኣብ ገፅ 35 ሓዱሽ መስመር 2

ሕይ 'ውን ሓ'ቕነት ዝጎደሎ እዩ። ንሙሴ ብወዲ ልቢ ኣቢሎም እዮም ረኪቦሞ ኢኩም ትብሉ ዘለኩም እቲ ሓቂ ግን ሙሴ ንባዕሉ ኣስመራ፣መቐለ ፣ጎንደር ፣ደሴ ፣አዲስ ኣበባ ፣ባህርዳር ናይ ሻዕብያ ሰላሊ ኾይኑ ንኸሰርሕ ብመራሕቲ ሻዕብያ ኣብ ትግራይ ወድብ ንኸፈጥር ሙሴ መጀመርያ ናብ ሻዕብያ ክጋደል እንትወፍር እንተሎ ዝስማዕማዓሉ ምስ ኣዲስ ኣበባ ዝነበሩ ምስ በዓል በሪሁ ምስተራኸበ ፅዮ ገዛ ተዋሂብዎ ናብ ሻዕብያ መራሕቲ ከይዱ ኣብ ትግራይ ይውደብ ከምተፈጠረ ሪፖርት ምስገበረ መራሕቲ ሻዕብያ የውሃና ኢሎም ንሙሴ በቲ ቅድም ተስማዕምዕሉ ናብ ህ.ወ.ሓ.ት ተሓዊሶም ንቃለሱ ዝፈነውዎ እምበር ብናይ በዓል ኣባይ ፃዕሪ ዝተረኸበ ኣይኮነን። ንሙሴ ፅንዓት ኣይተ ኣባይ ኣብ ምጀማር ዕጥቃዊ ቃልሲ ዝነበሮ ኣስተዋፅኦ ፅቡቕ ታሪኽን ሽሙን ማንም ዘይሕድጎ የለን እቲ ዝሰራሕ ብዝግባእ ባዕሉ ተዘፅሕፎን ተዘፅሕፈሉን ኣብቲ መጀመሪያታት ምጀማር ቃልሲ ባዕሉ ዝኻኣለ መፅሓፍ ምስተፀሓፈ ፀሓፊ ፅንዓት ግን ኣይተ እምባየ ዝሰርሕዎ ታሪኽ ገዲፍኩም ብዕራይ ወለደ ዓይነት ልቢ ወለድ ዝምለስ ታሪኽ ጊሒፍኩም ናብ ኣይተ

እምባዩ ዝሰርሕዎ ታሪኽ ኣባላሺኩሙሎም ኣለኩም። እቲ ሓበሬታ ኣይተ እምባዩ እንተሂቦምኹም ኮይኖም ነቲ ታሪኽ ዘይኮነ መልሲ ይህብዎ ኣለዉ። ባዕልኩም ብፈጠራ ዝፀሓፍኩዎም ታሪኽ እንተኾይኑ ዓገብ ጌርኩም ፅቡቕ ሞራል ኣይበኩምን።

ኣብ ገፅ 38 ሓዱሽ መስመር ሓምሻይ ነዚ ኩሉ መሰረት ጌሩ ኣፅኒዑ መደባት ክዕወት ገሰሰ ኣየለ ተዳልዩ ኣሎ። ፋንታሁን ዘርኣፅዮን ሙሉ ሓጎስን 'ውን ምስኡ ተመዲቦም ኣለዉ ይብል።

ኣብ ገፅ 44 ሓዱሽ መስመር ሰለስተ ድማ ምስ በረካታት ህዝቢ ትግራይ ፅቡቕ ሌላን ፍልጦን ዘለዎ ገሰሰው ኣየለ ምስ ፋንታሁንን ሙሉጌታን ንመጀመሪ ገድላዊ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ዝኸውን ኣፅኒዑ ወዲኡ ኣሎ። ይብል እቲ ዝፅናዕ ቦታ ቡዙሕ ሮቃሒታት ከምዝነበሮ 'ውን ይሕብር ኣሎ።

ፀሓፊ ፅንዓት ክልተ ነገር ስሕተት ፈ ጊሞም

1. ገሰሰው ኣየለ ከምተለኣኣኪ እምበር ኣብቲ ጉዳይ ምንም ወሳኝነት ከምዘይነበሮ ናይ ገሰሰው ኣየለ ኣብቲ ዕጥቃዊ ቃልሲ ሓሳባት ኣብ ምፍላቕ ልዕሊ እቶም መንኣሰይ

ሙሁራት ናይ ምውዳብን ዕጥቅን ስንቅን ከመይ ይርከብ ዝብል ቁልፊ ሰብ ናይቲ መስራቲ ሓይሊ ከምዝነበረ ኣየጉልህን ኣብቲ ምጀማር ዕጥቃዊ ቃልሲ ምጅማር ንኩሉ ነገር ወሳኒ ኣስተዋፅኦ ዝነበሮ ስዩም መስፍን ጥራሕ ዘጉልህ ንዘርኡ ገሰሰን ኣረጋዊ በርሀን ተሳትፎ ዘህሰሰ ዘልምስን ኾይኑ ኣብቲ መጀመርታ ግዜ ናይ ዘርኡን በሪሁን ወሳኒ ኣስተዋፅኦ ከምዝነበሮ ግን ኩሉ ዝፈልጦ እዩ።

2. ፀሓፊ ፅንዓት ገሰሰው ቦታ ንምፅናዕ ሉኡክ እንትውሃቦ ምስመን ኾይኑ በይናይ መሓውር ከፅንዕ ከምዘለዎ ዝንፅር ኣይኮነን ። ምኽንያቱም ግደይን ሙሉጌታን በረካ ደደቢት ፈጻሞም ኣይፈልጡዎን። ኣብ ሸረ 10 ኪሎ ሜትር ንበረካ ኣስገደ ተንቀሳቂሶም ኣይፈልጡን ኣብቲ ፅንዓት ወሳኒ ኣስተዋፅኦ ዝነበሮም ግን

1. ብርሃነ ኣየለ ሓው ኣይተ ገሰሰው
2. በርሀ ካሕሳ ወዲ ሓፉቱ ንኣይተ ገሰሰው
3. ኣዛናው ገ/ዓዲቅ ወዲ ሓፍቱ ንኣይተ ገሰሰው
4. ኣስገደ ገብረስላሴ ካብ ሸረ
5. ኣይተ ኣያሌው ስዩም ዓዱ ታሕታይ ቆራሮ
6. ታመነ ወሉ ዓዱ ዛና ደረክርባ

7. ይብራህ ትርፍነህ ዓዲ አስገደ እንጎይላ
8. አይተ ሃይለ ካሕሳይ ወረዳ ሸራሮ ማይኩሕሊ
9. ፀጋይ ተስፋሁነኝ ዓዱ ሸረ አርዓዶ ዓዲ ቅንብሮ
 አብ አስመራ ጦር ሃይሎች ኾይኑ ጠበናጁ
 ጥይት ዘዳለው።
10. ቀለበት ታየ ካብ ሸረ

እዞም ሰባት እዚኦም ነቲ ንደደቢት ንምውፋር ካብ ጥቅምቲ ወርሒ 1967 መፋርቅ ወርሒ ብአይተ ገሰሰው አየለ ልኡኸቶ ተዋሂቡዎም አብ ምፅናዕን ምድላዋትን ክገብሩ ቀደምም አብ ከባቢ ወርሒ ታሕሳስ ድሮ ልደት ሪፖርት አቅሪቦም ከምዝነበሩ ፀሓፊ ፅንዓት ክገልፀዎ ነይሮም። ሓበሬታ ዝህቦም አይሰኣኑን። እቲ ናይ ቡዙሓት ወርቃዊ ታሪኽ ንዘይምልከቶም ክሸልምዎ ስለዝደልዩ እዩ።

ብካሊእ ገፅ ፀሓፊ ፅንዓት ነቲ ሓቀኛ ታሪኽ ከሊሶሞ ሓበሬታ ዝሃብዎም ሰባት ዝብእስያ አብ ዘይፈልጦ ዓዲ ከይዱ ማእሲ አንፅፍሎይ በለ ከምዝበሃል ንምንታይ ይኸውን? ካብ ናይ አይተ አስገደ ገብረስላሴ ጋህዲ ሓደ ህንፀት ሰራዊት ህ.ወ.ሓ.ትን አፈጣጥርኡን ዕቤቱን አብ ዝብል መፅሓፍ ህ.ወ.ሓ.ት ከመይ ተፈጠሩ ከመይ ዓብዩ ዝብል ተዝሪእዎ

ቡዙሕ ምፈለጡ ነይሮም ተአማናይነት ዘለዎ ታሪኽ ምፅሓፍ ነይሮም።

ካሊእ ነቲ ታሪኽ ቅርበት ዝነበሮም ሰባት ብሂወቶም ኣለዉ። ፀሐፊ ፅንዓት ግን ንምንታይ ክሓቱ ከምዘይደልዩ መንበብቲ ኣብ ትዕዝብቲ ከእትውዎም ሕቶታት ክልዕሉን ጌርዎም ኣሎ ተአማናይነት እቲ መፅሓፍ 'ውን ብኡ ልክዕ ስኢኑ ኣሎ።

ፀሓፊ ፅንዓት ሃይላይ ሓዱጉ ፍልፍል ሓበሬታ ኣሎም ካብ ዘቐመጥዎም ስዩም መስፍን ስብሓት ነጋን ነቲ ኩነታት ብፍላይ ኣብቲ መጀመርታ ዓማውቲ ዝነበረ ኩነታት ዝፈልጡ እዮም። እቶም ካልኦት ግን ናይሓበሬታ ብሂራዊ ኣስተዋፅኦ ከምሓበሬታ ወሃብቲ እምበር ነቲ ኩነታት ዝፈልጡ ኣይነበሩን። ከም በዓል ሳሞራ ዮኑስ፣ሙሉጌታ ኣለምሰገድ ድሕሪ መፋርቅ 1968 ዓ.ም ዝነበረ ኩነታት ይፈልጡ እዮም።

እቲ ትክክለኛ ሓበሬታ ዝፈልጡ ብሂወት ዘለዉ

1. ስዩ ኣብርሃ
2. ኣባይ ፀሃዩ
3. ኣስገደ ገ/ስላሴ

4. ወይዘሮ ዝማም ወ/ምካኤል ሰበይቲ ኣይተ ገሰሰው
5. ፀሃይነሽ ገሰሰው
6. ሃይለስላሴ ገ/ኪዳን (መሓመድ) ዓዱ ኣክሱም
7. ፋኑስ ሊላይ (ዮሴፍ) ዓዱ ተንቤን
8. ኣረጋዊ በርሀ ሕይ ኣብ ሆላንድ ዘሎ
9. ግደይ ዘርኣፅዮን ሕይ ኣብ ነርወይ ዝርከብ
10. ካሕሳይ በርሀ ሕይ ኣብ ጀርመን ዘሎ

ሰለዚህ ፀሓፊ ፅንዓት ዝተጠቐሙሎም ሓበሬታ ወሃብትን ነቲ ዝነበረን ኩነታት ቡዙሕ ዝፈልጡን ኣብዚ እዋን እዚ ኣብ ስልጣን ብምህላዎም ኣብዚ መፅሓፍ እዚ ከምናይ ውሸጢ ህ.ወ.ሓ.ት ፈላግት ጌረ እንተኣቀሚጠዮም ጥቅሚ ደኾን ክረክብ ኢልኩም ከምዘቅመጥክውዎም ቡዙሓት ሓሚዮምኹም ኣብ ትዕዘብቲ ኣእቲዮምኩምን ኣለዉ።

ኣይተ ወ/ስላሰ ነጋ ኣብ ሚንስተር ገንዘብ ሓደ ዓመት ሓጋዚ ኢክስፔክተር ንምስራሕ ናብ ትግራይ ክከይድ ደልዩ ይኹን እምበር በቲ ዝተመደበሉ ንምኻድ ዕድል ኣይረኸበን ብዝኾነ ይኹን ትግራይ ኣተወ። ኣብ ዓድዋ ቤት ምህርቲ ንግስተ ሳባ ርእሰ መምህር ኾይኑ ተመደበ። ድሕሪ ግዜ ናብ ይርጋለም ብተራ መምህርነት ተዛወረ። ብናይ ህዝቢ

ወፅዕ ዝተተንከፈ ምዃኑ ኣባላት ማ.ገ.ቢ.ት ስለዝፈልጡ ምስ ገሰሰው ኣየለ ዝሰርዕዎ ኣባሎም እዩ ወ/ስላሴ ነጋ ይብል ኣብ ገፅ 49 ዓንቀፅ ክልተ።

ብተወሳኺ ኣጎስ ሃንደበት ንወ/ስላሴ ኣብ መቐለ ረኺቦ ወ/ስላሴ 'ወን ኣጎስ ኣብ ኣስመራ ከምዘሎ ይፈልጥ ብምንባሩ ተደናገፀ ኮፍ ኢሎም እንተዋግዑ ይብል ኣብ ገፅ 49 ኣዱሽ መስመር ኣርባዕተ።

ፅንዓት እዚ ሓበሬታ ካበይ ኣምፅኦም ማ.ገ.ቢ.ት ዝተመስረተ ብ1967 ዓ.ም ወርሒ መስከረም እዩ ኣይተ ወ/ስላሴ ነጋ ኣብ ይርጋለምን ካልኦት ቦታታት ዝነበሩ ኣብ ዓድዋ ዶክተር ዝነበሩሉ ቅድሚ 1967 ዓ.ም ዝነበሩ ዓመታት እዮም።

ማ.ገ.ቢ.ት ቅድሚ 1967 ዓ.ም ኣይነበረን። ኣይተ ስብኣት ብሄራዊ ወነ ኣይነበሮምን ኣይኮነን ዝብል ዘለኹ ፀሓፊ ፅንዓት እዚ ኩሉ ፈጠራ ካበይ ኣምፂኦም እዮም ዝትርኹ ዘለዉ። እቶም ሓበሬታ ዝሃብዎም ድዮም ተጋግዮም ወይስ ፀሓፊ ፅንዓት ካብ ናይ ባዕሎም ፈጠራ እዮም ልቢ ወለድ ዝፅሕፉ ዘለዉ? ሓበሬታ ወሃብቲ ኣካል ኢልና ከይንንቅፍ ኣብ ነብሲ ወከፍ ትረኻ ምንጨ ሓበሬታ ኣይጠቐሱን ዘለዉ ሕይ 'ውን ኢዶእ ዘብል ኩነታት እዩ።

ካሊእ ንገሰሰው ኣየለ ምስ ስብሓት ኾይኑ ክሰርሕ ተነጊርዎ ይብል ፅንዓት። እቲ ዝገርም ወልዴ ሰላሴ ነጋ ብ1967 ዓ.ም ወርሒ ሚያዝያ 21 መዓልቲ ካብ ከተማ ሸረ እንዳሰለሴ ኣስገደ ተቐቢሉ ድሕሪ ናይ ሰላሳ መዓልቲ ጉዕዞ ናብቶም ንደደቢት ዝወፈሩ በቲ ጊዜ እቲይ ኣብ ውሽጢ ክልተ ወርሒ ልዕሊ 32 ሰብ በዖሖም ዝነበሩ ተጋደልቲ ተሓወሰ። በቲ ጊዜ እቲይ ኣይተ ስብሓት ነጋ ነቲ ዝወሰዶ ዘሎ ኣስገደ ተደጋጋሚ ሕቶ ብምሕታት ገሰሰው ኣየለ ኣሪጉዶ ምፍላጥ እፈልጦ እየ ካብ ዝሪኦ ግን ብዙሕ ዓመታት ኣቐፂሩ ኣሎ። እናበለ ንኣስገደ ይሓቶ ከምዝነበረ እየ ዝፈልጥ። ስለዚ ኣብዚ ነጥቢ እዙይ 'ውን ድራማ(ተዋስኦ) እየ ዝስራሕ ዘሎ። ንምንታይ ግን ?

❖ 10 ለካቲት 1967 ዓ.ም ቀትሪ ሰዓት 6:00 8^ተ ገስገሰቲ ምስ ገሰሰው ኣየለ ተራኸቡ ገሰሰውን ምስ ካልኣይ ርእሱ እየ ነይሩ ምስ ኣብጠው ኣሎ። ሎምዓንቲ ናብ በረኻታት ኣድያቦ ክብገሱ እዮም ኣብጠው ባኒ ክገዝእ ተዋፈረ ይኹን እምበር ክንዲ እቲ ዝደልይ በዝሒ ኣይረኸበን ትሸዓተ ባኒ ጥራሕ ረኸበ። ጥሕኒ እንጀራን መዓርን ካብ እንዳ ገሰሰው ሓዙ። መቐሎ ሓፂን መወልወሊ ጠበንጃ ዝኾን ጨርቕን ዘይትን ኣሰናድኡ። ክሳብ መሬት

ፅልምትምት ዝብል ኣብ እንዳ ገሰሰው ኣየለን ካልኦት ቦታታትን ተበታቲኖም ኣምሰዩ ካብኡ መሬት ፅልምትምት ምስ በለ ዓሰርተ ሰባት ናብ ቆላታት ኣስገደ ጉዕዞ ጀመሩ። ገፅ 55 ሓዱሽ መስመር ሓደ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብዙይ ሓደ ስሕተት ዘለዎ ሓበሬታ ረኺቦም፡-

✓ ንደደቢት ንምውፋር ብሰንቂ ብዕጥቂ ኣብ ምድላው ወሳኒ ኣስተዋፅኦ ዝነበሮም ኣብጠው ታክለ እተይኮነስ

1. ቀለበት ታየ
2. ፀሃየ ካሕሳይ
3. ብርሃነ ኣየለ
4. ኣዘናው ገ/ዓድቕ
5. ኣስገደ ገ/ስላሴ እዮም ነይሮም።

1. ካሊእ ናይ ጠበናጁ ዘይቲ ስርሓት ኣሜሪካ ዝኾነ ዝተኣሸገ ንኣሽቱ ታኒካታት ኣስገደ ካብ ገዝኡ ካብ ገዝኡ ሒዝዎ ዝመፀ እንትኸውን እዩ።

2. እዮም ንደደቢት ዝወፈሩ 10 ኣይኮኑን 11 ሰባት እዮም ኣስማቶም ድማ፡-

1. ግደይ ዘርኣፅዮን (ፋንቦን ዘርኣፅዮን) ካብ ሸረ
2. ሙሉጌታ ሓጎስ (ኣስፍሃ ሓጎስ) ካብ ሸረ
3. ኣይተ ገሰሰው ኣየለ (ስሑል ኣየለ) ካብ ሸረ

4. ንጉሰ ታየ (ቀለበት ታየ) ካብ ሸረ
5. ኣራፋይነ ካሕሳይ (ፀሃየ ካሕሳይ) ካብ ሸረ
6. ኣስገደ ገ/ስላሴ (ወ/ሚካኤል ገ/ስላሴ) ካብ ሸረ
7. ኣምባየ ወ/ገርግስ ገባር ካብ ሸረ
8. ኣብጠው ታከለ (ሚኪኤለ ታከለ) ካብ ኅንደር ዛሬማ
9. ኣምባየ መስፍን (ስዩም መስፍን) ካብ ኣዘቦ ዓጋመ
10. ኣረጋዊ በርሀ (በሪሁ በርሀ) ካብ ዓድዋ
11. ዘርኡ ገሰሰ (ኣግኣዚ ገሰሰ) እዩም ካብ ውቕሮ ንምንታይ እዩ ፀሓፊ ፅንዓት ነዞም ገስገስቲ ስሞም ምፅዋፅ ዘቕበዎም? ንኻሎኦት ሰባት ዘይስርሕዎ ዘይናቶም ክሸልሞም እንተሎ ነቶም ታሪኽ ዝሰርሑ ሸሞም ምፅዋፅን ሓቀኛ ታሪኽም ምፅሓፍን ዝኣብዮም ንምንታይ? እቲ ታሪኽ ንኣይተ ስዩምን ቤተሰቦምን ዘሎን ዘየሎን ዝተገበረን ዘይተገበረን ልቢ ወለድ ካብ ዝፅሕፉ ነዞም ወርቓዊ ታሪኽ ዝሰርሑ ሓቀኛ ታሪኽም ተዝፅሓፍ ክንዲ ምንታይ መንበብቲ መኸበርዎም ነይሮም፡፡

❖ ፀሓፊ ፅንዓት እቲ ፈላማይ ዝኾነ ጉዕዞ እግሪ እናተኻየደ እዩ፡፡ እቶም ዓሰርተ ገስገስቲ ሓደ ንንዴ ፣ሓደ ሳጅን ኣልቢን፣ሓደ ካርባዮን ፣ሓደ ቶምሰን ጠበንጃ፣ሓደ ሸጉጥ ሒዞም እናተጓዕዙ እዮም፡፡ እርግፅ እዩ እቶም ገስገስቲ

ውሑዳት እየም እቲ ብረት 'ውን ኣብ ቐፅሪ ዝኣቱ ኣይኮነን።

- ✓ እዞም ገሰገሱቲ ኣብ ክሳድ ጋባ በዒሒም ኣለው። ኣብኡ ሓደ ምስ ገሰሰው ኣየለ ዝፍለጥ መብራህቱ መለይ ዝብሃል ተቓላሳይ ምስ ብረቱ ተሓዊስዎም ኣሎ ሕይ እቶም ገሰገሱቲ 11 ኮይኖም ኣለው። ኣብ ገፅ 55 ሓዱሽ መስመር ሓደን ክልተን
- ✓ ፀሓፊ ፅንዓት ላበይ ላብ ሮማ ሸፊፍ ሸፊፍ ዋላ ንእረግ ብሂወት ስለዘሎና እቲ ርእሲ ይስራሕ ስለዘሎ ሓቂ ክንምስክር መንበብቲ 'ውን ሓቕን ሓሶትን ሪኢኹም መስክሩ(ገምግሙ)
- ✓ ሓደ እቶም ዓሰርተ(10) ገሰገሱቲ ዝተዓጠቕዎ ብረት ክንደይ እዩ ዝብል ብትኸክል ናይ መን እዩ ብኸመይ ተረኺቡ ዝብል ንምንታይ ዘይገለፁ? ተዝገልፅዎ ንባዕሎም ክብሪ ንመንበብቲ ግልጺ ምኾነ ነይሩ እቲ ሓቂ ግን እንሆ ንመንበብቲ።

ዋንነት ንብረት

1. ቶምሰን ስሪሒት ኣሚርካ ምስ ቡዙሕ ጥይቱ ናይ ኣይተ ገሰሰው ኣየለ

2. አውቶማቲክ ካርባይን ምስ 150 ጥይቱ ናይ ኣይተ ገሰሰው ኣየለ
 3. ፍሎበር ሽጉጥ ምስ 50 ጥይቱ ናይ ኣይተ ገሰሰው ኣየለ
 4. ሳንጃ ኣልቢን ምስ 16 ጥይቱ ናይ ኣይተ ኣስገደ ገ/ስላሴ
 5. መላጥ ምንሸር ምስ 25 ጥይት ናይ ኣምባየ ወለርግስ
 6. ደምዳም ጓንዴ ናይ ግደይ ዘርኣዕዮን ምስ 4 ጥይቱ
- ✓ ካሊእ 10 ገስገስቲ ካብ ሸረ ከምተበገሱ እሞ ኣብ ክሳድ ጋባ ምስበፅሑ ገሰሰው ዝፈልጦ መብራህቱ መለይ ምስ ብረቱ ፀኒሑ ይብሉ። ኣብዙይ 'ውን ግልፂ ዝኾነን መብራህቱ ምስ ገሰሰው ተራ ፍልጦ ተይኮነስ ወዲ ሓፍቱ እዩ። ብረት 'ውን ኣይነበሮን ጥርሑ እዩ መንገዲ ንክመርሕ ድማ ኣሕዋቱ ይብራህ ትርፍነህ፣ ገረዝጊሄር ትርፍነህ ዓዳቶም ኣስገደ እንጎይለ ቁሸት ዝኾኑ ዕጡቓት ንመብራህቱ ትርፍነህ መንገዲ ንክመርሕ ኣዳልዮም ፀኒሑም እቶም ካብ ሸረ ዝተጎዳዙ 11 ኮይኖም መብራህቱ መበል 12 ነይሩ ኣብ ማይ ሓንሰ ኣብፂሑዎም ድማ ተመሊሱ ስለዚ ብጌጋ ሓበሬታ ተመሊኢኹም ወይ ድማ ኮነ ኢልኩም ታሪኽ ከለስኩም ኣለኹም።

❖ ካሊእ ፀሐፊ(ሐበሬታ ወሃብቲ) ብትኸክል ዘየቐምጥዎ

1. ካሕሳይ በርሀ(ደጉተር ግንፅል)ምስቶም 11 ጀመርቲ ተጋደልቲ ኣይኮነን እቶም ጀመርቲ ምስ ወፊሩ ድሕሪ ሓደ ወርሒ እዩ መፂኡ ኣብዚ እዋን እዙይ ኣብ ጀርመን ስለዘሎ ባዕሉ ክምስክር ይኸእል እዩ።

✓ ኣነ ክምስክር እንተለኹ ንካሕሳይ በርሀ ብምንኣስ ኣይኮነን ካሕሳይ በርሀ ጅግና ብዙሓት ፀበብቲ መድረኻት ዝሰገረን ክሳብ ኣብ ህ.ወ.ሓ.ት ዝነበረላ ብተኣማናይነትን ቆራፅነትን እናተጋደለ እዩ ፀኒሑ።

2. መብራህቱ መለይ ጀማሪ ቻልሲ ተይኮነስ ንመጀመርታ ጊዜ ንህ.ወ.ሓ.ት ካብ ዝተሓባበሩ ገባራት ትግራይ ፈላሚ እዩ።ፀሐፊ ፅንዓት ዝኾኑን ዘይኮኑን ኣብቲ ናይ ጀመርቲ ሰንጠረዥ ዘእትውዎም ዘለው ኣብቲ ታሪኽ ተዋሳኒቲ ንዝነበሩ ናብ መድረኽ ንዘይምውፃእ እዩ።

እቶም ናብ መድረኽ ክወፁ ዘይደልዩዎም ድማ፡-

1. ኣስገደ ገ/ስላሴ ሳንጃ ኣልቢን ጠበንጅኦም ኣሰለፎም ንባዕሎም ግን ሰሪዘሞም።
2. ንኣምባዩ ወሊዮርግስ ሕይ ብሂወቱ ዘሎ ምስ መላጥ ምንሸሩ ጭራሽ ሰሪዘም

❖ እቶም ዓሰርተ ሓደ(11) ጀመርቲ ዕጥቻዊ ቃልሲ ኣብ ደደቢት ይርከቡ ካሊእ ጉጅለ ‘ውን ግን ኣሎ እዩ።ምኽንያቱ ሓይሊ ማገቢት ኣብ ሰለስተ እዩ ተመቐሉ ዘሎ እቲ ሓደ ጉጅለ ካብ 18 ጥሪ 1967 ዓ.ም ጀሚሩ ኣብ ሻዓብያ ታዕሊም እናወሰደ እዩ።ይብሉ ፀሓፊ ዕንግት ኣብ ገፅ 56 ኣብ ሓዱሽ መስመር 3^ይ

ኣብዙይ ‘ውን ሓደ ነገር ዝተገየነ ኣሎ። እቶም ንኤርትራ ዝኸዱ ዋላኳ ናብ ኣስመራ መኸየዲኦም ንክዕለሙ ይኹን ወርሒ ጥሪ ብሙሉእ ለካቲት ወርሒ ክሳብ ፍርቂ ኣስመራን ከባቢኣን ኩናት(ውግእ) ስለዝነበረ ካብ ኣስመራ ኣይወፀን ድሕሪኡ ‘ውን ሙሴ ሒዝዎም ምስ ከደ ታዕሊም ኣይጀመሩን ኣብ መወዳእታ ሚያዝያ 2^ተ ሰሙን ጥራሕ ዘይረብሕ ታዕሊም ተግሊሞም እዮም ተግሊሞም።ካሊእ ሙሴ ኣብ ጎንደር ሓደጋ ዘጋጠሞ ማገቢት ቐድሚ ንደደቢት ምውፋሩ እዩ ነይሩ።ካብቲ ሓደጋ ምስ ወፀ እዩ ነቶም ንኤርትራ ንታዕሊም ዝኸዱ ኣብ ኣስመራ እናሓብሓቦም ቀንዩ ኣብ መወዳእታኡ ‘ውን ካብቶም ንታዕሊም ዝኸዱ ተግለምቲ እቶም ክልተ ኣብ ኣስመራ ጠፊኦም። ነቶም ሸውዓተ ሒዙ ከይዱ ሓቂ የመስክሮም እሞ ካብቶም ሙሴ ሒዙዎም

ዝወፈረ ኣለምሰገድ መንገሻ ኣብ ኣሜሪካ ኣሎ ኣይተ ኣባይ ፀገየ ኣብ ውሽጢ ዓዲ ኣለው ከረጋግፅዎ ዝኸኸሉ እዮም።

✓ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ ምዕራፍ ሓደ ዝኸለሰኩሞ ታሪኽ እናኣረምኩኹም ፀኒሐ እስቲ ሕይ ድማ ናብ ምዕራፍ ክልተ ክሰግር እሞ ፀሓፊ ሃይላይ ሽግርኩም ፈትሹ።

ምዕራፍ ክልተ

ኣብ ምዕራፍ ክልተ ገፅ 59 ክሰብ ገፅ 65 ዘለው ነጥብታት ካብ ሰማይ ጥብ ዝበሉ ሓቕነት ዘይብሎም ብተዋስኦ መልክፅ ብፅቡቕ ናይ ልቢ ወለድ ስነ ፅሑፍ ፅባቕ ተፃሒሮም ይረኣዩ። ኣብቲ ተዋስኦ ከም ኣክተራት ኮይኖም ዝኔው ኣይተ ኣምባየን (ሓጎስ) ፀጋይ ጠማለውን እዮም።

እቲ ፅሑፍ ወርሒ ለካቲት 1967 ዓ.ም ኣየጠቓልልን ይብልሞ ሓጎስ(ኣምባየ) ብናይ በረኻ ሃሩሩ ገፁ ፀሊም ኣእጋሩ ተመላሊጡ ናብ ዓድዋ ከይዱ እንደሃለቓ ጠማለው ከም ዝዓረፈ ይዛረብ እሞ ናይ ፀጋይ ጠማለውን ኣቡኡን ዝነበረ ሙሴሉይን መደናገርን ገፀባህርያት የቐምጥ። ድሕሪኡ ኣምባየ (ሓጎስ) ፀጋይ ጠማለው ምስ ኣብኡ ብናይ ሓጂ ዓብዱ ኣውቶቡስ ተሳፊሮም ንመቐለ ከምዝኸዱ እሞ ኣምባየ መስፍን ኣብ መቐለ ስሪዒታዊ ስራሕቲ ንምስራሕ ላዕሊ

ታሕቲ ክብል ከምዝሓገዩ ናይ ደርጊ ሰለልቲ ንሰርሒቱ ግንቀፍቲ ከምዝነበሩ ፀሓፊ ፅንዓት ይትርኽ።

ሓቂ ንምምስካር ግን ኣይተ ኣምባዮ ባዕሎም ኣባይ ፀሃዮ፣በሪሁ በርሀ፣ ግደይ ዘርኣፅዮን ዝምስክርዎ ኣምባዮ መስፍን(ስዩም መስፍን) ምስቶም ንደደቢት ቻልሲ ንምምስራት ብለካቲት 11/6/67 ዓ.ም ሓቢሩ ወፊሩ ኣብ ደደቢት 5^ተ መዓልቲ ምስ ፀንሐ ኣግኣዚ (ዘርኡ ገሰሰ)፣ ቀለበት (ንጉሰ ታዮ)፣ኣምባዮ መስፍን (ስዩም መስፍን) ኮይኖም ህዝባዊ ግንባር እቶም ንህ.ወ.ሓ.ት ወታደራዊ ታዕሊም ክዕልሙሎም ቻል ዝኣተወሎም 50% ሙሁራት 50% ገባራት ስለዝበሉ እቶም 50% ብወርሒ ጥሪ ኣብ ኣስመራ ምስኣተው ብሰንኪ ኩናት ክሳብ መፋርቕ ለካቲት ኣስመራ ፀኒሖም እቶም 50% ገባራት 9^ተ ሰባት ግን በዓል ኣግኣዚ ካብቶም ንደደቢት ዝወፍሩ ገስገስቲ ተነጂሎም ነቶም 9^ተ ገባራት ሒዞም ካብ ሸረ ንእንትጮ ብኣውቶብስ ካብ እንትጮ ንዖሮና ብእግሮም ካብ ዖሮና ደቐምሓረ ብኣውቶቡስ ፣ካብ ደቐምሓረ ንዓላ ብደብረቢዞን ቆላታት ድርፎ ኣቢሎም ንርእሲ ዓዲ ዝብሃል ደጉዓ ደይቦም ንሰሜናዊ ባሕሪ ዝብሃል ከባቢ ፈላፍል ጌሮም ዒን ባሕሪ ባራ ናብ ዝብሃል ክፍሊ ታዕሊም ህዝባዊ ግንባር ኣቲዮም ምስቶም ብወርሒ ጥሪ

ዝወፍሩ ሙሴ ዝሓዞም ሸውዓተ ሰባት ተሓዊሱ። በቲ ጊዜ እቲይ ኣምባዩ መስፍን 'ውን ካብ ደደቢት ጀሚሩ ካብ ዘርኡን ቀለበትን ከይተፈለዩ ዒን ባሕሪ ባራ ዝኣተወ እዩ።

✓ ናይ ሓሶት ተዋሰኦ እዩ ዝብሎ ዘለኹ ኣምባዩ ንደደቢት ምስ ወፈረ ከምቲ ዝተጠቐሰ ነቶም ብኣይተ ገሰሰው ኣየለ ዝተመልመሉ 9^ተ ገባራት ሒዞ ንዓድዋ ንመቐለ ተየግለሰ ካብ ሸረ ኤርትራ ዝኣተወ እዩ። ስለዚ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብዞይ ውን ኣምባዩ መስፍን ንፀጋይ ጠማለውን ዘይናቶም ገፀ ባህርያት ዘይሰርሑዎ ታሪኽ ኢኹም ሰኒድኩሙሎም። ኣብዚ ካብ ገፅ 59 ክሳብ 62 ጊሒፍኩሞ ዘለኹም ታሪኽ ከምቲ ናይዚ ፅሑፍ ኣርእስቲ ብዘይፈረስ ብምግላብ ታሪኽ ዝኸልሱ ዝበልኩዎ ፀሓፊ ፅንዓት'ውን ዘይትፈልጥዎ ዘይረኣኹም ንሰባት ዘይታሪኹም ምሽላም ፅቡቕ ኣይኮነን ምኽንያቱም ኣብዞ መፅሓፍ ከምዚኒሄ ኣነ እእርመኩም ኣለኹ ካልኦት 'ውን ክእርሙኹም እዮም።

❖ እቶም ኣብ ኤርትራ ዝርከቡ ተዓለምቲ ተ.ሓ.ህ.ት ወታደራዊ ታዕሊሞም እናካየዱ እዮም ካብ መንጎ እቶም ተዓለምቲ ኣውዓሎም፣ሰዮ፣ኣሕፈሮም፣መለስ፣ዋልታ፣ኣባይ ኣለው።፡፡ሓጎስ ነቲ ናይ መቐለ ዕማም ወጊኑ ኣብ በረኻ ደደቢት ይርከብ። ሕይ መመሊሱ ጉዕዞ እግሪ ስለዘካየደ

ናብ በረኻ ደደቢት ንምእታው ብዙሕ ኣይከበዶን ድኻምን ምምልላጥ ኣእጋርን ዝብልዎ ሕይ የለን ይብል ገፅ 63 ሓዱሽ መስመር ሓደ

1. ኤርትራ ዝኸዱ ተማሃሮ

1. ሳህለ ኣብርሃ (ስየ)
2. ኣውዓሎም ወልዱ (ትኩእ ወሉ)
3. ኣፅብሃ ዳኝው (ሸዊት)
4. የውሃንስ ገ/መድሀን (ዋልታ)
5. ኣምሃ ፀሃየ (ኣባይ)
6. ኣለምሰገድ መንገሻ (ሃይሉ)
7. መሓሪ ተኸለ (ሙሴ) እቲ ሓቂ እዙይ እዩ።

2. መለስ ዘይናውን ኣሕፎሮምን ኣብ ሻዓብያ ይዕለሙ ነይሮም ዝብል። ኣሕፎሮም ካብ ትግራይ ምስቶም ማ.ገ.ቤት ዘዋፈሮም ኣይኮኑን ከይዱ። ካብ ኣስመራ ካብ ደርጊ ጠፊኡምስ ጀብሃን ሻዓብያን እናተዓቆበ ፀኒሑ ኣብ ወርሒ ሚያዝያ ፍርቂ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ተጋደልቲ ምህላዎም ሻዓብያ ነጊርዎ ኣራኽቦሞ ‘ውን ተሓዊሱ።

መለስ ናብ ሻዓብያ ከይዱ ኣብ ክፍሊ ታዕሊም ሻዓብያ ተዓሊሙ ኢልካ ምቕማጥ ሕይ ‘ውን ብዕራይ ወለደ ኢልካ ምሕሳው እዩ። ንኣይተ ሃይላይ ፍልፍል ሓበሬታ ዝሃቡ ‘ውን

አብዚ ነጥቢ እዙይ ሓሲዮም እዮም። እርግፅ መለስ ዘይናዊ አብ መጀመርታ ወርሒ ጥሪ ካብቶም ብማገበት ተመልሚሎም ናብ ሻዓብያ ዝተላእኹ ትሽዓተ ተማሃሮ ሓደ ነይሩ። አብ አስመራ ምስ ኣተው ብምኽንያት አብ መንጎ ውድባት ኤርትራን ደርግን ዝነበረ ዮናት(ውግእ) ዙርያ አስመራ ብክልቲኦም ተባባእቲ ሓይልታት ተዓፅዖ ስለዝነበረ ክሳብ መጀመርታ መጋቢት አብ አስመራ ስለዝፀንሑ አብ ከባቢ 10 መጋቢት እቲ ውግእ ዚሒሉ መሬት ተረጋጊኡ ምስ ተባህለ እቶም አስመራ ተሽቢቦም ዝፀንሑ ሉኡኻት ማገበት ብመሰራናይ ተዳሎ ተበገስ ትእዛዝ ምስ ተቀህቦም ጊዚኡ ኢጋግዘ ከባቢ 12 ሰዓት ስለዝነበረ መለስ ዘይናዊን(ለገሰ ዘይናዊ) ዕቕባዝጊ በዩነ (ረዘነ) ምኽንያቱ ብዘይተፈለጠ ባኒ፣ሸጋራ ክንገዝእ ኢና ኢሎም ወጊኦም ብኡኡ ተሰዊሮም ተሪፎም ናብ ሻዓብያ ወታደራዊ መሰልጠኒ ተይከዱ ተሪፎም ድሓር ካብ አስመራ ንትግራይ ተመሊሶም አብ ከባቢ ሚያዝያ መወዳእታ ብሽረ ንሸራሮ ብኡ ኣቢሎም ንተከዘ እንዳዕሱማን ወሪዶም ንገሰሰው ኣየለ ካብ ሸራሮ ብበርሀ ካሕሳይ ኣባል ማገበት መልእኽቲ ስለዝበፀሐ 5^ተ ርእሱ ኾይኑ ካብ ተከዘ ተቐቢሉ ናብቶም ገሰገሱቲ ደደቢት ሓዊሱዎም። እቲ ሓቂ እዙይ እናሃለወ አብ ገፅ 63 ሓዱሽ መስመር ሓደ

ተሰኚዎ ገዢነቱን ታሪኽ ሓቂ አይኮነን ገበሬኩሉ ምኽንያት እዙይ እዩ።

3. እቶም ናብ ኤርትራ ዝኸዱ ተዓለምቲ ተ.ሓ.ሀ.ት ወታደራዊ ታዕሊም እናካየዱ እዮም ይብል። ኤርትራ ዝኸዱ ንግዚኡ ታዕሊም አይጀመሩን ይትረፍዶ ክዕለሙ ህዝባዊ ግንባር ከምቲ ናይ እዋን ማግበት **ትኩስ** አቐባብላ አይተገበረሎምን ታዕሊም ዝጀመሩ ድሕሪ ብዙሕ ጎይታይ እበይተይ አብ መጀመርታ ጉንበት ጀሚሮም ንክልተ ሰሙን ጥራሕ ዘይረብሕ ታዕሊም ዓሊሞምዎም ስለዚ ከምቲ ፀሓፊ ፅንዓት ትብልዎ ዘለኹም አይኮነን። ነዙይ አብዚ መፅሓፍ ከም ገፀ ባህርያት ተገሊዖም ዘለው አይተ ስዩም 'ውን ዝፈልጡዎ እዮም። አነ ዝገርመኒ አይተ ሃይላይ ንምንታይ ኢኹም ካብ ሓቂ ዝረሓቐ ዘይእመኑ ታሪኽ ትፅሕፉ እንታይ ንምርካብ መን ደፋፊኢኩም መልሱ ንመንበብቲ። ንፅንዓት

❖ ስዩም ናይ መቐለ ጉዕዞኡ ወጊኑ ደደቢት ተመሊሱ አሎ ይብል ብተወሳኺ ስዩም ብዙሕ ስለዝተጓዕዘ እግሩ ምምልላጥ ገዲፍዎ ይብል።

✓ ፀሓፊ ፅንዓት ስዩም ዘዩጋጠሞ ድኻም ማይ ፅምኢ ምምልላጥ ንምንታይ አጋኒንኩም ተቐርቡዎ አነ ንስዩም

ዝፈልጦ ዋላኳ ካብ ሃገሩ ካብ በዓል ኣረጋዊ፣ኣግኣዚ፣ፀሃዩ ፣ቀለበት ወ.ዘ.ተ ዝበልፅ ኣይኹን ከምሃገሩ ግን ጠንካራ እዩ ኣብቲ ምንቕስቓስ ግን ዝተፈለየ ኣይነበረን።

✓ ካሊእ ግን ኣብ መንጎ ንደደቢት ምውፋርን ነቶም ትሻዓተ ገባራት ሒዞም ንኤርትራ ምኻድን ኣምባዩ ንዓድዋ ንመቐለ ኣይከደን። ምስ ፀጋይ ጠማሎው 'ውን ኣይተራኸቡን። እዙይ 'ውን ንኣምባዩ ዘይናቱ ታሪኽ እናተዋሀቦ እዩ። ዝኾነ መንበቢ 'ውን ካብዛ ዝገልፃ ዘለኹ ተበጊሶ ክርድኣ ዝኸእል እዩ።

❖ ሓጎስን ያሲንን ቀለበትን ኣስታት 20 ዝኾኑ ተዓለምቲ ሒዞም ካብ በረኻ ደደቢት ተበጊሶም ሳሕል ኣቲዮም ኣለው። እቶም ተዓለምቲ መናእሰይ እንትኾኑ ብርሃን ኣየለ ሓው ንኣይተ ገሰሰው ዝተመልመሉ እዮም። እዞም መናእሰይ ክምልመሉ ተለው ብርክት ዝበሉ ሓረስቶትን ሓውሲ ከተመኛታትን ክንቓስ ኢና ብምባል ተሰሊፎም እኳ እንተነበሩ ብርሃነ ግና ነቶም መናእሰይ ብናይ ባዕሉ ግምት ንጥሜትን ፅምእን ተፃዊርም ክቃለሱ ይኸእሉ እዮም ዝበሎም ጥራሕ እዩ መልሚሉ ናብ ታዕሊም ክኸዱ ዝገበረ ይብል ኣብ ገፅ 63 ክሳብ 64 ሓዱሽ መስመር 5^ይ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብዚ 'ውን ዝተባላሸወ ነገር ኣለኩም።

❖ በዓል አምባየ፣ዘርኡ፣ቀለበት ንሳሕል ሒዘሞም ዝኸዱ ተዓለምቲ 20 አይኮኑን 9ተ ገባራት እዮም፡፡ አስማቶም ድማ፡-

1. አለማዮህ አየለ ሓው ሱሑል ዓዱ እንዳስላሴ ከተማ
2. አረጋይ ተወለ ዓዱ በለስ ቆራሮ መስቀሉ
3. ገሃወት ደንኩል ዓዱ ቀላቕል ታሕታይ ቆራሮ
4. መከተ ዓዱ ፅንብላ ዓዲ ደጎል
5. ታደለ ዓዱ ፅንብላ
6. አርዓዶም ዓዱ ጉንዶ ዓዲ ሓርሻይ ታሕታይ ቆራሮ
7. ሑሉፍ ዮሴፍ ዓዲ ፅንብላ ናናእምባጭድራ
8. ባህረ ዝብሃል ንሱሑል ወዲ ሓፍቱ ዓዱ ቀላቕል እንዳባኖም
9. ይብራህ ዓዱ ዛና
10. ቀለበት ካብ ደደቢት
11. አምባየ ካብ ደደቢት ዝኸዱ
12. አግኣዚ ካብ ደደቢት

እሞ ድኣ እቶም 20 መንእሰይ ካበይ አምፂእዎም?

ስለዚ ኣብዚ 'ውን ይስተኻኸል ሓቕነት የብሉን፡፡

አይተ ሃይላይ ናይ አይተ ስዩም መስፍን ቤተሰብ ወይ ናይ ህዝቢ አዘባ ስሚዒት ካብ 1967 ዓ.ም ጀሚርኩም ናይ ቃልሲ ህ.ወ.ሓ.ት መሪሕ ጌርኩም ተቐርብዎ አለኹም። እቲ ህዝቢ ከም ዝህቢ መጠን ካብ 1969 ዓ.ም ጀሚሩ ብውሕድ ብወያኔትን ውልቀ ስሪዒትን ተሳትፎ ነይሩዎም። ድሕሪ 1972 ዓ.ም ድማ ፅቡቕ ተሳትፎ ነይርዎም። ምስ ኣብ ሩሑቕ ወረዳታት ከም በዓል ዛና፣አስገደ፣አድያቦ፣አንከረ ባርኳ፣ተንቤን ዝበሉ ህዝብታት ምውድዳር ንግደፎ እሞ ምኽንያቱም አቐዲሙ ንታሓሕት ዝፈለጡ። ኣብ ጥቐኡ ምስ ዝነበሩ ከም ዓዲ አሕፎሮም ማይ ምሻም ፣ሰርዐ፣ ፈረስ ማይ ፣ዓዲ ይዕቆሮ፣ ቀላ፣ገብለን፣ማይ አውሊዕ፣ዘንጊ ክነወዳድር እንተሎና አዘባ ድሕሪ ኩለን ተሰሪዓ ትንቀሳቐስ ዝነበረት እያ። ድሕሪ 1975 ዓ.ም ግን ህዝቢ አዘባ ልክዕ ከም በዓል ዓዲ አሕፎሮምን ዕዳጋ ዓርብን ወ.ዘ.ተ ማዕረ ተሰሪዑ ተቐሊሱ እዩ።

እቲ ካብ 1967 ዓ.ም ጀሚሩ ንተ.ሓ.ህ.ት ፈሊጡ ንቃልሲ ድልው ነይሩ ዝብል ግን ዝተጋነነ ኾይኑ እዩ ዝረአየኒ። ኣብቲ ከባቢ ዝነበሩ ክፍሊ ህዝብታት በዓል ቢተው በላይ፣መሓመድ በሪሁ ፣አበራ ተስፋይ ዓድዋ ፣ሓሰን ሸፋ ዝምስክርዎ እዩ።

ከም አዲሱን ስዩም አሕዋቱ ሓትኖታቱ አኮታቱ ይጭነቹ ነይሮም ተአሲሮም ተገሪፎም ዝብል ሓበሬታ ከምቲ ናይቲ ካሊእ ስድራ ተጋደልቲ ዝተጠርጠሮ ዝተአሰሮ ዝተገረፎ፣ዝተቐተሎ ክኾን ይኸእል እዩ ከምቲ አይተ ሃይላይ ሓድጉ ትብልዎ ስድራ ቤት አምባዩ ግን ንታሓህት ፉሉይን ብሉፁን እጃም ነይርዎ ዝብል አይቐበሎን። የግዳስን መፅሓፍኩም ተአማናይነት አስኢንዎ አሎ።።

እዋእ ነዙ ሓቂ እዙይ ንፊልጥ እኳ ብጣዕሚ ቡዙሓት ሰባት አሎና። ስለዘሎና ድማ ንመፅሓፍኩም ሙሉእ መልሲ ንህብ አሎና።።

መወዳእታ ወርሒ ጉንበት 1967 ዓ.ም ኾይኑ አሎ።።ተጋደላይ ተ.ሓ.ህ.ት ድማ ወታደራዊ ታዕሊም ወጊኑ አሎ።።ሓጎስ፣ቀለበትን ያሲንን እቶም ቕድም ክብል ኣብ ወርሒ ጥሪ ካብ አስመራ ናብ ታዕሊም ዝወፁን ዳሓር ካብ ሸረ በዓል ሓጎስን ቀለበትን ሒዘሙዎም ዝኸዱ ተዓለምትን ብሓባር ተጠርኒፎም ንበዓልቶም ‘ውን ሓቢሮም ተዓሊሞም እዮም።።አባይ ፀሃየን መለስ ዘይናውን ግን ዝተወሰነ ጊዜ ኣብ ኤርትራ ኣብ ታዕሊም ምስ ፀንሑ ንውድባዊ ስራሕቲ ቀልጢፎም ናብ ትግራይ ተመሊሶም ናይቲ ቃልሲ ፕሮግራም ካብቲ ብማገበት ተዳልዩ ዝነበረ ብዝሓሸ ዘርዚሮም ረቂቕ

ሰነድ ከቅርቡ ተጌሩ እዩ።ይብል ኣብ ገፅ 65 ሓዱሽ መስመር 2^ይ

ሕይ 'ውን ፀሓይ ዝወቕዖ ህቡባ ዝበዝሐ ሓቂ ዘይኮነ ዘረባ።አይተ ሃይላይ ልዕል ኢሊ ከም ዝመስከርኩም አይተ መለስ ወታደራዊ ታዕሊም ክዕለሙ ኣብ ኣስመራ ምስ በፅሑ ተሰዊሮም ተሪፎም ድሓር ንትግራይ መጊኦም ኢሊ ነይረ ሕይ 'ውን ሓሳብይ አይተለወጠን።አይተ ኣባይን አይተ መለስን ፕሮግራም ተ.ሓ.ህ.ት ከርቕቕቕ ካብ ሳሕል ተላኢኹም። እዚአ አይተ መለስን አይተ ኣባይን አይብልኹምን እንተይሎም ድማ ንባዕሎም ክብሪ አይህልዎምን።ፀሓፊ ፅንግት ባዕልኹም ዘይናቶም ታሪኽ እንተሸሊምኩሞም ድማ ከምቲ ዝተባህለ ብዘይፈረስ ምግላብ እየ ዝብሎ።ብመንብብቲ 'ውን ፅቡቕ ክብሪ አይህልወኩምን።ነዙይ ግልፂ መልሲ የድልዮ እዩ።

ካሊእ ኣባይ ፀሃየ ካብ ሳሕል መጊኦ ኢልኩም ኣብዙይ እቲ ምምፅኡ ትኸክል ኢኹም በይኑ 'ውን ኣይነበረን ኣለምሰገድ መንገሻ 'ውን ሓቢሩ መፅኡ እዩ። መምጊእኡ ዕላማ ግን ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ስለላን ስትራተጅን ከርቕቕ ተይኮነስ እቶም ንሳሕል ንታዕሊም ዝኸዱ ተዓሊሞም ንትግራይ ከይመፁ ሻዓብያ ኮነ ኢሎም ስለ ዘዘናግዑዎም። እቶም ደደቢት ዝነበሩ ድማ ብዛዕባ እቶም ሳሕል ዝኸዱ

ተጨማሪም ስለዝነበሩ ሓበሬታ ንኸህቡዎም ብባዓል መሓሪ ተኸለን ኣግኣዝን ኣምባዩን ተላኢኹም መግደም እዮም። እዚ ሓቂ እዙይ ኣባይ ፀሃዩ ፣ኣለምሰገድ መንገሻ፣መለስ ባዕሉ ካሎኦትን ክምስክርዎ ይኸእሉ እዮም። ሓቂ እንተመስኪሩዎምስያ?

❖ ሕይ እቲ ታዕሊም ተወዲኡ ስለዘሎ ጉዕዞ ናብ መሬት ትግራይ እዩ ዝነሄ። እቶም ተጋደልቲ ብቐፅ ክባሃል ዘኸእል ወታደራዊ ስልጠና ረኺቦም እዮም። ይኹን እምበር እኹል ዕጥቂ ኣይረኸቡን ኣብ ገፅ 65 ሓዱሽ መስመር 3^ይ

✓ ኣይተ ሃይላይ ኣብኣ ኮፍ ኢልኩም ናይቲ ወታደራዊ ታዕሊም ኢንሰፔክተርን (ተቆፃፃርን) ገምጋምን ዝነበርኩም ኢኹም ትመስሉ። ግን ድማ ኣይተጋገኹምን ካብቶም ኣብ ሳሕል ዝነበሩ ኮፍ ኢሎም ፅቡቕ ኣጀንዳን ፅቡቕ ቢሮን ሂቦም ንባዕሎም ብዝኳሓሕል መልክፅ ንኸትፅሕፈሎም ብናቶም ሳንባ ተንፊስኩም ክተቀናብርዎ ድጋፍ ሂቦሙኹም ኣለው። ተዘይኾይኑ እተን ሓደ ሓደ ሓቂ ዝመስላ ንጣራት ካብ ማንም ኣይትረኸቡዎንን እቶም ሓበሬታ ወሃብቲ ንሻዓብያ ክብሪ ንምሕላው ዝብልዎ ዘሎ ሓበሬታ እዩ። ዘሕዝኒ ግን ዕሽል መንእሰይ ሃይላይ ሓድጉ

አብ ቦካሪ መፅሓፍኩም ብዙሓት ዘይሓቕታት ጊሒፍኩም ንህትመት ምብቁፀ ንድሕሪ ሕይ ዝፀሓፍ መፃሕፍ መፃሕፍትኹም ተቐባልነትን ተአማናይነትን ንኸህልዎ ፅንቕፋት ምዃኑ እዩ። እቲ ናይ ፅሕፈት ክእለትኩም ሓቕነት ኣብ ዘለዎ ሓበሬታ ተመስሪትኩም ፅሕፍኩም ተትኹኑ ክሳብ ክንደየናይ መምሓረልኩም።

✓ ካሊእ ኣይተ ሃይላይ ኣይተ መለስ ዜናዊ ንኤርትራ ዘይኸዱ እናሃለው ከይዶም ተዓሊሞም። በቲ ጊዜ እቲይ ዝነበሮም ፖለቲካዊ ዓቕሚ ካብቶም ንደደቢት ዝወፈሩ ዓቕሚ ንላዕሊ ተይኮኑስ ካብኣቶም ንታሕቲ ከምዝነበሩ ናይ ኣይተ መለስ ፖለቲካዊ ብስለት ካብ 1978 ዓ.ም ንድሕሪት እናወፀ ከምዝኸደ ቕድሚኡ ግን በዓል ኣባይ ፀሃየን ግደይ ዘርኣፅዮን ካልኦትን ዘርቀቐሎም ፅሑፋት ኣብ ካድረ ቤት ትምህርቲ ዝተዳለወሎም ፅሑፍ ናይ ምሕላፍ ብቕዓት ከምዝነበሮም ኩሉ ዝምስክረሎም ምዃኑ። ኣይተ ሃይላይ ግን ምስ ምንታይ ንምትሕሓዝ እዮም ንኣይተ መለስ ሰማይ ዝሰቕልዎም ከመይ ዝበለ እንጀራ ኩብስሉ ስለዝደለዩ እዮም። ግን ድማ ሓቆም ፅንዓት መቐለ ተፃሒፋ ኣብ ቡዙሕ ገዛ ኣትያ ተመሪቓ ንዱባይ ተዓጂባ ብኣየር ተንዲዛ ሂልተን ኣሎ ዝብሃል

ውዳሴ ተጌሩላ ኣብ መቐለ ዩንቨርሲቲ ተጠሚቓ ሃይላይ
‘ውን ናይ ትምህርቲ ሽልማት ረኪቡላ ፅንዓት ምስ
ጥልመት መበገሲ ታሪኽ ተ.ሓ.ህ.ትን ህዝቢ ትግራይን
ክኾና መቐለ ዩንቨርሲቲ ብ43 ሚሊዮን በጀት ኣፅዲቐ እዩ
መሕዘኒ።

✓ ካብ ገፅ 65 ሓዱሽ መስመር 4^ተ ክሳብ ገፅ 69 ሓዱሽ
መስመር 2^ተ ዘሎ ታሪኽ ንመንበብቲ ንክበርሃሎምን ፀሓፊ
ፅንዓት ስሕተቶም ክፈልጡ ንእሽተይ እቲ ሓቂ መስኪረ
ክሓልፍ።

✓ ሰሓል ዝወፈሩ ተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት ታዕሊም ወዲኦም በቲ
ዘውፅእዎ ትልሚ መሰረት ደንበለስ ብዝገሃል በረኻ ሰራዮ
ቆሪዖም ንትግራይ ኣተው። ኣብ ትግራይ ምስ ኣተው ኣብ
ዓዲ በርበረ ከባቢ ዓዲ ኣርባዕተን ሰለኽለኻን ናይ ህዝቢ
ተቓውሞ ኣጋጠሙዎም ብዙሕ ፀገም ከምዘጋጠሞም እሞ
ናብ ሕርሚ ብጥሚት ማይ ፅምኢ ተሳቑዮም ኣብ ሕርሚ
በፅሑ ዝብል ዝተቐናበረ ናይ ሓሶት ታሪኽ ኣቐሚጦም
እዮም። እቲ ሓቂ ግን።

✓ እቶም ተዓለምቲ ካብ ኤርትራ እንትመፁ ዝመፅሉ
መንገዲ ብሰሚናዊ ባሕሪ ናብ ርእሲ ዓዲ ብኡ ኣቢሎም
ብጥቓ ኣስመራ ቆሪዖም ንሰራዮ ኣንቆልቂሎም

ብምውራድ ብቆሓይን አደጎልበ ሰጊሮም ሩባ መረብ ብምቐራፅ ዓዲ በርበረ ሓሊፎም ዓዲ በራሕ ኣብ ዝብሃል እንዳ ኣይተ ዘሪሁን ኣቦ ልችያን ኣሜሪካን ዝኾኑ ዝሃ ዓሪፎም ፅቡቕ ተኣናጊዶም ንፅ ባሒትኡ ኣብ ኣንከረ ባርኳ ዓዲ ዕቐባ ስላሰ ኣብ ዝብሃል ድራር በሊያም ምስ ደቀሱ መረስዕ ዝብሃል ነጭ ለባሽ ሓው ተጋደላይ ሰገን ዝኾነ ሓደ ሰብ ጥራሕ ከምዝእወየ እቶም ተጋደልቲ ካሊእ ሰበብ ከይመፅእ ኢሎም ተሲኦም ትጉዕዝ ሓዲሮም ፀሊም ቤት ዓዲ ንግስቲ ኣብ ዝብሃል ቦታ ካብ ሰለኽለኻ 15 ኪ.ሜ ርሕቐት ናይ ኣይተ ገሰሰው ቤተሰብ ኣለማዮህ ኣየለ ሓው ስሑል ስለዝፈልጦ ኣብኡ ዓሪፎም ዊዒሎም ኣጋምሸት ፅልምትምት ምስ ጀመረ ጉዕዞ ጀሚሩ እቲ ጉዕዞ ንሰለኽለኻ 3 ኪ.ሜ ንወገን የማን ብምግዳፍ ብማይ ትዋሩ ብምቐራፅ ካብ ከተማ ሰለኽለኻ ብ3.5 ኪ.ሜ ትርሕቕ ዓዲናጉል ኣብ ትብሃል ቦታ እንዳ ወይዘሮ ኣማከለች ሓፍቲ ንስሑል ድሓር 'ውን ክልተ ደቓ በዓል ይርጋ ማንጁስ ዝተሰውኡዋ ኣለማዮህ ኣየለ ነቶም ተጋደልቲ ኣብ ዓዲ ንግስቲ ምስ ኣዕረፈ ብቐትሩ ተጓዲዞ ድራር ኣዳልዩ ስለዝፀንሐ ሰዓት 5^ተ ለይቲ እቶም ዓዲ ንግስቲ ዝወዓሉ መዓኦም ተዳልዩ ዝፀንሐ ድራር በሊያም ብዙሕ ከይዓረፉ

ጉዕዘኦም ብምቕፃል ጨጓርደ ኣተው። ፀሓፊ ፅንዓት ከምዝበልዎ ኣብ ከባቢ ሰለኸለኻ ኣውያት 'ውን ተኸሲ ኣየጋጠሞምን እቲ ድኻም ካብ ዒን ባሕሪ ባራ ትግራይ ክሳብ ዝኣትው ነዊሕ ስለተጓዕዙ እማን እዩ ብዙሕ ደኸሎም ነይሮም እዮም።

✓ ካሊእ እቶም ተጋደልቲ ናብ ብርሃነ ኣየለ መልእኽቲ ሊኢኸሙሉ ብርሃነ ድማ ኣብ ሰለኸለኻ ከተማ ምግቢ ኣዳልዮሎም ፀኒሑ ዝብል ፍፁም ሓሶት እዩ። ብርሃነ ኣየለ ቦታ ጊዜ እቲኣ ኣብ ሽረ ናይ ሽረ እንዳስላሰ ሸንጎ ተመራፅን ናይ ኣውራጃ ሽረ ምክትል ፀጥታ ሓላፊ ኾይኑ ሙሉእ ጊዚኡ ንተ.ሓ.ህ.ት ይሰርሕ ስለዝሓገዩ ብደርጊ ንክእሰር ስለተወሰኖ ኣምሊጡ ኣብ ካሊእ ቦታ እዩ ነይሩ። ስለዚ ምስቶም ኣብ ጉዕዞ ዝነበሩ ርክብ ኣይነበሮን። ፀሓፊ ፅንዓት ኣብዙይ 'ውን ፈጠራዊ (ልቦ ወለዳዊ) ታሪኽ ኢኹም ኣቐሚጥኩም። ኣብቲ ጉዕዞ ዝነበሩ

1. ኣይተ ስዩ ኣብርሃ

2. ኣወዓሎም ወሊ

እንተሓተትኩሞም እንታይ ክብሪ ይቕነሰኩም? ክብሪ ምረኽብኩም ነይርኩም። በዓል ኣለማዮህ ኣየለን ኣረጋይ ተወለን ይብራህን 'ውን ብሂወቶም ኣለው ካብቶም ክዕለሙ

ዝኸዱ ገባራት እዮም ነይሮም እቲ ሓቂ ክነግርኹም ይኸእሉ እዮም ብሂወት ስለዘለው፡፡

✓ እቲ ብህድማ ሕርሚ ኣትዮም ትብልዎ ዘለኹም 'ውን ህድማ ኣይነበሮምን ብዝተረጋገኡ ኣግባብ ፅርግያ ሰለኸለኻ ተኸቲሎም ክሳብ በለስ ተንግዶም ካብ በለስ ንጎላጉል ሓጎና ኣቋሪዖም ኢጋ ወጋሕታ ጨንገርደ ዝብሃል ዓዲ ገሰሰው ኣየለ እንዳሓፍቶም ንስሑል እንዳቀሺ ገ/ዓዲ'ቐ ኣቲዮም ሙኩት ጤል ተሓሪድሎም ስዋ 'ውን ነይሩ እቶም 22 ተጋደልቲ በሊዖም ሰቲዮም ፍርቆም ኣብ ሰቐላ ፍርቆም ኣብ ህድሞ ማእሲ ኣንጊሮም ደቕሶም ዊዒሎም ሓዲሮም፡፡ንፅባሒትኡ እቶም ኣብ ደደቢት ዝሓገዩ ንኻሊእ ስራሕቶም ናብ ሕርሚ መፅኦም እንዳባኖም ዝብሃል ቀልቐል ሕርሚ እንዳ ሓፍቲ ኣብኡ ንኣይተ ገሰሰው ሃንደበት ተራኸቡ፡፡

✓ ሕርሚ ብገፅ እያ ትኸበሎም ትመስል ኣብ ሕርሚ በዓልቲ ቤቱ ንስሑልን ደቂ ስሑልን ኣለዉ፡፡ እዚ እቶም ተጋደልቲ ይፈልጡ እዮም፡፡ ሕርሚ ንኣጋይኻ ኢዳ ዘርጊሓ ተቐቢላ ኣላ ትብል ፅንዓት፡፡

✓ ፀሓፊ ፅንዓት ሰበይቲ ኣይተ ገሰሰ ኣየለ ምስ ደቀን ምስ ብስራት ገሰሰው ኻለቃ ቴድሮስ ፀሃይነሽ ገሰሰው ወ/ሮ

ሙሉ ገሰሰው ብሂወቶም አለው። ሽዑ ዝነበሩ ተጋደልቲ ‘ውን ልዕሊ 10 ንኾን ብሂወት አለና። ሰበይቲ ስሑሉ ምስ ደቀን ይትረፍ ዶ ንሕርምስ ንጨጋርዶ ‘ውን አይመፃን። ስለዚ አብዚ ‘ውን ሓቅነት ሲኢንኩም አለኹም ሓበሬታ ዝሃበኩም ሰባት እንተልዩም ‘ውን ሓሰዩም እዮም። ሕርሚ እኮ ካብ ሽረ ንሸነኽ ደብባዊ ምብራቕ ብእግሪ ጉዕዞ ብበለስ ዜርካ ልዕሊ 50 ኪ/ሜ እዩ ዝርከብ። ብኣየር ርሕቐት ካብ 15 ክሳብ 25 ኪ/ሜ ዝርሕቕ ኾይኑ እቲ ቦታ ብዘይካ ሓለውቲ ከፍቲ ህዝቢ ዘይነብረሉ እዩ ነይሩ። በቲ ግዜ እቲ ማለት እዩ እቲ ቦታ ዓሚቕ ቆላ ካብ ፀፍሒ ባሕሪ ንላዕሊ ካብ 500 ክሳብ 800 ሜትሮ እዩ። ስለዚህ ወ/ሮ ዝማም ምስ ደቀን አይከዳን።

❖ ሳሕል ዝተዓለሙ ተጋደልቲ ሕርሚ ከምዝበፅሑ ተሰምዖ 2 ሰነ 1967 ዓ.ም እዚ ድማ ነቶም ኣብ በረኻ ደደቢት ዝፅበዩ ዘለዉ ተጋደልቲ ዓብይ ብስራት ዝሓዘለ ደሃይ ኮነ። እቶም ኣብ በረኻ ደደቢት ዝነበሩ ድማ ናብ ሕርሚ ጠበቐ። ኣብ ሕርሚ ምስ ተሓዋወሱ ነቲ ውድብ ሙሴን ስሑልን ሓጎስን/ስዩም/ ነቲ ውድብ ዝመርሕዎ ተመዘዙ ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት።

✓ ፀሐፊ ፅንግት እቲ ትብልዎ ዘለኹም እቲ ከይዲ ከምኡ ኣይነበረን እቲ ሓቂ ግልፅ ኣቢሊ ክነግረኩም ቡዙሕ ስብ ዝፈልጦ ዝምስክረሉ ሓቂ እቶም ደደቢት ዝነበሩ ተፀባይቲ ኣይነበሩን ሓይሊ ሰብን ብኣፅዋርን ሓይሎም ካብ 11 ተጋደልቲ ናብ ከባቢ 35 ተጋደልቲ በዲሖም ኣለዉ። ብወታደራዊ ስልጠና ልዕሊ 3^ተ ወርሒ ብተጋዳላይ ኣስገደ ወታደራዊ ታዓሊም ፖለቲካዊ ታዓሊም ብበሪሁን፣ግደይ ዘርኣዕዮን፣ሙሉጌታ ሓጎስን፣ካሕሳይ በርሀ ግንፅል ተዓሊሞም እዮም። እቲ ዝዓለምዎ ወታደራዊ ታዓሊም ብዛዕባ ደባይ ውግእን ፀረ ደባይን ሓደ ጉረላ ደባይ ተዋጋኢ ከመይ ጌሩ ከምዝዓቢ ንዓብይ ፀላኢ ብንእሽተይ ሓይሊ ከምዘጥቅፅ። ካብ ፀላኢ ንባዕሉ ከምዝከላኸል ስልትታት ደባይ ውግእ ምሕባእ ምኹብላል ወዘተ ዝበሉ ደረጃታት ውግእ ተዓሊሞም እዮም።እቶም ኤርትራ ዝነበሩ እኮ 15 መዓልቲ ንመዓልቲ ካብ 3 ሰዓት ዘይበዝሕ ግዜ እዮም ተዓሊሞም።

✓ ኣብ ሕርሚ ሓጎስ (ስዩም መስፍን) ላዕለዋይ ኣመራርሓ ኣይነበረን። ሽቡ ናብ ኣመራርሓ ዝወፀ

1. ኣይተ ገሰሰ ኣየለ ናይ ታሓሕት ኣቦ ወንበርን ወታደራዊ ኣዛዝን

2. መሓሪ ተኸለ /ሙሴ/ ምክትል አቦ ወንበርን ምክትል ወታደራዊ አዛዥን

3. አረጋዊ በርሀ ፖለቲካዊ ሐላፊ

4. ሙሉጌታ ሓጎስ (አስፍሃ) ስንቅን ንብረትን ሐላፊ

5. ስዩም መራሒ ጋንታ

6. ዘርኡ መራሒ ጋንታ

7. ግደይ ዘርአፅዮን መራሒ ጋንታ

8. አባዩ ፀሃዩ

9. ሃይሉ መንገሻ

ብፖለቲካዊ ኮሚቴ

1. አረጋዊ በርሀ

2. ሙሉጌታ ሓጎስ አስፍሃ

3. አባይ ፀሃዩ

4. ግደይ ዘርአፅዮን ነይሮም

✓ ሃይሉ መንገሻ ንኸተማ ስርዒት ተዋፊሩ ተዋፊሩ እዞም **ዝተጠቐሱ 9 ሰባት** ናይ ታሓህት ጊዚያዊ ማእኸላይ ኮሚቴ እዩም ነይሮም። አይተ ሃይላይ ግን ኩሉ ነገር ንምንታይ ኢኹም ንሓጎስ ሰማይ ትሰቐልዎ እሞ ድማ ዘይናቱ ታሪኽ። ነዚ ዝነበረ ወድዓዊ ሓቂ አባይ፣ ስዩም

፤መለስ ፤በሪሁ ፤ግደይ ፤አውዳሎም ፤ስየ ፤አስገደ ፤አለማየሁ
አየለ ዝምስክርዎ እዩ።

✓ ጉዕዞ ብናይ ኣይተ ኪሮስ ኣለማየሁ ናይ ፅዕነት መኪና
እዩ። መስመሩ ድማ ናብ ሕሞራ ተስፋይ ወንበዴ ሽረ
ምስ በፅሑ ወረዱ። ካብ ሽረ እንዳባጉና በጊሑ። ኣብ
እንዳባጉና ሓደ ዘይፈልጥዎ ሰብ ብሚስጢርን በቲ
ዝተዋህብዎ ምልክት ረኺቦም። መሓኒትን ኮርታን ድማ
ኣረኩብዎ እቲ ሰብኣይ ቡዙሕ ዘረባ ኣይተሃረበሙን። ነቲ
ኣቐሑት ተረኪቡ ተፈልዮም ንሶም 'ውን ናብ ኣስመራ
ተመሊሱ ትብል ፅንዓት። ኣብዚ ሓደ ዘይተረደኣኒ ነገር
ኣሎ

1. ተ.ሓ.ህ.ት ንእንዳባጉና ዘለኣኸቶ ሰብ ኣይነበረን
2. ተሓሓት ክሳብ 1968 ዓ.ም ጉንበት ኮፓርት ዝበሃል
ኣይፈልጥን። ድሕሪኡ ግን ካብ ራዛ ዘመቻ ካብ
ነበልባል ካብ ከተማታት ዝምንዛዕ ኮርታ ይርከብ
ነይሩ።
3. ብ1967 ዓ.ም ክሳብ ሕዳር ወርሒ 1968ዓ.ም
መድሓኒት ዝበሃል ንሽረ ወይ እንዳባጉና ዘምፀኣልና
ሰብ ኣይነበረን ኣስገደ ሓኪም ስለዝነበረ ይፈልጦ
እዩ።

4. ካብ ለካቲት 1967 ዓ.ም ክሳብ ወርሒ ሓምሌ 1967 ዓ.ም ንኸተማ ዝለኣኣኹ ዝነበሩ ተጋደልቲ ኣስገደ፣ ኣረጋዊ ፣ፀሃዩ፣ ፀጋይ ዝበሃል ገባር ነይሩ በሪሁ 'ውን ዝተወሰነ ግዜ ተመላሊሱ ነይሩ።

✓ ናይ ኣይተ ኣስገደ መድሓኒት ብበዝሒ ስለዝነበረ ንቐለልቲ ሕማማት መሓከሚ ናይ መድሓኒት ፀገም ኣይነበረናን።

❖ ወርሒ ሰነን ሓምሌን 1967 ዓ.ም እቶም ኣብ ሳሕል ዝተዓለሙን ኣብ በረኻ ደደቢት ዉሱን ምድላዎት እናካየዱ ዝፀንሑን ተጋደልቲ ኣብ በረኻ ደደቢት ፖለቲካዊን ወታዳራዊን ታዓሊም ወሲዶም ብፅቡቕ ተዋሃሂዱ። ሕይ ወርሒ ሓምሌ ተፋሪቐ ኣሎ 1967 ዓ.ም ኣጎስ፣ ሙሴን ጀማይካን ናብ ኤርትራ ንምኻድ ተሰናዲኦም ዕላማ እቲ ጉዕዞ ሓገዝ ኣፅዋር ካብ ሻዕብያ ንምሕታት እዩ። ኣጎስ ንሙሴ ተጋደልትን መራሕትን ተ.ሓ.ህ.ት ጀማይካ ድማ ተጋዳላይ ተ.ሓ.ህ.ት ካብ ሻዕብያ እንት-በገስ ግና ምንቅስቃስ ተ.ሓ.ህ.ት ብዝምልከት ብቐረባ ተኸታቲሉ ሪፖርት ናብ መራሕቲ ሻዕብያ ሪፖርት ከቕርብ እዩ ኣብኡ ተመስሪቶም ነቲ ዝተመፀብዎም ናይ ዕጥቂ ሓገዝ ንክህቡ ዝብል ልኡኽ

ነይርዎ። ይብል ሞ ብተወሳኸ የማነ ኪዳነ ጀማይካ አብ ጎኒ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ተሰሊፉ ክቃለስ ዝሓተቶ ሙሴ እዩ። ይኹን እምበር ጀማይካ ፈለማ ዕላማን መስመርን እቲ ቃልሲ ከፅንዕ ብዝብልዎ ምኽንያት ህፁፅ መልሲ አይሃቦን ። ድሕሪ ዝተወሰነ ግዜ ሓጎስን ያሲንን ተመሳሳሊ ሕቶ ንጀማይካ አቅሪቦሙሉ ተአማሚኖም ካብ ወርሒ ሰነ 1967 ዓ.ም ጀሚሩ ተጋዳላይ ተ.ሓ.ህ.ት ኮነ። ይብል ፅንዓት ካብ ገፅ 71 ሓዱሽ መስመር

1. እቶም አብ ደደቢት ውሱን ምድላዎት እናገበሩ ዝፀንሑ ምስቶም ሳሕል ዝነበሩ ወታደራዊ ፖለቲካዊን ታዓሊም አካይዶም ተዋሃሂዶም ትብሉ አለኹም። ሕይ ድማ ንሻዓብያ ዘይሰርሕዎ ታሪኽ ትሽልምዎ አለኹም። ደደቢት ዝፀሑ ካብቶም ካብ ኤርትራ ዝመፁ ዝለዓለን ዝግሞቆን ብሉፅ ታዓሊም ወሲዱ እዮም ኢሎ ልዕል ኢሎ ገሊፀዮ ነይረ። ሕይ 'ውን ንሱ እዩ እቲ ሓቂ።

✓ ጀማይካ ካብ ሻዕብያ ተ.ሓ.ህ.ት ከፅንዕ ክስልል ሰደድዎ እናሃለወ ፀሓፊ ፅንዓት ተጋዳላይ ተ.ሓ.ህ.ት ኾይኑ ካብ ሰነ 1967 ዓ.ም ጀሚሩ በዓል ሙሴን ሓጎስን ያሲንን ለሚኖም ኢጋዲሎም ትብሉ አለኹም። እቲ ሓቂ ግን ጀማይካ ተ.ሓ.ህ.ት ሕጋዊ ሰላሊ ኾይኑ ተላኢኹ ክሳብ

እታ ምስ ሰሉል ስብሐት ነጋን ኣብ ወርሒ ነሐሴ 1967 ዓ.ም ንኤርትራ ዝኸይድ ተጋዳላይ ተ.ሓ.ህ.ት ኣይነበረን። ደሓር ምስ በዓል ስሉል በጊሑ ምስ መፀ ተጋዳላይ ተ.ሓ.ህ.ት ኾይኑ ተባሂሉ ኣብ ወርሒ ጥቅምቲ 1968 ዓ.ም ተነጊሩና። ብዝኾነ ኣይተ ሃይላይ ካልኦት መንበብትን ጋህዲ ኣብ ሞንጎ ህ.ወ.ሓ.ት ንህሓኤን ዝነበረ ርክብ ዘዘንቲ መፅሓፍን ኣብ ጋህዲ ክልተ ህንፀት ሰራዊት ኣፈጣጥርኡ ዕቤትን ዝብል ብኣይተ ኣስገደ ገ/ስላሴ ዝተፀሓፉ መፅሓፍቲ ኣንቡቡ። እቲ ሕይ ብዘይፈረስ ኣብ ጥርሑ ጎልጎል ምግላብ ግን ኣይግባእን ነይሩ።

❖ ሓጎስን (ኣባይን)ጀማይካ (ዮማነ) ነቲ ሓበሬታ ተቐቢሎም ኣብታ ዝተበሃለት ብምኻና እናተፀዋውፀው እዮም ጀማይካ ነቲ ሽጉጥ ኣፀሚርዎ ኣሎ። እቶም ዕጡቃት እንተመጸኦም ኣይምሕርዎምን ክፍልሙዎም እዮም። እቶም ንሙሴ ዝሓዙ ዕጡቓት ጨካናት እዮም። ንሙሴ እናደፍኡ ወሰድዎ። በቲ ሓጎስን ጀማይካን ዘድበይሉ ቦታ ኣይመፁን ኣብዙ ጊዜ ኣዙይ ሓጎስን ጀማይካን ተስፋ ቆሮፀ በታ ንቕፅበት ንሙሴ ካብ ኢድ ፀላኢ ዘናግፍሉ ብልሓት የለን። ኣብ ርእሲኦም 'ውን ከጋጥም ይኸእል እዩ። ካብታ ከተማ ክሳብ ዝወፀ

ተፈላለፉም ወፁ።። ሙሴ ናብ ቤት ማእሰርቲ ዓዲ ዳዕሮ ኣተወ።። ካብ ከተማ ውፅእ ኢሎም ክራኸቡ እዩ ነይሩ ድሌቶም ክራኸቡ ግን ኣይክኣሉን።። በቢ ናይ ባዕሎም መንገደ ጉዕዞ ቀጺሊ ብዎቶም ናብ ዝርከብሉ ከባቢ ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ ገፅ 73 ሓዳሽ መስመር 2^ይ

1. ጀማይካ ነቲ ሽጉጥ ኣዕሚሩዎ ነይሩ ዝብል ጀማይካ ሙሴ ምስተታሕዘ በርጊጉ ዕሉምልሙ እዩ ጠፊኡ ድሕሪ 48 ሰዓት እዩ ናብ ብዎቱ እግሪ ነቦ ምስቓል ቋንጣ ተሓወሰ ዝነበሮ ድንጋፀ ከይዘሓለን (ከይተረጋገእን) እዩ ዝመፀ።።
2. ሙሴ ምስ ተታሕዘ ስዩምን ጀማይካን ንሙሴ ከሕድጉ ኣድብዮም ነይሮም ዝብል 'ውን ብዕራይ ወለደ ድራማ እዩ።። ምኽንያቱም ሙሴ ምስተታሕዘ ቀሊጢፎም እዩም ናብ ፅኑፅ ሓለዎ ዘእተውዎ።።
3. ስዩም ዋላኳ በቲ ግዜ እቲይ ድንጋፀ እንተነበረ ብዝተረጋገእ መንገዲ ከይሳሓተ ለይትን ቀትርን ኢሉ ልዕሊ 15 ሰዓት ብዘይ ምግቢ ተጓዲዙ ነቲ ምስቓል ቋንጣ ዝነበረ ዋና ሓይሊ ብእዋኑ ዓብዓብ ኣቕሪቡ።። እቲ ውድብ ድማ ቀልጢፉ ሙሴ ካብ እሱር ክነውፀኦ ኣለና ኢሉ 11 ተጋደልቲ በሪሁ በርሀ

ዝመርሖም ንሽረ ገስገሱ። እቲ ሓቐኛ ታሪኽ እዙይ ነይሩ።

❖ ኣብ ገፅ 73 ሓዱሽ መስመር ይብሉ ፀሓፊ ወታደራዊ ደርጊ ሓይሉ እናጠናኸረ እዩ። ካሎኦት 'ውን ከም ኢድዩ ኢ.ሀ.ኢ.ፓ ንደርጊ ንምድኻም በቢ መስመርም እናተቐለሱ እዮም። ግን ገሊኦም ሓይልታት ህዝባዊነት ስለዘይነበሮም (ስለዝጎደሎም) ሓገዝ ህዝቢ ኣይረኸቡን። ከም ኣብነት ወሲድካ መላኺ ጉጅለን ሸፋቱን መሳፍንትን ኢና በሃልቲ ጠራናፊት ኮሚቴ ኮይኖም ኣብ ርእሲ ህዝቢ ግፍዒ ዝፍፀሙ እዮም ነይሮም። ኢ.ሀ.ኢ.ፓ 'ውን ሙሁር ሓይሊ እዩ ኢሉ ብትዕቢት ዝተቐብቀበን ህዝባዊ ጩና ዘይብሉን እዩ። ይብሉ ኣብዙይ 'ውን ዝትርኽዎ ዘለው ንሰባት ንምሕጓስን ንውዲኢት ተኮር መምልኢ ተዘይኾይኑ ኣብዘይፈልጡዎን ዘሕፍር ፅሑፍ እዮም ጊሒፎም ዘለው። እቲ ዝነበረ ሓቂ ግን፡-

1. ደርጊ በቲ ጊዜ እቲይ ካብ ሃፀይ ሃይለስላሰ ዝተረኸበ ብጣዕሚ ዝተዳኸመን ብሃገር ደረጃ ፖሊስን ፈጥኖ ጦር ሰራዊት ልዩ ልዩ ሃይሎች ዝበሃሉ ከም ኣየር ወለድ ክቡር ዘበኛ ሓዊስካ ካብ 55000 ክሳብ 60000 ሰራዊት

ነይሩዎ። እቲ ጠንካራ ሓይሊ ትብልዎ ዘለኹም ዘይነበረ ታሪኽ እዩ ህዝቢ ኢትዮጵያ ዝፈልጦ እዩ።

2. ኢድዩ ዝብሃል ቦቲ ገዛ እቲይ ኣይነበረን። ሰባት 'ውን ኣየባሳብስን ነይሩ። ብወራወረ ለኡል ራእሲ መንገሻ ሰራዊት የሰልጡኑ ኣለው ይብሃል ነይሩ። ጠራናፊት ኢድዩ ብ1968 ዓ.ም ከባቢ ታሕሳስ ጥሪ እዩም ምትእኽኻብ ዝጀመሩ። ስለዚ ኣብዙይ 'ውን ዝነበረ ዘይነበረ ዘይተጨበጠ ታሪኽ ኢኹም ዕሒፍኩም። ቦቲ ኸቡ ጊዜ ዝነበሩ ተጋደልቲ ተሓሓቱ ኣብዙ ምድንጋር ኣይመኣተኹምን።

3. ኢ.ህ.አ.ፓ 'ውን ቦቲ ጊዜ እቲይ ብዓሰርተታት ዝቐፀሩ ኣብ ከባቢ ኢሮፕ ነይሮም ከባቢ 60(70) ዝኾኑ 'ውን ኣብ ኤርትራ ነይሮም። እቲ ብትዕቢት ዝሓበጡ ዝተቐብቀቡ ዝብል ግን መዓዝ ምስ ተ.ሓ.ህ.ት ተራኺቦም። ምስ ኢ.ህ.አ.ፓ ኣብ ሳሕል ብናይ ሻዓብያ ፀቕጢ ብ1968 ዓ.ም ወርሒ ሕዳር እዩ ርክብ ዝተጀመረ። ቦቲ ጊዜ እቲይ እኮ ተ.ሓ.ህ.ት መቓለሲ ፖለቲካዊ ፕሮግራም ዘይነበሮም ፀቢብነት ዝተቐብቀብ ብዘይኣነ ንቅነዕ የለን ኢሉ ዝኣምን ኢትዮጵያዊ ኣተሓሳስባ ኣብ ክንዲ ምሓዝ ኤርትራ ንምግንፃል ናይ ኤርትራ ናይ ምግንፃል ሕቶ ዘይኣምን

ፀረ ህዝቢ እዩ። እናበሉ ካብ ጊሓቱ ዝምሕል ዝነበረ ክሳብ ሕይ 'ውን ዝኸተሎ ዘሎ መስመር ንእሽተይ እኳ ትንክፍ ኣየበልኩምን። ሰለዚ ኣብ 1967 ካብ ለካቲት ወርሒ ጀሚሩ ክሳብ ወርሒ ሕዳር 1968 ዓ.ም መን 'ዩ ሓቀኛ ፓርቲ ዝብል ዝፍለጥ ነገር ኣይነበረን። በዓልቶም እቶም ፓርቲታት ብዝፅሑግቶም ወረቐት ተዘይኾይኑ ህዝቢ ግን ከምህዝቢ ፀረ ደርጊ ተላዒሉ ነይሩ። ካሊእ ፀሓፊ ፅንዓት ክሳብ ሕይ ዝሪኦ ዘለኹ ትረኻኹም ነብሲ ወከፍ ርእሲ ናይ ሓበሬታ ፍልፍል ኣይትገልፁን ዘለኹም። ስነ ፅሕፍኩም ልቢ ወለድ ኢልኩም ተትፅሕፍዎ ክንደይ መምሓረልኩም ነይሩ። ሓቀኛ ታሪኽ ኢልኹም ምጉዓዝኩም ሕይ 'ውን ኣይጥዑምን እስቲ ቀጺልና 'ውን ንርእዮ።

- ❖ ካብ ገፅ 74 ሓዱሽ መስመር ሓሙሽተ ክሳብ ገፅ 93 ሓዱሽ መስመር ሓደ ዘሎ ሕፅር ብዝበለ ሕማቕ ስሕተት ንርእ
- ❖ ሙሴ ምስ ተተሓዘ ስሑል ዝሓሣ ጉጅለ ናብ ካሊእ ስራሕ ተዋፊሮም ዓዲ ሓራ ዝበሃል ቦታ ካብ ዝነበረቶ ካብታ ጉጅለ ንርእ ሽረ ኣትዩ ኩነታት ሙሴ ከፅንዕ ተላኢኹ ወዲ ሽረ ዝለዝኹን ውሽጠ ጉድ ከፅንዕ ምእንቲ ይብል።

- ❖ ንርአ ንሽረ ከፅንዕ ምስ ከደ ክምለስ እንተሎ ማይ ስለዝወቐዕ ናይ ፅንዓቱ ፀብዓብ ብንፁር ከይህብ ብሰንኪ እቲ ሓያል ማይ ቁርን ድኻምን ብፅኑዕ ስለዝሓመመ ቃሉ ክህብ ኣይካኣለን ይብል ፀሓፊ ፅንዓት።
- ✓ መጀመርያ ንርአ ዝተበገሰሉ ቦታ ዓዲ ሓራ ኣይኮነን። ናይቲ ቦታ ሽም ዊዳኽ ፍሉይ ቦታ ደሴት እንዳ ዓሳ ውርታ እዩ። ንርአ ወዲ ሽረ ኣይኮነን ዓድዋ ዓዲ ኣቡን እዩ።
- ✓ ንርአ ንፅንዓት ምስ ከደ ድኻምን ጥሚየትን ቁርን እኳ እንተነበሮ ከምቲ ፀሓፊ ኢጋኒኖም ዘቐረብዎ ኣይኮነን ናይ ሙሴ ኩነታት ኣፅኒዑ ንሱሑል ኣቐረቡሉ በቲ ፅንዓት መሰረት ንርአ 'ውን ምስታ ጉጅለ ኾይኑ ሱሑል ዝመርሓ ጉጅለ ኣውዓሎም ወሉ ፣ብርሃነ መስቐል ካሎኦትን ናይ ሱሑልን ብርሃነ መስቐልን ቤተሰብ ዕጡቓት ንሽረ እናተጓዕዙ ሱሑል መሪሑ እናኸደ ሩባ መስከበት መሊኡ ፀኒሑ ዘይመለኦ መሲልዎ እቲ ውሕጅ ወሲድዎ። ፀሓፊ ንሩባ መስከበት ሩባ ጨዓ መስከበት ኢሎም ፅሒፎም ግን ኣይኮነን። ጨዓ መስከበት ዝብሃል ካብ ዓዲ ዳዕሮ ካብ 80 ክሳብ 100 ኪ.ሜ ርሕቐት ንምዕራብ ኣንፈት ከባቢ

ማይ ኩሕሊ ዝርከብ እዩ። ንርእሲ ሓሚሙ ነይሩ ንምዝራብ ኣይኸእልን ነይሩ ዝብል ዝተጋነነ እዩ።

✓ ብ መንግስቲ ደርጊ ንሙሴ ትወስድ ሂሊኮፕተር ካብ መቐለ ክትመፅእ እያ ዝብል ሓበሬታ ብሓንቲ ናይ ኢፒድ መኪና መዲኡ ዝብል ወረ ተስምዑ። ፀሓፊ ፅንዓት ብጣዕሚ ብዙሕ ሓቕን ዘይሓቕን ተሓናፊዖም ዝመፅኡኹም ሓበሬታታት ብዝግባእ እናቃናበርኩም ናይታ ላንድረበር በዓል ዋና ጠፊኡኩም ኣይኮነን። ዘበኑ ናይቶም ሓቀኛ ታሪኽ ዝሰርሑ ታሪኹም ምምስካር ስለዘይድለኹም እዩ።ግን ናይታ መኪና በዓል ዋና መለስ በዛብህ ዓዱ ተንቤን ኣውራጃ ወረዳ ወርቃንባ ቐሽት ዓዲሓ በቲ ጊዜ እቲይ ናይ ዓድዋን ኣኹሱምን ኣውራጃታት ናይ ሕርሻ ሚንስተር ሓላፊ ኾይኑ መስራቲ ማገበት እዩ። ካብቶም ኣብ ስርዒት ኮይኖም ንሙሴ ዘፅንዑ ዝነበሩ ሓደ መለስ ነይሩ። እታ ሂሊኮፕተር ክትመፅእ እያ ሙሴ ብኣውቶቡስ ክወስድዎ እዮም ዝብል ግምታት እምበር ጭቡጥ ሓበሬታ ኣይነበረን።

❖ ሙሴ ኣብ ሓንቲ ፀባብ ገዛ ተዓፅዩ ካድረታት ደርጊ እናመፀ ዮፀግመሉ ነይሮም ዝብል፡-

1. ሙሴ ቀትሪ ቀትሪ ንበይኑ ቤ/ፅሕፈት ሂደም ብዛዕባ ተ.ሓ.ህ.ት ሓበሬታ ፀሓፍ ስለዝበልዎ ኣራጢጡ እናተዝናነየ እዩ ይውዕል ነይሩ። ለይቲ ግን እታ እሱር ቤት ሓንቲ ክፍያ እያ ካብ 60 ክሳብ 70 እሱራት ትሕዝ ምስኦም እዩ ዝድቕስ ዝነበረ ለይትን ቀትርን ግን እግሩ ብሞቕሕ ምስተኣሰረ እዩ።ግን ክቡር ፀሓፊ እዙይ ዝተጋነነ ሓበሬታ መን ሂብኩም ኣብዛ ጊዜ እዚኣ ብሂወት ዘለው ኣብታ ስርሒት ዝነበሩ ሰለስተ ሰባት ኣለው። ንሳቶም ድማ፡-

1. ኣረጋዊ በርሀ ኣብ ስደት ኣሎ
2. ኣምባዩ መስፍን ወፃኢ ጉዳይ ሃገርና
3. ኣስገደ ገ/ሰላሴ እዮም። ካብዚኦም መን እዩ ሓበሬታ ሂደምኹም መልሱ ካብ በዓልኹም።

❖ 12 ተጋደልቲ ዝሓዘት ጉጅለ ብሓጎስ መስፍን ትምራሕ ፈላጊ ዝኾነ ኦፕረሽን ኣብ ሽረ ኣካይዳ ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት

✓ ናብ ሽረ ኦፕረሽን ንምክያድ ዝተዋፈሩ 11 ተጋደልቲ እዮም መበል 12 ብኸተማ ዝፀንሐ ኣግኣዚ እዩ ነይሩ። ነቲ ኦፕረሽን ሓጎስ መሪሒዎ ንዝብል ግን ምናልባት እዙ

መፅሐፍኩም ክሳብ እዛ ኣርእስቲ እዚኣ ኩላ ስሪሒት ማገባትን ተ.ሓ.ህ.ትን ንሓጎስ ትሽልምዎ ስለዘለኹም ንዘይፈልጥ ሓቂ ክመስሎ ይኸእል እዩ። እቲ ሓቕኛ ታሪኽ ነታ ጉጅለ ዝመርሖ ዝነበረ ኩማንደር ግን ኣረጋዊ በርሀ እዩ። እዛ ሓበሬታ እዚኣ ኣይተ ስዩም መስፍን 'ውን ዝምስክርዎ እዩ። እቲ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ቀንዲ ፀገምሓደ ሰብ ካብቲ ውድብ እንተተነጻሊ ወይ ዝተፈለየ ሓሳብ እንተሒዙ እቶም 'ቕድሚ ምንፃሉ ዝነበርዎ ፅቡቓት ስራሕቲ ምድምሳስ መፀለምታ ምሃብ ኣመሉ እዩ ምግላልን ብኢኮኖሚ ክወድቕን ሞራሉ ክንካእን ምግባር እዩ። ፀሓፊ ፅንዓት ውን ናይዙ ባህሊ እዙይ ተገዛኣይ ኮይንኩም ኣለኹም።

- ✓ ኣይተ ሓጎስ ግን ኣብቲ ንሙሴ ንምውፃእ ዓበይቲ ስሪሒታት ኣይሰርሑን ኣይብልን ውፉይ ነይሮም።
- ✓ መራሒ እታ ጉጅለ ሓጎስ ኣብታ ካብ ምስቃል ቋንጣ ክሳብ ሸረ ኦፕረሽን ሸረ ዝነበረ ጉዕዞ በሪሁን ሓጎስን ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ጊዝያዊ መሪሕነት ስለዝነበረ። ንበይኖም ተፈልዮም ይዝትዩን ሓሳባቶም ጠርኒፎም ናብታ ጉጅለ ይመፁ ነይሮም ዳኣ ይበሉ ፀሓፊ ፅንዓት እምበር ናይታ ጉጅለ ኩማንደር ግን ሕይ 'ውን ኣረጋዊ በርሀ እዩ ነይሩ።

❖ ንተጋደላይ ሓጎስ ናይ ሙሴ ኩነታት ንኸፅንፅ 3 ፖሊሳት ይክታተልዎ ነይሮም ዝብል ነጥቢ ኣሎ።

✓ ንሓጎስ ዝክታተሎ ዝነበረ ሓደ ስቢል ለባሽ ፓሊስ እዩ። ንሱ 'ውን ኣብታ በሪ ፖሊስ ጣብያ ንሓጎስ ሪኢዎ ሓጎስ 'ውን ከምዝረአዮ ምስ ፈለጠ ሓጎስ ኣብ ጥቕኡ ዝነበረት እንዳ ገብረመድህን ኣንጠረኛ ሹቕ ኣቲዩ ናይ ሓረስቶት መዕጠቂ ቁልፊ ምስ ገዝኦ እቲ ፖሊስ ምጥርጣር ገዲፍዎ ከይዱ። እቲ ክሳብ ቤተክርስቲያን 3 ፖሊሳት ተኸታተሎም ኢልካ ምዝራብ ግን ጌጋ እዩ። እዚ ኣንትብል እንተለኹ ስዩም ንሙሴ ንምውፃእ ኣብ ዝገብሮ ስለላዊ ስራሕቲ ንእሽተይ እዩ ማለተይ ኣይኮነን። ዓብይ ስራሕ ሰሪሑ እዩ። እቲ ዝሰርሖ ግን ኣግኣዚ በሪሁ ቀለበት ካብ ዘካየድዎ ስራሕቲ ንላዕላይ ኣይኮነን ኣነ ዝብል ዘለኹ ፀሓፊ ፅንዓት ቡዙሓት ተቓለስቲ ዝሰርሖዎ ታሪኽ ንኣይተ ስዩም ጥራሕ ምልጣፍ ግን ፍትሓዊ ኣይኮነን። ንሙሴ ንምፍታሕ ንስለላዊ ስራሕቲ ተዋፊሮም ዝቐነዩ ኣባላት ተ.ሓ.ህ.ት

1. መለስ በዛብህ ኣባል ስርዒት
2. የውሃላሽት መለስ ኣባል ስርዒት
3. ቀለበት ታየ ተጋዳላይ

- 4. በሪሁ በርሀ ተጋዳላይ
- 5. ይብራህ ትርፍነህ ገባር አባል
- 6. አፈወርቂ ሊባኖስ ደሐር ተጋዳሊ ተሰዊኡ
- 7. ብርጭቆ ሊባኖስ ተጋዳላ ተሰዊኦ

8. በሪሁ ሊባኖስ ሕይ ብሂወቱ ዘሎ መምህር ካልአትን ነይሮም እዩም። ስለዚህ ሃይላይ ናይዞም ኩሎም ተቃለሱት ድምር ውፅኢት ንአይተ ስዩም መስፍን ንምንታይ ከምዝሸለ ምኩምዎም አይርዳኦንን። እዚ ሕይ ዝረኸብኩምዎ ገንዘብን ሽልማትን ንምርካብ ዝተለምኩም ድዩ ነይሩ።

✓ ካብቶም ንሙሴ ከውፅኡ ዝኸዱ ክልተ ሰባት ምስ ዕጥቆም ሰሊሞም። ገ/ዝግሄር ግደይ ዝበሃል 'ውን ንስለላ ተላኢኹ ብዝተላኦኹ ሰጢሙ ተሪፉ ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት።

✓ እቲ ዝነበረ ኩነታት መንበብቲ ይርአይዎ ካብ ምስቃል ቃንጣ ተበጊሶም ድሕሪ 24 ሰዓት ዕለት 25 /11/ 1967 ዓ.ም ሰዓት ሰለስተ ሸረ ኣትዮም ስዩምን ቀለበትን ኣቀዲሞም ፅንዓት ከካይዱ ተዋፊሮም ነይሮም። ይኹን እምበር ዝተማልኦ ፅንዓት ስለዘይፅንዑ ዕለት 26/11/67 ዓ.ም ናብ ዕለት 27/11/67 ዓ.ም ዘውግሕ እቶም ዕጡቓት ኣብ ከባቢ ናና እምባ ክሓድሩ ክውዕሉ ተገበረ። በዓል

ቀለበት በሪሁ ስዩም አግካዚ አፅንፎ ውዲሎም ዕለት 27/11/67ዓ.ም ሰዓት ሰለስተ ኣብታ ክሳድ ዳዕሮን መንገዲ እንዳባጉና ተራኸቡ። በዓል አግካዚ ዕቡ ቕፅ ፅንዓት አፅንሑ እቲ ጉጅለ ብዝተዋሃቦ ልኡኽ ክፍፅም ተዋፈረ ግን ኣይተሳኸቦን። እቶም ንሙሴ ከውፅኡ ዝተዋፈሩ ተመሊሶም ኣብቲ መራኸቢ ቦታ ተኣኻኸቡ እቲ ኣጋጢሙ ዝነበረ ፀገማት ብዝርዝር ኣብ ናይ ኣይተ ኣስገደ ገ/ስላሴ ጋህዲ 132 ብዕምቆትን ብስፍሓትን ተፃሒፉ ኣሎ ኣብኡ ረኣይዎ።

ቡቲ ግዜ እቲ ገ/ዝጌሀር ግደይ ዝበሃል ንስለላ ተላኢኹ ሰጢሙ ተረፈ ዝበልዎ ፀሓፊ ፅንዓት እቲ ሰብ ገብረዝጊሄር ግደይ እንተይኮነስ ገብረዝጊሄር ገብረ እዩ ዝበሃል። ንሱ ካብ ዝተመደበሉ ቦታ ጠፊኡ ጠሊሙ ጋንዴ ጠበንጃ ሒዞ ዝሰለመ እዩ። ንስለላ ዝተዋፈረ ኣይነበረን።

❖ ኣብ መበል 3^ይ ግዜ ዕለት 28/11/67ዓ.ም ናብ ዕለት 29 ዘውግሕ ሙሴ ንኸወፅእ ትልሚ ተታሒዞ ግን ተጋደልቲ ኣበይ ከምዝውዕሉ ፀገም ነይሩ። ኣብ ፅንዓት ኣይተ ሓጎስ መራሒ እቲ ውግእ ነይሩ ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት። ነቶም ተጋደልቲ ኣበይ ከምሓድሩ ቦታ ኣትሒዞም ይብሉ።

እቲ ሓቂ ግን

1. አስገደ ዝሓዞም አስገደ ባዕሉ ሕሊፍ ፅንብላ ተኸለ ሸሪፎ (መሃይም) እንዳ አምሆይ አብረሀትን እንዳ መምህር ሊባኖስ በዓልቲ ገዝኦም አዶ ስውኣት አፈወርቅን ብርጭቆ ሊባኖስን ዝኾና ወ/ሮ ዘውዱ አብ ገዛኣተን ሓቢኣን እናብልዓ እናስተያ ንእሽተይ ንሸንቶምን ንፍታኖምን ጥስቲ ቀሪበናሎም ውዲሎም በሪሁ ሊባኖስን ብርጭቆን አፈወርቅን ድማ አብ ስላላ አዋፊሮምዎም ወዓሉ። እዞም ሰብ እዚኦም ቤተሰብ አስገደ እዮም።

2. በሪሁ ዝሓዞም ቀለበት አግኣዚ ስዩም መስፍን አብ ሓደ ገዛ ናይ ቀለበት ቤተሰብ ክውዕሉ ተባሂሉ ተዋፈሩ። ግን ስዩም ቀለበት አግኣዚ አብ ስለላዊ ስራሕቲ ወዓሉ። አቶ ሃይላይ ግን እቲ አቶ ስዩም ዝሰርሕዎ ስርሒት ጥራሕ ኣጋኒንኩም ብምፅሓፍ ናይ ኣጋኣዝን ቀለበትን ስርሒት ስለላ ግን ንክፀሓፍ ኢድኩምን ኣእምሮኹምን ክፅሕፉ ኣይደፈሩን። አብቲ ስለላዊ ስራሕቲ አግኣዚ ብእዋኑ ኩሉ ዓይነት ናይ ከተማ ስርዒታዊ ስራሕቲ ይሰርሕ ስለዝነበረ ብዛዕባ ሙሴ ፀላኢ እንታይ ይሓሰብ ሙሉእ ሓበሬታ ዝነበሮ ረቂቕ ስለላዊ ስራሕቲ ዘካይድን አግኣዚ ወይ ያሲን እዩ ነይሩ።

❖ ተጋዳላይ ሓጎስ ወይ ስዩም መስፍን ናብቲ እሱሩ ቤት ኣትዩ ንሙሴ ሓንጊሩ ንደገ ኣውፅኢዎ ሙሴ ኣብ እንግድዓ ሓጎስ መስፍን እዩ ዘሎ ነዊሕ ምስተጎዓዘ ሕሉፍ ኣብሪዎ ተጋዒዙ ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት።

ኣንቱም ሰብ ሓቂ ክነግረኩም ኣይተ ሓጎስ መስፍን ኣረጋዊ በርሀ ኣስገደ ዝምስክርዎ ሓቂ፤

✓ መጀመርያ ግንባር ኣትዮም መጥቓዕቲ ዝኣተዉ ኣስገደ ቡምባ ቻይናን ፊሎቨር ሸጉጥ ሒዙ። ስዩም መስፍን ክልተ ቡምባ ቺክ ዓሸራን ኤፍ 1 ዝበሃል ሒዙ ኣትዮ። ስዩም ናብቶም ዋርድያ ኣስገደ ናብቲ እሱር ቤት ዝነበረ ዋርድያን ክልቲኦም ቦምባ ተኪሶም ነቲ ውግእ ከፈትዎ ሕሉፍ ደዲሕሪኦም ካላሸን ሒዙ ሃጃሚ ተኸለ ሸሪፎ ናይ ቀረባ ዓፃዊ ማስ ጠበንጃ ሒዙ ኣረጋዊ በርሀ ካርብያን ሒዙ ነታ መጥቓዒት ጉጅለ እናተሓባበረ ነቲ ውግእ ብጠቐላላ ይመርሖ ነይሩ። ነቲ ጣብያ ምስተቆፃፀሩ ኣስገደ ንሙሴ ሙሴ ሙሴ እናበለ ሓንጊሩ ኣውጊኡ እንትጎዓዝ ስዩም መስፍን ናይቲ ጣብያ ስርሒት ወድኢና ዝብል ቡምባ ክትኩስ ከምቴማ(ምልክት) ትእዛዝ ተዋሂቡ ስለዝነበረ መምርሒ ዝተዋሃቦ ስዩም ስለዝነበረ ቡምባ ቺኪ ዓሸራ ተኩሱ ሓቢሮም እናተጎዓዙ 150 ሜትሮ ከባቢ

ምስበፅሑ ኣሰገደ ተዓንቂፉ ወደቁ ክልቲኡ ኣብራኹ ስለዝተጎደኦ ስዩም ተቐቢሉ ንሙሴ ሓንጊሩ ጉዕዞ ቀፀለ ኣረጋዊ በርሀን ተኸለ ሸሪፎን ንኣሰገደ ኣንጠልጢሎም ተሸኪሞም ግዑዞ ቀፀለ ናብቲ መራኽቢ ቦታ ኣግኣዚ ዝሕልዎ ዝነበረ ቀለበት 'ውን ናይታ ቡምባ ተኸሲ ምሰ ስምዐ ዝነበሮ ቦታ ለቂቁ እታ መጥቂዒ ጉጅለ ነዊሕ ከይተጎዓዘት ኣብ ውሽጢ ከተማ ኣርከባ። ኩሎም ተጠርኒፎም ናብ ኣግኣዚ ተሓወሱ። ድሕሪ ብማይ ማፃ ጌሮም ኣንቆልቂሎም ብዓዲ ገደና ጌሮም ቆላ ጭዳራ ሰጊሮም ገና ከይወግሑ ኣብ ጎበታት ጭዳራ ናይ ወረዳ ፅንብላ ካብ ከተማ ሸረ ብኣየር ርሕቐት 4 ኪሎ ሜትር ብመሬት 25 ኪ/ሜ ርሕቐት ኣብ ዝርከብ በዓቲ ተሓብኡ።

ኣቶ ሃይላይ ናይ በዓል ኣሰገደ፣በሪሁ፣ቀለበት ፣ሕሉፍ፣ተኸለ ሸሪፎ፣ኣግኣዚ ታሪኽን ንኣይተ ስዩም ንምንታይ ይውሃብ ? ናይ በዓል ተኸለ ሸሪፎ ንምንታይ ከ ትቐብርዎ ነዚ ሓቂ እዚ ኣይተ ስዩም መስፍን 'ውን ክምስክሩ ይኸእሉ እዮም። ነዚ ሓቂ እዚ ዝኸሕዱ እንተኾይኖም ኣብቲ ዘይናትካ ታሪኽ ምግባት ኢድ ኣለዎም ማለት እዩ። ግን ኣይኸሕዱን እንተኸሊዱም ድማ ዓብይ ክሕደት እዩ ።

- ቀለበት ካብ ፖሊስ ጣብያ ሪሒቹ ኣብ ኣደባባይ ቀለበት ሕይ ኣደባባይ ሓየሎም ተባሂሉ ዘሎ ስለዝነበረ በዓል-ሓጎስ ንሙሴ ሒዞም ዝወፁ ምኻኖም ኣይፈልጡን። እቶም ተጋደልቲ ‘ውን ዕዉት ዝኮነ ኦፕሬሽን ብምክያድ ንሙሴ ካብ ኣፍ ሓርገፅ ፀላኢ ከምዘደሓንዎ ዝተደሃዮ ኣይነበረን ኢልኩም። ብሙኻኑ ክሳብ እቲ ደሃይ ብስራት ዝሰምፅ ካብታ ኣደባባይ ኣይለቐቐን ይብል ፀሓፊ ፅንዓት
- ብተወሳኺ ይብል ፀሓፊ ፅንዓት ንሙሴ ዘውፅኡ ተጋዳልቲ ኣብ መፅንዖም ምስበፅሑ ናይ ስርሒት ናይ ወዲእና ምልክት ቡምባ ብምትካሶም ቀለበት ‘ውን ተነጊርዎ ስለዝፀንሐ ተሓጉሱ ናብ ብዶቱ ተጎዳዝ ይብል ፀሓፊ ታሪኽ ሃይላይ።
- ✓ እዘን ልዕል ኢሉን ኣብ ክልተ ሓዱሽ መስመር ዝተፀሓፈ ታሪኽ ክልቲአን-ሓሶት እየን። ናይ ሽረ ኦፕሬሽን ካብ መጀመርያ ክሳብ መወዳእታ ዘዘንቱ ሕይ ‘ውን ኣብ ናይ ኣይተ ኣሰገደ ጋህዲ ሓደን ክልተን መፅሓፎም ተገሊፁ ኣሎ። ኩሉኹም መንበብቲ ድማ ረኣይዎ ። ሕፅር ብዝበለ ግን እቲ ዝነበረ ናይ ውግእ ኣሰላልፋ ኣፈፃፅማን ኣሕፅር ኣቢሊ ንኣይተ ሃይላይን መንበብትን ክገልፅ

✓ ዝነበረ ናይ ሓይሊ ሰብ ኣመዳድባን ኣተኣታትዎን ዝወድኦ ግዜ ከመይ ኢሉ ከምተፈፀመን ንርእ

ሀ). ኣመዳድባ ሓይሊ ሰብ

1. ኣስገደን ሓጎሰን(ኣምባዩ መስፍን) ቅድሚት መጥቃዕቲ ወይ ሃጀምቲ
2. ሕሉፍ ደድሕሪ ኣስገደን ሓጎሰን
3. ተሽለ ሸሪፎ ካብቶም መጥቃዕቲ ብ20 ሜትሮ ርሕቕት ናይ ድሕሪት ዓፃዊ
4. ቀለበት ካብቲ ሙሴ ዝተኣሰረሉ ፖሊስ ጣብያ ብ70 ሜትሮ ርሕቕት ብግምት ናይ ርሑቕ ዓፃዊ
5. ኣግኣዚ ነቶም ናብ መጥቃዕቲ ዝኣተዉ ሞትን ሕዮትን ዘዐናፅን ስሪሒት ሰሪሖም እንትወፁ ዝራኸብሉ ቦታ ሓላዊ ኸይኑ ዝነበሮ ቦታ ድማ ካብቲ ሙሴ ዝተኣሰረሉ ብ 800 ሜትሮ ብግምት ርሕቕት ነይሩ፡፡
6. ኣረጋዊ በርሀ ዋና ምድብ ቦትኡ ምስቶም መጥቃዕቲ ዝኣተዉ ኸይኑ ነቲ መጥቃዕቲ ጠቕላላ መራሒ ብሙኻን ነቲ ስርሒት ኣፅዊትዎ ፡፡ እቲ ስርሒት ምስተወደኣ ናይ ወዲእና ርኻት ቡምባ ብስዩም መስፍን ምስተተኮሰ ኣብ ኩሉ ቦታ ተመዲቡ ዝነበረ ኩሉ ናብታ ኣግኣዚ ዝነበረላ

መራሽቢት ቦታ ተአካኪቡ እዩ ንጭዳራ ዝገሰገሰ።

እቲ ቀለበት እቶም ናብ መጥቃዕቲ ዝኣተዉ ንሙሴ ሒዞሞ ዝወፁ ምኻኖም ኣይፈልጥን ናይ ኣይተ ሃይላይ ዘረባ ካብ ሓቂ ዝረሓቀ እዩ። ምኻንያቱም እቶም መጥቃዕቲ ዝፈፀሙ ንሙሴ ኣፍቲሖም ዝወፁ ካብቲ እሱሪ ቤት 5 ሜትሮ ከይራሓቹ እታ ወዲእና ትብል ርኻት ምስተተኮሰት ቀለበት 'ውን ብ ቐረባ ስለዝነበረ ድሕሪ ናይ ወዲእና ርኻት ምትካስ ናይ ድሕሪት ሓለዋ እናገበረ ናብቲ ኣግኣዚ ዘለዎ መራሽቢ ቦታ ማዕረ ምስቶም መጥቃዕቲ ዝፈፀሙ ሓቢሩ ምስብዖቱ ዘንሰሓበ እምበር ተፈሊዩ ዝተረፈ ኣይነበረን። ብተወሳኺ እቶም ንሙሴ ዘውፅኡ ኣብ መፅንዖም ምስኣተዉ ብርሑቕ ናይ ወዲእና ቡምባ ተተኮሰ ድሕሪኡ ቀለበት ተሓጉሱ ናብ ብዖት ተበጊሱ ይብል ፀሓፊ ፅንዓት።

ከምቲ ልዕል ኢላ ዝገለፅክዎ ሙሴ ምስወፀ ኩሉ ካብ ዘዝነበሮ ቦታ ኣብ ውሽጢ 3 ደቃይቕ ዘይመልእ ተአካኺቡ 800 ሜትሮ ምስተጎዓዘ ተጠርኒፉ ናብ ዝደልዮ ቦታ ተጎዓዙ ነተን ናይ ፀሓፍቲ ፅንዓት ንኣቶ ስዩም መስፍን ዘይናቶም ታሪኽ ንምሽላም ተባሂሉ ዝተሰረሐ ፈጠራ እዩ። ነዚ ድማ እዩ ብዘይ ፈረስ እናጋለቡ ናይ ህዝቢ ታሪኽ ዝኸልሱ ፀሓፊ ዝበልኩሉ ምኻንያት።

❖ ሙሴ ካብ ኢድ ፀላኢ ተመንዘዐ፤ ስሑል ካብ ሞት ደሓነ ቀለበት ምስ ብዎቱ ተራኸበ። ሙሉእ ብርሃን ኮነ። ኣብ ገፅ 95 ሓዱሽ መስመር 2 ቀለበት ምስ ብዎቱ ተሓወሰ ዝብል ሕይ 'ውን ቀለበት ካብ ብዎቱ ዝተፈለየላ ደቂቃ እቲ ኦፕሬሽን ተጀሚሩ ክሳብ ዝውዳእ ን15 ደቃይቕ 70 ሜትሮ ሪሒቐ እናተኸላኸለ ፀኒሑ ከምቲ ልዕል ኢሊ ዝገለፅክዎ ሓቢሩ ተጋዲዙ። ኣቶ ሃይላይ ግን ኩሉ ነገር ኣጋኒንኩም ናይ ሰባት ታሪኽ መንጠልኹም ንዘይሰብ ታሪኽ ንኸትሀቡ መናግዲ ፅሑፍ ምፅሓፍኩም ዓብይ ናይ ታሪኽ ስሕተት ፈጻምኩም ኣለኹም።

➤ ደሃይ ተ.ሓ.ህ.ት ካብ ምዕራብ ትግራይ እናተጋውሐ ናብ መላእ ትግራይ እናተባፅሐ እዩ። ግን ሕይ 'ውን እቶም ኣብ ምዕራብ ትግራይ ዘለዉ ተጋደልቲ ውሑዳት እዮም። እቶም ፈለግ ንደደቢት ዝወረዱን ኣብ ኤርትራ ዝተዓለሙን ጥራሕ ካብኣቶም 'ውን ገለ ሰሊሞምዎም እቲ ዘሎ ብረት 'ውን ውሕድ እዩ። ብረቶም ውሕድ እዩ ከይበሃል ግና ኦም ፀሪቦ ጨርቂ ሸፊኖም ብረት ኣምሲሎም ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ ገፅ 99 ሓዱሽ መስመር 3።

ፀሓፊ ፅንዓት ደደቢት ዝወፈሩ 11 ተጋደልቲ ምዃኖም ኣይትስሕቱን እቶም ንኤርትራ ዝኸዱ ስዩምን

ቀለበትን አጋካዝን ሒዞሞም ዝኸዱ ሓዊስኩም 7 ወርሒ ጥሪ ዝኸዱ ደሓር 9 ገባራት ብድምር 19 ኣብ ኤርትራ ዝፀንሑ ኣሕፈሮምን ድርፎን ዝበሃሉ ተወሲኹም 21 ተጋደልቲ ነይሮም። መበል 22 ብኣይተ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ንተ.ሓ.ህ.ት (ወይ ከፅንፅ) ብዕሊ ንመርሒነት ተ.ሓ.ህ.ት ንመሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ተነገርዎም ዝመፀ ጀማይካ ነይሩ ንደደቢት ዝወፈሩን ካብ ኤርትራ ዝመፁን ብድምር 32 ተጋደልቲ እዮም። ፀሓፊ ፅንዓት ግን ነቶም ደደቢት ዝፀንሑ ናይ ውላድና መኻን ጌርኹም ኢኩም ኣቐሚጥኩምዎም። እቲ ሓቂ ግን እቶም ናይ ደደቢት ሳላ ሑል ብርሃነን ኣየለን ዝተሰኣነ ኣይነበረን ዕጡቓት ዘይዕጡቓትን ልዕሊ 35 ተጋደልቲ ኮይኖም ፀኒሖም ኣብ ወርሒ ሰነንሓምለን ድማ ገባራት ምሁራት ተምሃሮን ልዕሊ 12 ተወሲኹም ነይሮም ስለዚ ኣብ ወርሒ ሓምለ መወዳኦታ ሰራዊት ተ.ሓ.ህ.ት 68 ተጋደልቲ ነይሮም ደሓር ኣለማዮ ኣየለን ኣረጋይ ተወለን ሒዞሞን ዝኸዱ ብተ.ሓ.ህ.ት ዝተረፈቱን 13 ሰባት ተቐኒሶም ስለዚህ ኣይተ ሃይላይ ተ.ሓ.ህ.ት ካብ ለካቲት 1967 ክሳብ መጀመርታ ነሓስ መኻን ኾይኑ ኣይሓገዮን ኣይፀደዮን ሓቀኛ ሓበሬታ ድኣ ኣምፀኡ።

ንሽረ ንሙሴ ንምውፃእ ዝተሰለፈ ኣፅዋርን ሓይሊ ሰብ መንበብቲ ንኸፈልጥዎ

1. ኣረጋዊ በርሀ ኣውቶማቲክ ካርባይን ምስ 150 ጥይት
2. ተኸለ ሸሪፎ (መሃይም) ስርሓት ፈረንሳይ ማስ ምስ 30 ጥይት
3. ሕሊፍ ክላሽን ምስ 150 ጥይት
4. ቀለበት ሲባኖፍ 10 ምስ 100 ጥይት
5. ኣስገደ ፍሎቭር ሽጉጥ ምስ 50 ጥይታ ሓደ ቡምባ ቻይና ናይ ሕክምና ሻንጣ
6. ስዩም መስፍን ክልተ ቦምባ ጥራሕ
7. ዘርኡ ገሰሰ(ኣግኣዚ) **ኮልቲ 38 ሽጉጥ**

❖ ኣክሱም ኦፕሬሽን ብዝምልከት ብስፍሓትን ብዕምቆትን ግልፂ ብዝኾነ ኣብ ህንፀት ሰራዊት ህ.ወ.ሓ.ት ኣፈጣጥርኡን ዕቤቱን ጋህዲ ክልተ ኣብ ዝብል መፅሓፍ ዝተገለፀ እኳ እንተኾነ እቶም ግልፂ ዝኾኑ ናይ ሰባት ታሪኽ ዝደምሰሱ ግን ንእሽተይ ግልፂ ጌረ ክሓልፍ፡፡

❖ ኣብ ገፅ 106 ሓዱሽ መስመር 1 ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብቲ ጥቓ ባንኪ ኮይኖም ኩነታት ዝከታተሉ ዝነበሩ ኣልኣሚን ሰበሮምን ናብ ውሽጢ እቲ ባንኪ ኣትዮም

ቁልፊ ቅርጺ ካዝና ካብቲ ማናጀር ተረከቡ። በሪሁ 'ውን ንካልኦት 2 ተጋደልቲ ሓዙ ኣብቲ ከባቢ ይርከብ በዓል ኣልኣሚን ነቲ ዝረኽብዎ ገንዘብ ናብቲ ኣቐዲሞም ዘሰናድእዎ ከረጢት ቋጸርዎ። እዚ ኩሉ እንትፍፅምዎ እንተለዉ ሰዓት 11 ኾይኑ ኣሎ ይብል ፅንዓት

ዝኸበርኩም መንበብቲ ኣብታ ባንኪ ዝተመደቡ ሰባት

1. በሪሁ በርሀ ናይታ ጉጅለ መራሕን ናይቲ ኣኸሱም ዝኣተወ ሰራዊት ምክትል ሙሴ ወታደራዊ ኣዛዚ ኾይኑ ዝኣተወ
2. ሰበሮም (ተስፋይ ወ/ሰላሴ) ነቲ ናይ ባንኪ ዋርድያ ብጥራሕ ኢዱ ጠበንጃ ከሕድግ ተመዲቡ
3. ኣልኣሚን ገ/መድህን (የውሃላሸት ገ/መድህን) ኣብቲ ከባቢ ፀኒሖም በሪሁ ብመኪና ምስመፀ ኣልኣሚን ተወርዊሩ ብጥራሕ ኢዱ ነቲ ማናጀር ብምሕናቕ ስልኪ ክበትኽ ተባሂሉ ተመዲቦም። በሪሁ ምስመፀ ኩሎም ናብቲ ባንኪ ኣትዮም ከምቲዝተበሃለ እቲ ቅርጺ ናብ ከረጢት መሊኦም በሪሁ ናይቲ ዝወሰድዎ ገንዘብ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ማህተም ዘለዎ ደረሰኝ ሂብዎ ተረጋጊኦም ወጺኦም። ፀሓፊ ፅንዓት ግን ንበሪሁ ምስቶም ምስኡ ዝነበሩ ክልተ ብዶቲ ዝብልዎም ስራሕ ኣይሃብዎምን ንምንታይ? ኣይተ በሪሁ

ሕዘ አብ ህ.ወ.ሓ.ት ስለዘየለው እዩ። ኣይተ በሪሁ እኮ ከምቶም ካልኣት ናይ ህ.ወ.ሓ.ት መሪሕነት ቡዙሕ ድኹምን ብርቱዕን ነኒ ዝነበሮም ኮይኖም ክሳብ 1979 ዓ.ም ብጅግንነታዊ ስራሕቲ ዝሰርሑ እዮም። ኣይተ ሃይላይ ንመን ከሕጉሱ እዮም ታሪኽ ደምሲሶም ምስ ኣይተ በሪሁ ዝነበሩ ክልተ ተጋደልቲ በዓል መን ይብሃሉ? መንከ ሓበሬታ ሃበኩም?

- ❖ ካሊእ ፀሓፊ ፅንዓት ካብ ኣክሱም ዝተመንዘዐ ኣፅዋርን ገንዘብን እንትገልፁ 71 ጠባይጃ 700 ጥይት ካብ 350.000 ገንዘብ ተመንዘዐ ይብሉ ኣብ ገፅ 107 ሓዱሽ መስመር 1
- ✓ እቲ ሓቂ ግን 70 ጠባይጃ ልዕሊ 40.000 ጥይት 380.000 ገንዘብ እዩ ካብ ፀላኢ ተመንዘዐ።
- ❖ ካብ ገፅ 114 ሓዱሽ መስመር 1 ክሳብ ገፅ 117 ሓዱሽ መስመር 1 ዘሎ ካብሓቂ ዝረሓቐ ሓሶት እዩ።
- ✓ መስከረም 1968 ዓ.ም ሰለሱተ መንኣሰይ ካብ ኣኸሱም ዝተመንዘዐ 100.000 ቅርሺ ሒዞም ንዓዲግራት ኣተዉ ንሳቶም ድማ ኣምባዩ(ሓጎስ)፣ ፀሃዩ፣ ሰበሮም እዩም። እቲ ገንዘብ ጠባይጃ መግዝኢ ንኣይተ ኪሮስ ኣለማዮ እዩ ክወሃብ። ኣይተ ኪሮስ ብምኣቲ ሸሕ ቅርሺ ኣፅዋር ዝኒኦም ብህፁፅ ንኸሰዱ ይንገሮም ይብል ሃይላይ ።

✓ አንቱም ሰብ ዝብእስያ ኣብ ዘይፈልጦ ዓዲ ከይዱ መተሓድርቲ ኣድጊ ኣምፅኡለይ በለ ከምዝበሃል ሰበሮምን ፀሃየን በቃ ኣመድ በሊዕዎም እዩ ዝፈልጠንን ዝርእየንን ሰብ የሎን ኢልኩም ዲ ኹም ብዕራይ ወለደ ኣቅነት ዘይብሉ ሰነድ ሰነድኩም?

እቲ ዝገርም ስዩም መስፍን ብርሃነ መስቀል ሰበሮም ፀሃየ ዘርኡ ገሰሰ ንምብራቕ ዝተበገሰሉ መጀመርያ ወርሒ መስከረም እዩ። ዝተበገሰሉ ቦታ ንዓዲ ኢሮፕ እንዳ አልጌዳ እዩ ነይሩ። ዝኸድሉ ዋና ዓላማ ድማ ን ግገሓት ንምርካብ እዩ። ንዕዎም ረ ኹቦም ኣግኣዚ ብኡ ኣቢሉ ንመቐለ እንትጎዓዝ ስዩም ቀለበት ፀሃየ ብርሃነ መስቀልን ናይ ግገሓት ኣባላት ሓደ ማእኸላይ ኮሚቴ የማነ ገ/መስቀል ሓደ ታራ ተጋዳላይ ገብሩ ወይ ኣምሃ ዝበሃሉ ሓቢሮም ኣብ ፍርቂ መስከረም ናብ እገላ ሌቶ በገና መፁ። ክኸዱ እንተለዉ ቅርሺ ኣይወሰዱን ኣቅነት ድማ የብሉን። ኣይተ ኪሮስ ኣለማዩ ዘመድ ኣይተ ኣጎስ ወይ እምባየ 'ውን በቲ ግዜ እቲ ናብ ሱዳን ከይዶም ጠራናፊት ኮሚቴ ናይ ባዕሎም ውድብ ምስ በዓል ልኡል ራእሲ መንገሻን ምስ ካልኦት ሞካንንቲ ትግራይን ኮይኖም የጣይሹ ነይሮም ስለዚ እዚ 'ውን ካብሓቂ ዝረሓቐ አዩ።

✓ ካብ ኣኸሱም ዝተሃጀመ ገንዘብ ብደሳለኝ በቐሊ ተፃዒኑ በሪሁ በርሀ ዝጥርንፋ ጉጅለ ስብሓት ነጋ፣ ፀሃዮ፣ ሰበሮም፣ ቀለበት፣ ብርሃነ መስቀልን፣ ንርአ ዘለውዎ ምስኦም መለስ 'ውን ሓሚሙ ኣብ ዓድዋ ንክሕከም ብዓዲ ኣቡን ጌሩ ንዓድዋ ከምዝኣተወ እሞ ብኣባላት ስርዒት ሽም ገሊኡ ኣብ ባንኪ ገሊኡ ኣብ ገዝኦም እዩ ዝተጠቐመ፡፡ እቶም ኣባላት ድማ ብዝተፋላለዩ ሰባት ሽም ኣብ ባንኪ ዮቕምጥዎ ከምዝነበሩ እዩ ዝፍለጥ፡፡ነዚ ስብሓት ነጋ፣ ኣረጋዊ በርሀ፣ ኣባይ ፀሃዮ፣ስዩም መስፍን ይፈልጡ እዮም፡፡ሓቂ ክምስክሩ እንተኸኢሎም እቲ ሓቂ ንሱ እዩ፡፡

❖ ሓጎስን ሰበሮምን ፀሃዮን ምስ መሪሕነት ኢ.ሀ.ኢ.ፓ ተቐራሪቦም ኣዋግዑ ኣብ ገፅ 115ሓዱሽ መስመር ሰለስተ

✓ እዋእ እዚ 'ውን ጌጋ እዩ ምስ መሪሕነት ኢ.ሀ.ኢ.ፓ በዓል ስዩም ናብ ግገሓት ምስክዱ ምስ ኢ.ሀ.ኢ.ፓ ዝርርብ ዘካየዱ ኣብ ጆሮና ኣይተ ገገሰው ኣየለ ፣ሙሴ ተኸለ ፣ ኣረጋዊ በርሀ፣ኣባይ ፀሃዮ ፣ስብሓት ነጋ ፣ ግደይ ዘርኣፅዮን ነይሮም፡፡ ኣይተ ሃይላይ እቲ ታሪኽ ንምንታይ ናብ ውልቀ ሰባት ተሸክምዎም ከምዘለኹ ኣይርደኣናን ዘሎ

አብ መወዳእታ መደምደምታኹም ከመይ ከምዝኸውን ክንሪኡ።

❖ ሓይልታት ተ.ሓ.ህ.ት አብ ከባቢ ዓድዋን ኣክሱምን ተምቤንን እናተንቀሳቀሳ እየን። ተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት አብ ተንቤን እንትንቀሳቀሱ አብ ሓደ ጣብያ ፖሊስ ፀላኢ ገዲፍዎ ካብ ዝኸደ ማህደር ናይ ብርክት ዝበሉ ሽም ተጋደልቲ ተረኽበ። አብ ውሽጢ እቲ ማህደር ኣምባዩ መስፍን ዝተበሃለ ካብ ሞንጎ እቶም ቀንዲ መራሕቲ ተ.ሓ.ህ.ት ኾይኑ ሓጎስ ብዝብል ሽም እናተንቀሳቀሰ እዩ ዝብል ተረኽበ ብዘይካ እዚ ናይ ዘርኡ ገሰሰ(ያሲን)፣ ፅቕባዝጊ በየነ(ረዘነ)፣ ኣረጋዊ በርሀ፣ ኣምሃ ፀሃዩ፣ ወ/ስላሴ፣ ነጋ፣ ገሰሰ ኣየለ፣ ፋንታሁን፣ ዘርኣፅዮን ኣስማቶም ከምዝተቐየረ ዝሕብር ሓበሬታ ተረኽበ ይብል።

ኣንቱም ሰብ ሕይ 'ውን ሓሶት እዩ ብ1968 ዓ.ም መስከረም ጥቅምቲ ተ.ሓ.ህ.ት ሓይልታት ዝተወደበ ሓይሊ ኣይነበሮን። ተ.ሓ.ህ.ት ብሓይልታት ዝተወደበ 7 ብወርሒ ለካቲት መወዳእታ 1968ዓ.ም እዩ። ክሳብ ሽዑ ድማ አብ ተንቤን ከባቢ ኣኸሱም ዝተጠቐፀ ፖሊስ ጣብያ የለን። ድሕሪ ግገሓት ብ ተ.ሓ.ህ.ት ምጭፍላቃ ክልተ ጉጅለ ነበሲ ወከፈን 18 ሰብ ዝነበርዎን ዝተንቀሳቀሳ ነይረን አብ ዝኾነ

ፖሊስ ጣብያ ድማ መጥቃዕቲ ኣየካየዳን፡፡ብምንቅስቃስን ብፀልማት እናተሓብኦ እናደናገራ ተንቀሳቂሰን ተመሊሰን እየን ፅንዓት ግን እዚ ፈጠራ ታሪኽ ካበይ ኣምጺኦም ? ንምንታይ ዕላማ ኸ እዩ ?

❖ ፅንሕ ኢሉ ድማ ናይቶም ካልኦት ሽም ብምቕያር ቡዙሕ ኣድላይን ኣይነበረን ናይሓጎስን ናይ ያሲንን ግን ግድን ክቕየር ኣለዎ የብሉ ኣብ ገፅ 117ሓዱሽ መስመር ሰለስተ

✓ ሕይ 'ውን ቀዳማይ ያሲንን ሓጎስን ዝብል ሹም ኩሉ ተጋዳላይ ዘይፈልጦ ኾይኑ ስዩም ኣግኣዚ ብዝብል ሹም ግን ኣብ መጀመርያ ንደደቢት ምውራድ ዝወፀ ሽማት እዩ፡፡ ኩሉ ተጋዳላይ ክሳብ ሕይ ብሂወት ዘሎ ድማ ንኣምባየ ብስዩም ንዘርኡ ብኣግኣዚ እዩ ዝፈልጦም ኣብቲ ናይ ስርዒት ስራሕቲ ተዋሳኒቲ ዝነበሩ ቀዳማይ ኣግኣዚ ካልኣይ ካሕሳይ በርሀ ወ/ማርያም(ግንፅል) ሳልሳይ ኣለምሰገድ መንገሻ ራብዓይ በርሀ ሃይለ(ነፃነት) እዮም ነይሮም፡፡ኣይተ ኣምባየ ድሕሪ ናብ ሜዳ ምውፅኦም ኣብ ከተማታት ትግራይ ዝሰርሕዎ ናይስርዒት ስራሕቲ ኣይነበረን ስለዚ ፀሓፊ ፅንዓት ዘይነበረ ዘይተረኣየ ዘይተሰምዐ ዘይናቶም ንኣይተ ስዩም ትሽልምዎም

አለኩም። እዚ ናይሓሶት ሽልማት ንኣይተ ስዩም መስፍን 'ውን ዝጠቐሞም ኣይኮነን ከንዕንዎም እንተዘይኾይኑ።

❖ ኣብ ገፅ 117ሓዱሽ መስመር 3 ኣብዙ ሕይ እዋን ኣይተ ኪሮስ ኣለማዮ ሰጡም ኣይ እታ እናገሰገሰት ዘላ ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ኮይኖም እዮም ናይ 8000 ቅርሺ መድሓኒት ካብ ኣስመራ ብረትን ጥይትን ካብ ዋጅራት ገዚኦም ቦተን መኪነኦም ምስ ሸቃሎ ሓዊስም ንውድብ ሂቦም ኣለዉ እዚ ሚስጥር ድማ ምስ ስዩም ኮይኖም እዮም ዝፍፅምዎ ዘለዉ ዝብል ታሪኽ ተሰኒዱ እንሂ።

✓ ቅድም ክብል ኣይተ ኪሮስ ኣለማዮ ውድብ ጠራናፊት የጠናኸሩ ከምዘለዉ ገሊፀ ነይረ። ሕይ 'ውን ንኣይተ ኪሮስ ዘይናቶም ዘይሰርሕዎ ታሪኽ እናተለጠፈሎም እዩ። እቲ ኣይተ ኪሮስ ገዚኦም ዝበሃል ዘሎ መድሓኒት፣ ኣፅዋር ኣበይ ኣትዩ? ኣብዚ ጉዳይ እዚ ሪእ ተቐቢለ ዝብል ኣባል ተ.ሓ.ህ.ት ዝነበረ መራሒ ይኹን ተመራሒ እንተሊዩ ይንገር። ግን ድማ የለን ክሳብ ሕይ ንውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ዕጥቂ መድሓኒት ዝሓገዙ ፣

1. ፊት ኣውራሪ ምኡዝ በየን ዓዶም ክልተ ኣውላዕሎ ኣፅቢ ወንበርታ ብዙሕ ጠበናጁ ብዙሕ መድሓኒት ብማኢት ዝቁፀር ጣፍ ስርናይ ስገም ባሎንጋ ዓይኒ ዓተር ብርስን

መዓር ጠስሚ ብኣማኢት ዝቁፀራ ኣባጊዕን ከፍትን ልዕሊ 60 ከፍቲ ልዕሊ 30 ኣድግን ቡቕልን ዘወፈዩ 80 ሰብ ምስ ዕጥቆም ዘወፈዩ

2.ግራማቲካ ብዓሉ ኩሉሴን ዓዶም ሽረ ጠበንጃ ቅርሺ ጥይት ቡዙሕ ኩንታል ስርናይ ዘወፈዩ

3.ኣቶ ወለልኡል ስዩም ዓዶም ዓድዋ ብዙሕ ገንዘብ ጠበንጃ መድሓኒት ዘወፈዩ

4.መ/ር ስዩም ገ/ኪዳን ዓዶም ሽረ ኣደ ሸጉጥ ገንዘብ ዘወፈዩ

5.ፊትኣውራሪ ሸኸበዲን ዓዶም ሽረ ኣገልግል መትረይስ ቅርሺ ጥይት ኣወፍዮም እቲ ኣቀኛ ታሪኽ እዚ እዩ።

❖ ኣብ ገፅ 120 ኣዓሉ መስመር ኣደ ድማ ፣ መዋፈሪ ተ.ሓ.ህ.ት ካብ ሕዳር 1968 ዓ.ም ጀሚሩ ዲማማርዋ ኸይኑ ኣሎ። ነዚ 'ውን ስዩም መስፍን እናመርሖ እዩ።ውሕዳት ተጋደልቲ እዮም ዘለዉ ካብዚኦም ክልተ ጋንታ ናብ ዝባን ክልተ ኣውላዕሎን እንደርታን ተንቤን እናተንቀሳቀሱ እዮም። ስዩም መስፍንን ካልኦት ውሑዳት ተጋደልትን ኣብቲ መዋፈሪ ኣለዉ ኣብቲ ቦታ ኮይኖም ካብ ዝተማኻሸሩሎም ኣጀንዳታት ኣደ ልሳን ውድቦም ዝኾነ ጋዜጣ ምድላው እዩ ይብሉ ፀሓፊ ዕንግት።

❖ ከምቲ ፀሐፊ ዝበልዎ ውድብ ተ.ሓ.ሕ.ት ብዕለት 8/3/68 ዓ.ም ንግግሓት ምስ ጨፍለቐት ካብ ዘገብላ እግሪ ዓይጋ ዝገሰገሰት ኣብ ዓሲንባ ሚኪኦል ሓረዛ ን20 መዓልቲ ውድባዊ ኣወዳድባ ከተዓራራቀኒያ ጉዕዞኡ ንማርዋ ዲማ ቀፀላ፡፡ነቲ ጉዕዞ ዝመርሕ ዝነበረ ኣምባዩ መስፍን ተይኮነስ ገሰሰው ኣየለ ኣቦ ወንበር ተ.ሓ.ህ.ትን ምክትል ኣቦ ወንበር ሙሴ ተኸለ ነይሮም፡፡ኣምባዩ መስፍን ነቲ ጉዕዞ ይመርሖ ነይሩ ዝብል 'ውን ሓቂ ኣይኮነን፡፡ ኩሉ ነገር ስዩም ሰሪሕዎ ኢልካ ንምዝራብ እሞ ክትፍቶ እንተኾይኑ ንገሩና ግን ድማ ብሓደ ገፅ ንሰባት ሰለዘይናቶም ታሪኽ ብምሽላምኩም ድማ ናይ ትእምት ትካላትን መንግስታዊ ትካላት 23 ዓበይቲ ትካላትን መሕተሚ ገንዘብ ለጊስናልኩም፡፡ ገሊኦም 'ውን ኣብ ዱባይ ኣሕቲምናልኩም፡፡ ኣብ ሂልተን ሆቴል ድማ ኣይተ ስዩም መስፍን ብኸያት ሕንቕንቕ እናበሎም መፅሓፍኩም ተመሪቐልኩም ናይ መንግስቲ መራኽብቲ ሓፋሽ ንክልተ ሰሙን ናይ ኣየር ናይ ጋዜጣ ሽፋን ሂብናኩም ተሞገስኩም፡፡ናይ ኣያታትኩም ኣሰር ዝወረስኩም ተባሂልኩም ኣያታትኩም ግን ሓሰውቲ ኣይነበሩን ንህሊንኦም ክብሪ ንዓዶም ፍቕሪ ሂወቶም ዘወፈዩ እዮም

ነይሮም፡፡ሐኝን ሐሶትን ብምትሕውዋስ ድማ ድክነትኩም ብሓፂር ጉዕዞ ሓሪድኩም፡፡

❖ ተ.ሓ.ህ.ት ምስ ግንባር ንክሰምር ናብ ምብራኽ ትግርይ ምስ ሰገረ ንግንባር ተፈናጨሉ ስለዝፀንሐ መለስ ዜናዊ ምስዞም ሓረድቲ ቀንፀልቲ ኣይንሰምርን ዝብል ሕቶ ኣልዓለ ካሎኦት 'ውን ሰዓብዎ፡፡ ስዩም ንመለስ ኣድማ ፈጣሪ ኢሉ ኣፈራርሐ ወታደራዊ ንቕፅዓት 'ውን ቀፅያ ይብል ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ ገፅ 123 ሓዱሽ መስመር ሓደ (1)

✓ ምስ ግንባር ገድሊ ሓርነት ትግራይ ንስምረት ኣብ ዝተገበረ ምንቕስቓስ መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ተሃንዲዶ ከምዝሸየድ ድሓር ኣብ ጋብር ኮኾባይ ምስ ተራኽቡ እቲ ናይ ግገሓት ምፍንጫል ከመይ ከምዝተፈለጠ ኣብ ጋህዲ ሓደን ክልተን ናይ ኣይተ ኣስገደ መፃሕፍቲ ብሰፊሑ እኳ ተገሊፁ እንተሃለወ፡፡ኣሕፅር ኣቢሊ ንምግላፅ መጀመርያ እቲ ሚስጢር ኣስገደ ካብ ሓደ ናይ ግገሓት ተጋደላይ ሓሚሙ እናሓከሞ ከምዝነገሮ ኣስገደ ድማ ንኣውዓሎምን ስብሓት ነጋን ኣልኣሚንን ካሕሳይ በርሀን ከምዝነገሮም፡፡ ንሳቶም ንሙሴ ከምዝነገርዎ መለስ ምስ ሃገሩ ዝፈለጠ ምዃኑ እቲ ኣብዚ መፅሓፍ ተጠቂሱ ዘሎ ኣብ መንጎ

መለስን ስዩምን ጎንጊ ከምዝነበረ ዝንገር ዘሎ ዲስኮር ሓሶት ምዃኑ፡፡ ስዩምን አግኣዝን ነቲ ምስ ግገሓት ዝነበረ ርክብ ንምምስራት ኣብ ምስንጣቕ ከይኣፅንዎ ንሰራዊት ተ.ሓ.ህ.ት ጎቲቶም ንዓጋመ ብምውሳዶም መርዓውያ ከይሓሳስ ዓርኪ ይቋፀራ ስለዝኾኖም ኣብ ጭንቐት እዮም ነይሮም፡፡ ብፍላይ ስዩም መስፍን ዝሕዞን ዝጭብጦን ስኢኑ ነይሩ፡፡ ኣብዙይ ፀሓፊ ፅንዓት ንኣይተ መለስ ንምንታይ ዘይናቶም ንቕድሚት የውፅእዎም ከምዘለው ንቕድሚት ክንሪኦ እምበር ንፅንዓት መፅሓፍ ባዕሎም የፍኩሱዋ ከምዘለው ግን ንኩሉ መንበቢ ግልጺ ክኾን ይግባእ፡፡ ከም ትዕዝብቲ ኣይተ መለስ ካብ ጥንቲ ጀሚሮም ብቁፅ ነይሮም ዝብል መልእኽቲ ንምሕላፍ ይመስል፡፡

✓ መለስ ናይ ጉልበት ስራሕ ተቐጊዑ ዝብል ሓሶት ምዃኑ ምስ ግገሓት ዘይተፀንዐ ጎቲትኩም ኣምጺኢኹሙና ኢሎም ዝህውኹ ካልኦት ከምዝነበሩ ንፈልጥ፡፡ ካብቶም ብትረት ንሰምረት ምስ ግገሓት ዝቃወሙ ዝነበሩ ሓደ ኣሕፎሮም ምንባሩ ይፍለጥ፡፡

❖ ይኹን እምበር ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ካሊእ ስጉምቲ ወሰደ ንሱ 'ውን ኣብ ፅባሕ ምብታን እቲ ዝርርብ መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ንተጋደልቲ ግንባር ሓርነት ገድሊ ትግራይ

ዕጥቆም ክፈትሑ መደብ ወረደሎም። ነዚ ዝሰምዑ መሪሕነት ግንባር ገድሊ ሓርነት ትግራይ ለይቲ ክጠፍኡ እንትብሉ ብተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት ኢዶም ንኸህቡ ተሓቲቶም ኢዶም ሃቡ። ሓደ ኣመራርሓ ግና ኢደይ ኣይህብን ኢሉ ሸሽሊ እናተዋግኦ ይመውት። ተፈራ ካሳዩ ዝተባህለ መሪሕነት 'ውን ኢዱ ሂቡ ከብኸቆ ኣዘናጊዑ የምልጥ ይብል ኣብ ገፅ 125 ሓዱሽ መስመር ሓደ።

✓ ኣብዙይ ሓቂ ንምምስካር

1. ኣብ መንጎ ተ.ሓ.ህ.ትን ግገሓትን መሪሕነት ዝነበረ ዝርርብ ብስምምዕነት ተወዲኡ ናይ ክልቲኡ ሰራዊት ተሓናፊ። ኣመራርሓ ዝምልከት ካብ ክልቲኡ ውድብ ካብ ሓደ ውድብ 8^ተ ሰብ ካብ ክልቲኡ 16 ሰብ ክኾኑ ኣብ ጋንታታት ጉጅለታት ክፍልትት ወፃኢ ጉዳይ ወዘተ ብማዕረ ኣመራርሓ ክምደቡ ኣብ ናይ ከተማ ሰሪዒታት 'ውን ከምኡ-ብማዕረ ተመደቡ። ስለዚ እቲ ዝርርብ ኣይተበተነን ነይሩ።

2. መሪሕነት ግገሓት 'ውን ከምልጡ ኣይሓሰቡን የግዳስ ናይ ክልቲኡ መሪሕነት ኣብተን ካብ ክልቲኡ መሪሕነት ውድባት ዝተሓናፊ። 4^ተ ጋንታታት በታቲኖም እዮም።

ዝደቐሱ ንኸምልጡ ምስ ኢዶም ክህቡ ተሓቲቶም ዝብል ሓቂ ኣይኮነን።

3. ናይ ክልቲኦም ውድባት ተጋደልትን መሪሕነትን ተሓናፊዖም ምስ ደቐሱ ንሰራዊት ህ.ወ.ሓ.ት ንኸሉ ተይኮኑስ ንውሱናት ሉኡኸ ተዋሂቡዎም ኣርባዕቲኤን ጋንታትት ኣብ ዝተዋሃበን ናይ ለይቲ መሕደሪ ስትራተጂ ሰዓት 11:30 ንጉሆ ኣብ ኣርባዕቲኡ ቦታታት ተኸሲ ተኸፊቱ ኩሎም ናይ ግገሓት መሪሕነትን ተጋደልትን ተማሪኹም ቆሲሎም። እቲ ሓደ ኣመራርሓ ዝነበረ ኣትኪሊ ተዋጊኦ ኢደይ ኣይህብን ስለዝበለ ተቐቲሉ ዝብል 'ውን የማነ ገ/መስቐል እዩ ነይሩ። እታ ሒዝዋ ዝነበረ ጓንዴ ካዝና ዘይነበራ ኣብ ዓንቐራ ሓንቲ ጥይት ጥራሕ ዝነበረታ ደንጊፁ ንሳ ንሰማይ ምስ ተኮሳ በቶም ሉኡኸቶ ዝተዋህቦም ተቐቲሉ። ላበይ ላብ ሮማ ንኺድ ዝ ታኒካ ኸ ከምዝበሉ ቀልደኛ ካሳ ደበስ ኣይተ ሃይላይ ላበይ ጎኒ ጎኒ ማእኸል እቲ ሓቓዊ ሓበሬታ ኣይረኸብኩምን ብግልፂ ክትፅሕፍዎ ኣይደለኹምን። ምኸንያቱ ሓቕን ግልፅን እንተጊሒፍኩም ድክነት ብሓፂር መንገዲ ኣይትቐረፁን።

4. እቲ ሓቓዊ ሓበሬታ እንተደሊኹም ብኣቶ ኣስገደ ገ/በረሰላሴ ዝተጸሓፈ ጋህዲ ክልተ ህንፀት ሰራዊት ህ.ወ.ሓ.ት ኣፈጣጥሩኡን ዕቤቱን ዝምድና ተ.ሓ.ህ.ትን ግገሓትን ኣብ ዝብል ኣርእስቲ (ገፅ 109) ብስፍሓት ተሰኒዱ ኣሎ ኣንብቡ።

❖ ውሑዳት ተጋደልቲ ኣብ ማርዋ እናተጻለሙ እዮም ነቲ ወታደራዊ ታዕሊም ዝህብ ዘሎ ስዩም መስፍን እዩ። ዘርኣይ ኣብ ሞንጎ ተጻለምቲ ሓደ እዩ። ስዩም ዝህቦ ዘሎ ታዕሊም ወታደራውን ፖለቲካውን እዩ። ይብል ፅንዓት ገፅ 139 ሓዱሽ መስመር ክልተ(2)

✓ ዝኸበርኩም መንበብቲ ኣብ ህ.ወ.ሓ.ት ወታደራዊ ጻለምቲ ካብ ወርሒ ለካቲት 1967 ዓ.ም ክሳብ ሰነ 1967 ዓ.ም ኣብ ደደቢት ንዝነበሩ ዝዕልም ዝነበረ ኣስገደ ገ/ስላሴ እዩ ነይሩ። ካብ ኤርትራ ዝመፁን ደደቢት ዝነበሩን ኣብ ወርሒ ሓምለ 1967 ዓ.ም ዝነበረ ዝተወሃደ ታዕሊም ጻለምቲ ዝነበሩ

1. ሙሴ ተኸለ
2. ኣስገደ ገ/ስላሴ
3. ኣሕፊሮም ወ/ሚካኤል
4. ዋልታ ገ/መድህን ጻለምቲ ነይሮም።

- ✓ ካብ ዊዳኽ ክሳብ ዘገብላ ዓጋመ ዝነበረ ምንቕስቓስ ወርሒ ነሓስ፣ መስከረም፣ ጥቅምቲ ኣብ ጉዕዞ ዝነበረ ምንቕስቓስ ዝዕልሙ ዝነበሩ ኣስገደን ኣሕፊሮምን ነንሓንሳብ ሙሴ ይሕግዝ ነይሩ ብፍላይ ድማ ወታደራዊ ልምምድ፡፡
- ✓ ድሕሪ ንግንባር ገድሊ ሓርነት ትግራይ ምጭፍላቕ ኣብ ዓሲንባ ሚካኤል ሓረዛ ኣብ ዝተገብረ ዳግመ ውዳብ ክፍሊ ታዕሊም ተ.ሓ.ህ.ት ከምቀዋሚ ክፍሊ ምስቆመ ኣርኣያ ወ/ሚካኤል (ኣሕፊሮም ወ/ሚካኤል) ዓዱ ዓድዋ ወረዳ ሓሓይሊ ጣብያ ፍርግርግ ዝኾነ ዓላሚ ተመዲቡ ኣብ ማርዋ ዲማ ዝተዓለሙ ክልተ ዙር ተዓለምቲ 1^ይ ዙር 58 ተዓለምቲ በዓል ዘርኣይ ኣስገደም ዝነበሩዎም 2^ይ ዙር 44 ተዓለምቲ ዝዓለሞም ኣሕፊሮም በይኑን በይኑን ጥራሕ ነይሩ፡፡ ፀሓፊ ፅንዓት ኣፍኩም መሊእኹም ስዩም ዓሊሙ ነይሩ ኡልኩም ምፅሓፍኩም ጌጋ ሓበሬታ ረኺብኩም፡፡ ስዩም መስፍን ሓንቲ መዓልቲ ‘ውን ዓላሚ ኾይኑ ኣይፈልጥን፡፡
- ❖ ኣብ ገፅ 145 ሓዱሽ መስመር ሓደ ኣይተ ኪሮስ ኣማዮህ 16 ናቶ ጠበናጁ ተታሒዝዎም ንሶም ‘ውን ኣብ ቕፅፅር ወታደራት ኣተው ይብል፡፡ ካብዚ ዝተጠቐሰ ገፅ ጀሚሩ

ክሳብ ገፅ 146 ዘሎ ናይ ኣይተ ኪሮስ ኣለማዮህ ታሪኽ ፈጠራ ናይ ፀሓፊ ፅንዓት (ናይ ሓበሬታ ወሃብቲ ጌጋ ኣሎ) ስለ ዝኾነ ናይ ሓሶት ድራማ እዩ።

❖ ፀሓፊ ፅንዓት ካብ ገፅ 149 ሓዱሽ መስመር ኣርባዕተ(4) ክሳብ ገፅ 152 ሓዱሽ መስመር ሓደ (1) ዘሎ ምድምሳስ ነበልባል ኣመልኪቶም ዝፀሓፍዎን ስርሒት ወ/ሮ መድህን ኣመልኪቶም ዘቐመጥዎ ካብ ሓቂ ዝረሓቐን ንወለዶ ዘይኮነ ስእሊ ዘትሕዝን ታሪኽ ጊሒፎም።

✓ እቲ ሰራዊት ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ኣሕዘራ ከባቢ ይንቐሳቐስ ነይሩ ዝብል ሓሶት ኾይኑ ሰራዊት ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ያሓን ደብረ እገላን ነይሩ። ሰራዊት ደርጊ ደሃይ ስለዝሰመፀ ኣብ ዓዲ ግራት ክፀንሕ ተገደደ ዝብል 'ውን ሰራዊት ደርጊ ንመቐለ ዕለት 10/10/68 ዓ.ም ኣትዩ ካብ መቐለ ንዓዲ ግራት ዕለት 11/10/67 ዓ.ም ሰዓት 10:00 ቀትሪ ዓዲ ግራት ኣቲዩ በቲ ዕለት ሰዓት 3:00 ምሸት ንሸረ ገስጊሱ ብዕለት 12/10/67 ዓ.ም ሰዓት 11:30 ንጉሆ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ክልተ ሓይሊን ክልተ ጋንታ ናይ ሻዓብያ ክልተ ሓይልን ኣድያቦን ፀኒሐን ውግእ ጀሚረን ክሳብ 10:00 ሰዓት ከጥቐዓ ዊዒለን እቲ ኡናት ምስ ተወደእ 31:35 ሻለቓታት ካብ ኣስመራ ብእንትጮ መፅኦም እቲ

ውግእ ክሰብ 4^ተ ሰዓት ለይቲ ቀፂሉ ድሕሪኡ ሰራዊት ሀ.ወ.ሓ.ት ንብረቱን ውጉኣቱን ስዋኣቱን ሒዙ ለቂቂ ብዛዕባ እዙይ 'ውን ብሰፊሑ ኣብ ጋህዲ ሓደን ክልተን ናይ ኣይተ ኣስገደ መፅሓፍ ኣሎ።

✓ ብዛዕባ ወ/ሮ መድህን ስለላዊ ስራሕቲ ዝምልከት ተፃሒፉ ዘሎ ኣብ ውግእ ምስ ነበልባል ዝነበራ ኣስተዋፅኦ ምስቲ ዝነበረ ኩነታት ዘይገጥምን ሓሶትን እዩ። ኣብ መወዳእታ ብዝርዝር ከጠቓልሎ እዩ እምበር ብዛዕባ ኣይተ ተስፋይ ወንበዴ ፣ ብዛዕባ ቀሺ ወልዳ፣ ኪሮስ ኣለማዮህ፣ ወ/ሮ መድህን ህዝቢ ኣዘባ ተፃሒፉ ዘሎ ብዙሕ ሓቂ ዘይኮነ ፈጠራታት ስለዘለዎን ብስሩ 'ውን ፀሓፊ ፅንዓት ዛንታዊ ልቢ ወለድ ፅሒፎም ተዝኾኑ ነቲ ሓቂ ንዝፈልጡ ሕቶ ከልዕሉን ንፅሕፎም ብመንበብቲ ተኣማናይነት ኣይምሳኣነን ነይሩ።

❖ ሓንቲ ሓይሊ እናመርሐ ከባቢ ዓዲ ኣርባዕተ ዝበፅሐ ስዩም መስፍን 'ውን ጉዕዝኡ ክቕፅል ኣይካኣለን መስዋእቲ ስሑል ስለዝሰመፀ ብመስዋእቲ ሱሑልን ፍፃመን ጠራናፊትን ኬርና ሓሪቕ ንሕርቃኑን ሓዘኑን ዊሒጡ ንኣባላቱ ኣብ ሓደ ፅላል ዕርፍቲ ንክገብሩ ምስ

ሓተተ ብዛዕባ መስዋእቲ እኒ ሱሑል አረደኦም።ይብል ፀሓፊ ፅንዓት።

✓ ፀሓፊ ፅንዓት ሕይ 'ውን ሓቕኝነት ዝጎደሎ ዕሕፍኩም ቦቲ ጊዜ እቲይ ዝነበራ ሓይልታት ተ.ሓ.ህ.ት 3^ተ ሓይልን ክልተ ጋንታን እየን። ንሰን ድማ ሓይሊ ደደቢት ንርአን ስየ ኣብርሃን ዝመርሑዎን ከባቢ ኣድያቦ ምስ ጠራናፊት እያ ትዋጋእ ዘላ ኣብ ገርሁ ስርናይ ሓይልታት 21፣11፣ጋንታ ጢሒሳ አለዋ።ኣብ ምብራቕ ጋንታ ፍሉይ ሕታም ነይረን።ክልኦት ሓይልታት ኣይነበረን። ኣብዙ ጊዜ እዙይ ሙሴ ሓንቲ ሓይሊ ሒዙ ብዓድዋን ተንቤን ይንቐሳቐስ ነይሩ ይብል ፀሓፊ ፅንዓት። ሙሴ ግን ሓይሊ 21 ቕድሚ ምፍጣራ ኣብ ወርሒ መጋቢትን ሚያዝያን ንወራር ራዛ ቀልቡ ንምቕያር ኣብ ህዝቢ ይንቐሳቐስ ነይሩ ወርሒ ጉንበት ብሙሉእ ግን ኣብ ገርሁ ስርናይ ናይ እዩ ዘሎ። ውግእ ምስ ነበልባል ኣብ ሴሮን መስዋእቲ ሱሑሉን ብዕለት 12/10/67 ዓ.ም ብሓንቲት ፀሓይ እዩ ተኻይዱ። ድሕሪ ምድምሳስ ነበልባል ሓይልታት 11:21 ብሙሴ እናተመርሐ ብፈረስ ማይ፣ንማይቕነጣል፣ንናዕዴር ዓዴት፣ብሰለኸለኸ፣ ኣደያቦ በዒሐን።

✓ እሞ ድኣ ፀሓፊ ፅንግት ስዩም ሒዚዎ ዝነበረት ኣየነይቲ ሓይሊ እያ መስዋእቲ ስሑል ዝሰመዐት ድሕሪ ምስምዑ ከ ናበይ ኣቢሉ? ፀሓፊ ሃይላይ ኣብዚ ነጥቢ እዙይ ዝተጻየነኩም ነገር ኣሎ።ፍፁም ሓቅነት 'ውን የብሉን እቲ ሓበሬታ ኣበይ ረኺብኩም ነፅርዎ።ሰብ ተጻዛባይ እዩ።

❖ ብስዩም መስፍን ትምራሕ ሓይሊ ለይቲ ምስ ቀትሪ ተጓዲዛ ሸራሮ እንትኣቱ ህዝቢ ሸራሮ ብኣባላት ጠራናፊት ኮሚቴ እናተገፍፀ ፀንሖም።ዝተወሰኑ ተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት 'ውን ምስ ጠራናፊት ብዘካየድዎ ኩናት ተሰዊኦምን ተወጊኦምን እዮም። ኣብ መንጎ እዞም ስዋኣትን ውጉኣትን ገሊኦም ምስ ስዩም መስፍን ፉሉይ ትዝታ ኣለዎም። ከም ጌታቸው ወዲ ሓምሳ፣ሓለቃ ስዩም መስፍን ናይ ውድብ ማኒፌስቶ ኣሕቲሙ ኣብ ሱዳን ስለዝዘርሑ ንኸትሓዝ ክትትል እንትግበረሉ ሓቢኡ ዘውፅኦ ሰብ እዩ ይብል ኣብ ገፅ 156 ሓዱሽ መስመር ኣርባዕተ(4) ክሳብ ገፅ 157 ሓዱሽ መስመር ክልተ(2)

✓ ሓቂ ንምምስካር ግን

1. ብስዩም መስፍን እንትምራሕ ኣይነበረትን እተን ዝነበራና ሓይልታት እተን ልዕል ኢለ ዝገለፅኩወን እየን።

2. በዓል ጌታቸው ፤በርሀ ካሕሳይ፣ሸበሻ ወ/ገብርኤል ከማልን ካሎኦትን እንትስውኡ ስዩም ካብ ሱዳን ምስ ፀጉ በለይ ሸራሮ ኣቲዮም ኢጋጣሚ ስዩም ርእሱ ጨረፍታ ተወቐዑ ፀጉ በላይ 'ውን ቆሲሉ እዩ። ሃይላይ ፀሓፊ ፅንዓት ግን ነቲ ታሪኽ ብምብልሻው ነቲ መንበቢ ብምድንጋር ናይ ባዕልኹም ፈጠራ ታሪኽ ጊሒፍኩም። ነቲ ዝነበረ ኩነታት ዝፈልጡ ኣብዚ እዋን እዙይ ብዓሰርተታት ዝቐፀሩ ሰባት (ተጋደልቲ) ዝነበሩ ኣለው እዮም። እዚ ሓበሬታ እዙይ ዝሃበኹም ሰባት 'ውን ኣብ ቦኳሪት መፃሓፍኩም ተኣማናይነት ስለዘስኣንኹም ከም ግጉያት ረኣዩዎም።
3. ጌታቸው ወዲ ሓምሳ ሓለቓ ተጋደላይ ኣይነበረን። ንሱዳን 'ውን ኣይከደን ግን ንሱዳን ንኹሽድ ሸራሮ ወራዱ ንግዚኡ ከምቲ ካሊእ ህዝቢ ኣብኡ ንዝነበረት ሓይሊ ደደቢት ይተሓጋገዝ ስለዝነበረ ጠናፊት ቀቲሎሞ ብክብሪ ዓሪፉ። ስለዚ ኣብ ናይ ጌታቸው ታሪኽ 'ውን ዝተዛብዐ እዩ።
4. ኣብዚ ገፅ እዙይ ይብል ፀሓፊ ፅንዓት ብስዩም መስፍን ትምራሕ ሓይሊ ሸራሮ ኣቲያ 'ቐድሚ ፅርፍቲ ምውሳዳን ገለ ምድላዎት ምግባርን ናይ ሓይልታት ጥይት ጠራናፊት ተቐቢሎዎ። ይኹን እምበር እታ ሓይሊ ምስተን ኣብኡ

ዝፀንሓ እያ ኩናት ገጠማ ነይራ። ኣብዚ ኩናት እዙይ ብዙሓት ተጋደልቲ ህ.ወ.ሓ.ት እንትስውኡ ስዩም መስፍን 'ውን ርእሱ ተሰንጠቐ ይብል ፀሓፊ ፅንዓት።

- ✓ ፅንዓት እተን ዝነበራ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ሓይልታት ልዕል ኢሊ ገሊፀየን ኣለኹ ኣብዙይ ንኣይተ ስዩም ዘይናቶም ታሪኽ ንምጥፍጣፍ ብዘይ ፈረስ ኢኹም እኮ ትጋልቡ ዘለኹም። ስዩም መስፍን ሒዝዎ ነይሩ ትብልዎ ዘለኹም ሓይሊ መን ዝብል ሽም ነይርዎ? መራሒ ሓይሊ መን ነይሩ? ዝብል ሕቶ ኣብታ ጊዜ እቲኣ ናይ ሓይሊ ደደቢት ፖለቲካዊ መራሒ ዝነበሩ ኣይተ ስዩ ኣብርሃ ተታሓቱ ብሂወቶም ኣለው? ግደይ ዘርኣፅዮን 'ውን ነቲ ኩነታት ዝመርሕ ዝነበረ እዩ ተትሓትዎ ነይርኩም በዓል ኣውዓሎም ወሉ ፣ኣስገደ ገ/ስላሴ፣ቢ.ኒያም ገ/መድህን ፣መስፍን ኣማረ (ሕይ ጀነራል) ሓዱሽ መስፍን ሕይ ኮነሬል ካሎኦትን ስዩም መስፍን ሓይልታት ኣተሓባቢሩ ዝመርሖን ኣይነበራን ኣብታ ሸራሮ ዝተወግኣላ 'ውን ሃንደበት ሽዑ ዝመፀላ እያ ነይራ። ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ መወዳእታ ፅሑፍ መጠቓለሊ ከቐምጦ እዩ እምበር ክሳብ ሕይ ዝሪኦ ዘለኹ ፅሕፍኩም ናይ ህ.ወ.ሓ.ት (ናይ ደቂ

ህዝቢ) ታሪኽ ንውልቀ ሰባት ጠቕሊልኩም ኢኹም ትህብዎም ዘለኹም።

❖ መንእሰይ ሃይላይ ብዛዕባ ስዩም ርእሱ ከምዝተወቐዐን እቲ ርእሱ ውቓዕ ጥይት እናበሰበሰ እናሃለወ ተፃዊሩዎ ንነዊሕ ጊዜ ከምዝፀንሐ ብሙሉጌታ ኣለምሰገድ ድፊኢት ብናይ ሻዓብያ ናይ በጠሎኒ ሓኻይም ከምዝተሓከመን ይገልፅ። ኣብዙይ ሓደ ነገር ዝተጋነነ ነገር ኣሎ። ኣብ ገፅ 170 ሓዱሽ መስመር ክልተ(2)

✓ ሓቂ ንምምስካር ግን

1. ስዩም ኣብ ርእሱ ዝተወቐየ ሽንጣፍ ኾይኑ ዓብይ ረኽሲ ዝፈጠረ ኣይነበረን ኣብ ሻዓብያ 'ውን ኣይተሓከመን።
2. እቲ ንክሕከም ደፋፊእዎ ዝበሃል ሙሉጌታ ኣለምሰገድ በቲ ጊዜ እቲይ ዓላማይ ኾይኑ ብዓዲ ኢሮፕን ዓፋርን እዩ ነይሩ።
3. ስዩም ሸክና ርእሱ ነቂዑ ነይሩ ዝበልዎ ኣይነቐዐን ሓቂ ኣይኮነን ተዝነቐፅ ነርቭ 'ውን ስለዝነክእ ኣካላቱ ምለመሰ ክሳብ ሕይ ዓፅሚ ርእሶም ዝተሰንጠቐ ተጋደልቲ ኩሎም ዝዓበዱ እናወደቐ ዝሳቐዩ ዝነበሩ እዮም።

❖ ፀሓፊ ፅንዖት ኣብ ውሽጢ ተ.ሓ.ህ.ት ዝነበረ ሕንፍሽፍሽን ኣፈታትሕኡን ዝነበሩ ሕቶታት እንትገልፅ:-

1. ነቲ ሕንፍሽፍሽ መሃንዲሳት ፈጠርቲ ኣለምሰገድ መንገሻ(ሃይሉ ነጠቢ)፣ ካሳ ለማ(ግርማይ ባህሊ) ጌሩ የቐምጦም፡፡

2. ትሕዝቶ እቲ ሕንፍሽፍሽ ብተስፋ ዝቆረፁን ስልጣን ንዝሃርፉን ከም ተፈጠረ ንውልቀ ጥቕምም ክብሉ ኣውራጃዊ መልክዕ ብምትሓዝ

3. ነቲ ዝነበረ መሪሕነት ዓቕሚ ከምዘይብሉ ብምድሃል ይንቐሳቐሱ ክምዝነበሩ

4. ነቲ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ኣብ ምእላይ ስዩም ወሳኒ ኣስተዋፅኦ ከምዝነበሮ እሞ ብዛዕባ እቲ ሕንፍሽፍሽ ንሙሴ የማኸሮ ከምዝነበረ ይገልፅ ኣብ ገፅ 168፣173፣ 174፣ 176 ፣177

✓ ነቲ ሕንፍሽፍሽ ፈጠርቲ ዋና ተዋሳኢይ ዝነበረ በቲ ጊዜ እቲይ ዝነበረ ማ/ኮሚቴ ተ.ሓ.ህ.ት እዩ፡፡ እቲ ካብ ናይ ደደቢት ሕንፍሽፍሽ ጀሚሩ ዝንቀሳቐስ ዝነበረ ጉጅለ ድሕሪ 1968 ዓ.ም ለካቲት መረፃ መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት እቲ ዝነበረ መሪሕነት ብዓሌት ብዕርክነት ብኣውራጃዊ መንገዲ ዝተመሰረተ ስለዝነበረ ኩሉ ተጋዳላይ ድማ

ሕማም ስለዝነበሮ እቲ መጀመርታ ዝተላዕለ ኣብ ተሓህቲ ውሽጢ ዲሞክራሲያዊ የለን። ተ.ሓ.ህ.ት ምስ ውድባት ትኸተሎ ዘላ ናይ ጎንዲ ኣተኣላልያ ፀረ ዲሞክራሲ እዩ።

✓ ተ.ሓ.ህ.ት ንኤርትራ ውድባት እትህቦ ዘላ ኣፍልጦን ንኢትዮጵያ ዝጎድእ ናይ ባሕሪ በሪ ወደብ ዘይብላ ዘትርፍ እዩ። ብሱሩ 'ውን ተ.ሓ.ህ.ት ብሄራዊ ውድብ እምበር ብሃገር ደረጃ ዝውሰን ሃገራዊ ጉዳይ ኣይምልከቶን ዝብል ሕቶታት እዮም ነይሮም።

✓ ካሊእ 'ውን እቲ ዘሎ መሪሕነት ዓቕሚ የብሉን ዓቕሚ ዘለዎም ብዲሞክራሲያዊ መንገዲ ተመሪዖም ይእተው ወኪል መሪሕነት እናበልካ ብዕርክነትን ብዝምድናን ብኣውራጃ ውነት ናብ መሪሕነት ምድያብ ፀረ ዲሞክራሲ እዩ ዝብሉ ሕቶታት እዮም ነይሮም። ፀሓፊ ፅንዓት ኣቐሚጥኩም ዘለኹም እቶም ፍልፍላትኩም ነዙ ሓቀኛ ታሪኽ ናብ መድረኽ ከይወፅእ ንምሽፋን ዝደልዩ ዝሃብኹም ሓበሬታ ኢኹም ፅሒፍኩም እምበር ነፃ ካብ ዝኾኑ (ሓቃዊ) ሓበሬታ ካብ ዝህቡ ተታሓቱ ነዚ መሕፈሪ ዝኾነ መፅሓፍ ኣይምፀሓፍኩምን።

✓ እቲ ሕንፍሽፍሽ ተስፋ ዘቐረፀን ስልጣን ብዝሃርፍን ዝተለዓለ እዩ እምበር ኣውራጃውነት ኣፈላላይ ኣይነበረን

‘ውን ኢልኩም ፀሓፊ ፅንፃት።። እምብኣርከስ እቲ ዝለዓል ዝነበረ ሕቶ ካብ ኩለን ኣውራጃታት ዝመፀ እዩ ነይሩ እምበር ብሃይሉ ነጠበን ግርማይ ባህልን ዝተለዓለ ኣይነበረን።። ሃይሉ ነጠበ ድሕሪ ወርሒ ሓምለ 1968 ዓ.ም ምስ ተጋደልቲ ምንም ርክብ ኣይነበሮን።። ኣበ ሶሮና ምስ ውድባት ኤርትራ ክፍሊ ርክብ ተባሂሉ ተመዲቡ እናሰርሐ ዝነበረ እዩ።። ግርማይ ባህሊ ንሰባት ከለዓዕል ዓቕሚን ተቐባልነት ኣይነበሮን።።

ነቲ ሕቶ ዘልዑሉ ዘነበሩ ደቂ ራያ እንደርታ ዓጋመ ጥራሕ ኣይነበሩን ደቂ ኣኸሱም ከም በዓል ኪዳነማርያም (ቀበሮ) ዓዱ ኣኸሱም ከም በዓል ተስፋይ ሕንፍሽፍሽ እናተበሃለ ዝፅዋዕ ዓዱ ዓድዋ ረዘነ ዕቑባዝጊ በዩን ዓዱ ኣኸሱም ኣበበ ተሰማ ዓዱ ተንቤን ወዘተ ቡዙሓት ሙሁራት ዘልዓሉዎ ዝነበሩ እዮም።።

ነቲ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ኣብ ምእላይ ስዩም ምስ ሙሴ እናተማረኸ ይኣልዩ ነይሩ ትብሉ።።

1. ሙሴ በቲ ሕንፍሽፍሽ ግዜ ተሰዊኡ ነይሩ።።
2. ስዩም ኣብቲ እዋን ሕንፍሽፍሽ ኣብ ሱዳን ነይሩ።።
3. ኣብቲ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ኣብ ምእላይ ዝተወሰነ ዲሞክራሲያዊ መንገዲ ክትሕዝ ዝፍትን ዝነበረ ግደይ

ዘርአፅዮን ነይሩ። ይኸውን እምበር እቲ መሪሕነት ጥዕና ዝነበሮ ዲሞክራሲያዊ ትሕዝቶ ስለዘይነበሮ እቲ ሕንፍሽፍሽ ኣፈታትሓ ኢዲሞክራሲያዊ ትሕዝቶ እዩ ነይርዎ ዝብል ናይ ፅንዓት ምንጩ ዝኾነ መንበቢ ናይ 1969 ዓ.ም ኣብ ውሽጢ ተ.ሓ.ህ.ት ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ከመይ ተፈጠሩ ከመይ ተኣልዩ ንዝብል ኣብ ጋህዲ ክልተ ብዝርዝር ተገሊፁ ስለዘሎ ረኣይዎ።

❖ ኣብዚ ፅሑፍ እዚ ኣብቲ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ኣብ ምቅላፅ ወሳኒ ኣስተዋፅኦ ዝነበሮ እዩ ተባሂሉ ፍሰሃ ሜዞን ክልተን ተቐማጡ ኣሎ ኣነ ዝገርመኒ መንእሰይ ሃይላይ ፍሰሃ እኮ ኩሉ ተጋዳላይ ዝፈልጦ ጌጋ ዝበሃል ኣሪሙ ኣይፍልጥን ይእመነላ ኣይእመነላ ናይ ኣይተ ስዩም መስፍን ፅቡቕ ተለኣኣኸ እዩ ነይሩ። ኣብ ኩለን መድረኻት ኣፉ ከፊቱ ኣይፈልጥን ይትረፍዶ ክእርም 17 ዓመት ሙሉእ እናሰገፀ ዝተጎዓዘ እዩ ድሕሪ ዓወት 'ውን ከምኡ እዩ።

❖ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ ናይ ኢዱ ውግእ ዝነበረ ኩነታት እንትቐመጥ ልዕሊ 10.000 ሰራዊት ከምዝነበረ የቐምጥ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ሰራዊት ኣቐማምጣ 'ውን የቐምጥ ነቲ ውግእ ሙሴ ይመርሖ ከምዝነበረ እሞ ኣውዓሎም ወሉ ሬድዮ ርክብ ብምሓዝ ንፀላኢ እናተታኸሰ ብሰራዊት ኢዱ

ተኸበቡ ንሕንጢጥ የምልጥ ይብል። ቀጺሉ ብአውዓሎም ዝምራሕ ሓይሊ ምስብርክት ዝበሉ ሰራዊት ኢዱ ኩናት ከፊቱ ኣሎ። ብሃይለ ፖርቱ ሱዳን ዝምራሕ ሓይልታት ንአውዓሎም ሓገዝ እንተገባ እካ ሰራዊት ኢዱ ኣብ ቁፅሪ ኣይአተዎን ይብል ፀሓፊ ፅንዓት።

❖ ብካሊእ ገፅ ሙሴ ዝተወሰኑ ተጋደልቲ ሓዙ ናብተን መራሕቲ ኢዱ ዝነበርዎን ክኸይድ ወሰነ ሓየሎም ንርእን አውዓሎምን ድማ ተቓውሞ ይብል ሕልፍ ኢሉ ደማ ኣሕፊሮም ሓይሊ ናብ ድፋፅ ኢዱ ጠበቐ። ኣሕፊሮም ዝተኩስ ዝነበረ ብሬን ንሰራዊት ኢዱ ኣርዓዶም። ካብቶም ምስሓየሎም ኣርኣያ ኮይኖም ዝሃጀሙ ዝነበሩ ተጋደልቲ ሓየሎም ጥራሕ እንተትርፍ ካልኣት ተሰውኡ ይብሉ። ፅንሕ ኢሉ ኣብዚ ከምዝይ ዓይነት ኩነታት እናሃለዉ ዓይነት ድምጺ ጥይት ተሰምፀ ሓንቲ ጥይት ኤም ዋን ኣብ ፀጋማይ ኢድ ሙሴ ዓረፊት ነዚ ዝረኣዩ ተጋደልቲ መራሕቲም ስለዝተወቐፀ ከበብዎ እታ ጥይት ኤምዋን ካብ ቐረባ ስለዝተሓንበበት ኣፀለምቲ ሙሴ ፈንጊሓ ኣተወት ይብሉ ካብ ገፅ 178 ሓዱሽ መስመር ክሳብ ገፅ 185 ሓዱሽ መስመር ዘሎ ሓቕነት ዝጎደሎ ዘረባ።

✓ ኣብዚ ሓሳብ እዚ ሕፅር ዝበለ መልሲ ክህብ፡፡ ውግእ ምስ ኢድዩ ብዝምልከት ብ 1968ዓ.ም ካብ ጉንበት ክሳብ ሓምለ ዝነበረ ምስ ጠራናፊት ውግእ ካብ መስከረም 23/1969ዓ.ም ክሳብ ወርሒ ታሕሳስ መወዳእታ ምስ ቀዳማይ ኢዱ ዝነበረ ውግእ ካብ ወርሒ መጋቢት 20/7/69ዓ.ም ክሳብ ለካቲት 20/6/70ዓ.ም ምስ ካልኣይ ኢዱ ዝነበረ ውግእ ኣብ ጋህዲ ሓደን ጋህዲ ክልተን ብሰፊሕን ብዕምቆትን ብዘለዎ ተሰኒዱ ኣሎ፡፡ ኣብኡ ድማ ረኣይዎ ግን ድማ ነተን ርኡያት ሓሶታት ሓፂር መልሲ ክህብ ንመንእሰይ ሃይላይ

1. ቀዳማይ ኢዱ 10.000 ሰራዊት ኣይነበሮን ካብ ሕሞራ ክሳብ ሸራሮ ዝነበራ ሓይሉ ካብ 4000 ሰራዊት ኣይበልፅን
2. ኣውዓሎም ወሉ ፊድዮ ሒዙ ንፀላኢ እናተኸታተለ ተኸቢቡ ነይሩ ዝብል ቀዳማይ በቲ ግዜ እቲ ፊድዮ ርክብ ኣይነበራናን ኣብ መወዳእታ ሕዳር ኣቢሉ ግደይ ዘርኣዕዮን ካብ ጀብሃ ዘምፀኡን 3 ኦፐኪ ፊድዮ ነይረን ናይሓፂር ርሕቕት ጥራሕ ዘራኸባ
3. ብሃይለ ፖርቱ ሱዳን ዝምርሓ ሓይልታት ንኣውዓሎም ኣገዝ ሂበንኦ ዝብል ሕይ 'ውን መንእሰይ

ሃይላይ ብዙይፈረስ እዩ ኣጋሊብኩም እምበር ኣውዓሎም ናይ ሓይሊ 11 ፖለቲካ ሓላፊ እዩ ነይሩ ሃይለ ፖርቱ ሱዳን ናይ-ሓይሊ 11 መራሒ ሓይሊ እዩ ነይሩ። ስለዚ ፀሓፊ ፅንዓት-ሓቂ ተዛረቡ።

እተን ዝነበራ ሓይልታት

1. ሓይሊ 11 መራሒ ሓይሊ ሃይለ ፖርቱ ሱዳን ፖለቲካዊ ሓላፊ(ኮሚሳር) ኣውዓሎም ወሉ ምክትል መ/ሓይሊ፣ ሻምበል ወ/ ኝችኣል ዓዱ ዓጋመ ኢሮፕ ናይ ሰለስቲአን ሓይሊ 11 ጋንታት መሪሕነት

- 1.ሓየሎም ኣርኣያ መራሒ ጋንታ ኮሚሳር ባድቃን
2. እዮፕ መራሒ ጋንታ ኮሚሳር ኣብርሃ ማንጁስ ምክትል መ/ጋንታ ሰመረ
3. መ/ጋንታ ባህአበሎም

ሓይሊ 21

- መራሒ ሓይሊ ኣሕፊሮም ምክትል መራሒ ሓይሊ ኣስገደ ኮሚሳር-ሓዱሽ መስፍን

ጋንታታት

- ጋንታ ሓደ መራሒ ጋንታ ኣብርሃ ወዲ 70 ም/መ/ጋንታ ቢንያም ገ/መድህን

- ጋንታ ክልተ መ/ጋንታ መኮነን ዓሊሹም
- ጋንታ ሰለስተ መ/ጋንታ ሳሙኤል ገ/ማርያም

ሓይሊ 41

- መ/ሓይሊ ንርእ
- ም/መ/ሓይሊ በርሀ ሓጎስ /ቡምባ/
- ኮሚሳር ስዩ ኣብርሃ

አሰላጭ ሕዘን ሓይልታት

1. ሓይሊ 11 ብቀጥታ ንጨዓ መስከበት ኣትያ ወግእ ጀሚራ
2. ሓይሊ 21 ንመንጠብጠብ ተመዲባ ኣብኡ ሽይዳ ኢዩ ኣይረኽቡቶምን ተወርቂራ ንጨዓ መስከበት ከይዳ ውግእ ገጠማ
3. ሓይሊ 41 ንአደመይቲ ተመዲባ ንኢዩ ስኢናቶም ናብ ማይኩሕሊ ሓሊፋ ሙሉእ መዓልቲ ምስ ኢዩ ኣይተታኸሰትን

እቲ ውግእ ብሓይሊ 21 11ን ተወዲኡ። ኣሕፊሮም ብሬን ኣይሓዘን ነይሩ ሽጉጥ ነይርዎ ነቲ ውግእ እናመርሐ ውዲሉ ሰዓት 8 ቀትሪ ተሰቂኡ ዕለት 23/1/69 ዓ.ም። ሙሴ ሰዓት 10.30 ተሰቂኡ ሙሴ ናብ ኢዩ ክኣቲ ሓይሎምን፤

ንርአን፤ አውዳሎም ተቃዋሞም ዝበሃል ዘሎ ንርአ ካብ ጨን መስከበት ካብ 15 ክሳብ 20 ኪሎሜትር ርሕቐት ኣብ ሽመልባ እዩ ዘሎ። ሙሴ 'ውን ክልተ ሰብ ሒዞ ክሃጅም ኣይፈተነን ናይ ኣይተ ሃይላይ ፅሑፍ ፍፁም ሓቅነት የብሉን።

ንሙሴ ሓንቲ ጥይት ኤምዋን ካብ ቀረባ ተተኩሳ ወቂዓቶ ዝብል ናይ ኤምዋን ጥይት? ምዃና ብምንታይ ተፈሊጣ? በጃኹም መንእሰይ ሃይላይ ነቲ ሓቂ ክተቕርብዎ ኣይከኣልኩምን እዚ ኩሉ ምስላዊ ውሽጡ ባዶ ታሪኽ ንምንታይ ይጠቕመኩም ኣይግባእን ክትፅሕፉ እንተኮይንኩም ዓገብ በሃላይ ሰብ ኣብ ጥቃኹም ዶ ኣይነበረን ሓሶት በዚሑ ፅላምኡ ንምንታይ እዩ? ስነ ፅሕፍኩም ይትረፍ ዶ ንፀላኢ ንፈታዊ 'ውን የቕንእ እዩ ግን ብመንእሰይኩም ኣረጊት ኣተሓሳስባ ሒዝኩም እንተይተወለድኩም ኣሪግኩም መሕዘኒ።

ኣብዚ ጉዳይ እዚ ሓደ ሙርክኛን ሓሳውን ኤርትራዊ ተስፋይ ገብረኣብ ቅድም ክብል ተራራዎችን ያንቀጠቀጠ ትውልድ ዝብል መፅሓፍ ልክፅ ከምዙ ንመንእሰይ ሃይላይ ስሕተት ኣፈጻጸምኹም ዘለዉ ገለ መራሕቲ ህ.ወ.ሓ.ትን ናይ ኢሂደን መራሕትን ወዘተ ዝሃብዎ ሓበሬታ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ዘህብዎ ሕይ 'ውን የጋዜጠኛው ማስታወሻ

ዝብል ብበዓል ኢሳያስ አፈወርቂ ዝተቐነይ ዲስኩሩ ዝነፍሕ ዘሎ ናይ ፅንዓት ትረኻ 'ውን ከም ናይ ተስፋይ ኤርትራዊ ባዶ ትሕዝቶ ኮይኑ እዩ ዝረአየኒ

ካሊእ አብዙ ናይ ጫዓ መስከበት ውግእ ሓየሎም ዝሓዞም ተጋደልቲ ሓየሎም ጥራሕ እንትተርፍ ኩሎም ተሰዊኦም ይብል መንእሰይ ሃይላይ ሓይሎም ዝሓዞም በዝሒ ተጋደልቲ ካብ 30-35 እያ ሒዛ።፡፡ጫዓ መስከበት ዝተሰውኡ ተጋደልቲ

ሀ. ካብ ሓይሊ 21

1. አሕፈሮም አርአያ ወ/ሚካኤል ዓዱ ሓሓይለ መ/ሓይሊ
2. ፋንታሁን ከበደ ዑመር ዓዱ ዓዲ ዳዕሮ መራሒ መስርዕ
3. መርዓዊ ዓዱ አኸሱም

ለ. ካብ ሓይሊ 11 ዝነበረቶ ናይ ውግእ ግንባይ ዝተሰውኡ

1. ሙሴ ተኸለ ማእኸላይ ኮሚቴ ተሓህት
2. ባህ አበሎም ዓዱ እገላ በገና መራሒ ጋንታ
3. አብራሃ ማንጃስ (አበበ ገ/መድህን) ዓዱ ሰለኸላካ ኮሚሳር ጋንታ
4. እዮብ ዓዱ አበርገለ ጭጭቀ መራሒ ጋንታ

5. ገ/መድሀን ተፈረ (ሰመረ) ዓዱ ወረዳ ታሕታይ ቆራሮ ዓደ ባዛ መራሒ ጋንታ

ውግኣት 'ውን ካብ ክልቲኣን ሓይልታት 9 ነይሮም።

ስለዚ ሓየሎም ዝመርሖም ተጋደልቲ ኩሎም ተሰዊኦም በይኑ ተሪፉ ዝብል እንታይ ማለት እዩ? ኣይተ ሃይላይ እቲ ሓበሬታ ካበይ ረኪብኩሞ እዙይ ውን ኩሉ ዝፈልጦ ሓሶት።

ፀሓፊ ፅንዓት ሃይላይ ኣብዚ መፅሓፍኩም ንኣይተ ስዩምን ቤተሰቦምን ዘሎን ዘየለን ታሪኽ ክትፅሕፉ ነቲ ታሪኽ ሓንሳብ ንቅድሚት ሓንሳብ ንድሕሪት እናበልኩም መደናገሪ ዝኾነ ታሪኽ ኢኩም ፅሒፍኩም። እዚ መፅሓፍ ናይ ስዩም መስፍንን ቤተሰቦምን ትብልዎ ሞ ነቲ ዘርኢ ፅሑፍ ታሪኽ ተትፅሕፉ ተተፅንዑ ፅቡቕ ምክክርኩም ነይሩ። እቲ መፅሓፍኩም ሓቀኛ ታሪኽ ይብል ትሕዝትኡ ግን ከምቲ ኣብ ኣርእስቲ ዝገለፅክዎ ብዘይ ፈረስ እናጋለብኩም ዝፀሓፍክሙዎ ምኻኑ እዩ ዘረጋግፅ።

❖ ኣብ ገፅ 87 ሓዱሽ መስመር 2 ኣብ መስመር 7 ከባቢ ክልሊፅ ኣብ ዝነበረ መዋፈሪ ኮይኖም መደባት የሳልጡ ኣለው ስዩም መስዋእቲ ሙሴ ምስ ሰምፀ ከይፈለጠ ስለዝፀንሐ ሓፍክፍ በለ ይብል ፅንዓት።

ፀሓፍቲ ፅንዓት ሙሴ ዝተሰወአ ብመስከረም 23/1/69 ዓ.ም እዩ። ተ.ሓ.ህ.ት መዋፈሪ ኣብ ክልሊፅ ዝሓዘትሉ ብ1970 ዓ.ም ጥቅምቲ ወርሒ እዩ። ስዩም መስፍን ካብ ወርሒ ታሕሳስ 1969 ዓ.ም ክሳብ ወርሒ ነሓስ 1969 ዓ.ም ወታደራዊ ባይቶ ኣብ ሱዳን እዩ ዘሎ ፀሓፊ ፅንዓት ከመይ ጌርኩም እቲ ታሪኽ ተገላብጥዎ ኣለኹም። ካሊእ ካብ ምምስራት ማ.ገ.ቤ.ት ክሳብ ምዕራፍ 5^ተ ዘሎ ትረኻኸሙ ዝነበረን ዘይነበረን ሓዋዊስኩም ነዚ ሓዱሽ ወለዶ ብዘደናግር መልክዕ ኢኹም ከሊስክሞ ዘለኹም ብፍላይ ድማ ናይ ኣይተ ሓጎስ መስፍን(ስዩም) ቤተሰቦምን ቦቲ ክሳብ ሕይ ተሪኽክሞ ዘለኩም ህዝቢ ኣዘባ በይኑ ከምተቻለሰ እቲ ካሊእ ከምዘይተቻለሰ ጌርኩም ስለዘቐረብኩም ንብዙሕ ሰብ ቅሬታ ኣሕዲሩ እዩ። ናይዚ ፅሑፍ መልሲ ወሃባይ ዝኾንኩ ክምስክር እንተለኹ 'ውን ህዝቢ ኣዘባ 1973 ዓ.ም ክሳብ ደርጊ ዝድምሰስ ከም በዓል ዓዲ ኣሕፈሮም፣ ሓሓይለ ፣ፅዳጋ ዓርቢ፣ ማይምሻም ፣እምባስነይቲ ነበለት ተቻሊሱ እዩ ብዙሓት ጀጋኑ ኣፍሪዩ እዩ። ግን ድማ ቅድሚ ኣዘባ ናብ ቃልሲ ምኸታቱ እቶም ልዕል ኢሊ ዝጠቐስኩዎም ከም በዓል ዓዲ ኣሕፈሮም ዝበሉ ጣብያታት ኣፀርዮም ዝሰጎሙ እዮም ነይሮም። ንኣዘባ ምስ በዓል ዓዲ ኣሕፈሮሕም እንተዋዳድር ንመንእሰይ

ሃይላይ ከብረሃልኩም ምእንቲ እየ እምበር ሀዘቢ ተምቤን፣ሀዘቢ ምዕራብ፣ ሳዕሲዕ፣ አፅቢ ወንበርታ ፣ሰሓርቲ ሳምረ፣አውራጃ ራያ ዓዘቦ ታሪኽ አይሰርሑን አይተቃለሱን ማለት አይኮነን። ስለዚህ መንእሰይ ሃይላይ ሕይ 'ውን አቲ ትረኻኹም መልሲ እናሃብኩሉ ይጎፃዝ አለኹ። ብተወሳኝ ፀሓፊ ፅንፃት ነቲ ናይ ሀ.ወ.ሓ.ትን ሀዘቢ ትግራይን ታሪኽ ካብ መጀመርያ ፅሑፍኹም ጀሚሩ ንአይተ ስዩም መሰፍንን አይተ መለስን ካብ ምጅማር ዕጥቂ ቃልሲ ጀሚሮም ክሳብ እዛ ሕይ ዘላ ግዜ ንሶም ጥራሕ ጀጋኑ ውፉያት፣ እታ ውድብ ሀዘብን ሳልኦም ናብ ዓወት ከምዝበፀሑ ጌርኩም ኢኹም እቲ ታሪኽ ከሊስኩምዎ። ኣብ መወዳእታ 'ውን ኣብዛ ሃገር ብዘይካ መለስን ስዩም መስፍንን ካሊእ በዓል ታሪኽ የለን ከይትብሉና እሰግዕ አለኹ። ግን ድማ ንግዚኡ ብስግዓት ክሓልፎ እሞ ኣብ መወዳእታ እዚ ፅሑፍ ሪእ መደምደምታ ክህበሉ

❖ ሰራዊት ኢዱ ብወገኑ ሓይልታት ተሓህት ናብ ተከዘ ከምዝተጎፃዘ ምስፈለጠ ውግኣት ተ.ሓ.ህ.ትን ሙሩ ኻት ኢዱን ኣብ ዝነበርሉ ሸራሮ መጥቃዕቲ ጀመረ ብርክት ዝበሉ ተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት እንትስውኡ ኣብ ልዕሊ ውጉኣት ተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት ድማ ተወሳኝ ጉድኣት

በፅሁ እቲ ሙሩኻት ኢዱ ንምምንዛዕ ዝተሃቀነ ኦፕሬሽን ኢዱ ግና ዘይሰለጠ ተረፈ እቶም ኣብ ተከዘ መዋፊሪ ኢዱ መጥቓዕቲ ዝፈፀሙ ተጋደልቲ ዓወት ዓቲሮም ከባቢ ኣጋምሸት ናብ ሸራሮ እንትምለሱ ገለ ሓይልታት ኢዱ ኣድብዮም ፀኒሖም ሓደጋ ኣብፅሖም እቶም ተጋደልቲ ነዚ ድብዖ መኪቶም ናብ ሸራሮ ብምእታው ምርግጋእ ፈጠሩ ንዝተባታተነ ሓይሊ እዱ እናርከብካ ምጥቓዕ ኣገዳሲ ኾይኑ ስለዝረኸቦ ሓይልታት ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ዓዲ ነብሪ ኢድ፣ ዛግር፣ ፀሓዮ፣ ማይኩሕሊ፣ ፀሊሞይን ንዝነበረ ኢዱዩ እናተኸታተሉ ኣጥቓቡ ይብል ፅንዓት ኣብ ገፅ 189 ሓዱሽ መስመር 2ን3፡፡

እቲ ሓቂ ግን

1. ፅንዓት ናይ ሕንፍሽፍሽ መድረኽ እዋን ሓጋይ ዝነበረ እናውግዑና ፀኒሖም ተመሊሶም ናብ መስከረም ዝተፈፀመ ንድሕሪት መሊሶም ከንጎፍፉና ኣይግባእን ነይሩ፡፡
2. ሰራዊት ኢዱ ኣብ ርእሲ ውጉኣት ምንም ጉድኣት ኣየብፀሐን ካብቶም እሱራት ዝሕልዉ ዝነበሩ ግንሓደ ሰብ ተሰዊኡ ሽሙ ኣማረ ይበሃል ዓዱ ዓጋመ ቀርሰበር

ብሬን ተኳሲ ድማ ነይሩ። ካሊእ ዝተጠቐፀ ውጉእ ተጋዳላይ ኣይነበረን።

3. ተከዘ ኣጥቂፆም እንትምለሱ ድብይ ናይ ኢዱ ፀኒሒዎም። ነቲ ድብይ መኪቶም ኣጋምሸት ንሸራሮ ኣትዮም ይብል ቀዳማይ ነገር ኢዱ ኣመልኪቶም ኣድቢዮም ፀኒም ዝብልሓሶት እዩ ካልኣይ እቶም ተከዘ ዝወፈሩ ድሕሪ ሳልሳይ መዓልቲ ንጉሆ እዮም ንሸራሮ ዝኣተዉ ነቶም ምሩኻት እዩ ከሕድጉ ንዝመፁ ሰራዊት ኢዱዩ ካብ ከባቢ ከላውሎን ዝባን ገደናን ተወርቂራ ሓገዝ ዝኣተወት እቲ ውግእ ምስ ተጀመረ ድሕሪ ሓደ ሰዓት ዘርከበት ሓይሊ 21 ብርሃነ ኣየለን ኣስገደን ዝሓዘዋ እያ።

4. ድሕሪ ሰራዊት ኢዱ ምሩኻት ክወስዱ ምስፈተኑ ኣብ ዛግር፣ፀሊሞይ፣ማይኩሕሊ፣ዓዲ ነብሪኢድ ውግእ ኣይተኻየደን ኣብ ላዕላይ ፀሓዮ ግን ብሕዳር 21/3/69ዓ.ም መብራህቱ ኣርዓዶም ምስ ዝሓዘ ሰራዊት ኢዱ ውግእ ተኻይዱ እዩ። ግን ፅንዓት ኣብ ሞንጎ ተ.ሓ.ህ.ትን ኢዱን ዝኾነን ዘይኮነን ሓናፊዎም ካብ ትፅሕፉ ካብቶም ናይ ኢዱ ሙሩኻት መራሕቲ ዝነበሩ ኣይተ ገ/መስቀል ካሕሳይን ባራንበራስ ኣድማሱን ዝተወሰዱ

ዘይዲሞክራሲያዊ መረሸንቲ ምግላፅ ንምንታይ ኣይደፍሩን መልሱ ንመንበብቲ

❖ ስዩም መስፍን ካብ ሱዳን ናብ ሜዳ ኣብ ዝኣተወሉ ፅባሕ ደርጊ ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ንምጥፋእ ኩናት ከፈተ። ኣብ ሱዳን ዝፀንሐ ስዩም መስፍን ድማ ናብ ኩናት ኣተወ። እቶም ኣብ ናይ ኢዱ ኩናት ዝነበሩ ተጋደልቲ ተመሊሶም ነቲ ብደርጊ ዝተወላዕሎም ክምክቱ ሓላፍነት ተዋሃዖም። ተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት ነቲ ሓላፍነት ንምትግባር ተንቀሳቀሱ ኣቲ ኩነታት 'ውን ከበዶም እቲ ኣብ ውሽጢ ውድብ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ እ'ውን እናማሰነ እዩ። ኢዱ 'ውን ን2^ይ ኩናት እናተዳለዉ እዮም። ኢሃኢፓ 'ውን ኣብ ልዕሊ ተሃሕት ኩናት ንምኸፋት ድሌት ኣለዎ ስለዚ ኣብ ውድብ ተሃህት ዘንፀላለወ ሓድጊ ክበድ እዩ ኾይኑ ዘሎ ይብሉ መንኣሰይ ሃይላይ ኣብ ገፅ 194 ሓዱሽ መስመር 2 ክሳብ ገፅ 195 ሓዱሽ መስመር 2 ።

✓ ኣይተ ሃይላይ ካበይ ናበይ እዮም ዘገላብጡና ዘለዉ ንኣይተ ስዩም ዘይናቶም ጅግንነት ዘይሰርሕዎ ሰሪሖም ኢሎም ሓቅነት ዘይብሉ ሽልማት ክሽልሙ ክብሉ ንምንታይ ሓሶት የሰንፉና ኣለዉ? ደርጊ ክሳብ ራዛ ዘመቻ ኣብ ርእሲ ተሃሕት መጥቃዕቲ ኣካይደን

- ደርጊ ብስነ 12/1/68 ዓ.ም ነብልባል ዝበሃል ኣብ ሴሮ ምስተደምሰሰ ክሳብ ወርሒ ጉንበት 1970 ዓ.ም ናይ ሰሜን ወራር ኣብ ርእሲ ህ.ወ.ሓ.ት ተበግሶ ጌሩ ወፊሩን ኣጥቂዑን ኣይፈልጥን። ስዩም መስፍን 'ውን ብ 1968 ዓ.ም ንሱዳን ምስ ከደ ክሳብ 1970ዓ.ም ወርሒ ለካቲት ናብ ትግራይ ኣትዩ ኣይፈልጥን ሽዑ 'ውን ኣብ በለሳ ማይሓማቶ ኣብ ዝበሃል መዋፈሪ ናይ ማ/ኮሚቴ ኣኼባ ነይሩ። ንሓፂር መዓልታታት ፀኒሑ ተመሊሱ ንሱዳን ከይዱ። ስለዚ መንእሰይ ሃይላይ ነዚ ታሪኽ ንዘይናቶም ክትሸልሙ ክትብሉ ሕይ 'ውን ንወለዶ ዘደናግር ፅሑፍ ጊሒፍኩም። ስዩም ዝኣተወለን ውግኣት ቀዳማይ 1967ዓ.ምሓምሌ 28/11/67ዓ.ም ሸረ ኦፕሬሽን ካልኣይ ብ1968 ዓ.ም ወርሒ ጉንበት ምስ ጠራናፊት ሸራሮ ርእሱ ሻንጢፍ ዝተወጋኣላ ሳልሳይ ብ 1968 ዓ.ም ኣብ ውቕሮ ክልተ ኣውላዕሎ ሓውዜን ዝነበራ ናይ ፖሊስ ጣብያታት ንኣሸቱ ነቐጣታት ተሳቲፉ ነይሩ። ብዝተረፈ ስዩም መስፍን ዝወዓሎ ውግእ ኣይነበረን።ኣብተን ዝወዓለለን ውግኣት ግን ጅግንነትን ቆራፅነትን ነይርዎ እዩ።
- ✓ ኣብ ኢ.ዱ ዝዋግኡ ዝነበሩ ቁስሎም ከሓወይ ምስ ደርጊ ተዋጊኦም ኢልኩም መንእሰይ ሃይላይ።ኣነ ዝብል ዘለ ኹ

እኮ ድሕሪ ነበልባል ደርጊ ሴሮ ሰነ 12/10/68ዓ.ም ክሳብ ጉንበት መጀመርታ 1970 ዓ.ም ምስ ደርጊ ከበድቲ ውግኣት ኣይተገበረን ብዘይካ ብናይ ህ.ወ.ሓ.ት ተበግሶ ጠልቆምቆም ብ1970 ዓ.ም 'ውን ምስ ኢዱን ኢ.ሃ.አ.ፓን ዝነበረ ግጥም ብናይ ህ.ወ.ሓ.ት ሰዓራይነት ምስ ተዛዘመ እዩ። ስለዚ መንእሰይ ሃይላይ ወይ ንባዕልኹም ንክብርኹም ክትብሉ ተደናግሩ ኣለኹም ወይ ድማ እቶም ሓበሬታ ዝሃብኹም ኣደናጊሮምኹም ኣለዉ ማለት እዩ። ኣቲም ንፀሓፊ ፅንዓት ፍልፍል ሓበሬታ ዝሃብኩም 'ውን ነቲ ዝሓለፈ 17 ናይ ቃልሲ ዓመታት 18 ናይ ሰላም ግዜ ብምድማር 35 ዓመት ታሪኽ ዝፈልጥ ብዙሕ ተገዳላይ ኣብቲ ባይታ ዝነበረ ዝፈልጥ እናሃለወ ንፀሓፊ ፅንዓት ዝተኸለሰ ታሪኽ ክትምግቡ ፍትሓዊ ኣይኮነን ኣብዚ 'ውን ዓገብ ጌርኩም።

- ✓ መንእሰይ ሃይላይ ካብ ገፅ 199 ሓዱሽ መስመር ክልተ ክሳብ ገፅ 200 ሓዱሽ መስመር ኣርባዕተ ዘሎ ፅሑፍኩም ካብ ጋህዲ ክልተ ናይ ኣይተ ኣስገደ መፅሓፍ ዝገልበጥኩም እዩ። ንምድንጋር ግን ኣብ ሞንጎ ሰራዊት ህ.ወ.ሓ.ትን ሰራዊት ኢዱን ልዕሊ 10.000 ሰራዊት ካብኡ ንላዕሊ ዘይሰልጠነ ገባር ወልቃይትን፣ ኣርማጭሆን፣ ፀገዴ፣

አስገደ ፣አድያቦ ፣ፅንብላ፣ ተንቤን ፣ገርዓልታን ነይሩ እዩ።
ንስኩም ግን 1000 ሰራዊት ኢዱ ምስ 380 ተጋደልቲ
ተ.ሓ.ሀ.ት ተጋጢሞ ኢልኩም አቐሚጥኩም።።

➤ ድሕሪ እቲ ሰነ 12/10/68 ዓ.ም ዝተደምሰሰ ነበልባል
ሰራዊት ጅቦን ነበልባልን ዝበሃሉ ሓያላት ሰራዊታት ደርጊ
ናብ ትግራይ ከምዝመቱ ገሊፅኩም እርግፅ ጅቦን
ነበልባልን ደመና ዝበሃሉ ነይሮም እዚኦም ቆፃል ክዳን
ዝተኸደኑ ቡዙሓት ወታደራዊ ስልጠና ዘይወሰዱ እዮም
ነይሮም ከምቲ መንእሰይ ሃይላይ ትብልዎ ዘለኹም ግን
ጠንከራተታት አይነበሩን ኣብ ዝነቆጥሉ ከተማታት
ተጨቁኖም ዝሓድሩ ዝነበሩን መዓልቲ መዓልቲ ናብ
ሀ.ወ.ሓ.ት እናሰለሙ ንዓዳቶም ይሃድሙ ነይሮም።። ነዚ
ኣብነት ኣኸሱም ካብ ዝነበሩ ነበልባል ጅቦን ደመናን ሓደ
መዓልቲ ናብ ሰሜን ሸዋ ንዓዳቶም ንክኸዱ ልዕሊ 190
ወታደራት መ/ር ኪሮስ ዝበሃል ዓዱ ተንቤን ኣብ ከባቢ
ናዕዲ ማይቅነጣልን ክፍሊ ህዝቢ ዝነበረ ገባራት
ብምትሕብባር ሓደ መዓልቲ 60 ዝሃደሙ ወታደራት
ማሪኹ ምስኦም ዝነበረ 60 ክላሽን ዕጥቂ ተሓህት ጌሩ።።
እቶም ካልኦት ብገባራት ተኣርዮም ነቶም ወታደራት
ውድብ ነኒዓዶም ሰኒዮቶም።። ስለዚ ጅቦን ዳሕረዎት

ነበልባልን ጠንከራታት ኣይነበሩን ስለዚ ኣብዚ ‘ውን ኣይተ ሃይላይ ሓሲኹም።

❖ ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ምስኢ.ዱ ኮነ ምስ ኢ.ህ.ኢ.ፓ ንምልዛብ ፈተነታት እናካየደ መጊኡ እዩ። ምስ ኢ.ዲ.ዩ ኣይተሰኻዐን እንተ ምስ ኢ.ህ.ኢ.ፓ ግና ናብ ዕርቂ ዘይመፅሉ ምኽንያት የለን ይብል ፀሓፊ ፅንግት ካብ ገፅ 205 ሓዱሽ መስመር ክልተ ክሳብ 207።

✓ ኣቶ ሃይላይ ኣብዚ ጉዳይ እዚ መንበብቲ ሓምይኩም እንተሃለወ መንእሰይ ሃይላይ ኣብ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ልሳን ዝኾነ ወይን ጋዜጣ ምድላው ስለዝሰርሕ ንህ.ወ.ሓ.ት ድኹም ጎኑ ደፊሩ ከውፅእ ኣይከኣለን ንኸመስል ኣድላዊ ዝ□□ ሓቃዊ ዘይኮነ ነዞም ኣብዚ ግዜ እዚ ዝንሄዉ ሰብ ስልጣናት ዘይናቶም ታሪኽ ዝሸልም ኢኩም ትበሃሉ ዘለኩም። ብዝኮነ ግንሓደ ሓቂ ክነግረኩም

1. ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ካብ ጊሓቱ ምስ ውድባት ዝነበሮ ኣፈላላይ ብምፅባብ ብዲሞክራሲያዊ ልዝብ ጎንፅታት ምእላይ ዝብል ድሌትን ተፈጥሮን ኣይነበሮን። ነዚ ኣብነት ኣብ ሞንጎ ግግሓትን ተ.ሓ.ህ.ት ዝነበረ ናይ ጎንጊ ኣተኣላልያ ሓደ ምስክር እዩ እቲ ሓቂ ኣብ ጋህደ ክልተ ኣብ ገፅ 109 ረኣይዎ

2. ምስ ኢድዩ ልዝብ ተፈቲኑ ነይሩ ዝብል ብትክክል ንምምስካር ተ.ሓ.ህ.ት ግዜ ንምሽማት ሓይልታቱ ካብ ሑርቕ ንምትእኸኻብ ዝገብሮ ዝነበረ መፃንሒ ልዝብ እምበር ነገራት ብዲሞክራሲያዊ መንገዲ ክፍትሑ ኣለዎም ካብ ዝብል እምነት ኣይኮነን ነይሩ። ኣብ ዝኮነ መድረሽ ንህዝብን ተጋደልትን ዝወሃብ ዝነበረ ኣስተምህሮ ኢዱ ኢ.ህ.አ.ፓ ጀብሃ ደርጊ ናይ መትከል ፀላእትና እዮም። ናይ ግዜን ዓቕምን ጉዳይ እንተዘይኸይኑ ምስ ኩሎም ውግእ ኣይተርፍን ኢና ንብል ነይርና።

3. ምስ ኢ.ህ.አ.ፓ ዝነበረ ልዝብ መንእሰይ ሃይላይ 'ውን እቲ ሓቂ ንክንምስክር ዕድል እንተሂብኩምና በቲ ግዜ እቲ ተሃሕት ኩሉ ዝፈልጦ ፕሮግራሙ ብማኒፌስቶ ብትግርኛ ብአምሓርኛ ብኢንግሊዝኛ ተፃሒፉ ንሕና ኣንፃር ባዕዳዊ ዝእቲ ኣምሓሩ እዩ ቃልስና ዋና ሽቶ ድማ ነፃ ሪፓብሊክ ትግራይ/ሃገር/ ክንምስርት ኢና ኢሉ ኣዊጁ ኢትዮፕያዊነቱ ዝኸሓደ ማኒፌስቶ ሒዙ ከመይ ጌሩ እዩ ልዝብ ኣካይዱ ዝበሃል? ኢ.ህ.አ.ፓ እኮ ምንም ኅደሎን ትምክሕትን ይንበሮ ኢ.ህ.አ.ፓ ምስ ውድባት ኤርትራ ብፍላይ ድማ ምስ ሻዕብያ ዝነበሮ ርክብ ዝሰጠመ እዩ ነይሩ። ኣብኡ ዝነበረ ተጋዳላይ ከምዝፈልጦ ተ.ሓ.ህ.ት

ፀላኢ ስለዝበዝሕዎ ተራ ብተራ ክትወቕዕ እምበር ንኢዱ ንኢ.ሀ.አ.ፓ ንደገፍቲ ግገሓት ኣብ ውሽጢ ውድብ ዝነበሩ ሓንፊሽቲ ዝበሃሉ ሓደ እዩ ካብ ህዝቢ ክንፀሉ ፖለቲካ ይነዝሕ ነይሩ። ነዚ ፀቢብነት ፀረዲሞክራሲን ኣተኣላልያ ድማ ብደርፊ ብመዝሙር ብወይን ልሳን ኣብ ህዝቢ ምንቅስቃስ ዝግበረሉ ዝነበረ እዩ።

✓ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ባህሪይ እኮ ይትረፍ ዶ ምስ ውድባት ኣብ ውሽጢ ውድቡ 'ውን ንዝለዓሉ ሓደሽቲ ሓሳባት በቲ ማእኸላይ ኮሚቴ ዝወረዱ ተዘይኮይኖም ከምሓንፋሺ ወይ ናይሓደ ወገን ፓርቲ ናይ መሳፍንቲ ናይ ትምክሕቲ ተወላወልቲ ኣረኣእያ ተባሂሉ ይውቃዕ ነይሩ እምበር እንታይ ይበሃል ተባሂሉ ፅን ኢልካ ሓሳባት ናይ ምስማዕ ድሌት ኣይነበረን። ናይ 69 ዓ.ም ሕንፍሽፍሽ ኣተኣላልያ ባዕሉ ሓደ ኣብነት እዩ። ስለዚ ፀሓፊ ፅንዓት ነዚ ሓቂ እዚ እዩ ምድፋር ኣቢኩም ዘሎ ንምንታይ ዘይደፈርኩም እንድዒ ሓደ ስትራተጂካዊ ትልማ ይህልወኩም ብመንበብቲ ግን ዘመናዊ ከላሲ ኢኹም ትበሃሉ ዘለኹም።

ብካሊእ ገፅ ግን ኢዱን ኢ.ሀ.አ.ፓን 'ውን ዲሞክራሲያዊያን ነይሮም ማለተይ ኣይኮነን ኢ.ሀ.አ.ፓ በዓሉ

ብዘይኣነ ንካሊእ ከይተምልኽኻ ዝብል ዝነበረ እዩ ኢዱ 'ውን ዘተ ዝበሃል ነገር ኣይፅግዎን ነይሩ። ተኸኣኢልካ ሓቢርካ ምስራሕ ዝብል ኣተሓሳስባ ኣይመፀሎምን ነይሩ። ኣብ 60ታት ዓ.ም ዝነበሩ ፖለቲካዊ ወድባት ተ.ሓ.ህ.ት ሓዊስካ ምሰ ወድባት ውልቀ ሳባት ኣብ ዘራኸበካ ሓሳብ ሓባር ምስራሕ፣ ኣብ ኣፈላልያትካ ዘፈላልዮካ እናፅበብካ ሓቢርካ ምስራሕ ዝብል ባህሪ ኣይነበሮምን ንዝኮነ ብጦር ምምዛዝ እዩ ፍታሕ ነይሩ።

ኣብ ገፅ 206 ሓዱሽ መስመር 4

ሻዕብያ ድማ ንኢ.ህ.ኢ.ፓ እናሓብሓቦ እዩ። ኢ.ህ.ኢ.ፓ ንሕቶ ኤርትራ መግዛእታዊ ሕቶ እዩ ኢሎም ኣይኣምኑን ንብሄራዊ ሕቶ ኣናኢሶም ዝሪኡ እናሃለዉ ሻዕብያ ግን ዕልዋ መንግስቲ ብምክያድ ዝዕወቱ ሓይልታት እዮም እናበለ ኣሻዲንዎም ይብሉ መንእሰይ ሃይላይ።

ሻዕብያ እኮ ንጥቕሙ ድላዩ ይግበር እንታይ ኣእተወኮም ኢ.ህ.ኢ.ፓ ይኹን ኢድ ሽዑ ኣብ ኤርትራ ዝነበሮም መርገዒ ካብ ተ.ሓ.ህ.ት ዝበለፀ ኢትዮጵያዊ እምነት ዝተዓጠቁ ንኢትዮጵያ ናይ ባሕሪ በሪ ዘየስእን ናይ ሃገር ሉኡላዊነት ዘይኸሕድ መርገዒ ኣዩ ነይርዎም እቲ ካሊእ ሕማቕ ስራሕቶም ከምዘሎ ኾይኑ።

ተ.ሓ.ህ.ት እኮ ኤርትራ ነፃ ሃገር ምኅና ካብ ባዕዳዊ ገዛኢት ኢትዮጵያ ነፃ ክትወፅእ ከምዘለዋ ዘይኣምን ፓርቲ ይኹን ውልቀሰብ ናይ ዲሞክራሲያዊነቱን ዘይዲሞክራሲያዊነቱን መለክዒ እዩ ብምባል ንቡዙሓት ተጋደልቲ ብዛዕባ ነፃነት ኤርትራ ሕጋውነት ኤርትራ ካበይ ናበይ ናይ ባሕሪ ወደብ በሪ ናይ ምርካብ መሰል ሕቶ ንዘልዓሉ ተጋደልቲ ዝገለለ ፣ከም በዓል ኢህአፓ ሜኤሶን ኢዲዮን ዘኣመሰሉ ሕቶ ሃገራዊ ነፃነት ኤርትራ ብዘይምእማኖም ከም ከደዓት ብመቁፃር የናዕቆም ከምዝነበረ ኩሉ ዝፈልጦ እዩ። እዚ ኣረኣእያ እዚ ሱር እናሰደደ ከምዝመፀን ንኩናት ኢትዮ ኤርትራ ጠንቂ ዝኾነ (ተ.ሓ.ህ.ትን ሻዕብያን) ክልቲኦም በረኽኛ ነበር ሰራዊት ንገስታት ካብ ዝነበሮም ዘይንፁር መርገዒ ዝተፈጠረ ጠንቂ እዩ። ሕይ 'ውን መንግስቲ ኢህወደግ ነቲ ዝነበረ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት መርገፅን ባህሪን ኣሰር ብምኽታል ንኤርትራዊያን ፍሉይ ሓለፋን ምሕብሓብን እናገበረ ይርከብ። መንእሰይ ሃይላይ ሓድጉ እዘን ቁሉዓት ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ድኹም ጎንታት እካ ደፊርኩም ኣብ መፅሓፍኩም ክተስፍሩዎን ኣይከኣልኩምን። እተን ንፃኹም በዞም ናይ ሎሚዘበን ሰብ ስልጠናት ከሸልማኹምን ካብ ጋዜጣ ካብ ጋህዲታትን ቅንጭብጭብ እናበልኩም ኢኹም ጊሒፍኮሞ

ቡዙሕ ስብ ድማ እናላመደኩም እዩ። ምስቲ ናይ ስነፅሑፍ ክእለትኩም ፅባቕን ናይ ሰባት ታሪኽ ገቢቱ ንኻልኣት ሰብ ዋና ዘይኮኑ ዝዕድለ መፅሓፍኩም መሕዘኒ እናኾነ እዩ።

❖ ቀለበትን ቀመርን ብሓባር ኣብ ዝጎግዘሉ ብዛዕባ ፅንዓት ህዝቢ ኣዘባ ቀመር ንቐለበት ተዛረቦ እርግፅ ቅድም እንትብል ቀለበት ወይንቲ ኣዘባ ተ.ሓ.ህ.ት ተይወደበቶም ተወዲቦም ምስ ተ.ሓ.ህ.ት ብሙኻን ብረት ዓመፅ ኣልዲሎም ከምዝነበሩ ሓበሬታ ነይርዎም ይብል ፅንዓት።

✓ ቀመር ዝበሃል ተጋዳላይ ካብ 1969 ዓ.ም ጀሚሩ ክሳብ 1971ዓ.ም ኣብ ኣኸሱም ኣውራጃ ኣብ ወረዳ ኣንከረ ባርካን ዓዲ ኣርባዕተ ክፍሊ ህዝቢ ነይሩ። ድሕሪኡ ናብይ ከምዝኸደ ኣይፍለጥን።

ቀለበት ካብ 1968 ዓ.ም ክረምቲ ጀሚሩ ኣብ ምዕራብ ትግራይ ሸረ ቁሸት ዓዲ ዳሕኖ ንቦ እምባጤዙ ዝስውኣላ ዕለት 1970 ዓ.ም ኣብ ምዕራብ ትግራይ ነይሩ። ኣብ ወርሒ ሚያዝያ 1970 ዓ.ም ውግእ ምስ ኢ.ህ.አ.ፓ ን ሰለስተ ሰሙን ጥራሕ ኣብ ዓጋመ ዓዲ ኢሮፕ ተንቀሳቂሱ ነይሩ። ብዝተረፈ ኣዘባ ዝበሃል ኣይፍልጦን ፀሓፊ ፅንዓት ኣብዚ ‘ውን ሓቕነት ዘለዎ ዘረባ የብልኩምን።

❖ ሕይወት ለሰው ፀሐፊ ፅንፍት ንድሕሪት መሊስኩሙና ናይ ኣይተ ስዩም ክቡርነት ክትነግሩና ደሊኹም ይመስለኒ ይብሉ። ቀለበት ወያናይ እምነት ኣዝዩ ፅኑፅ እዩ። ሓንፊሽቲ ረኺቦም ዘይኸውን ነገር ተዛሪቦሙዎ መኪትዎም እዩ። ሓደ እዋን ቀለበት ኣዝዩ ሓሪቕ ነይሩ። ወርሒ ክራማት 1967 ዓ.ም ናይ ቃለሲ ፀገም ምፅዋር ዝኣበዩም ፅልምትምት ዝበሎም ሓንፊሽቲ ኣብ ልዕሊ ስዩም መስፍን መቅተልቲ ከምዝሓሰቡ ሰመዐ። ኣብዚ ጊዜ እዙይ ቀለበት እንታይ? ስለምንታይ? ኢሉ ኣይሓተተን “ቅርብ ኣይብልዎን ብምባል” መሊስሎም ድሕሪ እዙይ ቀለበትን ካሕሳይ በላይን ቆጃሕ (ፀጋይ) ብምዃን ንስዩም ፅኑፅ ሓለዋ የካይድሉ ነይሮም። ይብል ፀሐፊ ፅንፍት ካብ ገፅ 212 ሓዳሽ መስመር ክሳብ ገፅ 213

- ኣቤት ዘይላገብ ፈጠራ። እቶም ናይ ቃለሲ መንፈሶም ዘለመሰን ፅልምትምት ዝብሎምን ዝበሃሉ ክምቲ መንእሳይ ሃይለን መሰላትኩም ትብልዎ ኢኹም። እቲ ሓቂ ግን ናይ ኣይተ ስብሓት ነጋ ዝሓዘዎ ጉጅለን፣ ኣለማዮህ ኣየለን ዝፈጠርዎ ኣውራጃዊ ኣፈላላይን ኣብ መንጎ ሙሁሩን ገባርን ዝነበረ ምጉጅጃል ኸይኑ ክልቲኦም ጉጅለ ዝሓዘዎ ኣረኣጊያ

ብጣዕሚ ድሑሩን ሓደገኛን ምንባሩ ምስ ፀሓፊ ፅንፃት ዘሰማመዐና ኾይኑ ፀሓፊ ፅንፃትን ካልኦትን ትብልዎ ኣዘራርባ ናይ ኣይተ ኣለማዮህ ኣየለ ጉጅለ እናወቓዕኻትኩም ናይ ኣይተ ስብሓት ነጋ ተግባር ግን ክትወቕዑን ክተቓልዑን ኣይተራኣኹምን። ምኽንያቱ ድማ ሓቂ እንተጊሒፍኩም እተን ብሽም መህተሚ ዝሓፈሰኩመን ገንዘብ ክትረኽብዎን ዘይትኸእሉ ምዃንኩም ስለዘረጋገፀኩም ምእንተ ጥቅምኹም ክትብሉ ታሪኽ ህዝብታት ኣበላሽኹም!!

✓ ቀለበትን ካሕሳይ በላይን እቲ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ኣይፍልጥዎን ነይሮም። እቲ ሕንፍሽፍሽ ከምዘሎ ኣብ መወዳእታ ጊዘ ዝፈልጥዎ ዝነበሩ ኣስገደ ገ/ስላሴን ካሕሳይ በርሀን ሕይ ኣብ ጀርመን ዘሎ ንዕም ዝፈለጉሉ ምኽንያት ኣለማዮህ ኣየለ ንኣስገደ ነጊርዎ ኣስገደ ንካሕሳይ በርሀ ነጊርዎ። ኣስገደን ካሕሳይን ድማ ንኣግኣዝን ንግደይን ነጊረዎም። በዓል ኣግኣዚ ነቲ ማ/ኮሚቴ ነጊረዎ ስዩም 'ውን ምስ ሰሚዑ ሽዓ መዓልቲ ድማ ብኣኹኣ ተራእዩ እቲ ጎንጊ ተኣልዩ ናይ ኣለማዮህ ኣየለ ጉጅለ ርእሰ ንቐፌታ እንትገብሩ ናይ ስብሓት ነጋ ጉጅለ ግን እንተይተነኸኣ ብሸለልትነት ተራእዩ ተሪፉ። በቲ ዝበዝሕ መሪሕነት ድጋፍ ስለዝነበሮ እዩ።

✓ እቲ በዓል ቀለበት ንስዩም ፍሉይ ሓለዎ ይገብርሉ ነይሮም ዝብል ዝተጋነነ ታሪኽ እዩ ትክክል ኣይኮነን። ስዩም መስፍን በቲ ጊዘ እቲይ ብፉሉይ ኩነታት ዝሕለወሉ ኩነታት ኣይነበረን። እቲ በዓል ኣለማዮህ ክወስድዎ ተሓሲቡ ዝነበረ ስጉምቲ ብዘይካ መለስ ዘይኖውን ረዘነ በዩነን ንኹሉ ንምድምሳስ ዝዓለመ እዩ ነይሩ። ነዚ ክምስክሩ ዝኸለሉ ኣለማዮህ ኣየለ ኣብዚ ጊዜ እዙይ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ይርከብ፤ ኣይተ ሃይላይ ንሱይም መስፍን ከም ፍሉይ ኣገዳሲ ሰብ ከምዝነበረ ጌርኩም ተቐርብዎ ዘለኹም ካብ ባዕል ፣ ኣባይ ፣ ፀሃዮ፣ በሪሁ ፣ ኣስፍሃ፣ ግደይ፣ ኣግኣዚ፣ ሙሴ ወዘተ ዝበልፅ ኣገዳስነት ኣይነበሮን። ነዚ ዝነበረ ፀገም ብዝግባእ ክምስክሩ ዝኸለሉ ብሂወቶም ዘለዉ መለስ ዜናዊ፣ ስዩ ኣብርሃ፣ ኣስገደ ገ/ስላሴ፣ ኣይተ ግደይ ዘርኣፅዮን፣ በሪሁ በርሀ፣ ካሕሳይ በርሀ፣ ኣለማዮህ ኣየለ ኣለዉ። ኣይተ ኣውዓሎም ወሉ፣ ኣይተ ስዩ ኣብርሃ ብሂወት ኣለው። ፀሓፊ ፅንዓት ግን ኩሉ ነገር ኣብ ህ.ወ.ሓ.ት ስዩም ፉሉይ እዩ ነይሩ። ዝብል መልእኽቲ ንምሕለፍ እንተኾይኑ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ሓቀኛ ታሪኽ ኢልኩም ካብ ትዕሕፉ ሓፂር ሂወት ታሪኽ ናይ ኣይተ ስዩም መስፍን ኢልኩም ተትዕሕፍዎ ዝበለፀ

ነይሩ። ወይ ድማ ዛንታዊ ልቢ ወለድ ኢልኩም ተትዕሕፍዎ ብመንብብቲ ተኣማናይነት ምረኽብኩም ነይርኩም።

❖ እቲ ወጥሪ ኣብ ዝኸፍኦ ኩነታት በፅሑ። ግን ድማ ታሪኽ ውድብ መሰረት ዝገበረ ፅሬት እናተኻየደ እዩ። መስከረም 1970 ዓ.ም ተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት ተኣኪቦም ኣብ ውራይ ቃልሶም ዘተዩ። ኣጀንዳ ውድብ ትሕዝትኡ ውፁይ ዘተቀፀለ።

ኣብ ምዕራብ ትግራይ ቡንበት ኣብዝሓ ተጋደላይ ተኣኪቡ ነቶም ፀገማት ክምርምርም ጀመረ። ኣብቲ ውድባዊ ታሪኽ ዝሓዘ መፅሓፍ ምይይጥ ተኻየደ። ቃልሲ ተ.ሓ.ህ.ት ንምንታይ ብምዕራብ ትግራይ ከም ተጀመረ ኣብቲ ፅሑፍ ተሓበረ።

✓ ፀሓፊ ፅንዓት ሰብ ዝፈልጦ ፀሓዩ ዝወኸየ ፀላእን ፈታውን ዝፈልጦ ሓቂ ክነግረኩም መስከረም 1970 ዓ.ም ተሓህት ንዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ንምእላይ ኣብ ቡንበት ኣይተኣከበን ይትረፍ ዶ ኣብ ቡንበት ክእከብስ ካብ መደባይ ታብር ንታሕቲ ተወር ኢሉ ክንቐሳቐስ ኣይክእልን ነይሩ። ካብ ዓዲ ኾኾብን መደባይን ንታሕቲ ክሳብ ሎሞራ ቡንበት ባድመ ሓዊስካ ኣብ ቁፅፅር ኢድዩ እዩ ዝርከብ ነይሩ።

ቡንበት ካብ መደባይ ታብር ንምዕራብ ኣንፈት ልዕሊ 140 ኪ.ሜትር ይርሕቕ ካብ ዓዲ ኾኹብ ሰሜን ምዕራብ 150 ኪ.ሜትር ይርሕቕ፣ካብ ሸራሮ ንሰሜን ኣንፈት 80 ኪ.ሜትር ኣብ ጫፍ መረብ ቡንበት ይርከብ።

✓ ኣብዙይ ጉዳይ እዙይ ፀሓፊ ፅንዓት እዚ መፅሓፍ ክትፅሕፉ እንተለኹም ሰባት ዝነገርኹም ዝፀሓፍኩም ሓሶት እምበር ብፅንዓት ዘይፃሓፍኩም ምዃንኩም ሓደ መረጋገጺ እዙይ እዩ። ተ.ሓ.ህ.ት ካብ ሕዳር 4/1970 ዓ.ም ክሳብ ወርሒ ለካቲት 20/1970 ዓ.ም ንኢድዩ ፀራሪጉ ንሱዳን ምስ ኣእተዋ ድሕሪኡ ሙሉእ ኣድያቦ ምስ ተቆፃፀሮ ንቡንበት 'ውን ሓዊሱ ሓራ ኣውፅእዎ። ቡንበት ድሕሪ መጋቢት 1969 ዓ.ም ኢድዩ ንተ.ሓ.ህ.ት ምስ ደፍኦ ንቡንበት ከም መዋፈሪ ኣይተጠቐመትሉን። ስለዚ ኣይተ ሃይላይ ብ1970 ዓ.ም መስከረም ኣብ ቡንበት ኣኼባ ተኻይዱ ፅሬት ውድብ ተጌሩ ዝብል ፃዕዳ ሓሶት እዩ። እዙይ 'ውን ካብቲ ናይ መፅሓፍኩም ዕላማ ዝብገስ እዩ።

✓ ኣብቲ ውድባዊ ታሪኽ መፅሓፍ ዝሰፈረ ታሪኽ ምይይጥ ተኻየደ ይብል ፅንዓት ቡቲ ጊዜ እቲ ውድባዊ ታሪኽ ዝሓዘ መፅሓፍ ኣይነበረን። ቡቲ እዋን እቲ ተኣመንቲ

ዝነበሩ ፍሉያት ካድረታት በዓል ቴድሮስ ሓጎስ፣ዘርአይ አስገዶም ፣እርከበ ዕቅዳይ፣ተኸስተ ሃ/ማርያም፣ብርሃነ ገ/ክርስቶስ ካብ ማ/ኮሚቴ ድማ በሪሁ በርሀ፣ አባይ ፀሃዩ፣ ግደይ ዘርአዕዮን፣ አብ ሓይልታት ክፍልታት የገማግሙን የነቓቕፋን ነይሮም ከም አፅብሃ ዳኘው፣ስየ አብርሃ፣ ‘ውን ተአመንቲ ኮይኖም አብቲ ፅሬት ተአመንቲ ነይሮም፡፡ መለስ ዘይናዊ፣ስብሓት ነጋ ፣ሙሉጌታ አለምሰገድ ፣ተወለ ወ/ማርያም፣ዓድቃን ገ/ትንሳኤ፣ገብሩ አስራት፣ስየ አብርሃ፣አውዓሎም ወሉ፣ ደጉተር አታኸልቲ ቀፀላ ወ.ዘ.ተ አብ ክፍልታትን ሓይልታትን የገማግሙን የነቓቕፋን ነይሮም፡፡አብ ወፃኢ ድማ አይተ ስዩም መስፍን ዝመርሕዎ ጉጅለ ነይሩ፡፡እዞም አብ ላዕሊ ዝተዘርዘሩ ናይቲ ዘመን ገበርቲ ሓደግቲ ተዋሳኢትን እዮም ነይሮም፡፡ ብምጥቕላል አይተ ሃይላይ አብዚ ናይ ሕንፍሽፍሽ ምፅራይ እቲ ሓቂ ሓበሬታ ይጎድለኩም እዩ፡፡እተን ሒዝኩመን ዘለኹም ሓበሬታ ንአቶ ስዩም መስፈንን ቤተሰቦምን ሰማይ ዝሰቕላ እየን፡፡ ሕሽንፍሽፍሽ 1969 ዓ.ም ፍልፍል ሓበሬታኹም ዝኾኑ አብ ማእኸል ጎልጎል ህበቡላ ዝበዝሑ ብዘይ ፈረስ እዮም ኢኦልበምኹም፡፡

- ❖ እቲ መድረኽ ዝያዳ ግልፅነት ዝዓሰሎ ብምንባሩ እቲ ዝብሃል ኩሉ ብዘይ ስኽፍታ ቀረበ፡፡እቲ ውድብ ኣውራጃዊ እዩ ዝበሃለሉ ምኽንያት 'ውን ክትዕ ተኻየደሉ ይብል ፅንዓት ኣብ ገፅ 217 ሓዲሽ መስመር 3
- ✓ እቲ መድረኽ ሓቂ ንምዝራብ ብወርሒ ታሕሳስ 1969 ዓ.ም ሓንቲ መዓልቲ ኣብ ቡንበት መዋፈሪ ንዝነበሩ 450 ሙሁራት ዝበዝሐዎም ተዓለምቲ ግደይ ዘርአዕዮን ዝመርሖ መድረኽ ግልፅን ዲሞክራሲያውን ናይ መድረኽ ኣመራርሓ ነይርዎ፡፡ ድሕሪኡ ግን ኣብ ካልኦት መድረኻት ኣብ ሓይልታት ክፍልታት ዝነበረ ናይ ፅሬት ወፊራ ግልፂ ኣብ ርእሲ ዘይምኃኑ ዓፋናይን ብምጉጅጃል ዝካየድ ዝነበረ ኣመራርሓ መድረኽ እዩ ነይሩ፡፡ ነዚ ቦቲ ጊዜ እቲይ ዝነበሩ ተጋደልቲ ኣብዙ ጊዜ እዙይ ብሂወቶም ዘለው ብዙሓት እዮም፡፡ቦቲ ጊዜ እቲይ ኣነ ኽ እንታይ ይብሃል ዝብል ጭንቀት ራዕድን ሽበራን ድማ ከምዝነበረ ይፈልጡ እዮም፡፡
- ✓ ካሊእ እቲ ዝነበረ ሕቶ ኣውራጃውነት ኣሎ ጥራሕ ዘይኮነስ እቲ መሪሕነት ብዲሞክራሲያዊ ኣገባብ ኣይተመስረተን ፣ወኪል መሪሕነት ኢልካ ብምልመላ ናብ መሪሕነት ዘይቡቐዓት ሰባት ምድያብ ፍትሓዊ ኣይኮነን፡፡ ብጉባኤ

ናብ ሰልጣን ይምፅኡ። ቡዙሐት ቡቁዓት ሙሁራት ስለዘለው ኣብቲ ኣመራርሓ ክኣትው ምእንቲ ጉባኤ ይገበር፤ ምስ ፖለቲካዊ ውድባት ዘለና ርክብ ጠበንጃ ብምምዛዝ ክፍታሕ የብሉን ዲሞክራሲያዊ ኣተኣላልያ ይገበር፤ ናይ ኤርትራ ሕቶ ብዝሰኸነ መንገዲ ንርኣዮ፤ ምስ ኢ.ህ.አ.ፓ ዘንጎ ነገር የብልናን ዘለውና ጎንዒ ብሰላማዊ መንገዲ ንፍታሓዮ፤ ኣብ ርእሲ ግጥሓት ዝተወሰደ መዋቓዕቲ ፍትሓዊ ኣይኮነን፤ ተ.ሓ.ህ.ት ርእሲ ነቐፌታ ይገበር፤ ተ.ሓ.ህ.ት ንጠፍ ካድረ ሻዓብያ እዩ ፤ ንምንታይ እዩ ሻዓብያ ኣብ ርእሲ ተ.ሓ.ህ.ትን ህዝቢ ትግራይን ዘብፅሖ በደላት ተፀመሙ እናተባህለ ህዝብን ተጋደላይን ይፅፈን፤ በስፍ ኸ መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ምስ ሻዓብያ ዘለዎ ውሽጣዊ ርክብ ይነፀር ዝብሉን ካልኣትን እዮም ነይሮም። ኣብ መወዳእታ ቡቲ ዝተጣየሽ ናይ ፅሬት ጉጅለ ነቲ ተጋደላይ ብምጉጅጃል ነቲ ሕቶታት ዘቕረቡ ሰባት ብምእሳር ሓዞ ሰደዶ ተባህለ። ስለዚ ፀሓፊ ፅንዓት እቲ ዝካየድ ዝነበረ ውድብ ንምፅራይ ወፊራ ግልፅነት ዝጎደሎ ዓፋናይ ኣካይዳ ዝጎሰሎ እዩ ነይሩ። ስለዝኾነ ድማ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ ዘይትፈልጥዎ ሜዳ ኢኹም ብሓሶት ጋልብኩም።

- ❖ ውድብ ሕንፍሽፍሽ ኣቲዎ ንክትበታተን ንሓሶት ከም ሓቂ ኣምሲሎም ዘቐርቡ፣ ነቲ ተጋደላይ ኣብ ዕንክሊሊን ኣብ ፀልማትን ክኣትው ዝገብሩ ቀንዲ ሓንፊሽትን ተሓባበር ቶምን ከም ደረጃ ገበኖም ክሕተቱ ተጋደላይ ወሰነ ይብል ፀሓፊ ዕንጻት ኣብ ገፅ 219 ሓዱሽ መስመር 4ተ መወዳእታ መስመር ከባቢ
- ✓ ልዕል ኢሊ ከምዝገለፀኩዎ ነቲ መድረኽ ብጉጅለታት ተበታቲኖም ዝመርሕዎ ዝነበሩ ምስ መሪሕነት ቀረባ ርክብ ዝነበሮም ብሹም ወታደራዊ ባይቶ ዝመረጸም ናይ ፅሬት ጉጅለታት ጉልባብ ዝካየድ ዝነበረ ፅሬት እዩ። እቲ ሓፋሽ ንሓንፊሽቲ ንምቕላፅ ወሰነ ዝበሃል ይትረፍ ዶ ናይ ምውሳን ዕድል ክዋሃቦስ ነንባዕሉ ክጠራጠር ከይተኣማመን ዝገብር ኣስተምህሮ ይውሃብ ስለዝነበረ ብጭንቕትን ስግኣትን ተዋሒጡ ነበረ እምበር ነፃ ኾይኑ ፅሬት ከካይድን ዝውሰኖን ነገር ኣይነበረን። ምኽንያቱ ቦቲ ዝነበረ ማ/ኮሚቴን ወኪል ማ/ኮሚቴ ቡቶም ናይ ፅሬት ተኣመንቲ ካድረታት ኣብ ማእኸላይ ኮሚቴ ተ.ሓ.ህ.ት እምነት ኣሕድር ዝብል ምብርባር ስለዝነበረ ግድን ነቲ ማእኸላይ ኮሚቴ ከም ኣምላኽ ከምልኽ እዩ ይህነፅ ነይሩ። እቲ ዝካየድ ዝነበረ ናይ ፅሬት ወፊራ ናይቲ

ማ/ኮሚቴ ገባራይ ሓዳጋይነት ምልክነት ተቆበል ዝብል ኩሉ ሰብ ክሸቐረር ዝገብር ኣካይዳ እዩ ነይሩ። ኣብዚ ክስመረሉ ዘለዎ ጉዳይ ድሕሪ 1969 ዓ.ም ዝነበረ ዓፋናይ መድረኽ ዝፈጠሮ ስንብራት ኣፍቶም ዝቐፀሉ 17 ዓመታት ዝወድኡ ናይ ቃልሲ መድረኽ ዝኾነ ሰብ ነቲ መሪሕነት ደስ ዘይብል (ጉድለቱ ዝእርም ሓሳባት እንተመደኡ) ናይ ሓንፊሽቲ ኣረኣእያ፣ ሓንፋሺ፣ ተወላዋሊ፣ መስፍናዊ፣ ናይ ትምክሕቲ ኣረኣእያ፣ ናይ ኢ.ሀ.አ.ፓን ተበለፅትን ኣረኣእያ ወ.ዘ.ተ ኣረ ክንደይ ሹማት ነይሮም። እናተወቐፀ ዝመፀን መሪሕነት ካብ ዝሣረበ ካብ ዝተንፈሶን ወፃኢ ንምዝርራብ ሓሳብ ንምግላፅ ኣይካኣልን ነይሩ። ድሕሪኡ ዝነበሩ መድረኻት፣ ጉባኤታት፣ ኮንፈረንሳት 'ውን ከምኡ እዮም ነይሮም። ብስሩ 'ውን ናይ 1969 ዓ.ም ሕንፍሽፍሽ ኣተኣላላያ ነቲ ማ/ኮሚቴ ተገዛእ ዝብል መልእኽቲ ዘሕልፍ እዩ ነይሩ። ፀሓፊ ፅንዓት ግን ነዚ ሓቂ እዙይ ደፊሮም ክፅሕፉ ኣይካኣሉን (እቶም ናይ ሓበሬታ ፍልፍላት) ዝኾኑ ሰባት ነቲ ሓቂ ኮነ ኢሎም ሸፊነሞ ብምኻን ድማ ታሪኽ ባዕሉ ይሕተቶም።

❖ ብመሰረት ውሳኔ ተጋደልቲ እቶም ሓንፊሽቲ ተሓባበርቶምን ምፍላይ እንትጅመር ምስ በዓል ስዩም

መስፍን ብምኋን ማሕበር ገስገስቲ ብሄረ ትግራይ ካብ ዝመስረቱ ሓደ ሃይሉ ነጠብ ቀንዲ ሓንፋሽ ከምዝኾነ ብብዙሓ ኩርናዕ ዝተመስከረሉ መራሒ ሓይሊ 11 ዝኾነ ሃይለ ፖርት ሱዳን፣ካሳ ለማ (ግርማይ ባህሊ) ፣ኣብርሃ ተኸለ፣ታደሰ ኣባዲ(ኒግሰን) ካልኦት ‘ወን ቀንዲ ሓንፋሽቲ ከምዝኾኑ ተቓልዑ። ኣብ ትምህርቲ ካድረ መምህር ዝኾነ ኣበባ ተሰማ ብወገኑ ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት-ትምህርቲ ካድረ እናወደበ ሓንፋሽቲ የንቐሳቕስ ተባሂሉ ይብል ፅንዓት።

ኣብዚ ጉዳይ ክምስክር እንተለኹ

1. ኣለምሰገድ መንገሻ(ሃይሉ ነጠብ) ርግዕ እዩ ኣብ 1968 ዓ.ም ካብ ወርሒ ጥቅምቲ ክሳብ ጥሪ ዝነበሩ ጊዝያት ንስሪዒ ስረተሕቲ ተላኢኹ እንተብቅዕ ቡዙሓት ጉድለታት ፈጸሙ እዩ።ብቲ ሽዑ ዝነበረ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ሕገ ደንቢ ከረሸኑ ዝኸለሉ በደላት እዮም ነይሮም።ኣብ ናይ ዲማ ጉባኤ ካብቲ ዝነበሮ ሓላፍነት ወሪዱ ዝተወሰነ ጊዜ ኣብ ሓይሊ 11 ምስ ሃይለ ፖርት ሱዳን ናይ ፀፅታ ሓላፊ ኾይኑ ተመዲቡ እናሰርሐ ፀኒሑ ምስ ሃይለ ፖርት ሱዳን ተባኢሱ ድሕሪኡ ብውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ፀሮና ኾይኑ ምስ ውድባት ኤርትራ ርክብ ክፍፅም ተመዲቡ ኣብቲ

ዝተመደበሉ ቦታ ናይ ሻዓብያን ጀብሃን ተንኸል ብፍላይ ድማ ናይ ሻዓብያ ኣተሓሳስባን ስትራቴጂን ብዝምልከት በቢ ዕለቱ ፀብፃብ የቐርብ ስለዝነበረ ብመሪሕነት ታሓሕት ድማ ብዛዕባ ናይ ሻዓብያ ሕማቕነት ፀብፃብ ዘቐርብ ተጋደላይ ከም ኣንፋሽን ርክብ መበላሸውን ተጌሩ ስለዝርእ ንሃይሉ ነጠበ ክትትል ይግበረሉ ስለዝነበረ ንክእስርዎ ንፀሮና ንዝተላእኹ ሰባት ምስ ከዱ ክእስርዎ ምዃኖም ኣበሬታ ስለዝረተኸበ ናብ ጀብሃ ኢዱ ሂቡ ብኡ ኣቢሉ ንሱዳን ከይዱ፡፡ሃይሉ ነጠበ ካብ ተጋደልቲ ተነጺሉ ኣብ ፀሮና ስለዝነበረ ንክሕንፍሽ ዕድል ኣይነበሮን፡፡ ሃይሉ ነጠበ ዘልዕሎም ዲሞክራሲያዊ ሕቶታት ግን ቡዙሓት እዮም ነይሮም፡፡ ብሃይሉ ነጠበ ዝቐርቡ ሕቲታት ግን ክብደት ተዋሂብዎም ዲሞክራሲያዊ መልሲ ኣይዋሃቦምን ነይሩ፡፡

2. ካሳ ለማ (ግርማይ ባህሊ) ብዝምልከት ግርማይ ባህሊ ዝበዝሕ ጊዜ ኣብ መዋፈርታት ይቐመጥ ነይሩ፡፡ዕርክነቱ ምስ ስብሓት ነጋን ኣባይ ፀሃየን እዩ ነይሩ፡፡ ምስ ካልኦት ዝነበሮ ርክብ 'ውን ዕቡቕ እዩ ነይሩ፡፡ናይ ከተማ ስሪዒት ስራሕቲ ንክሰርሕ ንዝተወሰነ ጊዜ ኣብ 07 ዝብሃል ክፍሊ ተመዲቡ ይሰርሕ ነይሩ፡፡ ግርማይ ባህሊ ግን ሕንቐቁን

ድላዩ ዝዛረብን ሰብ ነይሩ። ዘልዕሎም ሕቶታት ቦቲ ጊዘ እቲይ ክስርሑ ዘይክእሉ ነይሮም። እቲ ፀገም ቦቲ ጊዘ እቲይ ዝነበረ መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ንሱ ካብ ዝሓስቦ ወፃኢ ሕቶ ንዘልዕለ ትርጉም ዘይይህቦ ስለዘነበረ እምበር ግርማይ ባህሊ ሕንፍሽፍሽ ኣይገበረን። ምኽንያቱ ቡዙሓት ተጋደልቲ ከም ኩርኩር መሪሕነት እዮም ዝሪእዎ ነይሮም። ስለዚ ፅንዓት ኣብ ዘይትፈልጥዎ ትረኻ ኣቲኹም ታሪኽ ትብርዙ (ትኽልሱ) ዘለኹም።

3. ሃይለ ፖርት ሱዳን ኣብ ሻዓብያ ን3^ተ ዓመት ተጋዲሉ ንሙሴ ቀዲምዎ እዩ ተጋዲሉ ኣብ ሻዓብያ መራሒ ጋንታ ነይሩ። ክጋደል ኢሉ ምስ መፀ ኣብ ናይ ዲማ ወታደራዊ ጉባኤ ብዘይድምፂ ተሳቲፉ ነይሩ። ኣብቲ ጉባኤ ቡዙሕ ምጉጅጃል ስለዝረኣዩ ሓንቲ ሪኢቶ ሂቡ ነይሩ። ንሳ 'ውን እቲ ዝቐውም መሪሕነት ካብ ኩለን ኣውራጃታት ትግራይ ኣስተዋፅኦ ዘለዎ መሪሕነት ተዝኸውን ፅቡቕ እዩ ኣብ ሻዓብያ (ውድባት ኤርትራ) ኣብቲ መሪሕነቶም ካብ ኩሉ ኣውራጃታት ዝተመጣጠኑ ስለዘይኮኑ ቡዙሕ ቅልውላው ኣእትሎም እዩ ኢሉ ሓንቲ ቃል ምስተዛረበ ከም ገ/ሄር ገብሩ(ዳዊት ገብሩ) ካልኣት ምስ ወሰኹ ቡቶም ናይቲ ጉባኤ ኣሳናዳእቲ ዝነበሩ በዓል ስዩ ኣብርሃሽዊት

ዳኝው፤ አውዳሎም ወሎ፤ስብሐት ነጋ፤አባይ ፀሃዩ፤በሪሁ በርሀ ካልኦትን ተሪር ተቻውሞ አጋጠሞ። ድሕሪ እቲ ተቻውሞ አግአዝን አሕፈሮምን ካልኦት 'ውን ነቲ ናይ ሃይለ ፖርት ሱዳን ዝድግፉ ሓሳባት ቀረቡ ግን አይረተዐን ተሳዒሩ።

ሃይለ ፖርት ሱዳን ብወታደራዊ ክእለት ዘይኣነ ኪኢላ የለን ዝብል ልዕሊ ሙሴ 'ውን ዝርኢ ም'ኳኑ ይጅሃር እንተነበረ እቲ ክእለት ግን ነይርዎ እዩ። ብወታደራዊ ትምኽሕቲ ዝተወጠረ 'ውን እዩ ነይሩ።ኩሉ ስርሑ ብናይ ሻዓብያ አተሓሳስባን ባህልን ዝተሃነፀ እዩ ነይሩ። ሃይለ ፖርት ሱዳን ኣብተን ዝተሳተፈለን ውግኣት ብፍላይ ኣብ ሴሮ ምስ ነበልባል ውግእ፤ኣብ ኢድዩ ውግእ 'ውን ውፍይ እዩ ነይሩ።በታ ኣብ ጉባኤ ዝተሃረባ ዘረበና ግን ሃይለ ፖርት ሱዳን ሓንፋሺ እዩ ተባሂሉ ተደምዲሙ ነይሩ። ሃይለ ናይ ሓንጎል ዓሶ ሒዛቶ ክሕክም ናብ ቡንበት ምስ ከደ ካብቲ ሆስፖታል ተኣሲሩ ናብ ምብራቕ ጎሶ ዓይጋ ዝነበረ እሱር ቤት ተ.ሓ.ህ.ት ኣትዩ ናይቲ እሱር ቤት ሓላፊ ዝነበረ ገ/ሃንስ ኣለማየሁ ዝብሃል ዓዱ ተንቤን ንሃይለ ፖርት ሱዳንን ካልኦት እሱራትን አፍቲሑ ብጀብሃ ጌሩ ንሱዳን አእትዎም። ኣብዙይ 'ውን ዝተርፈኩም ሓበሬታ ኣሎ ፀሓፊ ፅንዓት።

4. ታደሰ አባዲ(ንግሰን)'ውን አዕርዶ ፖለቲካዊ በሊሕነት ዝነበሮ ቀልጢፉ ክርዳእ ዝኸእል ርእሲ ዝነበሮ ኩሌ ዝሰርሖ ብግልፂ ዝንቐሳቐስ ምስቲ ኣብ ተ.ሓ.ህ.ት ዝነበረ ዓፋናይ መድረኽ ሓቢሩ ዘይኸይድ ኣብ ውግእ ጅግና ኣብ መድረኽ ዝስዕሮ ዘይነበረ መእመናይ ዘልዕሎም ሕቶታት ኩሎም ፖለቲካዊ እዮም ነይሮም። ብመሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ግን ተቐባልነት ኣይነበሮምን። ታደሰ ዝፍፅሞም ዝነበረ ምንቅስቃሳት ሕቡኣት ኣይነበሩን ግልፂ እዮም። ድሓር ግን እቲ ግልፅነት ተቐባልነት ስለዘይረኸበ ከዲዑ ከደ።
5. ኣብርሃም ተኸለ ኣብዚ እዋን እዙይ ኣብ ከባቢ ጎንደር ኣሎ። እዚ ሰብ ኣዙይ በቲ ጊዘ እቲይ ንቐሓቲ ዓብይ አዩ። እቲ ዝነበረ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት መሪሕነት ተበዊዙ ቡዙሓት ሙሁራት ኣብቲ መሪሕነት ክኣተው ኣለዎም ዝብል እምነት ነይርዎ ንባዕሉ 'ውን መሪሕነት ናይ ምዃን ዲሌት ነይርዎ። ነዚ ብግልፂ እዩ ዝሃረቦ ናይ ምእማን ዓቕሙ ዓብይ እዩ። ፖለቲካውን ስነ ሓሳብን ብስለቱ ተወዳዳሪ ኣይነበሮን። ኩለን ዝሃረቡን ዝገብረን ምንቅስቃሳት በቲ መሪሕነት ሓንቲ እኳ ብኣወንታ ትረኣ ኣይነበረት። ብተጋደልቲ ፍቱው እዩ ነይሩ።

አብ መወዳእታ አብ ዓይኒ እቲ መሪሕነት ስለዝኣተወ ናብ ደርጊ ሰሊሙ።። ፅንሕ ኢሉ ናብ ኢ.ሀ.ኢ.ፓ ተጋዲሉ።።አብ ኢ.ሀ.ኢ.ፓ 'ውን ተቐባልነት ኣይረኽበን።። እንደገና ናብ ደርጊ ኣትዩ።። አብ ኣብርሃም ተኸለ ዘለኒ ኣረአእያ ቀዳማይ ነፃነት ስለዝደለ ደኾን ይኸውን ይብል።። ብኻእ ገፅ ካብቲ ሓደ ናብቲ ሓደ ዝገላበጥ ዘሎ ንምንታይ እዩ።።ካልኣይ ደርጊ ዶ የዋፍሮ ይነብር እብል እሞ ደርጊ ድማ ስልጣን ኣይሃቦን።።አብ ሀ.ወ.ሓ.ት ኣናሃለወ 'ውን ውግእ ኣይፈርሕን ጅግና እዩ።።ስለዚ ናይ ኣብርሃም ተኸለ ነገር ከቢድ እዩ።።እቶም ኣብ ተ.ሓ.ሀ.ት ኾይኑ ዘልዕሎም ዝነበረ ሕቶታት ግን ትኸክል እዮም ነይሮም።። ፀሓፊ ፅንዓት ግን ኣብ ወይን ልሳን ስለትሰርሖ ካብ ወይን ወፃኢ ክተተንፍሱ ስለዘይካኣልኩም ናይ ሰባት ታሪኽ ክኸለስ ትገብሩ ኣለኹም።። እዋእ ጌጋ ጌርኩም ኣይተ ሃይላይ።። ንቐፃላይ ትፅሕፍዎ መፅሓፍ ካብ ስሕተትኩም ተማሃሩ ብናይ ሰባት ሳንባ ኣይትተንፍሱ።።

6. ኣበበ ተሰማ ዝብሃል ሙሁር እዩ ዘቕርቦ ዝነበረ ሕቶታ ልክፅ ከም ኣብርሃም ተኸለ እዩ ቦቲ ጊዜ እቲይ ኣብ ተ.ሓ.ሀ.ት ካብ ዝነበሩ ካብ ማ/ኮሚቴ ብኣካዳሚ ትምህርቲ ዝለዓለ እዩ ነይሩ ዲግሪ ዝተመረቐ 'ውን ነይሩ።።ቦቲ

መሪሕነት ግን ክብሪ ዝዋሃዖ ኣይነበረን። ንሱ 'ውን ብግልጺ ዘለኒ ዓቕሚ ናብ መሪሕነት ኣትዮ ክሰርሓሉ ኣሎኒ ማለት ናይ ዝሰልጠኑ ኣረኣጺያ እዩ ነይሩ። በቲ ኣብ ተሓሓት መሪሕነት ዝነበረ ባህልን ልምድን ግን ላዕለዋይ ሙሁር እቲ ዝነበረ መሪሕነት ዘይኣምነሉ ሰብ ዘየግዕዕ ስለዝነበረን ክሳብ ሕይ ውን ሒዝዎ ዝኸድ ዘሎ ስለ ዝኾነ ናይ ኣበበ ተሰማ 'ውን ሕቡእ ሕቶታት ኣይነበሮን። ኣበባ ተሰማ ዘልዕሎ ዝነበረ ሕቶታት ዝህቦ ዝነበረ ሪኢቶታ ነቲ መሪሕነት ዝሕግዝ ዝነበረ እዩ። ስለዚ ኣበበ ተሰማ 'ውን ሙሁራዊ ሪኢቶ ዝህብ እምበር ኣንፋሺ ኣይነበረን። ኣበ ሱዳን ተመዲቡ ምስ ወፈረ 'ውን ኣብቲ ኣይተ ስዩም መስፍን ዝመርሕዎ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ሓይሊ ንኣበበ ተሰማ ከስርሕዎ ስለዘይካኣሉ ናብ ደርጊ ምኸድፁ እቲ ዝግበዩ ወንጀል ኾይኑ እቲ ዘልዕሎ ዝነበረ ሕቶታት ግን ነፃን ግልፅን እዩ ነይሩ። ፀሓፊ ፅንዓት ኣይተ ስዩም መስፍን ኣብ ሱዳን ንዝነበሩ ኣባላትን ደገፍትን ኣተሓሕዝኦም ዲሞክራሲያውን ፍትሓውን ምንባሮም ብስፍሓት ገሊፅኩም ንምንታይ ድኣ ኣብ ኣበበ ተሰማ ዘየሰርሐ?

- ✓ ኣብዚ ናይ ሕንፍሽፍሽ ጉዳይ ክልዓል እንተሎ ግን ብናተይ እምነት ነቲ ሕንፍሽፍሽ ከጋድዶ ዝኻኣለ ዋና ምክንያት ኣብ መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ዝነበረ ኣፈላላይካ ፀይሪካ (ተኻኣኢልካ) ብሓባር ምጉግዝ ዝብልዲሞክራሲያዊ ኣረኣእያ ባህልን ስለዘየነበረ እዩ። ተ.ሓ.ህ.ት ምስ ውድባት ዘጋጭዎ ዝነበረ 'ውን ንሱ እዩ። ፅንግት እዘይ ሓቂ እዙይ እዩ ዘይተራኣየኩም።
- ❖ እቲ ዝሓለፈ መድረሽ ፈታኒ እኳ እንተነበረ ዲሞክራሲያዊነት ውደብ ተ.ሓ.ህ.ት ኣረጋጊፁን እቲ ወያነ ኣጋጢምዎ ካብ ዝነበረ ውሽጣዊ ናይ ኣውራጃውነት ፀቢብ ከባብያዊነት ፅልምትምት ዝዓሰሎ ሓደጋን ብወሳኔይ መልክዑ ክናገፍ ዝጀመረሉ ሃዋሁ ተፈጠረ ይብሉ ኣበ ገፅ 225 ሓዲሽ መስመር ሓደ(1)
- ✓ ኣነ ዝብሎ ድማ ዲሞክራሲ ዝብሃል ኣብ ተ.ሓ.ህ.ት እናፀበበ ዝመፀን ብፍላይ ድማ ኣብቲ እዋን ሕንፍሽፍሽ ዝበሃለሉ ጊዜ ሰባት ነፃ ኮይኖም ከይዛረቡ ዝገበረን ካብ ሽዑ ጀሚሩ ዝጀመረ ሽቑራረን ስግኣትን እስካብ ሕይ ካብ ተጋደልቲ ሓሊፉ ናብቲ ሲቪል ሕ/ሰብ፣ሙ-ሁር፣ነጋዳይ ፣ገባራይ፣ተማሃራይ ፣ገባሪ ህዝብን ተኣታትዮ ሰብ ከም ልቡ ኣብ ዘይዛረበሉ ኩነታት በጊሑ ኣሎ። ሰራዊት ተ.ሓ.ህ.ት

ብ1969 ዓ.ም 1300 ንላዕሊ ዝነበረ ኣብ ነሓሰ 1969 ዓ.ም ዝነበረ ተዋጋእቲ ሓይልታት ካብ 250-280 ሰራዊት ነይሩ። ኣብ ክፍልታት ትሕቲ 80 ሰብ ነይሮም። ነዚ ኩሉ ሓይሊ ዝበተኖ ዋና መበገሲኡ ኣብ ተ.ሓ.ህ.ት ውሽጢ ፀረ ዲሞክራሲን ዓፊናን ስለዝነበረን እዩ። ውሑድ ዘይብሃል ቁፅሪ ግን እቲ ዝነበረ ናይ ፀላእቲ ከበባ ኣደናጊፅዎ ዝሃደመ ነይሩ እዩ።

✓ ኣብዚ መፅሓፍ እዙይ ካብቲ መጀመርታ ከባቢ ጀሚሩ ስዩም መስፍን ርክብ ወፃኢን እናዘንተዎ መፃኡ። ኣብዚ ዛንታ ኩሉ ነገር ብስዩም መስፍን ጥራሕ ከምዝተሰርሐ ተጌሩ እዩ እናተዘንተዎ መፃኡ። ኣነ ከምዝፈልጦ ግን ኣብ ሱዳን ዝነበረ ኩነታት ኣብቲ መስዋእቲ ዝሓትት ቦታታት ከም በዓል ፋኑስ በላይ፣ መረሳ ኣለማዮህ፣ ዘምኛኦል ገ/መድህን፣ መሓመድ (ሃይለስላሴ ገ/ሺዳን)፣ ፀሃይነሽ ሓፃር ካልኦት ተጋደልትን ነይሮም። ኣብ ሱዳን ዝፀንሑ ውፍያት ሲቢላት ከም በዓል ዓንተር፣ መኮነን ኣብርሃ፣ ወ/ገብርኤል ዓጋመ፣ ስባጋድስን ካሎኦትን ነይሮም እዮም ፀሓፊ ፅንዓት ግን ኩሉ ንኣይተ ስዩም ኣሸኪምኩም እቶም ካልኦት ውፋያት ተጋደልቲ ምዕፋንኩም ሓዱሽ ከላሲ ታሪኽ ኾይንኩም ኣለኹም እዚ

ድማ ንዘላኣለም ፀሊም ንጥቢ ኾይንኩም ከምዝነብር
ርግፀኛ እዮ።

✓ ካሊእ ናይ ሱዳን ቤ/ዕሕፈት ኣብ ምኽፋት ስዩም
ዘጋጠሞ ፀገማት ኢኹም ደርዲርኩም። ነቲ ፀገማት ድማ
ብፍላይ ተኸእሎ ስዩም መስፍን ከምተዓወተ ጌርኩም
ሰኒድኩም።

✓ እቲ ሓቂ ግን ስዩም ዝበተና ነፃ ሃገራዊ ሪፖርቲንጅ
ትግራይ ክንምስርት ኢና ትብል ማኒፎስቶ(ፕሮግራም)
ካብዘምፃኣቶ ረብሓ ዘምፃኣቶ ኪሳራ እዩ ዝዓቢ ነይሩ።
ምኽንያቱም

1. እቲ ማኒፎስቶ ብፀቢብነት ዝጠልቐየን ህዝቢ ትግራይ
ኢትዮጵያውነቱ ዝነጠቐ ንናይ ኤርትራ ነፃነት ዝብል
ባዕሉ ኤርትራ ካብ ኢትዮጵያ ምግንፃላ ኣብ ውሽጢ
ውድብ ምግምማዕን ጎንፅን ዝፈጠረ ነቲ ዝነበረ
ሕንፍሽፍሽ ዋና መበገሲ እዩ ስዩም ዝዘርግሖ ማኒፎስቶ
ምዃኑ እዩ ብትግርኛ፣ብኣምሓርኛ፣ ብኢንግሊዘኛ ተፃሒፉ
ዝተበተነ ማኒፎስቶ ንምዕራባውያን ስለዘደንገፀም ወያነ
ከይዓቢ ብዙሕ ዕንቕፋታት ፈጢሮም እዮም።ነዙይ 'ውን
ዋና ጠንቂ እቲ ማኒፎስቶ እዩ። ስለዚ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት
ወፃኢ ጉዳይ ስራሕቲ ከይሰልጥ ዝገበሮ ባዕሉ ተ.ሓ.ህ.ት

ኸይኑ ብዋናነት ድማ አይተ ስዩም መስፍን ነይሮም። በዚ ምኽንያት እቲ ኣብ መንጎ ተ.ሓ.ህ.ትን ኢድዩን እናተኻየደ ዘሎ ሡናት እናቐፀለ እዩ። እዙይ እንትኸውን አይተ ኪሮስ ካብ ኢድዩ ተነጺሎም ኣለው። እርግፅ እዩ አይተ ኪሮስ ላዕለዋይ ኣመራርሓ ኢድዩ ኮይኖም ሓለቓ ሽሕ ተባሂሎም ሰራዊት ኢድዩ ብምምራሕ ምስ ደርጊ ተዋጊኦምን ኣዋጊኦምን እዮም። ሕይ ግና ካብ ኢድዩ ተነጺሎም ኣለው። አይተ ኪሮስ ንውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ኩሉ ነገር ኣሕሊፎም ዘይህቡ ምንባሮም ግልጺ እዩ። ካሊእ እሞ ይትረፍ ኣብቲ ኢድዩ ዝኾኑሉ ወርሓት እኳ ሓንቲ ኢነትረ መኪና ንተ.ሓ.ህ.ት ሂቦም እዮም። ስለዚ ንቐልሲ ተ.ሓ.ህ.ት ካብ መፈለምትኡ ዘዕንቅፉ ኣይኮኑን ይብሉ ፀሓፊ ዕንጻት ንአይተ ኪሮስ ኣለማዮህ ዘመድ ስዩም መስፍን ብምኻኖም ዘይናቶም ታሪኽ እንትሸልሙዎ ሪኢና ኣለና።

2. መንእሰይ ሃይላይ አይተ ኪሮስ ካብ 1967 ዓ.ም ጀሚሩ ልኡል ራእሲ መንገሻ ንሱዳን ካብ ዝሃደሙላ ዕለት ጀሚሮም ንሱዳን ከይዶም ጠራናፊት ዝመስረቱ እዮም። ድሓር ‘ውን ኢድዩ ኮይኖም ጦር መሪሖም ንተ.ሓ.ህ.ት ዝወግኡ እዮም። አይተ ኪሮስ ምስ ኢድዩ እናሃለው

ንተ.ሓ.ህ.ት ኢነትረ መኪና ሂደም ኢልኩም ዘይመስል ዘይኮነ ፃዕዳ ሓሶት እዩ። መንእሰይ ሃይላይ ንኣይተ ኪሮስ ዕሕፍኩሙሎም ዘለኹም ታሪኽ ንምንታይ ከምዝኾነ ንዓይ ይኹን ንመንበብቲ ብሩህ ኣይኮነን። ኣነ ዝፈልጦ ነገር ግን

- ኣይተ ኪሮስ ካብ 1968 ዓ.ም ጀሚሮም ፀላኢ ተ.ሓ.ህ.ት ከምዝነበሩ እሞ ንተ.ሓ.ህ.ት ንምጥፋእ ተሪሮም ይዋግኡ ከምዝነበሩ
- መኪና ሂደም ዝብል ፈትዮም ተይኮነስ ብ1969 ዓ.ም ወርሒ ታሕሳስ ኣብ ሰለኽለኻ ብሓይልታት 91፣21 ተማሪኻ ንብረት ተ.ሓ.ህ.ት ኾይና እዩ። ኣይተ ኪሮስ ኣለማዮህ ንተ.ሓ.ህ.ት መኪና ሸሊሞም ምባልኩም ካበይ ኣምፂኢኹሞ? ኡኹም። ኣብ እንዳ ስዩም መስፍን ዓሌት ኩሎም ወየንቲ እዮም ነይሮም ንምባል ኢልኩም ይመስለኒ ግን ድማ መን ዩ በዓል ታሪኽ እቲ ህዝቢ ስለዝፈልጦ ተቐባልነት ኣይህልዎን። ይኹን ዳኣ እምበር መንእሰይ ሃይላይ ዕሕፍኩሞ ዘለኹም መፅሓፍ ነዚ ሕይ ዝኒሄ ወለዶ ኣየደናግሮን ግን ኣይብልን። ንግዚኡ ከደናግር ይኸእል እዩ። ብተወሳኺ እቶም ሓቕኛ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ዝሓዙ

መግሕፍቲ ናብ መድረኽ ንኸይወፁ ብምዕፋን እቶም ሓቕነት ዘይብሎም መግሕፍቲ ኮነ ተባሂሉ ናብ ቤት ትምህርትታት ይብተኑ ስለዘለው ንብዙሓት ህፃውንቲ ዘይኮነ ስእሊ ከትሕዙ ይኸእሉ እቶም ግን ኣይብልን ቕድሚ ሕይ 'ውን ንህፃውንቲ ትግራይ ዝምርዙ መግሕፍቲ ኣብ ቤት ትምህርትታት ተበቲኖም እቶም፡፡

❖ እቲ ብሶማሊያ ኣብ 1969 ዓ.ም ዝተፈፀመ ወራር ንደርጊ ጥራሕ ዝምልከት ገዛ ዕዮ ኣይነበረን፡፡ እታ ወራር ዘጋጠማ ሃገር ናይ ኩሉ ስለዝኾነት ዋላ እተን ቃልሲ ዘካይዳ ውድባት'ውን ኣብ ምሕላው ሉኣላውነት መርገዒ ክሕዛ ግድን እዩ፡፡ ብመሰረት እዙይ ተ.ሓ.ህ.ት ሉኣላውነት ሃገር ክኸበር ከም ዘለዎ መንግስቲ ሳይድ ባሪ ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያ ዝኣወጀ ወራር ጠጠው ንኸብል እቲ ውግእ ኣብ መንጎ ክልተ መለኸቲ ፀረ ዲሞክራሲያዊ ሓይልታትን ዝካየድ እምብር ኣብ መንጎ ህዝብታት ኢትዮጵያን ሶማሊያን ዝካየድ ዘይም'ኳኑ ናይ ክልቲኡ ሃገራት ላኣላውነት ዘኸበር ክልቲኦም መለኸትን መድሓርሓርትን ስርዓታት እንትሰዓሩ ም'ኳኑ ንፁር መርገዒ ተወሲዱ እዩ፡፡ ይብሉ መንእሰይ ሃይላይ ሓድጉ ነቶም ብግዚኡ ዝነበሩ

መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ዝወከሉ ይመስሉ።። ኣብ ገፅ 234 ሓዱሽ መስመር ሓደ(1)

ኣብዙይ ጉዳይ ዝነበረ ኩነታት ገሊፀ ክሓልፍ

1. ሱማል ንኢትዮጵያ ክወርር እንተሎ ተ.ሓ.ህ.ት ነቲ ወራር ብምቕዋም ኣብ ውሽጢ ዓዲ ይኹን ኣብ ወፃኢ ብመፅኔት ብጋዜጣ ብኻሊእ መራኸቢ ሓፋሽ መርገዒኡ ገሊፀ ኣይፈልጥን።።
2. ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ትግራይ ውሽጢ ንተጋደልቲ ይኹን ንህዝቢ ብዛዕባ ናይ ሱማል ወራር ተቓውሞ ብኣኹባ ይኹን ብውልቀ ብልሳን ተዛሪቡ ኣይፈልጥን ዝወሰዶ ግልፂ መርገዒ ‘ውን ኣይነበረን።።
3. ተ.ሓ.ህ.ት ካብ 1969 ዓ.ም ጀሚሩ ደርጊ ክሳብ ዝድምስሰ ኣብ ሱዳን ብዝነበረ ኣንባሲ ጌሩ ርክብ ብምምስራት ኣብ ወፃኢ ዝግበር ምንቕስቓስ ስዩም መስፍን ከይተረፈ ብናይ ሶማል ፓስፖርትን ቪዛን ሒዞም ናብ ኩሉ ዓለም ይንቐዳቐሱ ነይሮም።።
4. ኣብ 1969 ዓ.ም ጀሚሩ ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ሱማል ቤት ፅሕፈት ከፊቱ ናብ ኩሉ ዓለም ንኸራኹብ ምስ ዓለም ንኸራኹብ ፊድዮ ርክብ ብምዝርጋሕ ዝባኑ ቀሊፁ ይስርሕ ነይሩ።። ነዙይ ዝፈልጡ ብሂወት ዘለው ወረደ ገሰሰ፣ካሕሳይ

በርሀ አደም እቲ ዝነበረ መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ኩሎም ይፈልጡ።

5. ኩሎም ዓይነት ክበድቲ ብረት(መድፍፅ) ተጋደልቲ ተ.ሓ.ህ.ት ከም በዓል ገብረ ሓፂን፣ ተስፋይ ያይንሸት፣ ጌታቸው ተፈሪ ፣ይርጋ ታረቀ ካልኦትን ኣብ ሱማል ይስልጡኑ ነይሮም።

6. ክሳብ ድሓር ብዝሕ ዝበለ ናይ ውግእ ኣፅዋር ብመንግስቲ ሱማል ሸም እናተገዛእ ብፖርት ሱዳን ወይ ብሻዓብያ ይኣቱ ነይሩ።ዋላ ኳ እቲ ብሻዕብያ ዝኣተወ ሻዓብያ እንተወረርዖ።

ስለዚ ፀሓፊ ፅንዓት ተ.ሓ.ህ.ት ፀረ ሱማል ወራር ፅኑፅ መርገዒ ነይርዎ ክትብሉ እንተለኹም መረጋገዒኹም እንታይ እዩ። ኣብዙይ 'ውን ዝተጨበጠ መረዳእታ የብልኩምን። ተ.ሓ.ህ.ት ብዕሊ ዝወሰዶ መርገዒ ኣይነበረን።

❖ እቲ ንተ.ሓ.ህ.ት ናብ ቀልቐል ፅንወት ኣብዒሒዋ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ካብ ዘጋደድዎ ምኽንያታት ሓደ ኣብ ምብራቕ ትግራይ እናተዓለሙ ድሕሪ ምፅናሕ ናብ ምፅራብ ትግራይ ዝተሓወሱ ተጋደልቲ እዮም ይብሉ ኣብ ገፅ 238 ሓዱሽ መስመር ሓደ(1)

1. እዋእ ኣይተ ሃይላይ ሕንፍሽፍሽ ኣብ ተ.ሓ.ህ.ት እኮ ዝተጀመረ ብ1969 ዓ.ም ኣይኮነን። ተ.ሓ.ህ.ት ምስ ወፀት ገና ሰለስተ ወርሒ ምስገበረት ኣብ መንጎ ስብሓትን ዝሓዛ ጉጅለን ሃይለ በርሀ ዓዱ ዓድዋ ዝኾነን ገ/ማርያም ክሕሸን ዓዱ ሓውዜን ዝኾነ ብሓደ ወገን ኣብ ዲሞክራሲን ኣብ ናይ ኤርትራ ሕቶን ብዝነበረ ክትዕ ናዕቢ ተፈጠሩ ሃይለ በርሀን ገ/ማርያም ክሕሸን ሰጊዖም ቃልሲ ገዲፎም ከይዶም።
2. ኣብ ሕርምን ደደቢትን ኣብ መንጎ ስብሓት ዝሓዛ ጉጅለን ኣለማዮህ ኣየለ ዝሓዛ ጉጅለን ሓደገኛ ዝኾነ ሕንፍሽፍሽ ነይሩ። ተፀጋጊኑ ተኣልዩ።
3. ካብ ዊዳኽ ክሳብ በለሳ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ሕይ 'ውን ኣብ መንጎ በሪሁን ስብሓትን ዝሓዘዎ ጉጅለን ደቂ ሸረ ብፍላይ ድማ ንባዓል ሱሑሉን ቤተሰቡን ንባዓል ሓየሎም ዝጠመተ ሕማቕ ሕንፍሽፍሽ ዝነበሮ ነይሩ።
4. ኣብ በለሳ ብወርሒ ጥቅምቲ 1968 ዓ.ም ኣንፃር ሱሑሉ ዝነበረ ምጉጅጃል ከመይ ከምዝነበረ ኣብ ጋህዲ ሓደን ክልተን ብሰፊሑ ተገሊፁ ኣሎ።
5. ግንባር ገድሊ ሓርነት ትግራይ ብተ.ሓ.ህ.ት ምስተጨፍለቐት ንምንታይ ጨፍሊቕናያ ዝበል ደርጊ

ኣብቲ ዝበዝሕ ተጋደላይ ምዕጉምንም ነይሩ። ፅንሕ ኢሉ ኣብቲ ቀዳማይ ጉባኤ ዝበሃል ብተጋደልቲ ጥራሕ ዝተኻየደ ጉባኤ ምጉጅጃል ጠንቂ ናይቲ ድሓር ዝመፀ ሕንፍሽፍሽ መበገሲ እዩ ነይሩ። እሞ ድኣ ሕንፍሽፍሽ ኣብ ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ምብራቕ ትግራይ እዩ ተፈጠሩ ዲኹም ትብሉና ዘለኹም? ኣብ ምዕራብ ዝነበራ ሓይልታት 11፣41፣21፣91፣29 እኮ ኣብ ምዕራብ እየን ነይረን። እቶም ኣብ ምብራቕ ዝነበሩ ተዓለምቲ ናብተን ኣብ ምዕራብ ዝነበራ ሓይልታት ቕድሚ ምትሕንፋዖም ኣብተን ዝተጠቐሳ ሓይልታት ውዑይ ዝኾነ ሕንፍሽፍሽ ነይሩ። እቲ ሕቶ ድማ ከምቲ መንእሰይ ሃይላይ ትብልዎ ዘለኹም ኣውራጃውነት ኣሎ ሽረ ፣ዓድዋ፣ኣኹሱም፣እንድርታ፣ ተንቤን ፣ራያ ኣይኮነን ነይሩ። እቲ ዋና ሕቶ መልዓሊ ፡- ካብቶም ሕቶታት ልዕል ኢሉ ገሊፀዮ ነይረ እየ ግን ክደግሞ።

- ኣብ ህ.ወ.ሓ.ት ዲሞክራሲ የለን
- ንህዝባዊ ግንባር ኣይንሕሸከርን እዙ መሪሕነት ኩርኩር ሻዕብያ እዩ
- ኣብ ተ.ሓ.ህ.ት ሕሸክርነት ዘዓሰሎ ርክብ ኣሎ

- ንምንታይ ኣብ ኢትዮጵያ ዘለዎ ፖለቲካዊ ውድባት ነንጂ ንፈጥር ብሰላም ዘይንፈትሖ
- ከምቲ ልዕል ኢሉ ዝተገለፀ ንሕና ብጌራዊ ውድብ እናሃሎና ንምንታይ ሃገራዊ መርገዒ ንወስድ ናይ ባሕሪ በሪ ብዝምልከት ዓብይ ሕቶ ነይሩ።

6. ተ.ሓ.ህ.ት ኣንጻር ባዕዳውያን ኣምሓራ ተቓሊስና ነፃ ሪፖፕሊክ ትግራይ ንክንሃንፅ ኢና ኢልና ፕሮግራም ምሓዝና ተኸክል ኣይኮነን። ትማሊ ንግንባር ገድሊ ሓርነት ትግራይ ነፃ ሃገርያ ትግራይ ትግርኛ ይብል ኢልና እናወቐስና ተመሊስና ናይ ግጋሓት መትከል ምኽታልና ፍትሓዊ ኣይኮነን ጌጋ እዩ። ዝብሉ

7. መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ናቱ ኮራኹር እናመልመለ ናብ መሪሕነት የውፅእ ኣሎ ዝብሉ ካልኦትን

8. ስልጣን ኣወሃህባ ካብ ኩለን ኣውራጃታት ዝተመጣጠነ ይኹን ወ.ዘ.ተ ዝብሉ ነይሮም።

እዞም ሕቶታት እዚኦም ነቲ ተ.ሓ.ህ.ት ዝኸተሎ ዝነበረ ኣሰራርሓ መሰረት ጌሮም ዝተላዕሉ ሕቶታት እዮም ነይሮም። ስለዚ ሕንፍሽፍሽ ኣብ ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ምብራቕ ትግራይ ኣይኮነን ተወሊዱ ካብ ጊሓቱ ኣብ ደደቢት እዩ ተፈጠሩ።

❖ ስዩም መስፍን ካብ ሱዳን ናብ ሜዳ ካብ ሜዳ ናብ ሱዳን ገልታዕታዕ በዚሕዎ ኣሎ። ሕይ ኣብ እገላ ማይ ሓማቶ እዩ ዘሎ ኣብ ገፅ 235 ሓዱሽ መስመር ክልተ(2) መስመር 7ተ

✓ ፅንዓት ሓቂ ክንግረኩም ስዩም መስፍን ብ1969 ዓ.ም ንሱዳን ዝኸደ ብ1970 ዓ.ም ወርሒ ለካቲት እዩ ንእገላ ማይ ሓማቶ ዝመፀ። ንምንታይ እባ ኢኹም ኣብ ተ.ሓ.ህ.ት ኣብ ሜዳ ይኹን ኣብ ወፃኢ ንኩሉ ነገር ንሱ ግዳስ ብዘይንሱ ተ.ሓ.ህ.ትዮላን ፈጣሪኣ ሰራሒኣ ንሱ እዩ ትብሉ ኣለኹም ኣብዙ ገዛ እዙይ እኮ ኣብ ፀረ ደርጊ ይኹን ኣብ ፀረ ኢድዩ ብኣማኢት ዝነበሩ ውግኣት ዝነበሩ ዝፍለጡ ብኣማኢት ዝቐፀሩ ዕሸል ጀጋኑ ተሰዊኦም ተሰንኪሎም ላይትን ቀትርን ዕርፍቲ ዘይብሎም (ዘይነበሮም) ተጋደልቲ ነይሮም። ኣይፋል መንእሰይ ሃይላይ ንሰባት ዘይናቶም ጅግንነት ኣይትለጡፍሎም። ናይቶም ዝሓለፉ ኣዕፅምቲ ከየንቀጥቐፍጠና ናይ ዘለና ድማ ሓንጎልና ከይርበሽን ከይንቐየመኩምን።

✓ ንሱዩም ኣነ ውን እፈልጦ ፀዋር እዩ ጅግና እዩ ግንካብቶም ብዙሓት መሓዙቱ (ብዖቱ)ግን ፍሉይ ተኣምር

ዝሰረሐ ኣይነበረን። ስዩም ዋላ እኳ ገለ ፀገማት እንተነበርዎ ምስ ፀገማቱ ኣድንቆ እዩ። ከም ኣብነት ንውድባት ኤርትራ ብፍላይ ድማ ንሻዓብያ ተንበርክኻነት ነይርዎ እዩ።

✓ ብዛዕባ ሕቶ ኤርትራ ዘልዕሉ ተጋደልቲ ስቪል ኣባላት ንብዘይነፃሉ እዩ

❖ ስዩም ኣብ ማይ ሓማቶ እገላ ከይዱ ነቶም ተዓለምቲ ንምርካብ ምስ ከደ ኣብ ሽዱሽተ ጋንታታት ዝተደልደሉ ተዓለምቲ ረኸበ። እቶም ተዓለምቲ ኣብ በቢጋንቶኦም ዝስልሙ እኳ እንተነበሩ ስዩም ግና ኣብ ሓደ ተጠቐሊሎም ክረኸቦም ሓቲቱ ብመሰረት እዚ እዩ ረኸቡዎም። ድሕሪ እዚ ኣብ ሕንፍሽፍሽን ጉዕዞ እቲ ቃልስን መብርሂ ምስ ሃበ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ስራሕቲ ‘ውን ኣብራህረህ ኣብ ገፅ 338 ሓዱሽ መሰመር ሰላስተ(3)

✓ መንእሰይ ሃይላይ እቲ ፅሕፍኩም ጫፍ እዩ ሒዙ እበር ሙሉእ ሓቕነት የብሉን

1. 6^ተ ጋንታ ተዓለምቲ ኣይነበሩን። እዋኑ ቀይሕ ራዕዲ ተጀሚሩ ስለዝነበረ ካብ ማይጨው፣ መቐለ፣ዓድዋ፣ሸረ፣ ኣኹሱም ፣ዓዲ ግራት ዝመፁ ሓደሽቲ ተዓለምቲ ከባቢ 60 ነይሮም። እዋኑ መበል 3^ይ ዓመት ለካቲት ነይሩ። ኣብቲ

ታዕሊም ስዋ ተፀሚቹ ነይሩ። ክፍሊ ላህሊ ተ.ሓ.ህ.ት በዓል ሙሉጌታ ወዲ ሰርጌንት ፣ገ/ዓዲኛ ፣ተወለ ጁብቲ፣ብዛየነ መሰረት ስቡሕ(ጠርጣራው)፣ጓል ዓብዱ ዝነበርዋ ነይሮም። በቲ ጊዜ እቲይ ማ/ኮሚቴ ተ.ሓ.ህ.ት ዓመታዊ አኸባ ነይርዎም። ናይዚ ዕሑፍ ፀሓፊ ዝኾንኩ ናይቲ ክፍሊ ታዕሊም ሓላፍን ዓላምን ነይረ። በቲ ግዜ እቲይ ምሽት እዩ ነይሩ ንኹሎም ማ/ኮሚቴ ፀዋዒናዮም ነቲ በዓል ሓቢርና አኸቢርና። ምሽት እዩ ነይሩ። ከምቲ መንእሰይ ሃይላይ ግን ስዩም መስፍን ፉሊይ ዘረባ አይነበረን። በቲ ጊዜ እቲይ አባይ ፀሃየ መግለጺ ሂቡ ስለዚ መንእሰይ ሃይላይ አባላኹም ሓቂ አይኮነን።

❖ መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ብብዙሕ ነገር አብ ዝተወጠርሉ እዋን ጉባኤ ንምክያድ ምንቕስቓስ እናተኻየደ እዩ። ድሕሪ እቲ አብ መዋፊሪ ቡምበት ዝተኻየደ ነፃ ናይ ክትዕ ሓሳብካ ምግላፅን መድረኽ እቶት ውሽጣ ውሽጢ ፈኽም እናበሉ ውድብከፅንው ተቓሪቦም ዝነበሩ ሓሜታት ግልጺ ኮይኖም መልሲ ምስረኽቡን ሓንፈሽቲ ምስተቓልዑ ብዙሓት ሓቀኛ ተቓለስቲ ጌግኦም ተቐቢሎም ብሰላማዊ አገባብ ዓርሰ ነቐፌታ አካዮዱ። እቲ ንመድረኽ ዕሬት ዝቆመ ወታደራዊ ባይቶ ዕማሙ እንትዛዘም ንቐፃሊ ጉባኤ

እትሰርሖ አሰናደአት ሽማግሌ ተሰየመት። እታ አሰናዳኢት ንጉባኤ ዝቐርብ ሕግታት ኣርቂቓ ፈላግይ ስሩዕ ጉባኤ ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ምድላው ምንቕስቓስ ተጀመረ ይብል ኣብ ገፅ 238 ሓዱሽ መስመር ኣርባዕተ(4) ክሳብ ገፅ 239

መንእሰይ ሃይላይ ሕይወን ካብ ሰማይ ጥብ ዝበለ ዘይሓቂ ዘረባ ትዛረቡ ኣለኹም። እቲ ዝነበረ ሓቂ ግን ንመንበብቲ ክነግር

1. ኣብ ዝሓለፉ ገፃት ከምዝገለፅክዎ ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ከም ውድብ ካብ መጋቢት 20/9/69ዓ.ም ጀሚሩ ንሰራዊት ኢዱ ተደፊኡ ኣብ ጠቐላላ ምዕራብ ዝነበረ ኣካሉ ሰራዊት ክፋልታቱ ናብ እገላ ገርሁስርናይ ኣንሳሒበን ተዋጋኣቲ ሰራዊት ምንቕስቓስን ናብ ደባይ ውግእ ንምቕያር ኣብ ላዕላይን ታሕታይን ቆራሮ ፣ታሕታይ ማይ ጨው፣ ዓዴት፣ መደባይ ፣ ኣንከረ ባርካ፣ዓዲ ኣርባዕተ እየን ይንቀሳቐሳ ነይረን።
2. ተሓህት ድሕሪኡ ክሳብ ደርጊ ዝድምሰስ ንሓንቲ መዓልቲ 'ውን ኣብ ቡምበት መዋፈሪ ጌራ ኣይትፈልጥን ኣይተ ሃይላይ ንልቢ ወለድ ዕሑፍኩም ንምጥዕዓም ዝነበረን ዘይነበረን ካብ ሰሜን ናብ ደቡብ ካብ ደቡብ ናብ

ምብራቕ እናዋቻዎቹም ነቲ ናይ ህዝብታት ታሪኽ ትሓማዝቁዎ ኣለኹም። ሰራዊት ኢዱ ምስ ደፍኦ በሪሁ በርሀ ኣብ ከባቢ ታሕታይ ማይጨው ዝርከብ ደጎታት ንበዓልሓይሊ 92 ካልኦትን ኣብ ቆፃሎ እንዳ ጀወርግስ ግሊ ፅሬት ብዝብል እናኣከበ ቡዙሓት ፀረ ዲሞክራሲ ዝኾኑ ስራሕቲ ይሰርሕ ነይሩ። ምስኡ በዓል ዘርኣይ ኣስገዶም ካልኦትን ነይሮም። ኣብሓይልታት 60፣30፣73፣22 ድማ ግደይ ዘርኣዮንን ስብሓት ነጋን ኣብጎኖም በዓል ብርሃነ ገ/ክርስቶስ ቴድሮስ ሓጎስ ፣ ተኸስተ ሃ/ማርያምን ፣እርከበ ኮይኖም ብዙሓት ተጋደልቲ ብምቅላፅ ይኣስሩ ነይሮም። ኣብ ወርሒ ሰነ ብከምዚ ዓይነት እናተሰርሐ ፀኒሑ ኣብ ወርሒ ሓምለ ኣብ ኩለንሓይልታት ክፍልታትን ካብ 60 ክሳብ 70 ዝኾኑ ተጋደልቲ 1^ይ 2^ይ ካድረ ኮርስ ኣትዮም ክመሃሩ ከሪሞም። ንሶም ናብ ቦትኦም ምስ ተበተኑ ኣብ ዘዚዝነበርዎ ኣካላት ንዝተወሰነ መዓልታትን ዝተንቀሳቐሱ ካብቶም ካድረ ዝተመሃሩ ካልኦት ውሑዳትን ተውፃኢኦም ናብ ገርሁ ሱርናይ ተመሊሶም። ዓዲ ጨጋር ኣብ ዝበሃል ወታደራዊ ጉባኤ ባይቶ ዝበሃል ተኻይዱ ነቲ ኣብ ውድብ ተፈጠሩ ዝነበረ ሕንፍሽፍሽ ተፃራርን ንጉባኤ ተሰናዳኢን ጉጅለ

ተግባሩ። አጀንዳ ውድባዊ ጉባኤ ብምስንዳእ ጌሩ ሕንፍሽፍሽ ብምፅራይ ስራሕ ጀመረት። አይተ ሃይላይ ነዚ ብዘይ ምፋላጥኩም ኢኹም ብዙሕ ነገር ተበላሸዉ ዘለኹም። ብዝኾነ ብዛዕባ 1968 ዓ.ም ፣69፣70 ዓ.ም ኣብ ውሽጢ ውድብ ከመይ ተፈጢሩ መን ፈጢርዎ ፣ መበገሲ እቲ ሕንፍሽፍሽ ኣተኣላልይኡ፣ ኣብቲ ምእላይ ሕንፍሽፍሽ ዝነበረ ስሕተት ፣ውፅኢቲን ዝብል ኣብ ጋህዲ ክልተ መፅሓፍ ብዕምቆትን ብስፍሓትን ተገለፁ ስለዘሎ ኩሉኹም መንበብቲ ጋህዲ ክልተ ፈትሹ።

3. ኣብቲ ኣብ ተሃሕት ኣብ 1969 ዓ.ም ዝተኻየደ ኣብ ሕንፍሽፍሽ ናይ ምፅራይ መድረሽ ነፃን ግልፅን ኣይነበረን። የግዳስ ገለገለ ሰባት ንግርህነቶም ነፃ ኮይንኩም ተዛረቡ እንትበሃሉ ሓቂ መሲልዎም ዝተዘራብዎ መልሱ ካበይ ኣምፂእኻያ ፍልፍል ሓበሬታ መንቀሊ ወዘተ እናተበሃሉ ኣደዳ በትሪ ኮይኖም እዮም። ብጣዕሚ ቡዙሓት ብኣማኢት ዝቐፀሩ ተጋደልቲ በቲ ዝነበረ ፀቢብን ኢድሞክራሲያዊ መድረሽ ተጨኒቆም ናብ ውድባት ኤርትራ ናብ ደርጊ ዝኣተዉ ነይሮም ገሊኦም ድማ ሂወቶም ብሽጉጥ ዘጥፍኡ ነይረሮም። እቲ ሓቂ እዚ እናሃለወ ሃይላይ ሓድጉ ሕንፍሽፍሽ 1969 ዓ.ም ልሰሉስ

ሰቲ ሰምሃል ዝተነፀፎ ሜዳ ከምዝነበረ ታሪኽ ምፅሓፍኩም ዝበዝሕ መንበቢ ኣቐይሙ እዩ።

❖ ኣይልታት ተሓሃት ኣብ ኩናት ተናጊፎም ቁሩብ ትንፍስ ዝረኸቡሉ ዕድል ኣይረኸባን ። ኢ.ህ.አ.ፓ 'ውን ኩናት ስለዝወልዐ ይብል መንእሰይ ሃይላይ ንተ.ሓ.ህ.ትን ንኢ.ህ.አ.ፓን እንታይ ከምዘባእሶምን መበገሲ እቲ ውግእ እንታይ ምኻኑ ናይ ኢ.ህ.አ.ፓ ትምክሕትን ናይ ትሓሕት ፀቢብነትን ዝፈጠሮ ዘይቋርፅ ደም ምፍሳስ መስዋእትን ዕንወት ንብረትን ጥሪትን ምድፋር ወይ ንመራሕቲ ተ.ሓ.ህ.ት ንዝነበሩ ንዘይምቕያም ካብ ገፅ 240 ክሳብ 241 ኣዱሽ መስመር 1 ንኸእ ኣቢሎም ሓሊፎም

✓ ኣይተ ሃይላይ ኣብዚ 'ውን ደፊርኩም ኣቂ ንከይተውፅኡ ኣብ ናይሓሶት ረግረግ ተረግሪኩም ኣለኹም።

1. ኣብ ሞንጉ ተ.ሓ.ህ.ትን ኢ.ህ.አ.ፓን ርክብ ዝተጀመረ ብ 1967ዓ.ም ወርሒ መጋቢትን ሚያዝያን በቶም ናብ ሻዕብያ ክዕልሙ ዝኸዱ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት ተዓለምቲ ሙሴ ስዩም መስፍን ብናይ ሻዕብያ ድፍኢት ከይደም ተራኸቦም ኣይተስማዕምዎን።

2. ብ 1968ዓ.ም መወዳእታ መስከረም ኣብ ዖሮና ከይዶም ትምክሕትን ፀቢብነትን ኣይተሰማምዑን ተኾራሪፎም ተመለሱ
3. ሕይ 'ውን ኣብ ወርሒ ጥቅምቲ በዓል ሙሴ ስሑል ኣግኣዚ በሪሁ ስብሓት ከይዶም ተዛትዮም ኣይተሰማምዑን ተበታቲኖም ወጺኦም
4. መዳእታ ወርሒ ሕዳር 1968 ዓ.ም ኣብ ዓሲንባ ተራኽቦም ኣይተሰማምዑን
5. ኣብ መወዳእታ ሕዳር ኣብ ሳዕሲዕ ማርዋ ኣብ ዝተበሃለ ቦታ ሻዕብያ ማእኸለዎት ኮይኖም ዝተጀመሮም ሕይ 'ውን ትምክሕቲን ፀቢብነትን ኣይተሳሰሩን ዘይተሰማዕምዎ ተበታተኑ
6. ኣብ ሞንጎ እዞም ውድባት ኣብ ወርሒ መጋቢት 1968ዓ.ም ኣብ ወረዳ ጉሎ መኸዳ ጣብያ ሰባያት ኣሰፋ ልቦያን እቲ ፀቢብነት ናብ ህዝቢ ተስፋ-ሕፊሑ ኢ.ህ.ኢ.ፓ 'ውን እቲ ዝነበሮም ትምክሕታዊ ኣረኣእያ ኣብ ርእሲ ህዝቢ ዓጋመ ጉድኣት ስለዘብፀሑ፡፡ እሞ ህዝቢ ስለዝኾረዩ ኣንፃር ኢ.ህ.ኢ.ፓ ስለተለዓለ ተ.ሓ.ህ.ት 'ውን ነቲ ናይ ህዝቢ ተቃዋሞ ኣብ ክንዲ ምዝሓል ነቲ ህዝቢ ኣብ ርእሲ ኢ.ህ.ኢ.ፓ ክትዕምፅ ብምልዕዓል ኣብ ሞንጎ ተ.ሓ.ህ.ትን

ኢሃአፓን ኩናት ንኸውላዕ ቀሪቡ ዝነበረ ኣብ ሞንጎ ክልቲኡ ውድባት ዝነበሩ ን ቛሓት ተጋደልቲ ሰኪና ንርእዮ ንተግባሩ ስለዝበሉ ሕይ 'ውን ናይ ሸዓብያን ጀብሃን መራሕቲ ሸምግልና ኣትዮም ዝተወሰነ ተረጋጊኡ

7. ኣብ 1968ዓ.ም ሻዕብያ ምስ ኢ.ህ.አ.ፓ ተሓባቢሮም ኣንፃር ተ.ሓ.ህ.ት ተንቀሳቐሱ :: ኣብ ውሽጢ ሕንፍሽፍሽ ጀሚሩ ስለዝነበረን ጠራናፊር ኢዱ ኣብ ርእሲ ህ.ወ.ሓ.ት ልዕልነት ስለዝነበሮ ርእሱ ኣድኒኑ ሱኽ በለ:: ተ.ሓ.ህ.ት ዋላ እካ ዓቕሚ ዊሒድዎ ሱቕ ይበል ኣብ ተጋደልቲን ስርዒቲን ግን ምስ ኢ.ህ.አ.ፓ ናይ ዓቕሚን ግዜን ተዘይኾይኑ ንኢ.ህ.አ.ፓ ዝወቐዐሉ ግዜ ነዊሕ ኣይኾንን እዩ:: እናበለ የበራብር ነይሩ::

እቲ ብ1970 ዓ.ም ዝተኻየደ ውግእ ክልቲኦምን ናይ ትምክሕቲን ፀቢብነትን ኣይልታት ንነዊሕ ግዜ ኣብ ልቦምሓቢጡ ዝፀንሐ ዝተቶኮሰሉ እምበር እቲ ውግእ ብ 1968ዓ.ም ኣብ ሶሮና ክልቲኦም ዝጀመርዎ ናይ ሓሳብ ውግእ እዩ ነይሩ::

✓ ኢ.ህ.አ.ፓ 'ውን ኣብ ኢትዮጵያ ካባይ ወፃኢ ፓርቲ ክህሉ የብሉን ይብል:: ተ.ሓ.ህ.ት 'ውን ብ ማኒፌስቶ ፕሮግራም ዝተሰነዩ ንሕና ቀንዲ ፀላእትና ኣምሓሩ እዮም ቃልስና

አንፃር ባዕዳውያን ፀላእቲ አምሓራ እዩ። ነፃ ሃገራዊት ሪፐብሊክ ትግራይ ክንምስርት ኢና ኢሉ ዝቃለስ ዝነበረ እቲ ሸፀ ዝነበረ ማኒፌስቶ 'ውን ጊሒፎም ዘምዕእዎ አይተ ስዩም መስፍን ነይሮም አይተ ሃይላይ ሓድጉ አብዛ መፅሓፍኩም ነዛ ማኒፌስቶ ድኹም ጎና ጠቂስኩም ዘይምሕላፍኩም ነቲ ታሪኽ ከሊስዎ እዩ ኢሉ ካብ ዘሕመየኩምሓደ ነጥቢ እዩ ስለዚ አብዚ 'ውን ይትረፍዶ ብትረት ነቂፍኩም ክትሓልፉስ ንሸሙ 'ውን ክተልዕልዎ አይደፈርኩምን።

❖ ደርጊ አብ መላእ ትግራይ በዝሒ ሰራዊት አሰሊፉ ወራር አብ ዘካየደሉ ዘሎ ግዜ ስዩም መስፍን አብ ትግራይ ስለዝነበረ ምስቶም ካልኦት መሪሕነት ተ.ሓ.ህ.ት ኾይኑ አብ መኸተ እቲ ወራር አብ ዝተካየደሉ እዋን ይብል መንእሰይ ሃይላይ አብ ገፅ 243 ሓዱሽ መስመር 4

✓ ፀሓፊ ፅንዓት ሕይ 'ውን ንአይተ ስዩም መስፍን ዘይናቶም አይማዮም አይሰማዮም ታሪኽ አይትለጥፍሎም። አይተ ስዩም 1970ዓ.ም ወርሒ ለካቲት አብ በለስ ማይሕማቶ አኽባ ማ/ኮሚቴ ተ.ሓ.ህ.ት ንዝተሳተፉ ክሳብ 1971ዓ.ም ንትግራይ አይመፁን። ናይ ደርጊ ወራር መጀመርያ ወርሒ ሰነ 1970ዓ.ም ስዩም ንሱዳን ዝተጎዘዙ መጀመርያ

መጋቢት ከመይ ጌርኩም ኢኹም እቲ ሓሶት ተጣብቆዎ ዘለኹም? ኦሪ ኣይፋሉን ኣይከምኡን ፍልፍል ሓበሬታ ኹም ንመፅሓፍኩም ተአማናይነት የስእነልኩም ኣሎ የግዳስ ንግኹም ክብሪ ንመንበብቲ 'ውን ክእመነልኩም ኣይተ ስዩም መስፍን ንሳልሳይ ወራር/ ሰሜን ወራር/ ኣብ ሱዳን ኮይኖም ብሬድዮ ርክብ ይመርሕዎ ነይሮም ተትብሉ ንእሽተይ መደናገርልኩም ነይርኩም። እዚ እኮ በዓሎም ኣይተ ስዩም ዝቐበልዎ ኣይመሰለንን እንተተቐቢሎም ድማ ምስቶም ሽዑ ዝነበሩ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት መራሕቲ ተይተረፈ ኣብ ምትዕዝዛብ ከብፅሑም እ ዩ።

❖ ካብ ኣባላት ማሕበር ተጋሩ ሰሜን ኣሜሪካ ሓደ ዝኾነ ፀጉ በላይ ውድብ ተ.ሓ.ህ.ት ካብ ትምስረት ድሕሪ ሓደ ዓመት ካብ ኣሜሪካ ናብ ሜዳ ወሪዱ ቃልሲ መሲሱ እዩ። ንፀጉ ሲዒቦም ድማ ካሕሳይ በዛብህን ሓዱሽ ገ/ሂወትን ዝተበሃሉ ኣባላት ነዊሕ ርሕቕት ተጎዓዞም ንውድብ መጠናኸሪ ተባሂሉ ብማሕበሮም ዝተዋፅኦ ሓገዝ ሒዞም ሜዳ ወሪዶም እዮም። እዚ ምስኩን ካሕሳይ ኣብ ሜዳ እንትስዋእ ሓዱሽ ናብቲ ዝመፀሉ ተመሊሱ ይብሉ ኣብ ገፅ 244 ሓዱሽ መስመር 4 ክሳብ 245

✓ ፀሓፊ ፅንግት ናይዞም ሰለስተ ሰባት ኣብ ህ.ወ.ሓ.ት ዝነበሮም ኣስተዋፅኦ ምጥቃስኩም ፅቡቕ እዩ። ግን ድማ መፅሓፍኩም ብዛዕባ ኣይተ ስዩም መስፍን ኣዘባን ቤተሰብ ስዩምን እዩ ጠሚቲ ዘሎ። ነዞም ሰባት ብቕንዕና ተተምፅእዎም ዝተወሰነ ታሪኽም ምገለፅኩም ነይርኩም። ሰለዝኾነ ድማ ኣነ 'ውን ካልኣት መንበብትኹምን ንኸይንበሃል ንቐመም እዩ ጠቐስዎም እምበር ካብ ልቡ ዝነቐለ ኣይኮነን ኢሎም ይሓሚኹም ኣለው። ኣነ እ'ውን ብጭቡጥ መዳለዊ ሙኻኑኹም ብዕሊ ይገልፀልኩም ኣለኹ። ኾይኑ ግን ናይዞም ሰባት ወርቃዊ ታሪኽ ንመንበብቲ ንእሽተይ ሓቢረ ክሓልፍ።

1. ፀጉ በላይ ዓዲ እምባስነይቲ ዝጎበየሉ መቐለ ንኤሚሪካ ስደት ከይዶም ንኤሚሪካ ስደት ዝኸደሉ ምኽንያት ኣይፈልጦን ፀጉ በላይ ብኢኮኖሚክስ ምሩቕ እዩ ኣብ ዩኤስ ኤ ስደት ኮይኑ ቅድሚ ተ.ሓ.ህ.ት ምፍጣሩ ኣብ ኤሚሪካ ማሕበር ተጋሩ ኣብ ሰሜን ኣሜሪካ ዝብል መስሪቶም ኣብ ኣቶም ተዋሳኢ ሓደ ፀጉ በላይ ኾይኑ እናተንቀሳቀሱ ፀኒሖም ፅንሕ ኢሎም ነቲ ኣብ ኢትዮፕያ ዝነበረ ወድዓዊ መፅቀጢ ንምፍታሕ ወያነ ዝበሃል ፓርቲ መስሪቶም ከብቅዑ፣ ናይ ትግራይ ሓፊሽኡ ናይ

ኢትዮፕያ ኩነታት ከፅንዑ ፀጉ በላይ ዓዱ ዘይፈለጠ ሃሚካኤልን ዝበሃል ብ 1968 ዓ.ም ፍርቂ ዓመት ከባቢ ሱዳን መሊኦም ኣብ መላእ ሰዳን እናተንቀሳቐሱ እነሃለዉ ኣጋጣሚ ንስዩም መስፍንን ብዎቱን ተራሺቦም ድሕሪ ቡዙሕ እናተጠራጠሩ ምፅናሕ ፀጉ በላይን ስዩም መስፍንን ግልፂ ብግልፂ ምስተፋለጡ ስዩም 'ውን እታ ፀቢብነት ኣረኣእያን መርገፅን ዘለዎ ማኒፌስቶ ንፀጉ ሂብዎ ፀጉን ሃይለምካኤል ነቲ ማኒፌስቶ ሪኦም ገለ ኣፈላላያት እካ እንተነበሮ ሃይለ ሚካኤል ንኤሚርካ እንትምለስ ፀጉ ግን ብድፍረት ምስ ስዩም ብእግሩ ተጋጂዞ ብወርሒ ጉንበት መጨረሻ ሸራሮ ኣትዩ። ኣብቲ ኣብ ሸራሮ ምስ ጠራናፊት ኢዱ ዝተገበረ ስዩም መስፍን ርእሱ ጨረፍታ ዝተወ ቐዓሉ ፀጉ በላይ 'ውን ምንም ወታደራዊ ታዓሊም ከ ይወሰደ ርእሱ ጥይት ተወ ቐዕ ብቲ ግዜ እቲ ብናይ ጥይት ድምፂ ከበሮ እዝኑ ተቐዲዱ ትግራይ ዝነበረ ኩነታት ተዓዚቡ ንኣሜሪካ ተመሊሱ ኣብ ኣሜሪካ ምስ ከደ እቲ ናይ ተ.ሓ.ህ.ት መስመር ንባዕሉ ተቐቢሉ ንማሕበሩ ኣእሚኑ ከብቕዕ ድሕሪ 1971ዓ.ም ተጋዳላይ ተ.ሓ.ህ.ት ሽይኑ ኣብ ኣውሮፓ ሱዳን ካልኦት ዓድታት እናተንቀሳቐሰ ፀኒሑ ኣብ ሜዳ 'ውን ኣብ ማሕበረ

ኢኮኖሚ ቅጥር ሕርሻ ካልኮት ክፍልታት እናሰርሐ ፀኒሑ። ፀጉ በላይ ግልፅን ንሓቂ ዝጣበኛ ሕማኛ ስራሕቲ ክሰርሑ እንተወ ቀልጢፉ ዝእርም እዩ ነይሩ። ኾይኑ ግን ተ.ሓ.ህ.ት እቲ ንላዕለዎት ምሁራት ክብሪ ዘይምሃብ ባህሉ ዘይለቅኛን ሱር ዝሰደደን ስለዝነበረን ንፀጉ በላይ ቡዙሕ ክብሪ ኣይህብዎን ነይሮም። ፀጉ በላይ ደርጊ ክሳብ ዝድምሰስ ተሪሩ ተቃሊሱ ኣዲስ ኣበባ ምስ ኣተና በቲ ዝነበሮ ሞያ ኣብ መጀመርያ ኣቶ ታኣምራት ላይነህ ዝመርሕዎ ጠ/ሚኒስተር ቢሮ ይሰርሕ ነይሩ። ደሓር ምስ ጠቅላይ ሚንስተር ተኣምራት ላይነህ ኣይተስማዕዎን። ፅንሕ ኢሉ ኣብ ኢትዮፕያ ገንዘብ ሚንስተር ንሙሩኽ ባለስልጣን ይሰርሕ ነይሩ ብኣቶ ወንደወሰን ከበደ ገንዘብ ሚንስተር ብኣቶ ክንፈ ገ/መድህን ካልኦት ሰበ ስልጣናትን ተቐባልነት ኣይረኽበን ካብቲ ስራሕ ተባሪሩ። ድሕሪኡ ብግሉ ተወዳዲሩ ኣብ ክልል 14 ኣብሓደ ዞባ ተቆጂሩ እናሰርሐ ድሕሪኡ 'ውን ኣይመቸዎን' ብናይ ሰበስልጣናትን ብስጭት ሕማምን ሞይቱ።

ፀሓፊ ፅንዓት መንእሰይ ነዚ ጅግና ሙሁር ከምቲ ልዕል ኢሉ ዝገለፅክዎ ንኸይትበሃሉ ኢኹም ንፀጉ በላይ

ጠቂስኩም። ዘለኩም እምበር ብልብኹም አይኮንኩምን እዚ ናይሓቂ ዘይምውጋንኹም እዩ።

2. ካሕሳይ መዛብህ ድሩይ ዓዲ ዓጋመ አውራጃ ወረዳ ዕዳጋ ሓሙስ ጣብያ ስቡሓ ሳዕስዒ ከምቲ ፀሓፊ ፅንዓት ዝበለኩም ብ 1973ዓ.ም ደሓር ምስሓዱሽ ገ/ሂወት መዲኦም ናብ ማእኸልን ምብራቕን ትግራይ ክበፅሑ ኣብ ወርዒ ተንቤን ገዝፍ ዓቀበት ተጎዲዞም አቅመራ ኣብ ዝበሃል ቦታ ምስ በፅሑ ብልቢ ድካም ተሰዊኦም ተባሂሎም ካሕሳ ቀይሕ ፅቡቕ ከምሓዉ ስዉእ ዘርኡ በዛብህ ለግለግ ዝበለ ትግራዊ እዩ።

3. ሓዱሽ ገ/ሂወት ዓዲ እንትጮ ሓዱሽ ናብ ትግራይ ብእግሩ ብመኪና እንትጎዓዝ ትግራይ አትዩ። ሓዱሽ ዓብይ ብሄራዊ ስምዒት ዘለዎ ኣብ መላእ ትግራይ ተጋደልቲ ዝበለዕዎ ዝሰትይዎ እናበልዐ እናሰተይ ተጋደልቲ ዝቕበልዎ መከራ እናተቐበለ ሰለስተ ግዜ ኣብ ናይ ፀላኢ ድብያ አትዩ ምስ ብዶቱ ተራጋሪጉ ኣምሊጡ እዩ። ሓዱሽ ንዝረአዩ ጌጋታት ኣብ ምእራም ምስ ፀጉ በላይ አይስለፍን ምእንቲ እታ ሞጎጎ ትሓልፍ እታ አንጭዎ በሃላይ እዩ ሓዱሽ።

ፀሓፊ ፅንዖት ነዞም ሰለሰስተ ሰባት ንቕድሚት
 አውጧኡ ክዛረብ ዝተገደድኩሉ ኣይተ ስዩም መስፍን ጭራፍ
 ጥይት ወቂዓቶም እሞ ንግዚኡ ደረቐት ሓንሳብ ዓፅሚ
 ሰንጢቓ ሓንሳብ ጋንግሪን ፈጠራ እናበልኩም ብጣዕሚ
 መጠጥኩም/ ኣጋኒንኩም/ ፅሒፍኩም እንተለኹም ምንም
 ንዘይፍለጥ ሰውነቱ ብናይ ወፃኢ ናብራ ዝለሰለሰ ፀጉ በላይ
 ግን ርእሱ ተወቐፀ እዙኑ ዓርሚሙ ክትፅሕፍሉ
 ኣይከኣልኩሙን። ፀሓፊ ፅንዖትሓደ ስብ ይትረፍ ዶ ሸክና
 ርእሱ ተሰንጢ ቐ ኣብ ዝኾነ ኣካል ርእሱ ዝተወቐፀ
 ህድንጅር/ነርብ/ ከምዝንካእ ኣይትፈልጡን? ወይ
 መፅሓፍኩምሓካይም ኣንቢቦም ኣንተኾይኖም ከመይ
 ይግምግምኹም ይኾኑ? ክሳብ ሕዚ ርእሶም ዝተወቐፀ

✧ ፅንዖት ኣብቲ ቀዳማይ ጉባኤ ተ.ሓ.ህ.ት ኣብቲ ቀዳማይ
 ፕሮግራም ዝነበሩ ገለ ግጉያት ኣንፈታት ተኣሪሞም
 ብሄራዊን ሕብረ ቢሄራውን ቃልሲ ክካየድ ከምዘለዎ
 ተነፀረ ይብል ኣብ ገፅ 248 ሓዱሽ መስመር 3 ኣብ
 ካልኣይ መስመር

✓ ኣብዚኣ ኣፀቢቕኩም ተሰሓሒትኩም ነቲ ውድብ
 ተ.ሓ.ህ.ት ድሕሪ 10 ዓመት 1977 ዓ.ም ኣብ ጉባኤ
 ማለሊት ዝኣመነሉ ዓብይ መትከላዊ ጌጋን ናይ ሃገር

ሉ-አላዊነት ዘፍርስ። ፀሓፊ ፅንፃት ገለ ጉጉያት አንፈታት ዝተሰተኻኸሉሉ ኢልኩም ኣፍኩም መሊእኹም ክትፅሕፉ ሓፍሩ ኣለኹ ልሳን ህ.ወ.ሓ.ት ዝኾነ ወይን ትሰርሑ ስለዝኾንኩ ምስ ህ.ወ.ሓ.ት ቢሮ 'ውን ዝቐረብኩም ናይ ቅርቢ ዘመድ መራሕተኩም ስለዝኾንኩ እቲ ነፃ ሃገር ትግራይ 'ውን ክንምስርት ኢና እናበልና ንዝነበርና ብኣይተ ስዩም መስፍን ዝተፀሓፈት ፕሮግራም ትፈልጡ ኢኹም። ነዚ ኪሒድኩም ናይ አንፈት ጌጋ እዩ ምባልኩም እዚ ፅንፃት ዝብል መፅሓፍኩም ኮነ ኢልኩም ድኸነትኩም ንምሕራድ ከም ፀሓፍኩም ምካንኩም ኩሉ ዝሪኦ ሰብ ነቁሕልኩም እዩ።

ካለእ ቢሃራውን ሕብረ ቢሃራውን ቃልሲ ክነካይድ ከምዘለና ተነፂሩ ኢልኩም መንእሰይ ሃይላይ ኣብ ቀዳማይ ጉባኤ ህ.ወ.ሓ.ት ኣነ ባዕለይ ኔረ። ኣብቲ ጉባኤ ብዛዕባ ዝነበ ፕሮግራም ምንም ለውጢ ኣይነበረን። እቲ ናይ ፀቢብነት ፕሮግራም ዘይተኣረመ ድማ ሕብረ ብሃራዊ ፓርቲ መርገፂ ክምፅእ ኣይኸኣለን ኣይነበረን 'ውን ኣብቲ ጉባኤ ዝነበረ ዝተወሰደ መርገፂ ዝፈልጡ ነባራት ተጋደልቲ ሕይ ኣለዉ ክምስክሩ ይኸእሉ እዮም። ግን መንእሰይ ሃይላይ ንስኹም ንብዙሓት ነቲ ዝነበረን ጉዕዞ እቲ ቃልሲ ዝፈልጡ ኣብቲ

ኩሉ መከራ ብቅጥታ ተሳተፍቲ ዝነበሩ ሓቲትኩም ንኹሉ ገፅ ሪኢኹም ወድግዊ ሓቂ ዘይምግሓፍኩምን እቶም ናይ ሓበሬታ ምንጭኹም መብዛሕትኦም ብቅርባ ፍልጠት ዘይነበርዎ ዝኾንኩም ብዘይ ምምዝዛን ተሃንዲድኩም ነዚ ታሪኽ ህዝብታት ምኽላስኩም

1. ንውለቀ ሰባትን ሓንቲ ቁሽት ኣዘባ ምሽላምኩም ንኣብ ከባቢ ኣዘባ ዘለዉ ቁሽታት ካብ ኣዘባ ዝለዓለ ወፊያ ንዘወፈዩ ኣቐይሙ.
2. እቲ ሓቀኛ ናይ ህዝብታትን ናይ ብዙሓት ጀጋኑ ታሪኽ ኩሉ ምኽላስኩምን ጨሪስኩም ምድምሳስኩምን ናይ ብዙሓት ጀጋኑ ታሪኽ ገቢትኩም ንኣይተ ስዩም ጥራሕ ምሃብኩም ዓገብ ጌርኩም
3. ኣብ ነፍሲ ወከፍ ኣጀንዳ ናይቲ ሓበሬታ ፍልፍል ተይገለፅኩም መደናገሪ ታሪኽ ምፅሓፍኩም እሞ ንሰባት ክተሓጉሱን ናይ ባዕልኹም ድኽነት ክትፈትሑ ክትብሉ ሃነብነብ ኢልኩም ህ.ወ.ሓ.ት ናይ ውልቀ ሰባት ክትኮን ገይርኩም ክፍሊ ህዝቢ መደበልና ዝብል ሕቶ ህዝቢ ኣዘባ ተመሊሱ ኣሎ።፡፡ብመሰረት ሕትኦም ድማ ተጋዳላይ ገ/ሃንስ ገ/ኪዳን ፈላጚ ክፍሊ ህዝቢ ኣዘባ ኾይኑ ተመደበ ኣብ 249 ሓዲሽ መስመር 6 ክሳብገፅ 250

- ✓ ዝኸበርኩም መንበብቲ ኣብ ዝሓለፉ ገፃት ከምዝሓበርክዎ ኣይተ ሃይላይ በዓል ዓዲ ኣሕፊሮም ፣ ሓሓይለ፣ማይ ምሻን ፣ዕዳጋ ዓርቢ ፣እምባስነይት ኣብ 1968ዓ.ም ጀሚሮም ክፍሊ ህዝቢ ተመዲቦም ብ 1970 ዓ.ም ክሳብ 1972ዓ.ም ካብተን ዝተጠቐሳ ቀበሌታት ብውሑድ ክፍሊ ታዓሊም ተ.ሓ.ህ.ት ኣትዮም ተዓሊም ኣብ ሓይልታት ተመዲቦም ዝተጋደሉ ልዕሊ 2000 መንእሰይ ነይሮም፡፡ ኣብ ትግራይ ዝነበራ ገጠራት ካብ ዓዲ ኣሕፊሮም ናብ ኣፍንጫ ፀላኢ ዝቐረበ ህዝቢ ኣይነበረን ነዚ ህዝቢ እዚ መንእሰይ ሃይላይ ታሪኹ ክፅሕፍ ኣይደፈሩን፡፡ ኩላ እዛ መፅሓፍ ኣብ ቁሽት ኣዘባ ኣየውፅኡዎን መሕፈርን መሕዘንን እዩ፡፡
- ✓ ኣይተ ሃይላይ ህዝቢ ኣዘባ ክፍሊ ህዝቢ ክምደበሉ ሓቲቱ ገ/ሃንሰ ገ/ኪዳን ተመዲብሉ ኢሎምና፡፡ ገ/ሃንሰ ገ/ኪዳን /ጓንዳ / ካብታ ዝተጋደለላ ክሳብ 1969 ዓ.ም ኣብ ሓይልታት ፀኒሑ ኢዱ ብጥይት ተወቐዑ ንንእሽተይ ምስደሓነ ብ1969 ወርሒ ነሓሰ ናብ ክፍሊ ተዓሊም ተመዲቡ ክሳብ 1972 ዓ.ም ኣብ ታዓሊም ፀኒሑ ድሕሪኡ ናብ ክፍሊ ህዝቢ ነበለት ተመዲቡ ኔሩ፡፡

✓ ካብ ኣዘባ ቁሽት ተዓለምቲ ናብ ከፍሊ ተዓሊም ምምፃእ ዝጀመሩ ብ 1973 ዓ.ም ናይ ስዩም መስፍንን ቀረባ ሓፍቶም ዝኾነት ኣበበ በለነ ትበሃል ዘላቶም 22 ተዓለምቲ ናብ ምዕራብ መዲኦም ናይዚ ዕሑፍ ፀሓፊ ዝኾነኩ ተቐቢሊ ዓሊመ ኣውሂአዮም ድሕሪኡ ዝተሰለፉ 'ውን ደድሕሪ ኣብቲ ከባቢ ዘለዎ ወረዳታት ቀበሌታት ቁሽታት እዮም እምበር ህዝቢ ኣዘባን መንእሰይ ኣዘባን ልዕሊ እቲ ኸባቢ ፍሉይ ታሪኽ ክፅሓፊ ፍፁም ተቐባልነት የብሉን። ብግልፂ ንህዝቢ ትግራይ ብሓፈሻ ንህዝቢ ኢትዮፕያ ካብቲ ጨካን ፋሽሽቲ ደርጊ ነፃ ዘውፅእዎ። ስዩም መስፍን ቤተሰቡን ቁሽት ኣዘባን እዮም ኢኹም ትብሉና ዘለኹም? ኣዋእ ዓገብ ጌርኩም መንእሰይ ሃይላይ።

❖ እቲ ርክብ ህ.ወ.ሓ.ትን ሻዕብያን ተመሓይሹ ኣሎ ብመሰረት እዚ ንብርክት ዝበሉ ተዓለምቲ ህ.ወ.ሓ.ት ናብ ሳሕል ከይዶም ወታደራዊ ታዓሊም ተዓሊሞም ተመሊሶም እዮም። ኣብ ገፅ 257 ሓዱሽ መስመር 5

✓ መንእሰይ ሃይላይ ሓድጉ ጥዕናን ዕድመን እንተሂብካ ህፃን ስለዝኾነካ ንድሕሪ ሕይ 35 ዓመት ወይ ካብኡ ንላዕሊ ኣብ ስራሕ ክትፀሕ ኢኻ። ኣብዚ ዕድሜኻ እዚ ብኣሽሓት ዕሽል መንእሰይ ሂወቶም ዝሓለፍሉ ታሪኽ ከምዚ ጌርካ

ክትክለስ አይግባኝን ኔሩ። ሓንቲ ነገር ክነግረካ አቦኻ ጅግና ሓድጉ ከበደ ብ 1972ዓ.ም መጀመርያ ወርሒ ጉንበት ብናይ ሻዕብያ ተንኮል ኣብ ዘይንአምነሉ ውገእ ኣቲና ሓድጉ ከበደ ዝሓዞ ብርጌድ ኣብ ሞንጎ ከረን ኣፍዓበትን ቆጋይ ግዝግዝ ገንፈሎ መስሓሊት በሪ እናዋግኦ ቆቃሕ/ፀጋይ/ ዝበሃል ዓዱ ዓድዋ ነባር ጅግና ተጋዳላይ ዘለውዎ 36 ተጋደልቲ ተሰዊኦም 27 ቆሲሎም ንሱ 'ውን ዝተወሰነ ኢዱ ዝቆሰለሉ እዩ።

- ✓ ኣብ መፅሓፍኩም ብርክት ዝበሉ ተዓለምቲ ተዓሊሞም ይምለሱ ነይሮም ኢልኩሙ መን እዩ ከምኡ ኢሉ ብኣምላኩም መንእሰይ ሃይላይ ኣብ ሳሕለ ኣትዩ እናተዓለመ መጨረሻ ሻዕብያ ክሕሉ ዝተሰውኦ ካብ ማህፀን ትግራይቲ ዝወፀ መንእሰይ መልሚላ ዘዕበየቶ እሞ መቓብሩ ኣይተፈለጠ ኣብ ንቦታት ሳሕል ዝተረፉ ልዕሊ 15.800 መንእሰይ እናሃለወ ታራ ነገር ጌርኩም ብርክት ዝበሉ ተባሂሉ ክፀሓፍ መሕዘኒ እዩ። እንቲም ንመንእሰይ ፍልፍል ሓበሬታ ዝኾንኩም ንፈልጥ ኢና በሃልቲ ብሓቂ ሕይ 'ውን ንህዝቢ ትግራይ ኣብ ክንዲ ደበሱ ሓዘን ትውስኸሉ ኣለኹም። ሰራዊት ህ.ወ.ሓ.ት ን

4^ተ ዓመትን 9 ወርሕን ኣብ ጉድጓድ ቡኻሪት መቐመጫ ኢሳያስ ዝሕሉ ከምዝነበረ ኣይትኸሓዱ

✓ ዝኸበርኩም መንበብቲ እስቲ ኣንቢብኩም ትዕዝብቲኹም ግለፁ እቲ ሓቂ ክነግረኩም

ሀ). ተዓለምቲ ጥራሕ ገሊኦም ኣብ ትግራይ ታዕሊም ዝወድኡ ገሊኦም ድማ ኣብ ትግራይ ታዕሊም ኣፋሪቆም ኣብ ሳሕል ተዓሊሞም ናብ ናይ ሻዕብያ መከላኸሊ ቀጠና ኣትዮም ከቢድ መስዋእቲ ዝኸፈሉ ንኣስታት ጥቃ 5^ተ ዓመት ሂወት ሻዕብያ ዝሓለዉ ድማ

1. ብ1972 ዓ.ም 3700 ተዓለምቲ ተዓሊሞም ናብ ድፋዕ ዝኣተው

2. ብ1973 ዓ.ም 2800 ተዓለምቲ ተዓሊሞም ናብ ድፋዕ ዝኣተው

3. ብ1973 ዓ.ም 2400 ተዓለምቲ ተዓሊሞም ናብ ድፋዕ ዝኣተው

4. ብ1974 ዓ.ም 4300 ተዓለምቲ ተዓሊሞም ናብ ድፋዕ ዝኣተው

5. ብ1974 ዓ.ም 3000 ተዓሊሞም ዝወድኡ ንነባር ብርጌዳት መመልኢ

6. ብ1974ዓ.ም 2700 ተዓለምቲ ተዓሊሞም ዝወድኡ ንነባር ብርጌዳት መምልኢ.

ድምር 18900 ታዕሊም ዝወድኡ ንነባር ብርገዳት መምልኢ.፡፡

7. ብ1975 ዓ.ም 3500 ታዕሊም ዝወድኡ ንነባር ብርጌዳት መምልኢ.

8. ብ1976 ዓ.ም 4000 ታዕሊም ዝወድኡ ንነባር ብርጌዳት መምልኢ.

ድምር 26400 መንእሰይ በብታራ ገሊኡ እንትኣቱ ገሊኡ እንትምለስ እዚ ቂፅሪ

እዚ ብዘይካ እቲ ነባራት ብርጌዳት ማለት ብርጌድ 43፡92፡60 ፣51፡71 እዩ፡፡ጀብሃ ንምጥፋእ ብኸልተ ዙር ልዕሊ 13 ሸሕ ነባር ሰራዊት ንሻዕብያ ንምድሓን ኤርትራ ተዋጊኡ ካብዚ ኩሉ ሰራዊት ብውሕድ ልዕሊ 15 ሸሕ መንእሰይ ትግራዊይ ኣብ ዘይፈልጦ ምድረ ባዳ በረኻ ተሪፉ እዩ፡፡ ዝኸበርኩም መንበብቲ ነዚ ፀሓፊ ፅንዓት መፅሓፍ ሃይላይ ሓድጉ ኤርትራ ከይዱ ዝተሰወአ መንእሰይ ትግራይ ኣቅልል ኣቢሎም ኣብ ንእሽተይ መስመር ፅሒፎም ዘለው ሓቀኛ ታሪኽ ኣብ ጋህዲ 132ን ብንፁር ተፃሒፉ ስለዘሎ ረኣይዎ፡፡ ኣንቱም ፀሓፊ ሃይላይ ዝተኸለሰ ሓበሬታ ዝሃብኩም ግን

ሐቁኩም ስለዘይወለድኩሞም ተቃልዕዎም ኣይግባእን። ኣብዛ እዋን እዚኣ ወሊድኩም ንውግእ ዝበፅሑ ቆልዑ ኣለውኩም ንዑ ናብ ውግእ ተሰለፉ ሃገርና ትውረር እያ ተዝባሃል እርግፀኛ እየ ኣብ 24 ሰዓት ንስገር ዶብ ከምተስግርዎም ፍሉጥ እዩ። ስለዚ ኤርትራ ወፊሮም ብኡ ዝተረፉ ሎሚ ይኹን ፅባሕ ወለዶ እናዘከረም ክነብር እዩ። ኣይተ ሃይላይ ታሪኹም እንተቀበርኩሞ ዳሓር ተመራመርቲ ኣርኪኦሎጂስት (ታሪኽ ተመራመርቲ ፎቆዶ ጎበታት ኤርትራ ከይዶም ክስንድዎ እዮም ኣነን ከማይ ዝመሰሉን ብሂወትና ክሳብ ዝሃለና እቲ ዝረኣናዮ ንፈልጦ ኣብ ተግባር ዝነበርናዮ ምፅሓፍን ምምስካርን ጀሚርና ኣለና ክንቅፅለሉ 'ውን ኢና።

✓ ንሰባት ቅርብ ኢልና ነዘራርቦም ነይርና ፣ ጥፍኣት ፈጊሙ ኢልና ኣይንርሕቆም ፣ ስዩም ዝደጋግሞ ኣብ ገፅ 288 ሓዱሽ መስመር 273ን

ኣይተ ሃይላይ ትብሉና ዘለኩም ንስዩም መስፍን ዝመርሖ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ስራሕቲ ፍፁም ዲሞክራሲያዊ ባይታ ነይሩ ኢኩም ትብሉና ዘለኩም። ኣብ ወፃኢ ዝነበራ ኩሉ ተጋዳላይ ከም ዝፈልጦ እቲ ኣብ ወፃኢ ዝነበረ ናይ ርክብ ጉጅለ ውን ከምቲ ኣብ ሜዳ ዝነበረ ኣብ ውሽጢ ውድብ ይኹን ምስ ፖለቲካዊ ፓርቲታት ኣፈለላይ ፀይርካ

አብ ዝሰማሙዕካ ሓቢርካ ምጉዓዝ ፣ አብ ዘፈላለዩካ ንኸተፅብብ ብሰላማዊ መንገዲ እናፅበብካ ምጉዓዝ ዝብል መትከል ተኸቲልካ ብዘይምካድ ከም ዝነበረ እዩ ዝፍለጥ። ካብዙይ ዝተበገሰ ድማ አባላት ህ.ወ.ሓ.ትን ደገፍትን ዝነበሩ ኢ.ህ.አ.ፓ ፣ኢ.ዱ ሓንፊሽቲ ወዘተ እናበሉ ብዙሕ ትግራዊ ተጎዲኡ ሓድነቱ ላሕሊሑ እዩ። ንአብነት ፡-

1. አብ እንጉርጃ ዝተገበረ አብ ሞንጎ ናይ ህ.ወ.ሓ.ትን ኢ.ዱን አባላት ዝኮኑ ተጋሩ ብዙሕ ደም ፈሲሱ ሂወት ሓሊፉ ንብረት ዓንዩ፣ አብ ታሕጋስ ሓዘን እናተሓወሰ ተገሩ ስብአይን ሰበይትን ተፋቲሖም
2. ብዙሓት ሓንፊሽቲ እዮም ዝባሃሉ አብ መሬት ሱዳን ናብራ ስደት ከይደፍኡ ተጌሩ። እዙ ኩሉ ምቅታልን ብካራ ንክሕረድን አብ ፓርት ሱዳን ፣ ከሰላ፣ ገዳሪፍ ፣ እምጉልጃ ፣ትዋዋ ፣ ካርቱም ወዘተ ተፈጺሙ እዩ
3. አብቲ ወፃኝ ጉዳይ ዝነበረ አፈላላይ ብጉጅለ ዝተመቃቀለ እዩ ነይሩ አብነት ፡-

ሀ. ቅድም ክብል ካብ ዝነበሩ ተጋደልቲ ዝነበሩ ጉጅለታት

1. ንስዩም ተአመንቲ ዝነበሩ
 ጃማይካ
 መብራት በዩን

ፍስሃ አፈወርቂ
ሳሙኤል ገ/ማርያም
ወንድ ወሰን ከበደ (አባዱ ዘመኑ)
ነጋሽ ተኩሉ
አስፍሃ ሓጎስ
ሮማን ገ/ስላሴ
ብርሃነ ገ/ክርስቶስ

2. ተፀላእትን ጉልላትን

መረሳ አለማዮሀ
ሃይለስላሴ ገ/ኪዳን(መሐመድ)
ዘምቸአል ገ/መድሀን
ተስፋይ ቸንቶ
አበበ ተሰማ
ሃይላይ ገሰሰ
ፀጉ በላይ
ፋኖስ በላይ
ዮሴፍ (መኮነን) ዘለለው
ግርማይ ጂርመን

እዚ ካብ 1969 ዓ.ም ክሳብ 1972 ዓ.ም ዝነበረ ምፍንጫል ኾይኑ ፅንሕ ኢሉ ኣብ ውድብ ኣብ ዓዲ ኢንግሊዝ ቤት ፅሕፈት ምስክፈተት ዝነበረ ጉጅለታት

1. ስዩም መስፍን
2. ኣዲስ ኣለም ባሌማ
3. ብርሃኑ ገ/ክርስቶስ
4. ነጋሽ ተ ኹሉ
5. ተወለ ዓጋመ
6. ሃፍቶም
7. መብራት በየነ
8. ሳምኤል ገ/ማርያም
9. በየነ
10. ግደይ ፎሮ
11. ሃይለ ኪሮስ

ዝተገለሉ

1. ካሕሳይ በርሀ
2. ተስፋይ ቸንቶ
3. ኣንደሩሕማን

4. ስዲድ ወዲ ቁንጥሮ በላ
5. ወይን ዝበሃል ተጋዳላይ
6. መለስ በዛብሀ
7. ታዮ ደበሱ
8. አስፍሃ ሓጎስ ማ/ኮሜቴ
9. አስገዶም በርሀ

ስለዚህ አብ ሱዳን ወፃኢ አብ ውሽጢ ተጋደልቲን ስቢል አባላትን ዝነበረ ርክብ ከምቲ መንእሰይ ሃይላይ ትብሉና ዝነበርኩም ዲሞክራሲ፣ ብፃይነትን ፍቕርን-ሓድነትን ፍሰስ ተፋሰስ ነይሩ ትብሉና ዘለ ኹም ተይኮነስ ዓፈናን ምጉጃልን ዝነበሮ አሰራርሓ እዩ ነይሩ። ስለዝ ኾነ አይተ ስዩም ንሰባት አይንርሓቆም ንህነዖም ዝብል እንተነይሩ በዓል ነጋሽ ተኹሉ ሓዱሽ አለም ባሌማ ተወለ ዓጋመ ካልኦትን ንባዓል ካሕሳይ በርሀ ተስፋይ ቸንቶን ካልኦትን ክርፍትዎም እንተለዉ አይተ ስዩም መስፍን አበይ ነይሮም ኢኹም ትብሉና ዘለኹም?

ስለዚ ህ.ወ.ሓ.ት አብ ውሽጢ ዓዲ ይኹን ወፃኢ ዝነበሮ ዲሞክራሲያዊ አሰራርሓን ዝምድናን ሓደ እዩ ነይሩ።

ስለዚ ንአይተ ስዩም ዘይናቶም አይትሸልምዎም አብቲ ውድብ ዝነበረ ሕማም አብ አይተ ስዩም መስፍን ዓጀብቶምን

ዝነበረ ሕማም እዩ። አይተ ስዩም አብ ፍሉይ ድሌት ከምዝነበሩ አይትንገሩና።

❖ እዚይ ሓደጋ እዚ ህ.ወ.ሓ.ት በዓላ ዝፈጠረቶ እዩ አበቲ ሕሉፍ ጉዕዞ ህ.ወ.ሓ.ት ዝነበርዎ ድኸመታት ብሙሉእነት ብኹሉ ገዎም አብ ምእላይን ምእራምን ፀገም ነይርዎም ብም ኸንያት እዚ እቲ ሓደጋ ሳዓቤን እናምፀኣላ ኸይዱ አብ 293 ሓዱሽ መስመር 3ን4ን።

✓ ፅንዓት ህ.ወ.ሓ.ት ድኸመታትን ናይ ምእራም ፀገማት ነይርዎ ኢልኩም አብዚ ነጥቢ እዚ እቲ ፀገም እንታይ ኔሩ ንምንታይ ተፈጠሩ እቶም ፀገማት እንታይ እዮም መን ፈጠርዎም ውፅኢቱ እንታይ ይመስል ፖለቲካዊ ትርጉሙ ንክትገልፁ እንታይ አስገዓኩም? ንምንታይ ተንሰሓቡ? ሓቁ ዘይንፅሕፍ አብ ህ.ወ.ሓ.ት ዝነበሩ ፀገማት እኮ ሓቂ ክፀሓፍ ንዝደሊ ቡዙሓት መፅሓፍቲ ምተፀሓፈ ነይሩ። ስለዝኾነ ሃይላይሓድጉ አብዚ ነጥቢ እዚ ምድፋር አቢኩም ተሸኽሊኩም ተሪፍኩም።

✓ ናብቲ ህዝቢ ዘለዎ አቲና ነቲ ኩነታት ክንፅብፅብ ኢና ዝብሉ ጋዜጠኛታት ናብቲ ትግራይ አተወ። እኒ ዶክተር ሰሎምን ነፃነት አሰፋው ፍስሃ ሜዛን ክልተን ካልኦትን

ነቶም ጋዜጠኛታት ሒዞም ናብ ውሽጢ አተዉ። አብ ገፅ 296 ሓዱሽ መስመር ክልተ

ዕንግት ሕይ 'ውን ፍፁም ሓቅነት ዘይብሉ ጊሒፍኩም ኩሉ ዝፈልጦ ፀሓይ ዝወቐዖ በዓልን ወ/ሮ ነፃነት አስፋው ዝአምናሉ

1. ነፃነት አስፋው ብ 1975ዓ.ም ኩነታት ህ.ወ.ሓ.ት ንኸተፅንዕ ንትግራይ አትያ ምስአተወት ንወፃኢ ከይትምለስ ምኸንያቱ ብዘይፍለጥ ከይትንቀሳቀስ ምስ ሰባት ከይትራኸብ ናይ ቁም ኡስረኛ ኮይና ንቡዙሕ ዓመታት ዝፀንሐት እያ። መንእሰይ ሃይላይ ግን ነፃነት አስፋው ብዛዕባ ድርቂ ክትዝግብ ብ 1977ዓ.ም ምስ በዓል ዶክተር ሰሎምን አትያ ኢልኩም ጊሒፍኩም ብሓቂ መደናገሪ ፅሑፍ። ወ/ሮ ነፃነት እኮ ደርጊ ክሳብ ዝድምሰስ ብግዝአት እየን ፀኒሐን እንተ ሰሎምን ዕንቃይ አብ ወፃኢ እናለመኑ ብዙሕ ሓገዝ ከም ዘተአኻኸቡ ይዝረብ እዩ። ሓቅነቱ ንዝፈልጡ ክገድፉ ፍስሃ ሚዛን ክልተን ግንሓቂ እዩ ጋዜጠኛታት እናሓዘ ይአቱ ነይሩ አነ 'ውን ይፈልጥ እየ

2. መንእሰይ ሃይላይ ቦቲ ግዜ እቲ ናይ ማሕበር ረድኤት ትግራይ ሓላፊ ዝነበረ አባዲ ዞሞ ቦቲ ግዜ እቲ ንጡፍ

ስራሐቲ እናሰርሐ ዝነበረ ኣብዚ ታሪኽ እዚ ዘይምሕዋስኩም ዓብይ ናይ ታሪኽ ስሕተት እዩ። እምብኣርከስ ኣብ ድርቂ 1977 ዓ.ም ኣፈታትሓ ኣብ ወፃኢ እናተንቀሳቐሰ ዝሰርሐ እዩ። ሃይላይ ሓድጉ ግን ይትረፍ ዶ ናይ ማሕበረ ረድኤት ትግራይ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ገድሊ ብሙሉኡ ንስዩም ምሽላም ስለዝኾነ ዓላማኹም ኣይተሓዘልኩምን ሓበርቲኹም 'ውን ኣብቲ ከይዲ ፅሑፍ ከምዘሎ እቲ ታሪኽ ህውሓትን ህዝቢ ትግራይን ንኣይተ ስዩም ጠቐሊሎም ዝሸለምዎም

ይትረፍ ዶ ኣባዲ ዞሞ ኣብ ወፃኢን ውሽጢ ዓድን እናተንቀሳቐሰ ለይትን ቀትርን ዝሰርሐ ዝነበረ በዓል ተኸለ ወይኒ ኣስፋው ዳንኤል ኣስፋው ናይ ፀዓዲ መራሕቲ መገድን መስተርጎምትን ጉዳይ ኮይነኖም ዝሰርሑ ዝነበሩ ካሊእ ይትረፍ ናይ ፀዓዲ ኸዳን ምሕፃብ ምግቦም ምሳራሕ ይኸድ ከምዝነበረ ክትፅሕፉ ነይርኩም ምእንቲ ህዝቢ ኢሎም ጎይታይ እምበይተይ ይብሉ ነይሮም እዮም።

ካሊእ ማሕበር ረድኤት ትግራይ ክዝከር እንተሎ መንግስቲ ሱዳን ኣኹሪፉ ቤት ፅሕፈት ክፃፅዎም እንተሎ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ምንቀስቓስ ኩሉ ብሽም ፊሲት እዩ ይሰርሐ ነይሩ። ብ 1977ዓ.ም 'ውን ኩሉ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ምንቅስቃስ

ኣብ ወፃኢ ብሹም ሬሲት እዩ ይንቀሳቀስ ኔሩ ኣብዚ ጉዳይ እዚ ስዩም መስፍን ዓብይ ኣስተዋፅኦ ኣይነበሮን ማለት ኣይኮነን መራሒ ወፃኢ ጉዳይ ህ.ወ.ሓ.ት እዩ በዙሓት ሽግራት ሰጊሩ እዩ ግን ድማ ከምቲ ሃይላይ ሓድጉ ትብልዎ ስዩም በይኑ ዝሰርሖም ስራሕቲ ጥራይ ኣይኮነን እቲ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ስራሕቲ ናይ ቡዙሓት ኣባላት ድምር ውፅኢት ኾይኑ እቲ ውሳኔ ግን ህ.ወ.ሓ.ት ኣብ ሜዳ እንትጥንኸር እንተላ ኣብ ወፃኢ ጉዳይ ስራሕቲ ‘ውን ስለጥ ስራሕ ይስራሕ ነይሩ። ኣብ ሜዳ እንተደኸኸ ማ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ስራሕ ‘ውን ይደክም ነይሩ። ስለዚ እቲ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ስራሕቲ ብናይ ሜዳ ሙቆት ዝልካዕ ስለዝነበረ እዩ እምበር ብናይ ኣይተ ስዩም ሙቆት ጥራሕ ዝልካዕ ኣይነበረን።

❖ ርግፅ በሪሁ ከምኡ እናኾነ እዩ ሕይ ጥራሕ እዩ ዘይተመረፀ ይብል መንእሰይ ሃይላይ ኣብ ገፅ 302 ሓዱሽ መስመር ኣርባዕተ መበል 8^ይ መስመር

✓ በሪሁ ኣብ ጉባኤ ማለሊት ዝተፈለየ ሓሳብ ይንበር ብሙሉእ ድምፂ እቲ ጉባኤተኛ ማኮሚቴ ማለሊት ንኸኾን መሪፅዎ እዩ። ግደይ ዝርእዕዮን ‘ውን ከምኡ ተመሪፁ እዩ። ፀሓፊ ፅንዓት ዘይነበርኩምሉ ኣይትመስክሩ። ኣንቱም ሓበሬታ ወሃብቲ ‘ውን ሓሶት

ሕማቅ እዩ አይትሓስው። የግዳስ ጉባኤ ማለሊት መሪሒነቱ መሪፀ ምስ ተበተነ ድሕሪ ክልተ ወርሒ እቲ ማ/ኮሚቴ ማለሊት ብዘይካ እቲ ናይ ሕጋዊ ናይ ቁፅፅር ኮሚቴ አፍልጦ ንበሪሁን ንግደይን ካብ ፖሊት ቢሮ ማለሊት ዓንቅፍቲ ኢኹም ኢሉ አውርዲዎም። ፅንሕ ኢሉ ካብ ማ/ኮሚቴ ማለሊትን ህ.ወ.ሓ.ትን ባዕሉ እቲ ማእኸላይ አውራዳ ንሸሙ በቲ ጊዜ እቲይ ናይ ማለሊትን ናይ ህ.ወ.ሓ.ትን ቁፅፅር ኮሚሽን ዝነበሩ ሃይሉ ሳንቲም (ሃይሉ በርሀ)፣ሕቡር ገ/ኪዳን ኣብ ወልቓይት ንስራሕ ተዋፊረምሉ ካብ ዝነበሩ ሸረላ ካብ ዝተባህለ ቦታ ተፀዊዖም ንወርዒ ከዱ። እቲ ውሳኔ ከምቲ ዝተባህለ እቲ ማ/ኮሚቴ ወዲእዎ ፀኒሑ። በዓል አይተ ሕቡር ነቲ ጉዳይ መርሚርም ንክውስኑ ክይዶም እቲ ዝተወደአ ተነጊርዎም ሰሚዖም ናብ ዝነበርዎ ቦታ ተመለሱ። ስለዚ እቲ ዝነበረ ናይ ቁፅፅር ኮሚቴ ምስላዊ እዩ ነይሩ። ግደይን ንበሪሁን ብዘይአግባብ ካብ ስልጣን ወረዱ። መንእሰይ ሃይላይ እዚኣ ኢኹም ክተፅርዩ ነይርኩም። እዚኣ እኮ ነዊሕ ከይተጓግዝኩም ኣብ መቐለ ከባቢ ካብ ዘለው ጥዑያት ሰባት ሓቀኛ ሓበሬታ ምረኽብኩም ነይርኩም። ግን ሓቂ ክትምስክሩ ስለዘይደለኹም እዩ።

❖ አስፍሃ እንታይ ኾይኑ? ኣብ ገፅ 309 ሓዱሽ መስመር ክልተ(2) ክሳብ ገፅ 312 ዘሎ ናይ አስፍሃ ሃዕባ

1. ማ/ኮሚቴ ሀ.ወ.ሓ.ት ንአስፍሃ እናናኣሶን እናገለሎን እዩ መፅኡ እዙይ ድማ ካብ ኣይተ ሰዩም መስፍን ይጅምር።

2. እቲ ዕጥቂ ካብ ቻይና ዝተገዝአ አስፍሃ ብሱማላውያን ስብ ስልጣን ጌሩ ናይ ዕዳጋ ውዕል ወዲኡ ብብሌናት ዝቐፀር ገንዘብ ክፈልግ እዩ። ብዛዕባ ምጉዕዓዝ ‘ውን ምስ መርከብ ውዕል ወዲኡ እዩ። እቲ ዕጥቂ ሰዩምን ፍስሃ ሚዞን ክልተን ገዚኦም ዝበል ካብ ሓቂ ዝረሓቐ እዩ። ምስቲ ዝተዓደገ ኣፅዋር ምስታ መርከብ ዝመፀ ኩሉ ነገር ኩነታት አስፍሃን ዝፈልጥ ገ/መድሀን (ማሕመድ ያስን) ዝበል ቢዛን ፓስፖርትን ዝነበሮ ሕይ ኣምባሳደር ፊስቶራንት ኣዲስ ኣበባ ወናኒ ኾይኑ ዘሎ ዝምስክሮ እዩ። ፀሓፊ ፅንዓት ብዛዕባ አስፍሃ ብዝምልከት ጊሒፍኩሞ ዘለኹም ተዋስኦ እዩ። ኣብዚ ለብዘበን ተታሓዝክማቶ ዘለኹም 1^ይ ናይ ሰባት ታሪኽ ምግባት (ምስራቕ) እዩ። 2^ይ ናይ ሰባት ታሪኽ ምኽላስ እዩ። 3^ይ ታሪኽ ንምብልሻው እዩ።

አስፍሃ እኮ መዓል ነጋሽ ተኹሉ፣ሓዱሽ አለም ባሌማ፣ብርሃነ ገ/ክርስቶስ ፣አይተ ስዩም መስፍን ምስ በዓል ካሕሳይ በርሀን ተስፋይ ቸንቶን ካብ ዝግልገልዎም ነዊሕ ጊዜ እዩ ነይሩ። ብዝኾነ ብዛዕባ ታሪኽ አስፍሃን ካሎኦትን ግዚኡ ሓልዩ ይፅሓፍ ይኸውን ንሕይ ግን እዙይ ይኣክል።

❖ መለስ ዘይናዊ አቦ ወንበር እቲ ውድብ ኾይኑ ክቻለስ ውድቡ ሓለፍነት ሂባቶ ኣላ ይብል ፅንዓት

✓ አብ 1981 ዓ.ም አቤራ አብ ዝብሃል መሬት ፀለምቲ ጉባኤ ሀ.ወ.ሓ.ት ተኻይዱ ኦቲ ጉባኤ 35 ማ/ኪሚቴ መሪፁ እቲ ማ/ኮሚቴ ፈፃሚት (ፖሊት ቢሮ) መሪፁ አቦ ወንበር ሀ.ወ.ሓ.ት ከይመረፀ ናብቲ ጉባኤተኛ ቀሪቡ። ንምንታይ አቦ ወንበር ሀ.ወ.ሓ.ት ዘይትመርፁ ዝብል ሕቶ ቐሪቡ ንግዚኡ ነተዓራርዮ ነገር ሰለዘሎ ድሓር ክንነግረኹም ተባሂሉ።ዋላ እኳ በቲ ጉባኤተኛ ተቻውሞ እንተነበረ ሰማዒ እዝኒ ኣይረኸበን።እቲ ጉባኤተኛ ነናብ ስርሑ ተዋፈረ። በቲ ጊዜ እቲይ ማ/ኮሚቴ ሀ.ወ.ሓ.ት ካብ 1980 ዓ.ም ጀሚሩ ነቶም ነባራት መሪሕነት ናይ ማለሊት አቦ ወንበር ኣባይ ፀሃዩ ናይ ሀ.ወ.ሓ.ት አቦ ወንበር ሰብሓት ነጋ ተመንዮም እዮም ነይሮም።አብቲ ማ/ኮሚቴ ብሓደ ገፅ ንሕና ኢና ንቁሓት ብቁዓት መናእሰይ ዝብሉ፡-

- መለስ ዘይናዊ
- ተወለ ወ/ማርያም
- ስዩ ኣብርሃ
- ኣለምሰገድ ገ/ኣምላኽ
- ሙሉጌታ ገ/ሂወት (ጫልቱ)
- ክንፈ ገ/መድህን ካልኣትን መን ከማና እናበሉ

ዝጠበቐ ርክብ መስሪቶም ንበዓል ስብሓት፣ኣባይ ፣ስዩም ካልኣትን ዝኣረገ መሪሕነት ዝብል ሽም ሂቦም ተጓጃጅሎም ፀኒሑም። በቲ ጊዘ እቲይ መለስ ዘይናዊ ኣብቲ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ካድረ ቤት ትምህርቲ ንነዊሕ ጊዜ ስለዘምሃረ ዋላ እኳ ነቲ ትምህርቲ ዝቐርብ ዝበዝሕ ብባዓል ኣባይ ተዳልዩ ዝቐርብ እንተነበረ ኣብቲ ምሕላፍ መለስ ስለዝኾነ ብኣሻሓት ዝቐፀሩ ካድረታት ድጋፍ ይብዎ ነይሮም። ኾይኑ ግን ካብ ኣባይ ንላዕሊ ኣይፍቶን ነይሩ።

ድሕሪ እቲ ጉባኤ ማ/ኮሚቴ ህ.ወ.ሓ.ት ን፱^ተ ወርሒ ዝኣክል ኣብ ኣውራጃ ተምቤን ኣብ ፈላፍልን ፍቕርእዝግን ዝበሃል ቦታ ኣኹባ ጌሩ ከሪሙ ቀዊዑ ኣብ 1982 ዓ.ም ወርሒ ሕዳርን ታሕሳስን ማ/ኮሚቴ ህ.ወ.ሓ.ት ካብ ጉባኤ ወፃኢ እቲ ዝነበረ ምጉጅጃል ተጠቐሙ ንኣይተ መለስ ዘይናዊ ኣቦ ወንበር ህ.ወ.ሓ.ትን ማለሊትን ጌይሩ

ሸይንዎም። ድሕሪ እዚ ናብ ኩለን ኣካላት ትራት፣ክለ ጦራት ብርጌዳት ክፍልታት ብረድዮ ርክብ ብደብዳቤ ብድምጺ ወያነ ኣይተ መለስ ዘይናዊ ኣቦ ወንበር ማለሊትን ህ.ወ.ሓ.ትን ምኃኖም ተኣወጀ።

ቀዳማይ ቦቲ ጊዘ እቲይ ዝበዝሕ ካድረ ኣባይ ፀሃዩ ካብ ስልጣን ወሪዱ መለስ ምምፅኡ ደስ ኣይበሎን። ብምፅጉምንም ብሓሜት ዝግለፅ ተቓውሞ ነይሩ። ኣባይ 'ውን የዕርዩ ኣንቆልቐሉ ኣብ ታሕቲ ወረደ ስለዚ ፀሓፊ ፅንዓት ክትርድእዎ ዘለኩም መለስ ዘይናዊ ኣብ ጉባኤ ኣቢራ ኣቦ ወንበር ህ.ወ.ሓ.ት ማለሊት እዩ ተባሂሉ ኣይተኣወጀን። ኣብዚ 'ውን ፀሓፊ ፅንዓት ዝተዓየነ ሓበሬታ ኣለኩም። መቐስ ፀሓፊ ፅንዓት ንምንታይ ዝተዓየነ ሓበሬታ ተዋሂብኩም ነዙ መፅሓፍ እዙይ ከምዝፀሓፍኩም ንኩሉ ሰብ ገሪምዎ ኣሎ። ገሊኡ ድማ ነዚ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ኣብዚ እዋን እዙይ ንዘለው ሰብ ስልጣናት ሸሊሙ ሸላሊሙ ድኻነቱ ሓሪዱ ሃይላይ ሓድጉ እንታይ ግዱ ገንዘቡ ፅዒኑ ሃፍቲሙ ይብልኹም ኣለው። እዙይ ግን ናይ ውርደት እዩ። ሕይ 'ውን ካብ ሓቕኛ ታሪኽ ኢልኩም ምፅሓፍኩም፣ ብዘይ ፈረስ ምግላብኩምን ናይ ህዝብን ተጋደልትን ታሪኽ ምኽላስኩምን ዛንታዊ ልቢ ወለድ

ተትብልዎ መላሽኩም ነይሩ ክብሪ 'ውን ምረኽብኩም ነይርኩም፡፡

❖ መለስ ካብ መንጎ እቶም ዕጥቓዊ ቃልሲ ንምጅማር ናብ ኤርትራ ከይዶም ካብ ዝተዓለሙ ሓደ እዩ ኢልኩም ኣብ ገፅ 322 ሓዱሽ መስመር ኣርባዕተ(4) ፅሒፍኩም እዙ ዘረባ እዙይ ኣብ ጋህዲ ሓደን ክልተን ብስፍሓት ገሊፀዮ ነይረ፡፡ ሕይ 'ውን መለስ ኤርትራ ኣይተዓለመን ባዕሉ 'ውን ኣይብልን መንእሰይ ሃይላይ እንታይ ኣእተወኩም ታሪኻት ተበላሽዎ፡፡ መለስ ኤርትራ ንክዕለም ክሳብ ኣሰመራ ተጓዲዞ ካብ ኣሰመራ ግን ምኽንያቱ ብዘይተፈለጠ ንዓዱ ተመለሰ ድሕሪ 3^ተ ወርሒ ንደደቢት ተሓዊሱ ኢሉ ነይረ፡፡ ኣካ ገዢ መኪ ካብ ጋህዲ ሓደ ብዙሕ ዘረባ ወሲድኩም ኣለኹም እዙይ ዝምልከት ንምንታይ ዘይረኣኹም? ፀሓፊ ፅንዓት ካብ ጋህዲ ሓደን ክልተን ናይ ኣይተ ኣስገደ መፃሕፍቲ ብዙሕ ሓበሬታ ወሲድኩም ኣለኹም፡፡ ግን ነቲ ሓቂ ክልሰኩም እብ ርእሲ ምውሳድኩም ናይ ጋህድታት ፍልፍል ሓበሬታ ዘይምቕማጥኩም ዓብይ ገበን እዩ፡፡

ብናተይ እምነት ድሕሪ ሕይ ዝፀሓፍ መፃሕፍቲ ክገፍሑን ክፀብብን ይኸእል እምበር ካብዘን ጋህድታት እዚኣን

ዘይብገስ ፀሓፊ ታሪኽ (ፖለቲካዊ ሳይነስ ተመራመርቲ) ኣይህልውን። ዋላ ኣይተ ሃይላይ ከሊስዎ ነዙ ሓቂ ዝፅሕፍዎ ግን ክንርኢ ኢና።

ኣብዚ ጊዘ እዙይ ኣብ መጀመርታ ወርሒ ነሓሰ 2001 ዓ.ም መቐለ ዩንቨርሲቲ ምርምር ማእኸል ንፅንዓት ፀሓፊ ቀሪቡ በዓል ሓቐኛ ታሪኽ ኣይተ ስዩም መስፍን ዝተረኽብሉ ኣይተ ፀጋይ በርሀ ብመደረ ዝኸፈትዎ መድረኽ ኣይተ ስዩምን ኣይተ ኣባዲ ዘሞን ብዘስምዕዎ ዲስኩር ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ንመፅሓፍ ጥልመት ዝብል መፅሓፍ ብደጉተር ሰሎምን ዕንቋ ዝተፃሕፈት ፅንዓት ብመንእሰይ ሃይላይ ዝተፃሓፈት መበገሲ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ከምዝኾነ ገለፁ ኣሞ መቐለ ዩንቨርሲቲ 'ውን እቲ ዝተሓበረ ዲስኩር ተቐቢሉ ኣብ ውሽጢ 5^ተ ዓመት ትልሙ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ጥልመትን ፅንዓትን ከም መበገሲ ጌሩ ክፅሕፍ 43 ሚልዮን ብር በጀት ኣፅዲቐ ኣሎ። መቐለ ዩንቨርሲቲ ነዘን ክልተ መፃሕፍቲ ታሪኽ ጀጋኑ ተጋሩኑ። ህ.ወ.ሓ.ትን ፣ ህዝቢ ትግራይን ገቢተን ንውልቀ ሰባት ዝሸለማ ከም መበገሲ ተጠቂሙ መፅሓፍ እንተጊሒፉ እቲ ገንዘብ መጥፍኢ እዩ እምበር እቲ ሓቐኛ ታሪኽ ህዝቢ ትግራይ ህዝቢ ኢትዮጵያ ይፈልጦ እዩ።

ስለዝገኘኑ መቐለ ዩንቨርሲቲ ሕይ 'ውን እንታይ ክትገብሩ ከምዘለኩም ብውነ ረኣይዎ ይብል።

❖ መለስ ገና ካብ ጊሓቱ በሊሕ መስተውዓልን ኣምትን ምዃኑ ብተግባር እናረኣየ ዝመፀ እዩ። ንዝውሃብዎ መደባት ይዓምም ተባዕነት ጅግንነትን ውፍዩነትን መግለፅታቱ ኮኑ። እቲ ቻልሲ ድማ ዝያዳ እናብሰሎን እናብልሖን ከደ። ቡልሑን ፖለቲካዊ ዓቕሙን ካብ ዕለት ናብ ዕለት እናወሰኸ መፀ። ቀልጢፉ ካብ መንጎ እቶም በላሕትን ኣመትን ቀያስን መሪሕነት ህ.ወ.ሓ.ት ሓደ ንምዃኑ 'ውን በቐዐ።

✓ ኣነ ጅግና ተባዕ ዝብሃል ሰብ ከም በዓል ኣይተ ገሰሰው ኣየለ፣ሓየሎም፣በርሀ ሻዓብያ(በርሀ ወ/ጀወርግስ)፣ የውሃንስ ድንኩል፣በርሀ ሰቦያ፣ ተስፋይ መንዓሚራይ፣ ብርሃነ ኣየለ፣ ፀጋብርሃን ሃይሉ፣ኣሕፈሮም ወ/ሚካኤል፣ወዲ ይካኣሎ፣ ሓጎስ ማንጁ፣ ቀለበት፣ ኣግኣዚ ፣ንርኣ፣ ፀሃየ፣ ሙሴ ፣በላይ እማውን ፣ዘይናዊ ኪዳነ ኣየለ፣ሃፍቲ ታርዛን ፣ታደለ ቸንቶ፣ሰመረ ቸንቶ፣ ፀሃየ መስፍን (ጥላሁን መስፍን) ፣መርእስ ኣማረ ተሰማ፣ሓድጉ ከበደ፣መለስ በዛብህ ፣ኣበይ ነይሩ ሓደ ነዲኡ፣ሙሉ ማንጁስ ሓደ ነዲኡ፣ኣልማዝ ኣለሙ፣ኣማረ በላይ ዝህኝ፣ዳኒኤል ኪ/ማርያም (ጅፊዒት)

ፆማነ ከበደ (ምሕረትኣብ) ፣ጃዕፈር፣ኩሕለን፣ ወዲ ካድረ፣አርኢያ ስባጋድስ፣መብራት ሃይሌ፣በር ሽዋ አረ ክንደይ ጀጋኑ ኣብ ሽቕድሚ ህዝቢ ዝወደቁ እዮም። ምስ መለስ ብምንፅፃር ድማ በቲ እዋኑ ብሂወት ካብ ዘለው ኣባይ ፀሃዩ ነቲ ውድብ ብፖለቲካዊ ወተሃደራዊ ብትዕግስትን ብስለትን እናመርሐ ዝመፀ እንታብ መለስ 'ውን ዝበልሑ ብዙሓት ነይሮም እዮም። ኣብ ሃገርና ሰብ ብሂወቱ እናሃለወ ምምስጋን ኣይተለመደን እምበር ከም በዓል ኣይተ ስዩ ኣብርሃ፣ኣይተ ገብሩ ኣስራት፣ኣይተ ኣውዓሎም ወሊ ፣ኣይተ ስብሓት ነጋ ካልእ ሽግሮም ገዲፍካ ጅግናን ፀዋርን ብልሓተኛን እዮም ነይሮም ፣ወ/ሮ አረጋሽ ኣዳነ፣አፅብሃ ሃ/ማርያም፣ተ/ማርያም ኣሳቾ፣መምህር ዘመዳ ሓጎስ፣ወ/ሮ ፈትለ ወርቂ(መንጀርኖ) ፣ወ/ሮ መአዛ ብርሃነ፣ ወ/ሮ ኤልሳ ተስፋይ፣ወ/ሮ ዮውማር ኣስፋው፣ወ/ሮ ንግስቲ ገ/ክርስቶስ ጀነራል ፃድቓን፣ጀነራል ሳሞራ፣ጀነራል ታደሰ ወረደ ጀነራል ሰዓረ መኮነን፣ጀነራል ምግብ በርሀ፣ጀነራል ነጋሽ ዳኝው፣ጀነራላት ወዲ ኣሸብር፣ ሓለፎም ቸንቶ፣ፀጋይ ማርክስ፣ ፀጋይ ፓትሪ፣ ሙሉጌታበርሀ ፣መስፍን ኣማረ፣ሞላ፣ግደይ ዘርአፅዮን፣በሪሁ በርሀ፣ናይ ዕዮን ናይ ፖለቲካን ሃርበኛታት ኣርክበ ዕቕባይ፣ሃይለ

ሊባኖስ፣ ግርማይ ዳቦ፣ጀነራል ገዛኢ አበራ ናይ ሕክምና ኪኢላታታትን ወታደራውን ፖለቲካውን ሃርበኛታት አክሊሉ ተጠምቆ፣አብርሃም ደስታ፣ሸበሸ ወዲ ሻለቆ፣መረሳ ሸሪፎ፣ ደጉተር አበዲ መስፈን፣ አቦይ ሓጎስ፣የማነ ባርያ፣ደጉተር አርአያ ወርቅነህ፣ወ/ገብርኤል አርሞትራ፣ኮነርየል ካሳየ፣ ተኸሱተ ማዕጃ፣ወዲ ዘማርያም ወ.ዘ.ተ እረ ክንደይ ጀጋኑ ብወታደራዊ ፖለቲካ ዝላደዩን ድንብርፅ ዘይብሉ ዝተዋህቦም ዕማም ብጅግንነት ዝፈፀሙ ሃገርና ካብ ፋሽሽትነት ሓራ ክትወፅእ ዘኸኣሉ ናይ ሻዓብያ ወራር ዘምከኑ ተባዓት ጀጋኑእብሎም፡፡

እነ ንኣይተ መለስ ምስ እዚኦም አየሰልፎምን ምኸንያትም ካብ ዝጋደሉ ክሳብ 1882 ዓ.ም ናይ ኣይተ ኣባይ ፀሃየን ካልኦትን ሉኢኸ ኮይኖም ዝተጓዓዙ እዮም፡፡እንተ መንበባይ ነይሮም ሬድዮ የዳምፁ ነይሮም ሓቂ እዩ፡፡ፖለቲካዊ ኣስተምህሮ ብዝምልከት 'ውን ብቲ እናተገላበጠ ዝመፀ መትከላት ህ.ወ.ሓ.ት ሓቢሮም እናተገላበጡ ሓዱሽ መትከል (መስመር) ብዝመፀ ቁፅሪ ቀሊጢፎም ነቲ መስመር ብምርዳእ የምህሩ ነይሮም፡፡ ኣብቲ ውድብ ልዕሊ ኩሉ በሊሕ ነይሮም ዝብል ግን እነ

አይቆበሎን። ሙሁሩን በሊሕን እኮ አበ ሀ.ወ.ሓ.ት ንቅድሚት ዘምፅኦ አይረከበን በበይ ክሓልፍ።

❖ ኣብ 1977 ዓ.ም ኣብ ውሽጢ ውድብ ዘጋጠመ ዘይፀረዩ መስመር ፅልምትምት ንምእላይ ኣብ ዝተኻየደ ቻልሲ መለስ ንሓደሽትን ጠቐምትን ኣረኣእያታት ብጭቡጥ መረዳእታ በምቕራብን ንኩነታት ዓለም ምግምጋምን እቲ ቻልሲ ከይኹለፍ መስመር ውድብ ከይፅየቐ ንቡሉዓትን ኣዝዮም ጠቐምቲ ሓሳባት እናቕረበ እናተንተነ ውድቡ እትዕወተሉ መንገዲ ካብ ዝሓንፀፁ መሪሕነት ሓደን ቀንድን ኾይኑ ቀዲሉ ይብል ፅንዓት።

✓ መጀመርታ ነገር በቲ እዋን እቲይ ፖለቲካዊ መምህር ኾይኑ ኣብ መዋፈርታት ወርዒ፣ኣቕመራ፣ሱር፣ዓዲ ዙቡኣይ፣ደጀና ሽረላ እዩ ነይሩ። በቲ ጊዘ እቲይ ብብስለት ብቡቕፅ ኣመራርሓ ዋላ እኳ መንእሰይ ሃይላይ ኣቶ ስዩም በይኖም ንውድብ ሀ.ወ.ሓ.ት መሪሖም ከምዘወትዋ ዲስኩር ይንፋሕ ካብ መለስ ዝበለ ኣመራርሓ ዝህቡ ዝነበሩ ግደይ ዘርኣፅዮን፣ ኣባይ ፀሃዮ፣ስዩም መስፍን ካልኦትን ፈጊሙ ኣይወዳድርን ነይሩ። እታ ዝነበረቶ ሓንትን ሓንትን እታ ናይ ምዝራብ ክእለትን ሓሳባት ናይ ምትሕልላፍ ተኸእሎን እንታይ

ይብሃል አሎ ኢልካ ቀልጢፍካ መልሲ ናይ ምርካብን መልሲ ናይ ምሃብን ናቲ እያ ኣይሕደግን። እቲ ቃልሲ ከይኹለፍ ሓሳባት እናዳመንጩወ እንዳተንተነ የምፅእ ነይሩ ዝብል ሕይ 'ውን ትሕቲ ኣባይ ፀሃየ ተዘይ ኾይኑ ልዕሊኡ ኣይነበረን። ናብቲ ኣቦ ወንበርነት ህ.ወ.ሓ.ት ማለሊት ዝመፀ 'ውን በቲ 'ቐድም ኢሉ ብ1980 ዓ.ም 1981፣1982 ዓ.ም ዝነበረ ምጉጅጃል ድጋፍ እዩ። ድሕሪኡ ኣይተ ኣባይ 'ውን ትሕትነት እናተሰመዖም ዓቕሞም እንዳቀነሰ ከይዱ። ናይ ኣይተ መለስ ዋና ክእለት ሰባት ብምትሕብባር ድጋፍ ንምርካብ ዓብይ ሞይኦም እዩ።

✓ ግደይ ዘርኣፅዮን እኮ ከርትዕ ዝኸእል ፖለቲካውን ስነ ሓሳባውን ነይሩዎ እዩ። እቲ ዝነበረ ልዕሊ 4^ተ ሸሕ ዝኾን ቀዳማይ ካድረን ልዕሊ 10 ዝኾን ካልኣይ ካድረን ፖለቲካዊ መሰናድኦን ብኣባይን ብ መለስን በቲ ሰዓቢኦም ዝነበረ ማ/ኮሚቴ ሰልጢኑ ስለዝፀንሖም ድምፂ ሃብ እንትብሃል ኢዱ የውፅእ ስለዝነበረ እዩ እምበር እቲ ዝበዝሕ ንግደይ ዘርኣፅዮን እዩ ዝድግፍ ነይሩ። ስለዚ ኣይተ ሃይላይ ንኣይተ መለስ ዘይናቶም ታሪኽ ኣይትሃብዎም። ብካሊ እ ገፅ ኣይተ ሃይላይ ኣነ ዝፈርሕ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ጥምር ኣቢልኩም

ወታደራዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ህዝባዊ ምምሕዳር ወፃኢ ጉዳይ ንታሕቲ ወሪድኩም 'ውን ስንቕን ፅጥቕን መንግሥቱ ሕክምና ክሳብ ክፍልታት፣ቦጦሎኒታት ፣ጋንታታት ወሪድም መሪሖም ኢልኩም እታ ታሪኽ ኩላ ንኣይተ መለስን ንኣይተ ስዩምን ከይትብዎም እየ ዝፈርሕ። ግን ድማ ሓቕኹም ዘመኑ ዝገበረ ጌሩ ዝረገፀ ረጊፁ ዝተዘረበ ተዘሪቡ ናብ መድረኽ መሰስ እንተይሉ ፀገሙ ሓሪዱ ሃፍቲ ምእካብ ስለዝኾነ ብጭቡጥ ይረክ ስለዘሎ እዩ። ግን ድማ ምዕባለ ሕ/ሰብ ፈትዩ ፀሊኡ ንቕድሚት እምበር ንድሕሪት ስለዘይጓገዝ ዊዲላ ሓዲሩ ዘይሓቂ እናፈሸለ ሓቂ እናሳዓረ ክቻላፅ እዩ። ኩሉኻ ብሓንቲ ሳንባ እንተዘይኣተንፍስኻ ኣብዚ ዓለም እይትነብርን ዝብል ኣተሓሳስባ፣ ሰብ እግዚኣብሄር ዝሃቡ ሳንብኡ ባዕሉ ክትንፍሰሉ ጊዘ ክትህልዎ ግድን እዩ። ስለዚ ታሪኽ ተጋደላይ ህ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ዝኸለሰኩም እንተኸለሰኩም ታሪኹ ክተሕድግዎ ኣይትኸእሉን። እቲ ናይ ሎሚ ሓቕኛ ታሪኽ ትብልዎ ፅባሕ ሓሶት ኾይኑ ክርከብ እዩ።

✓ ኣብ ዝሓለፉ ዝተኸለሱ ታሪኻት ትዝ ኢሎምኒ

1. ብበዓል ብርሃነ አባድን ሃይለ አያልነህ ዝተጻሕፈ አግኣዚ ኦፕረሽን ዝብል በዓል ስየ ፃድቕን ብኦፕረሽን ብላዕለዎይነት መሪሖም እናሃለው ንዖኦም ደምሲስካ ማ/ኮሚቴ ሀ.ወ.ሓ.ት ብዘውፅኦ መምርሒ ሓዮሎም ብሓላፍነት ክፍፅሞ ተጌሩ ተባሂሉ። በበይ ጌሩ ካብ ወታደራዊ ኮሚቴ አመራርሓ ወፃኢ ይኾን? ወይስ እቲ ጅግንነት ንኹሎም ማ/ኮሚቴ ከም ራሽን ክምቀልዎ ድዮም ኣብዙይ ሓዮሎም ጅግና እዩንአግኣዚ ኦፕረሽን ድማ ንናይ ሀ.ወ.ሓ.ት ወታደራዊ ኣዘዘቲ ስየፃድቕን እናማኸረ ንሱ ድማ ኣብቲ ጫፍ ናይ ተግባር ቦታ ኾይኑ መሪሖም እዩ ኣብ ትሕቲ ወታደራዊ ኮሚቴ ኾይኑ ኣይፈልን ጅግንነት ንዝሰርሕ ጥራሕ ይዋሃብ። ናይ አግኣዚ ኦፕረሽን ድማ ንወታደራዊ ኮሚቴ ሀ.ወ.ሓ.ት ክወሃብ ኣለዎ ታሪኹም ስለዝኾነ ድማ።
2. የግዳስ የህዳሰው ዋዜማ ዝብል ፍፁም ናይ ህዝቢ ትግራይን ናይ ሀ.ወ.ሓ.ትን ጀጋኑ ዝነጠቐ ካብቲ ናይ አግኣዚ ኦፕረሽን ብዝገደደ ተዓይኑ። እዚ 'ውን ነቲ ናይ ጀጋኑ ታሪኽ ሕይ ንዘለው ሰብ ስልጣናት ንምሃብ ይመስል።

3. ባድመ እንዳ ምክንያት 'ውን ከምኡ ንሰባት ሕይብዘለዎም ምስ ኢህወደግ (ህ.ወ.ሓ.ት) ናይ አፈለላይ ርሕቆት ከም በዓል ገብሩ፣ስዩ፣ዓድቻን ካልኣትን ዝገለለ ኣብቲ ቦታ ዘይነበሩ ኣይማዮም ኣይሰማዮም ታሪኽ ብምሃብ ተሞንጉሶም፡፡ብሰሩ 'ውን ታሪኽ ተይኸነስ ፖለቲካዊ መበራብሪ እዩ ነይሩ፡፡እዘን ዝጠቐስኩወን ሰለስተ ነገራት እቲ መራኽቢ ሓፋሽ ሬድዮ፣ቴሌቪዥን ፣ጋዜጣ ወ.ዘ.ተ ኣብ ኢድ እቶም ዘይናቶም ታሪኻት ዝሸለሙ ዘለው ስለዝኾነ ብነፃ ንኣዋርሕ ዝኣክል እናተፋለጠሎም ዘይሱፍር ገንዘብ መሕተሚ እናተወሃቦም ኣብ ሻራቶን ብኸብሪ ተመሪቐሎም፡፡ኣያ ዝሰኣኑ ሓቀኛ ታሪኽ ዝፅሕፍ ግን ይትረፍ ዶ መሕተሚ ገንዘብ ነፃ ሬድዮ ፣ቴሌቪዥን ክህቡዎምስ ነቶም ካልኣት ፀሓፍቲ ዝፀሓፍዎም ሓቀኛ ታሪኽ ዝሓዙ ኣብ ቤት መፃሕፍቲ መደብር ከይሸየጡ መንነቶም ዘይፍለጥ ሰባት ንመፃሕፍቲ መሸጢ መደበራት የፈራርሕዎም ኣለው፡፡

❖ እቲ ቻልሲ ተጀሚሩ ብዙሕ ከይሰጎመ መለስ ኣብ ሓደ መድረኽ ዝተዛረቦ ነገር ካብ መንጎ እቶም ስዩም ዘይረሰዎም ትዝታታቱ እዮም፡፡ነገሩ ከምዙይ እዩ፡፡ ገለ

ናይ ዓቀይቶት ባህሪ ዝነበርዎ ተጋደልቲ ኣብልዕሊ እኒ ስዩም መቐተልቲ ይሓሰቡ። እዚ ከምዘይ እናሃለወ ግና እኒ ስዩም 'ውን ቐልጡፍ ምዕራይን ስጉምቲ ኣይወሰዱን ግን ድማ ኣኼባ ይካየድ ነታ ኣኼባ ስዩም መስፍን እዩ ዝመርሓ ነይሩ። መለስ ኢዱ ኣውጊኡ ብጣዕሚ ተናዲዱ ከዲዕኹሙና እንታይ ኮይንኩም ተዛረቡና ተዘይኾይኑ ከምዘይ እናተሓመስና ኣይንኸድን ኣብ መንጎና ቀተልቲ ኣለው። ኢሊ መለስ ከምዝተዛረበ መንእሰይ ሃይላይ ይምስክሩ። ኣብ ገፅ 326 ሓዱሽ መስመር ኣርባዕተ (4) ክሳብ 327። ኣይተ ሃይላይ ሕይ 'ውን ሓቂ ኣይትምስክሩን ዘለኹም። እቲ ሓቂ ግን ክነግረኹም።

1. እቲ ምቐታል ብቐድሚያ ንስዩም ንበይኑ ዝርኢ ኣይነበረን። ኣብ ዝሓለፈ ገፃት 'ውን ነጊረኹም ነይረ እዩ ሓሶት እዩ።
2. መለስ እቲ ኣኼባ ኣብ ዝካየደሉ ጊዜ ሕማም ፀለውታ(ኣር ኤፍ) ሒዛቶ ብፅኑዕ ሓሚሙ ደቁሱ እዩ ነይሩ። እቲ ተዛረቡዎ ትብሉዎ ዘለኹም ፍፁም ሓሶት እዩ። ሓደ ነገር ንክትሸልምዎ ምእንቲ ትፈጥርዎ ዘለኹም ፈጠራ እዩ። ነቶም ክቐትሉ ዝሓሰቡ ዝነበሩ ዓቁቶት ወዲኒታት ትብልዎም ኣለኹም ነቶም ንቐትለት ዝሓሰቡ ጠንቂ

ዝኾኑ በዓል ስብሓት እኳ እንታይ ሽም ኢኹም ክትህቡዎም? እዚ ትዛረብዎ ዘለኹም ዘረባታት ናይ ልቓሕ ዘረባ እዩ። ሕይ 'ውን እታ ታሪኽ መሰረት ብምትሓዝ እታ ታሪኽ እናደመርኩም ንውልቅ ሰባት ኢኹም ትብዊም ዘለኹም።

❖ ሰራዊት ኢ.ሀ.አ.ደ.ግ ኣብ ሰንዳፋ፣ደብረዘይት ኣንቦን ካልኦትን ናብ ኣዲስ ኣበባ ኣብ ዝቐረቡ ቦታታ ነቐጡ ናብ ኣዲስ ኣበባ እናቋመተ እንከሎ ኣብታ ከተማ ንፀጥታ ህዝቢ ዝርብሹ ተርእዮታት ክረኣዩ ጀመሩ። ስርቂ በለፅ ዓመፅ ህወከት ዝበዝሓሉ ኩነታት እናበርተፀ ከደ። እዙይ እንትኸውን መለስን ስዩምን ኣብ ለንደን ኮይኖም ነቲ ወታደራዊ ስሪሒት ዝመርሑ ዝነበሩ ኩማንደራትን ፖለቲካዊ መራሕትን በቢ ሰዓቱ ርክብ እናካየዱ እዮም ይመርሕዎ ነይሮም ይብል ፅንዓት ኣብ ገፅ 328 ሓዱሽ መስመር ክልተ(2)

✓ ኣይተ ሃይላይ በዓል ኣይተ መለስን ስዩም መስፍንን ኣብ ለንደን ኮይኖም ምስቶም ነቲ ውግእ ዝመርሑ ኩማንደራት በቢ ሰዓቱ እናተራኸቡ ይወርሕዎ ነይሮም ዱኹም ትብሉና ዘለኹም? እዞም ትሸልምዎም ዘለኹም መራሕትና መስቶም ኩማንደራት በበይ ሓሊፎም

እዮም ዝራኸቡ።። ማእኸላይ ወታደራዊ አመራርሓ (ኩማንድ ፖስት) ሃገረ ሰለም እዩ ዘሎ።። ኣብኡ ድማ ኣይተ ስዩ ኣብርሃ አለው።።ኣብ ቕድመ ግንባር ድማ ምክትል ወታደራዊ አዛዚ ህ.ወ.ሓ.ት ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ፖሊት ቢሮ ኣብ ሰሜን ሸዋ ብወገን ደብረብርሃን አሎ።። ኣብ ትሕቲ ፃድቓን

1. ሓዩሎም ዝመርሓ እዝ ብሰሜን ምዕራብን ምዕራብ ኢትዮጵያን አሎ።።

2. ሳሞራ ዝመርሓ ብሰሜን ሸዋ ሓሊፋ ንአዲስ አበባ ይግስግስ አሎ።።

3. ታደሰ ወረደ ዝመርሓ ብጭፍራ ንሚሊ መንገዲ ዓሰብ ሒዙ ንአዲስ አበባ ይግስግስ አሎ።።

4. ሓደ ንኡስ እዝ ብሃይቂ ንደሴ ፅርጊያ ሒዙ ናብ ሳሞራ ተሓዊሱ አሎ።።

✓ እሞ ድኣ ኣይተ መለስን ኣይተ ስዩምን ምስ ሃገረ ሰላም ዘሎኩማንድ ፖስት ሓሊፎም ምስ አዲስ አበባ ዝኣትው ዘለው ኮር ክፍለጦር ኩማንደራት እናተራኸቡ ይመርሑዎ ነይሮም።።እንተኢልኩም ደረጊ ዘደምሰስዎ በቓ ስዩምን መለስን እዮም ካሊእ መራሒ ነብሲ ስጋ ኣይነበሮን ዝብል ስእሊ ኢኹም ትብሉና።። እዙይ ድማ ሓቕነት ዘይብሉ

ናይ ጄጋኑ ታሪኽ ምሻጥን ምሕዳግን ንዘይምልከቶም ምሃብን እዩ ዘርኢ። ብሰሩ 'ውን ንደርጊ ኣብ ምድምሳስ ወሳኒ ኣስተዋፅኦ ዝነበሮም ወታደራውን ፖለቲካውን መራሕቲ ዓወትን ጅግንነትን እናሰረቐኩም ኢኹም።

❖ ካብ መንጎ ህ.ወ.ሓ.ትን ካብ ዘብቐዓቶ በላሕቲ ወታደራውን ፖለቲካውን መራሒ ዝነበረ ሓደ ኾይኑ ካብ ቀዳማይ ጉባኤ ክሳብ ሳልሳይ ጉባኤ ማእኸላይ ኮሚቴ ህ.ወ.ሓ.ት ኾይኑ ተቓሊሱ ኣባል ወታደራዊ ኮሚቴ 'ውን እዩ። ንሱ ድማ ፃድቓን እዩ። ነቲ ብዝተፈላለዩ ኩርንዓት ዘሎ ሰራዊት ኢ.ህ.ወ.ደ.ግ ዘተሓባብርን ዝመርሕን ዘሎ። ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዝተኻየደ ኩናት ብቐጥታ ባዕሉ እዩ መሪሕዎ ይብሉ ፀሓፊ ፅንዓት ኣብ ገፅ 331 ሓዱሽ መስመር ሓደ(1)

✓ መንእሰይ ሃይላይ ፃድቓን ገ/ትንሳኤ ጅግና ውፍይ ም'ኳኑ ኣብ ሰራዊት ተፈታዎይ ፅቡቕ ወታደራውን ፖለቲካዊ መራሒ ም'ኳኑ ኣብቲ ናብ ገድሊ መጊኡ ናብ ታዕሊም ዝኣተወላ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ ሕይ ይፈልጦ ባዕላይ 'ውን ዓሊመዮ ካብቶም ናብ ኣመራርሓ ህ.ወ.ሓ.ት ንኸድይብ ኢደም ኣውጊኦም ካብ ዝመረፁ 'ውን ሓደ እዩ። ስለዚ ፃድቓን ፅቡቕ መራሒ እዩ።

✓ መንእሰይ ሃይላይ ግን ናይ ሰባት ታሪኽ ንክትቐብሩን ንክትክልሱን ንሕስያ ዘይብልኩም ጨካን ኢኹም፡፡ ታሪኽ ንምክላስ ዝተፈጠርኩም ዝተሰራሕኹም ኢኹም ትመስሉ፡፡ ስዩ አብርሃ አበዜ እዋን እዙይ ብዘለዎ ፖለቲካዊ አፈላላይ ካብ ህ.ወ.ሓ.ት እንተወፁ ንህ.ወ.ሓ.ት ኢ.ህ.ወ.ደ.ግ ብወታደራዊን ፖለቲካዊን ብፍላይ ድማ ቦቲ ወታደራዊ ብሓላፍነትን ብቐዓትን መሪሑ ንደርጊ ዝደምሰሰ ሽደን ወታደራዊ መራሒ እንኮላይ ንፃድቓን ትሕቲ ፃድቓን ንዝነበሩ አተሓባቢሩ ዝመርሖ ሰሪዝኩም እቲ ንደርጊ ዝደምሰሰ ሰራዊት ፃድቓን እዩ የተሓባብሮ ኢልኩም ዘይኮነ ታሪኽ ሰኒድኩም አለኹም፡፡ እዋእ ፃድቓን 'ውን እኮ ናይ ሰራዊት ኢ.ህ.ወ.ደ.ግ ምክትል አዛዚ እዩ ነይሩ፡፡ ተራ መተሓባበሪ አይኮነን ነይሩ፡፡ ብዝኾነ እዙ መፅሓፍ ክትፅሕፉ እንተለኹም እዚአ ፅሓፍ እዚአ አይትፅሓፍ (አትርፍ) እናበለ ከማኹም ዝበለ ብዘይፈረስ ዝጋልብ ንመጎፃፃዚ ንአዳራሽ ኩሎም ናይ ለብዘበን ሰብ ስልጣናትን ናታቶም አጋራት ዝኾኑ ዘመናዊ ነጋዴ 'ውን በቢ መድረኹ ደላሎ ናይ ፅንፃት ኮይኖም ይንቐሳቐሱ ዘለውን እዮም፡፡

- ✓ መንእሰይ ሃይላይ 'ውን ሳላ ታሪኽ ተቃለስቲ ዝግደንኩም መቐለ ዩንቨርስቲ ብሪትረቸር ማስትሬት ዲግሪ ብነፃ ንክምህረኩም ሸሊምኩም ኣሎ መቐለ ዩንቨርስቲ 'ውን ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ትን ዝዕይኑ ግጃቢ ኾይኑ ኣሎ መሕዘኒ።
- ✓ ኣብዙ ጉዳይ እዙይ ኣንቲም ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ንግኹም ብዝጥዕም ትኽልሱ ዘለኹም ንመንእሰይ ሃይላይ ትልእኹ ዘለኹም ሕይ 'ውን ግጉብ ግበሩ እቲ ሓቐኛ ታሪኽ ኣብ ህዝቢ ኣብቲ ባይታ ኣሎ እዩ። ድሓር ብዝሃብኹም ሓበሬታ ክትሓፍሩ ኢኹም ፅባሕ ናይ ታሪኽ ተመራመርቲ ኣሰር እቶም ጀጋኑ ተኸቲሎም ታሪኽ ክፅሕፍዎ እዮም።
- ❖ ነቲ ሓሳብ ኣይወደኦን ጉዕዞ መሪር ቃልሲ 17 ግመታት ተወዲኡ ማለት ደዩ ድዩ? ብምባል ንርእሱ ሓተተ? እቲ ድሕሪ ሕይ ዝካየድ ቃልሲ ከ ከመይ ዝበለ እዩ ክኸውን? መቐም ቃልሲ መወዳእታ ኣይብሉን። በለ ብሓሰቡ መሊሱ ናብ ካሊእ ሓሳብ ኣተወ። ለካስ ዝጀመርካዮ ቃልሲ ግወቱ ናይ ምርኣይ ዕድል 'ውን ኣሎ እኒሂ እዩ። በለ መሊሱ ንድሕሪት ተመሊሱ ብሓሳብ ነዊሕ ተንዕዘ ኣብ ከይዲ እቲ ቃልሲ ዝተሰውኡ ብፆት ተራኣይዎ ኣዲንቱ

ቕፅፅ ፅር በለ፡፡ይብሉ ከላሲ ፀሓፊ ታሪኽ መንእሰይ ሃይላይ፡፡

- ✓ አይተ ስዩም ዝሓለፈ ናይ ብዓቶም መስወገጥ ተዘኪሩዎም ነዊሕ ሓሳቦም አዲንቶም ብንብዓት ቕፅፅ ፅር እንተይልዎም ካብቶም ኣብ ፀረ ደርግን ካልኦትን ፖለቲካዊ ፓርቲታት ኣብ ዝነበረ ግጥማት ዝተሰውኡ ልዕሊ 80000 ተጋደልቲ ስውኣት፡፡ብዓሰርተታት አሻሓት ወየንቲ፡፡ሸግ ወየንቲ ፣ሰቪል ህዝቢ ዝተሰወአ ፉጡር ብብሊዮን ዝቐፀር ጥሪት ንብረት ዘጥፍአ(ዘዕነወ) ካብ ኣዘባን አይተ ስዩምን ንቤተሰቦምን ወፃኢ አይዝክሩን መንእሰይ ንምንታይ ግን ፀሓፊ ፅንዓት ሃይላይ ኣብ ፅሕፍካ አይተ ስዩም መስፍን ብዛዕባ ዝሓለፈ ቃልሲን ዝተኸፈለ መስዋእትን እንትሓስቡን እንተስተንትኑን ናይ ስነ ኣአምሮ ፈላጥ (ሳይካትሪስ) ኮይንካ ዶ ትሪኦ ኣለኻ ግን ሳይካትሪስ ምዃንካ ዘይተረፈ ፅሕፍካ 'ውን ንኣቶ ስዩምን ቤተሰቦምን ኩሉ ታሪኽ ደቂ ህዝቢ ኣሸኪምካዮም፡፡ግን ኣቶ ስዩም ነቶም ብዓሰርተ አሻሓት ዝቐፀሩ ምዝካር ይትረፍ እሞ አይተ ስዩም ኣፀቢቆም ንዝፈልጥዎም ውሑዳት ግን በላሓቲ ነዚኦም ኣብ ታሕቲ ተዘርዚሮም ዘለው ስውኣት ጀጋኑ ክዝክርዎም ከ

አይተግዘብካን ዶ? ናይዚኦም ታሪኽ ዶ ይቕበርን ይስረቕን? ግጥብ ጌርካ ሃይላይ!

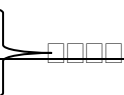
ተ.ቁ	ሸም ዝርዝር	ትውልዲ ዓዲ
1	ተስፋይ ሸላ	መቐለ ማይ ሊካም
2	ሃፍቱ ታርዘን	ማይጨው
3	ሃብቶም ካሕሳይ በላይ	ሸረ
4	ፀጋብርሃን ሃይሉ	መቐለ
5	ፀጋብርሃን አማረ	መቐለ
6	ፀጋዘአብ ቀይሕ(ማንጁስ)	መቐለ
7	አለም ሰገድ ገብሩ	መቐለ
8	መብራት ሃይለ	ውቕሮ ክልተ አውላዕሎ
9	አልማዝ አለሙ	ማይጨው
10	አሰፋ ጫሕማ	ማይጨው
11	አግኢ ገሰሰ	ውቕሮ ክልተ አውላዕሎ
12	አርኢያ (አለምሰገድ ወ/ሊዮርግስ)	አኹሱም
13	ልሳኑ	ሃ/ሰላም
14	አሉላ ወዲ ሻንበል	ዓ/ዓዲ
15	እዮብ	ተምቤን አበርገለ

16	በህ አበሎም	እገላ በገና
17	ማንጁር	እገላ በገና
18	ገብረሃንስ ባህታ	እገላ በገና
19	ገ/ዝሄር ገላዱወስ	ዓዲ አውዓላ
20	ሃፍተ ማንጁስ	ዓዲ አውዓላ
21	አረጋዊ መጭንቅ	አሕስኦ
22	አፈ.ወርቁ ገ/ትንሳኤ	ራያ ጨርጨር
23	ብርሃነ ሽውሽው (ተወለ ረደሀይ)	ሽረ ላዕላይ ቆራሮ
24	ሰመረ ተፈሪ (ገ/መድሀን)	ሽረ ላዕላይ ቆራሮ
25	ብርሃነ አየለ	ሽረ ላዕላይ ቆራሮ
26	ይርጋ ማንጁስ	ሽረ ላዕላይ ቆራሮ
27	ኪሮስ ገ/ክርስቶስ	ሰለኸለኻ
28	ገ/ዋህድ ገ/ርህላሰ	ሰለኸለኻ
29	አብርሃ ማንጁስ(አበበ ገ/መድሀን)	ሰለኸለኻ
30	ተኸላይ ወዲ ማዘር	ሰለኸለኻ
31	መሓመድ ወዲ ጓንጉል	ሰለኸለኻ
32	አርአያ ወርቅነህ	ሰለኸለኻ
33	ማርቆስ ገ/አረጋዊ	ሰለኸለኻ
34	ደበሱ ገ/አረጋዊ	ሰለኸለኻ

35	ፀሃይነሽ በርሀ	ሰለኸለኻ
36	አለም እርምያስ	ሰለኸለኻ
37	ወለስላስ ግርማይ	ዓድዋ እምባስነይቲ
38	ነጋሽ ወ/ሩፋኤል	ዓድዋ እምባስነይቲ
39	ደቂ ረታ ሽደናት 3 ^ተ አሕዋት	ዓድዋ እምባስነይቲ
40	አብራል	ዓድዋ እምባስነይቲ
41	ሉቃስ ወዲ ተፈሪ	ዓድዋ እምባስነይቲ
42	ንርአ	ዓድዋ እምባስነይቲ
43	ተኸስተ ስጢፋኖስ	ዓድዋ እምባስነይቲ
45	ቆቻሕ ፀጋይ	ዓድዋ እምባስነይቲ
46	ኪሮስ ሓጎስ (ወዲ ሓጎስ)	ዓድዋ እምባስነይቲ
47	ዳኒኤል ኪዳነማርያም(ጃፊዲት)	ዓድዋ አንከረ
48	ዕገኪዳነማርያም 3 ^ተ አሕዋት	ዓድዋ አንከረ
49	አወጠሀይ ኪዳነማርያም	ዓድዋ አንከረ
50	ፀሃይነሽ መኮነን	ዓዴት
51	ብርሻዋ	ራማ
52	አበይ ነይሩ	ዛና
53	ትኹሉ ላፍላፍ	አሕስአ
54	በርሀ ሰበያ	ሰበያ

55	የውሃንስ ድንኳንምል	ክልተ አውልዓሎ
56	ተስፋይ ምንጭምራይ	ዓጋመ
57	ያለም ብርሃን	ዓዲ ግራት
58	ገብረ አብ	ዓዲ ግራት
59	ይኩኖ አምላኸ	ዓዲ ግራት
60	ኪዳነ በርሀ	ስንቃጣ
61	ክንደያ አበራ	መቐለ
62	ሓድጉ ክበደ	መቐለ ድድባ ደርጊ ዓጀን
63	መኮነን ዓረሸም	ሸረ
64	ቀለበት	ሸረ
65	ልጅ ሃይለ	ሸረ
66	ከማል	ዓድዋ
67	ዋልታ ገ/መድሀን የውሃንስ	አኸሱም
68	ግደይ ደፍተራ	አኸሱም
69	በዓል ሃርያ ስባጋድስ	መቐለ
70	ሚዘር	መቐለ
71	ሃብቱ ማንጅስ	ዓዲውዓላ
72	ማርታ (ካሕሳ)	ጉለመኸዳ
73	አልጋነሽ	ሸረ

74	ሃይሉ በዙ	መቐለ
75	ሰሎሞን ካሳ	መቐለ
76	ምዕላይ በላይ	ሃገረ ሰላም
77	ርእሶም ወዲ ማዘር	ሸራሮ
78	መብራህቱ ወዲ ማዘር	ሸራሮ
79	ገ/ዝሄር ወዲ ማዘር	ሸራሮ
80	ገ/ዝሄር ገባር	ሸራሮ ዝባን ገደና
81	ገብረገርግስ ናይ መጀመርታ ወያናይ	ሸመልባ ደደቢት
82	በርሀ ካሕሳይ	ሸረ
83	ታፈረ	ዓዲ ሃገራይ
84	ጃዕፊር	ሸረ
85	ሸበሺ ወለገብርኤል	ዓዲ ዳዕሮ
86	ሸራሮፀሃዩ መስፍን	} □□□□ ዓዲ ነብሪኢድ
87	ሚካኤል መስፍን	
88	ዕመር(ፋንታሁን) ከበደ	ዓዲ ዳዕሮ
89	ዓይነታ ገ/ሄር 3 ⁺ ኣሕዋት	ዓዲ ዳዕሮ
90	ንግስቲ ወ/ገብርኤል	ዓዲ ዳዕሮ
91	ብርጭቆ ሊባኖስ	} □□□□ ሸረ ዓዲ ከንቲባይ
92	ኣፈ.ወርቁ ሊባኖስ	

93	ደጀና ወ/ማርያም	አኹሱም
94	ወዲ ዓላ	ዓጋመ
95	ገብሬሱስ	ዛና ደረኸርበ
96	ድርፎ	ውቅሮ ክልተ አውልዓሎ
97	ሙሴ ተኸለ	
98	ዘነበ በላይ	ሸረ ዓዲ ነኻስ አድጊ
99	ክፍሉ	መቸለ
100	ሓጎስ ማንጃስ	መቸለ
101	ዘርኡ በዛብህ	
102	ካሕሳይ በዛብህ	
103	ገሰሰው አየለ	ሸረ
104	ሻንበል ወለንኪኤል	ዓጋመ ዲማ ማርዋ
105	መሪር ደበሳይ ወ/ሳሚኤል	ሸረ
106	ፀሃዩ ካሕሳይ(አረፋይነ)	ሸረ
107	ወዲ ካድራይ	ሸረ
108	ኩሕለን	ሸረ
109	ሕሪቲ ንልቀሺ	ዓድዋ
110	ንግስቲ ዓጋመ	ዓዲ ግራት
111	አንበሳው ካሳ	ክልተአውላዕሎ

112	ኮርያ ዓብዱ	ሸረ
113	መኮንን ኣብርሃ	ወልቃይት ሱዳን ዝተሰወአ
114	ዓንተር	ሸረ
115	አፅብሃ	ዓድዋ
116	ታደለ ቸንቶ	ተንቤን
117	ሰመረ ቸንቶ	መቐለ
118	አልአሚን (የውሃላ ሸት ገ/መድሀን)	አኹሱም
119	ልእልቲ	መቐለ
120	ታንኪ ዕዳጋ ዓርቢ	ዕዳጋ ዓርቢ
121	ገ/ዝሄር ፋርማሲ	ዕዳጋ ዓርቢ
122	ደምሳስ	እንድርታ ደብሪ
123	ደምስስ	አንከረ በረኻ
124	ዘውዱ ገብረ	ዓድዋ
125	ፍፁም ኣብርሃ ዓዱ	ዓድዋ
126	መምህር ሙሉ	ዓድዋ
127	ረመሀይ ቀስቕስ	ግጅት
128	መርዓዊ	አኹሱም
129	ሮምሃይ ቀስቕስ	ግጅት

130	ካብ ስራዲት ዘስላሰን	መቐለ

ካልኦትን ከ ሪኢኻ ዶ ነይርካ፡፡

አቶ ሃይላይ አይተ ስዩምን ቤተሰቦምን አዘባን ክትትርኻ እንተለኻ ነዞም ጎረባብቲ አዘባ ኽ ዘኪርካ ዶ ነይርካ ከም መጠን ሳይካትሪስ?

1. ካብ ዓዲ አሕፊሮም 800
መንእሰይ አብ ሓንቲ መዓልቲ
2. ካብ ሓሓይለ ዕዳጋ ዓርቢ እንባስነይቲ 2400 ብሓንቲ መዓልቲ
3. ካብ ተንቤን 3^ተ ወረዳ 1070 ብሓንቲ
መዓልቲ

ድምር =

4270 ተሰሊፎም

ካብዚአቶም 'ውን እቶም 5% 'ውን ብሂወት የለውን፡፡አነ ዘነፃፅሮ ዘለኹ ምስ ካልኦት ወረዳታት ምስ ባዓል ሳምረ፣ግጅት፣አበርገለ፣ዓዴት፣ናዕዴር፣ዛና ታሕታይን ላዕላይን ቆራሮ፣ታሕታይን ለዕላይን ማይጨው፣ እገላ፣ አሕስኣ፣አስገዶ ፅንብላ፣ታሕተይን ላዕላይን አድያቦ፣ ሰየምቲ አድያቦ ዝተሰለፉ መናእሰይ አይኮነን ዘይፀብፀቡ ዝበል ዘለኹ፡፡ ቁሻት አዘባ 'ውን ካብ 1873 ዓ.ም ንድሕሪት ጠብጠብ

እናበሉ ፀኒሖም ብ1974 ዓ.ም ብዓሰርተታት ዝቐፀሩ መንእሰይ ተሰሊፎም እዮም። ምልሻ ሽግ ወየንቲ 'ውን ምስ ናይ ማእኸላይን ምብራቕን ደቡብን ብሕብረት ብ1976 ዓ.ም ኣብ ግጅት ፣ፋፀ ኣብ ዝብሃል ቦታን ኣብ ምብራቕ ትግራይ ዒንደሎ ኣብ ዝብሃል ቦታን ኣነን ኣቦ ሃይላይ ጅግና ሓድጉ ከበደን ዓሊምናዮም ኢና። ኣዘባ ዝበሃሉ ሰባት ኣብታ ዝነቆጡላ ጊዘ ተጋዲሎም ከም ሃገሮም ፅቡቕ ኣሰተዋፅኦ ነይሩዎም። ከምቲ መንእሰይ ሃይላይ ትብልዎ ዘለኹም ካብታ ስዩም ዝተጋደለላ ዓ.ም ጀሚሮም ፉሉያት ተቓለስቲ ነይሮም። ምባል ግን ነቲ ካሊእ ከም በዓል ዓዲ ኣሕፈሮም ፣ማይ ምሻም፣ፅዳጋ ዓርቢ ካሎኦትን የቐይም እዮ።

✓ ካሊእ እቲ ዝገርምን ዘሕዝንን ግን ንኣይተ ኪሮስ ኣለማዮህ ካብ 1967 ዓ.ም ጀሚሮም ቀንዲ ተዋሳኣይ ኣባል ሀ.ወ.ሓ.ት ነይሮም ኢልኩም ምቕማጥኩም እቲ ዓብይ ሽግርኩም ኣይተ ኪሮስ ካብ ቀደም ጀሚሮም ናይ ኢድዩ መራሒ ምንባሮም ዝፈልጡ ነባራት ተጋደልትን ስድራ ስውኣትን እንታይ ይብልኹም ሓበሬታ ተትእክቡ ብዙሕ ምተማሃርኩም። ሃይላይ እቶም ናይ ሓበሬታ ምንጭኹም ነዚኦም ዶ ይዝክርዎም ይመስልኹም።

- ✓ ካሊእ ይትረፍ ፍልፍል ሓበሬታኹም ነዘም ቀጻሎም ዝኒው ኣይተ ሰዩም ይኹን ካልኣት ምንጭታትኩም ብቐረባ ዝፈልጥዎም ክገክኩዎም ኣይካኣሉን። እዞም ኣስማቶም ዘርዚረዮም ዘለኹ ንኣብነት እምበር ዓስርተታት ኣሻሓት ሰውኣት ፤ ስንኩላት ኣብ ሓደ ንእሽተይ ፅሒፊ ክገከር ኣይካኣልን ንፀሓፊ ፅንዓት ግን ከም መርትዖ ክኸውን ይኸእል እዩ።
- ✓ ሌተናት ጀነራል ጻድቅን ገ/ትንሳኤ ኣብቶም ሓበሬታ ዝሃቡ ሰንጠረዝ ኣትዮም ኣለው ግን ንሸሙ ድዮም ተቐሚጦም ወይስ ሓበሬታ ሂቦም እዮም። ጻድቅን ናይ ሀ.ወ.ሓ.ት ፖለቲካዊ ወታደራዊ ጉዕዞ ይፍለጡ እዮም። ኣብቲ መፅሓፍ ግን 1^ይ ጀነራል እንታይ ሓበሬታ ሂቦም ዝብል የለን። ስለዚ ኣብዙይ ‘ውን ብሩህ ኣይኮነን። ምክንያቱ ጀነራል ጻድቅን ካብቶም ተቐሚጦም ዘለው ምንጭታትኩም ዝሕሽ ፍልጠት ኣለዎም። ኣብ ናተይ እምነት ግን ነዘም ኣቐሚጥኩሞም ዘለኹም ምንጭታት መፅሓፍኩም ተኣማናይነት ንኸህልዎ እቲ መደናገሪ ፅሕፍኩም ንኸይቃላፅ ኢኹም ኣእት ኹሞም እምበር ከምዙይ ዓይነት ሓበሬታ ክቡኹም እዮም ኢል ኣይግምትን።

ዝኸበርኩም መንበብቲ እዞም ኣብ ላዕሊ ተዘርዚሮም ዘለው ካብቶም ብዙሓት መራሕቲ ጀጋኑ እቶም ውሑዳት እዩ ጠቐሰ። ዝተሰውኡ ወታደራውን ፖለቲካውን መራሕትን ተዝዝርዘሩ ንባዕሉ ሓደ ዓብይ መፅሓፍ እዩ ኣይተ ሃይላይ። ናይዞም ኩሎም ጀጋኑ መስዋእቲ ክርኣዮም ኣይካኣለን ንምንታይ ዝብል መንበብቲ ተመራመርሉ።

✓ ካሊእ ፀሓፊ ፅንዓት ዘይሓፍሩ ብዛዕባ ሰበይቲ ኣይተ ስዩም ኣብቲ ‘ውን ቃልሲ ሰበይቲ ጀነራል ዝነበራ ወርቃዊ ታሪኽ ጊሒፎምለን። ዕድለኛ ሰበይቲ።

✓ ብዛዕባ እተን ብኣሻሓት ዝቐፀራ ጀጋኑ ዝተሰወኣን ሕይ ዘለዋን ጀጋኑ ደቂ ኣንስትዮ ንሽሙ ‘ውን ከልዕልዎን ኣይደፍሩን። በቃ ዝሞተ ሞይቱ ዘመናውያን ኢና ዝብሉ መድኅቓይ ኮይንኩም ተሪፍኩም።

✓ ኣይተ ሃይላይ ክሳብ ሕይ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ዘባላሸው መፃሕፍቲ

1. ተራራዎችን ያንቐጠቐጠ ትውልድ ኩሎም ሕታማት ኤርትራዊ ሙርኮኛን ተስፊይ ገ/ኣብ ንፈልጥ ኢና ዝብሉ ብዝሃብዎ ሓበሬታን ብናይ ባዕሉ ኣረኣእያን ዝፀሓፎ ብልሽው መፅሓፍ

2. ጥልመት ትብሃል ብደጉተር ሰለሙን ዕንቋይ ብኣርእስቱ ክርእ ጥልመት ዝብል ቃል መንበብቲ ክሪኡ እንተለው ሰሎምን ዕንቋይ ኣብ መንጎ ሻዓብያን ህ.ወ.ሓ.ትን ዝነበረ ናይ ምጥልላም ሚስጢር ከውዕኡ እዮም ኢሎም ንኸንብቡ ጀሚሮም ናብ ውሽጢ መፅሓፍ ደጉተር ሰሎሙን ኣቲዮም ክፍትሹ እንተለው ናይ ሻዓብያ ጥልመት ትገልፅ ተይኮነትስ ንሻዓብያ ትሸልምን ተሕጉስን መፅሓፍ ኣብ ርእሲ ምዃና ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ዝሸጠት መፅሓፍ እያ።
3. ብኤርትራዊ ሙርክኛ ተስፋይ ገ/ብረኣብ ዮጋዜጠኛው ማስታወሻ ዝብል ኣብ ቀረባ እዋን ብኢንተርኔት ዝበተኖ ናይ ሓሶት መፅሓፍ ብኢሳኢያስ ኣፈ.ወርቂ ድዛይን ዝኾነ ብዕራይ ወለደ ምንም ሓቕነት ዘይብሉ ንህዝቢ ኢትዮጵያ ነንባዕሉ ዘናቐት ዝፀሓፎ ምፅሓፍ።
4. ሕይ ኣይተ ሃይላይ ዕሒፍኩሞ ዘለኹም መፅሓፍ ፍፁም ከላሳይን ሓቕነት ብዘይብሉ ዝተጻጀበ ናይ ህዝቢ ትግራይን ተጋደላይ ህ.ወ.ሓ.ትን ጅግንነታዊ ታሪኽ ስሪሒቱ ንኸልኦት ዝሸለመን ንኣንቲ ቁሽት ዝጻጀበ ታሪኽ ህዝብን ተጋደልትን ዘህስስ መፅሓፍ እዩ። ናይ ኣይተ ሃይላይ ዕንግት መፅሓፍኩም ሓቀኛ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ኢልኩም

ዕህጻኑም ፡፡ መንበብቲ ድማ ሓሶት እዩ ንብለኩም
አሎና፡፡ ሓቂ እዩ ትብሉና እንተኾይንኹም ናይ መን?
12 ናይ ትእምት ትካላትን 10 ናይ መንግስቲ ትካላትን
መሕተሚ ገንዘብ ስለዝሃቡኹም ዱባይ ከይዱ ተሃቲሙ
ብኢትዮጵያ አየር መንገድ ብነፃ ስለዝተጎፃፀዘ አብ
ሻራተን ሆቴል ስለዝትመረቐ አይተ ስዩም
መስፍን፣ደጉተር ሰሎሙን፣ ዕንቋይ ፣ አይተ እያሱ በርሀ
ስለዘድነቑዎ አብ ሚሊንዮም አዳራሽ 6000 ካብ ህ.ወ.ሓ.ት
ዝተባረሩን ጡረታ ዝወፁን ብአይተ እያሱ በርሀ
ስለተፋለጠ፡፡ ንውሉድ ወለዶ ዝሓልፍ መፅሓፍ
ንደቕኹም ግዝኡ ኢሎም ስለዝአወጁ ሓቐኛ ታሪኽ ናይ
ህ.ወ.ሓ.ት ታሪኽ ክኸውን ከመይ ጌሩ እዩ፡፡ ናይ መቐለ
ዩንቨርስቲ ናይዘዩ ዘበን ምስላዊ አባላት ህ.ወ.ሓ.ት ብዝኾኑ
አይተ ፀጋይ በርሀ ዝኸፈትዎ መድረኽ አይተ ስዩም
መስፍንን አይተ አባዲ ዘሞን ዲኮር ዝተሃረብሉ መድረኽ
አይተ ሃይላይ ሓድጉ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ብምክላስኩም
ዝተሸለምኩምሉ ስለዝነኾ ሓቐኛ ታሪኽ ክኾን ይኸእል?
ፈፂሙ አይኾንን ሓቐኛ ታሪኽ ክኸውን እንተኾይኑ
ንስሪሒት ህ.ወ.ሓ.ትን ታሪኽ ህዝብታት ዝፈልጡ ብዙሓት
ወታደራዊ መራሕቲ ፣ ፖለቲካዊ መራሕቲ ፣ ናይ ክፍለ

ህዝቢ ሓለፍቲ፣ ናይ ከራቢት ሓለፍቲን ፣ምልሻ መራሕቲ ፣ናይ ዝተፈላለዩ ክፍልታት ህ.ወ.ሓ.ት መራሕቲ፣ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ስራሕተኛታት ፣ወየንቲ፣ሽግ ወየንቲ ዓበይቲ ዓዲ (ነቲ ሓቀኛ ታሪኽ)ዝፈልጡ ኣብቲ ምፅሓፊ ኢዶም ሓዊሶም ተዝግሓፍ ኣይተ ሃይላይ ነቲ ታሪኽ ህዝብታት ክትክልሱ ዕድል ኣይምረኽቡኩምን ነይርኩም።

ቀብካለእ ገፅ ግን መንበብትኹም ከምዝበልዎ ሃይላይ ታሪኽ ከመይ ከምዝፀሓፍን እቲ ሓቐኛ ታሪኽ ኣበይ ከምዝርከብ ጠፊኡዎ ኣይኮነን። እቲ ዋና ፀገም ፡-

1. እቲ ታሪኽ ዝተፃሓፈሎም ሰባት ብኸመይ ከምዝፀሓፍ ንመን ገፅ ባህርያት ክገብር ከምዘለዎ ተሓሲቡሉ ብዓበይቲ ኣማኸርቲ ድሃይን ዝወፀሉ እቲ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ንሓደ (ንክልተ) ሰብ ክወሃብ ስለተደለዩ እዩ ዝብሉ ወገናት ኣለው።
2. መንእሰይ ሃይላይ 'ውን ምስቶም ታሪኹም ናቶምን ኣይናቶምን እናሓናፊፁ ተፃሒፍሎም ዘለው ብዘለዎም ቅርበት ነዚ መፅሓፍ እዙይ ዝኸለሰ ከሊሱ እንተፂሒፉ ጥቕሚ ክረክብ ከምዝኸእል ሓያላት ኣማኸርቲ ከምዝረኸቡ ብፍላይ ድማ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ልሳን ዝኾነ ኣሰናዳእቲ ወይን ጋዜጣ ባዕሉ መንእሰይ ሃይላይ ብዘማኸርዎ

አማክርቱ የማክርዎ ከምዝነበሩ በዓሉ ሓቢርዎ ከምዘሎን አዩ ዝፍለጥ። ስለዝኾነ መንእሰይ ሃይላይ ፅንዓት መፅሓፍ እንትፅሕፍ እንተሎ አይተ ስዩም መስፍንን ቤተሰቦምን ገለ ውልቅ መራሕቲ ህ.ወ.ሓ.ት ሸደን ኮይኖም ንክወፁ ብምግባርም ናይ ለብዘበን ናይ ክለሳ በሊሕ ኮይኖም ተመዘዞም አለው።

✓ ፀሓፊ ፅንዓት ሃይላይ ሓድጉ ንአይተ ስዩምን አዘባን ገፀባህርያት ወሲዶም? ብወገነይ ካብ ዝተጻዘበኩዎ እቲ ተበገስ ናይ አይተ ሃይላይ አይኮነን። ንቐድም ክብል ናይ ህ.ወ.ሓ.ት መራሕቲ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ክፀሓፍ እንተኾይኑ ብህ.ወ.ሓ.ት ጥራሕ እዩ ኢሎም ወ/ሮ ነፃነት አስፋው፤ አይተ ተወለ ወለማርያም፤ አይተ አለምሰገድ ገ/አምላኽ፤ ደጉተር ገብርኣብ ባርኖባስ ዝመርሑዎ ግብረ ሓይሊ ተጣይሹ ሓበሬታታት ምእካብ ጀሚሮም ነይሮም። እቲ ሓበሬታ ነዞም ሕይ ኣብ ስልጣን ዘለው መራሕቲ ህ.ወ.ሓ.ት ንቐድሚት ስለዘዩም ፅእ ከይፀሓፊ ደው ተፈጠሩ ነይሩ። ድሕሪኡ 'ውን መሪሕነት ህ.ወ.ሓ.ት ስለተሰናጠቐ እቲ ቆይሙ ዝነበረ ግብረ ሓይሊ ጨሪሱ ፈሪሱ። ድሕሪኡ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት አመፃፅኣን ውሽጣዊ ኩነታቱን ብዝተፈላለዩ ሰባት ተጋደልቲ ህ.ወ.ሓ.ት

ብውሽጢ ዓዲ ይኹን ብወፃኢ ዝርከቡ ገለሓቕታት ኣውጥም እናበሉ እቲ ሕ/ሰብ ዝፍለጦን፣ዝሓምዮን ዝጥርጥሮን ምፅሓፍ ጀሚሮም። እቲ ሕ/ሰብ ብፍለይ ድማ እቲ ሙሁር ክፍሊ እንታይ ይበሃል ኣሎ እናበለ እዘን ብዛዕባ ህ.ወ.ሓ.ት ዝፀሓፍ ክንጥብጠብ ብጋዜጣ ብመፅሓፍ ዝቐረበ ኣንቢቡ ክሓትት ጀሚሩ ብፍላይ ድማ ከም ጋህድታት ዘበለ መፃሕፍቲ ምስቲ ሃተማ ኣብ ኩሉ ቦታታት ኣብ ኣባተ ቤ/ፅሕፈት እንዳ መስተን ካፌን መዋግዒ ኣጃንዳ ከይነን ምስ ተራ እያ። ነዘን ሓቕታት ንምውቓፅ ወይ ንምህሳስ፣ ኣንፈት ንምቕያር ከም ፅንዓትን ካሎኦትን ንክፀሓፍ ተጌሩ። ምክንያቱም እተን ሓቂ ሒዘን ዝፀሓፉ ዘለዎ መፃሕፍት እቶም ፀሓፍቲ ብኢኮኖሚ ድኹማት ንምፅሓፍ ይኹን ንምህታም ዓቕሚ ዘይብሎም። ነተን ዝፀሓፍ 'ውን ከይፍለጣ ናይ ፊደዮ፣ቴሌቪዥን ጋዘጣ ዕድል ዘይብሎም ጭቁናት ብዙሕ ፀገማት ተፃዊሮም ምስ ተሃተማ ትሕዝቶ እተን መፃሕፍቲ ኣብ ስልጣን ዘለውን ካብ ስልጣን ወፃኢ ዘለውን ዝነበሩን ውልቀ ሰባት ምስቲ ታሪኽ ተኣሳሳሪይነት ስለዘለዎም። ንሓቶም ብምጥቓሶም ከም ዘይሓቕታት ብምርእይ። ንመሓተሚ ሓቲትካ ኣይህቡን እቲ መፃሕፍቲ ንክይሸየጥ

ውሽጢ ውሽጢ የቋሽሽውን ብመራኸብቲ ሓፋሽ ከይቻላሓ ይዕፍንውን ኣብ ምረቕኡን ተዓዲሞም ኣይሕወሱን ግን ድማ ተሻቢኦም የንብብውን። ነተን ሕይ ዘለው ሰብ ስልጣናት ነናቶምን ዘይናቶምን ታሪኽ ዝሸልመኦም ብኹሉ ዓይነት መራኸብቲ ሓፋሽ ንመዓልትታት ንሰሙናት ኣዋርሓት እንትቃላሕን ብገንዘብ እንትትመን ብኣማኢት ኣሻሓት ዝውድእ ምፍላጥ እዩ ዝግበረለን።

✓ ብኻለእ ገፅ ትምህርቲ ቢሮ ክልል ትግራይ ንትግርኛ ፀሓፍቲ መተባብዒ ካብ ሬዲኤት ወሃብቲ ብዙሕ ገንዘብ ተዋሂቡዎም ኣብ ክንዲ ናይ ኹሎም ፀሓፍቲ ብውድድር ግልፂ ብዝኾነ ውድድር ኣብ ክንዲ ምግዛእ እቲ ግዚኢት ውሽጢ ውሽጢ ወዲኦምዎ። ብዛዕባ እዙ ኣድልዎ ብዙሕ ንምባል ይክኣል እዩ። ግን ኣብዙይ ይኣክሎሞ። እቲ ዋና ኣጀንዳ እዙ ኩሉ ሕጅምጅም ንምንታይ እዩ ዝብል ሕቶ ግን?

1. ብዙሕ መሕተሚ ገንዘብ ብፍሉጣት ትካላት ስለዝተዋህቦም
2. ድባይ ከይዱ ስለዝተሃተመ
3. ኣብ ሻራቶን ስለዝተመረቐ

4. ሰብ ስልጣናት አብቲ ምረቃ ተረኪቦም መደረ ብምስምዖምን ዘይናቶም ታሪኽ ስለዝተገሓፈሎምን
5. ገለ ሰባት ናይቶም ታሪኽ ዝፀሓፈሎም ዘለው ናይ ነዊሕ ጊዜ ናይ ምጉጅጃል ደገፍቲ ስለዝመደሩ ፕሮተኮል ዝሓዘ መፅሓፍ ተባሂሉ አብቲ ሙሁር ክፍሊ ተፈላጥነት ረኺቡ ክበሃል ብበዓል ዶክተር ሰሎምን፣ ጉዳይ ሚንስተር ብበዓል ክስቶ ዝተገምገሙ ብመቐለ ዩንቨርሲቲ ፓኔል ሪኢቶ ዝተወሃበሉን ነቲ ፀሓፊ ብመቐለ ዩንቨርሲቲ ነፃ ናይ ትምህርት ሸልማት ዝተወሃቦ ብድምዒ ወያነ ብኤፍ ኤም ሬድዮ መቐለ፣ብኢዚአ ኢቲቪ ወዘተ ሸፋን ተሞሃብዎም ዓብይ ዝና ዘትረፈ ሓሶት ደጋጊምካ እንተተሃሪብካዮ ሓቂ ይኸውን እዩ ከም ዝበሃል ነቲ ሓሶት ብምሸፋን ክብሪ ንምርካብ ዝተፀሓፈ መደናገሪ መፅሓፍ እዩ።

ንምንታይ ፅንዓት ብሰብ ስልጣናት ህ.ወ.ሓ.ት ተፈትዖ

1. ትሕዝቶ ፅንዓት ትበሃል መፅሓፍ አብ 17 ዓ.ም ቃልሲ ህ.ወ.ሓ.ት ዝነበረ መሪር ተጋድሎን አብቲ መሪር ተጋድሎ ዝተኸፈሉ መስዋእቲ መሪር ስለዝነበሩ ህ.ወ.ሓ.ት ዝተኸተሎ ናይ ቃልሲ አንፈትን ዘጋጥምዎ ዝነበሩ ፀገማት አፈታትሓ ጎንፅን ምስ አብ ኢትዮጵያ ዝነበሩ ፖለቲካዊ ፓርቲታት ዝነበሮ ጎንፂ አተአላልያ ብፍላይ ድማ

ሀ.ወ.ሓ.ት አብ ናይ ሃገር ሉኦላዊነት ዝነበሮ መርገጺታት ሀ.ወ.ሓ.ት አብ ውሽጡ ዝነበሩ ጎንዕታት ኣተኣላልይኡን ዝኸተሎ ዝነበረ ናይ ኣይልታት ኣሰላልፋን ዝገልፅ ታሪኻት ብግዱሳት ውልቀ ሰባት ዝተፀሓፉ ካብ ሀ.ወ.ሓ.ት ቁፅፅር ወፃኢ ብዝኾነ ናብ መንበብቲ በጺሖም ሕቶታት ከልዕሉ ስለዝጀመሩ ነዚኣቶም ከህስስ ዝኸእል ከላሲ መፅሓፍ ምፅሓፍ ግድን ስለዝኾነ ነዞም ኣብዚ እዋን እዚ ዝንሄዉ መራሕቲ ቡዙሕጉስ ስለዝተፀሓፉ እዩ።

ንምንታይ ጥልመትን ፅንዓትን ናይ ሀ.ወ.ሓ.ት ታሪኽ ንምፅሓፍ ከም መበገሲ ተወሲደን ታሪኽ ሀ.ወ.ሓ.ት ብመቐለ ዩንቨርስቲ ምርምርን ፅንዓትን ንኸፀሓፍ 43.000.000 (አርባን ሰለስተን ሚሊዮን) ባጀት ፀደቐለ።

1. ክልቲኡን መፅሓፍቲ ንታሪኽ ሀ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ነቲ ሓቂ ቀቢረን ከሊሰንን ስለተፀሓፉ።
2. ክልቲኡን መፅሓፍቲ ብፅቡቕ ናይ ትግርኛ ጃንጃታት ተፀሓፉን መደናገርትን ኣብ መድረኽ ብዝርአዩ ሰባት ብናይ ሓቅነት ዝጎደሎ ናእዳ ስለተገጀበ።
3. ክብርን ፅዳጋን ንክረኸቡ መራኽብቲ ሓፋሽ ድጋፍ ስለዝሃበ እምበኣርክስ ውሽጣዊ ትሕዝትኡ ባደ እዩ።

ናይ ፅንዓት መፅሓፍ ፍልፍልሓበሬታ በዓል መን

እዮም?

1. ህዝብን ወየንትን ደደቢት ብቐፅሪ ቡዙሓት ስለዝኾኑ ይብሉ መንእሰይ ሃይላይ እቲ ሓቂ ግን እቶም ሕይ ኣብ ደደቢት ዘለዉ ሓረስቶት ድሕሪ 1983 ዓ.ም ደደቢት ወሪዶም ዝሰፈሩ እዮም። እቶም ካብ ቀደም ጀሚሮም ከባቢ ኣስገደ ዝነበሩ ንህ.ወ.ሓት ዝፈልጡ ዘዕበዩን ውሑዳት እዮም ምኽንያቱ እዩ እምበር ክሕተቱ ስለዘይደልዩ ነቲ ሓቂ ስለዘሓሉፉን እዩ።
2. ህዝብን ወየንትን ላዕላይ ኣድያቡ ብቐፅሪ ቡዙሓት ስለዝኾኑ ፀሓፊ ፅንዓት ተሰማ ስዩም፣ ታደሰ ገብሩ፣ ሃለቃ ገ/ኣምላክን እኳ ኣይምኣኸሉኹምን። ኣብዚ ‘ውን ከምቲ ናይ ደደቢት እናሸፈጥኩም ኢኹም
3. ወየንቲ ታሕታይ ኣድያቦ ህዝብ ወየንቲ ኢሮፕ ‘ውን ብቐፅሪ ቡዙሓት ስለዝኾኑ ትብሉ እዚ ‘ውን ሸፈጥ እዩ። ንምንታይ እንተወሓደ ኣብ ኩሉ ከባቢ 3-5 ሰብ መቐመጥኩም ኣነ ዝብሎ ዘለኹ ነዞም ገባራት ፍልፍል ሓበሬታ በዓል መን ምኃኖም በዚሓምኒ ኢኩም ትብሉና ዘለኩም ናይቲ መፅሓፍ ኣቀራርፃ ብገባር ዝተረኸበ

መፅሐፍ አይኮነን ንኸይትሕመዩ ዘቐመጥኩምዎ
ምንጭታት ካልኦት ስለዝኾንኩም እዩ።

4. ሚንስቴር ወፃኢ ጉዳይ ስዩም መስፍን አይተ ስብሓት ነጋን ትብሉ ኣለኹም ኣብቲ መፅሐፍ ዝተሰነደ እዩናይ ምኻኑ ኣይሕብርን እዞም ሰባት እዚኦም ‘ውን ንኸብሪ መፅሐፍኩም ዝተቐመጡ እምበር እቲ ንሶም ዝፈልጥዎ ኣነ ዝፈልጦን ኣብ መፅሐፍኩም የለን ወይ ተኸሊሱ እዩ።

5. ኣብተው ታክለ (ሃ/ምክኤል ታክለ) ዝሃብክሞ ሓበሬታ ብ 1999 ዓ.ም.ሓሚሙ ናብ መቐለ መጊኡ አይተ ኣስገደ ንአይተ ኣባዲ ዞሞ ንኸሕክምዎ ሓቲቱ ንመከላክያ ሚንስቴር ሰሜን እዝ ኮኔሬል ዓንዶም ነገሮም ክ/ዓንዶም ብምእባዮም አይተ ኣስገደ ንመቐለ ሆስፒታል ብገንዘቦም ብዶክተር ኪዳነ እስጢፋኖስ በዓል ኢሊኒ ኣስመላሽ ዘላተን ስቢል ተጋደልትን ሓኻይምን ተሓባቢሮም ኣሓኪሞምዎም አቲ ዝገርም ግን ድምጺ ወያነ ሃይላይ ዘለዎም ወይን ጋዜጣ ኣብቲ ኣባቴ ኣብተው ናብ ዝደቅስሉ ሓቲቶምን ምዝራብ ዘይኸእሉ ስለዝነበሩ ዝኣክል ሓበሬታ ኣይረኸቡን ስለዚህ መንእሰይ ሃይላይ ንሸሙ ኢኹም ናይ ኣብተው ሓበሬታ ኣቐሚጥኩም እምበር ካብ ጋህዲታት ዝወስድኩም

መጥቀሱ እየ፡፡ አብዚ 'ውን ንሽመ ኢኹም
አቐሚጥኩምዎም፡፡

6. አይተ ኪሮስ አለማዮህ ብዛዕባ ህ.ወ.ሓ.ት ሓበሬታ ክህቡ
አይኸእሉን ክህቡ እንተኸይኖም ብዛዕባ ኢዱ እዮም
መራሒ ኢዱ ስለዝነበሩ
7. ሌተናል ጀነራል ሰዓረ ሞኮነን እውን ብዛዕባ ህ.ወ.ሓ.ት
ብዕምቆትን ብስፍሓትን ፍልጠት አለዎ አብዚ መፅሓፍ
ግን ጀ/ሰዓረ ዝሰርሖም ዝፈልጦም አብ ተግባር ዝነበረሎም
ዘንፀባርቹ ነጥብታት አይረአኹን ምኸንያቱ ጀ/ሰዓረ
ብህፃኑ ጀሚሩ አብቲ ቃልሲ ዝተፈፀመ ኩሎም አብ
ትግራይ ኤርትራ ይፈልጥ፡፡ አብቲ መከራ ወሳኒ
አስተዋፅኦ ስለዝነበሮ አብ ኤርትራ ዝተኸፈለ መስዋእቲ
ብዕምቆት አይተገለፀን
8. አይተ ዘርአይ አስገዶም አይተ ሙሉጌታ አለምሰገድ
አብ ህ.ወ.ሓ.ት ዝነበረ አብ 1968 ዓ.ም ዝነበረ ኩነታት
ዝርዝር ጉዕዞ ይፈልጡ እዮም ግን ድማ አበዮናይ ሓበሬታ
እዮም ሂሰም፡፡ እዚ መፅሓፍ ቡዙሕ ሓሰት አለዎ
ክድንቁር እምበር ክነቅፍ አይረአይን አይተ አዲሱ አለዎ
ባሌማ አይተ የማነ ኪዳነ ዋላኳ አብቲ ውድብ ንነዊሕ ግዜ
ይፅንሑ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ኩነታት ቡዙሓት ፅቡቓት

ሕማቃት ፍፃሜታት ይፈልጡ ንዝኾነ መደናቕቲ እምበር ነቲ መፅሓፍ ደፊሮም ይናቕፉ እዮም ዝብል እምነት የብለይን። ፍስሃ ኣፈወርቂ ፣ሃይለ ኪሮስ ገሰሰው ካብ በዓል የማነ ኪዳነ ዝተፈለየ ባህሪ የብሎምን።

9. ኣምባሳደር ተወለ ዓጋመ ወ/ሮ ሮማን ገ/ስላሴ ኣይተ ፀጋይ ጠማለው ‘ውን ዝበዝሕ ግዜ ሱዳን ስለዝነበረ ናይ ውሽጢ ሓበሬታ የብሎምን ፀጋይ ጠማለው ዝተወሰነ ግዜ 05 ኮይኖም ኣብ ከባቢ ማይቅነጣል ነይሮም ድሕሪኡ ኣብተን ናይ ሱዳን ተኣመንቲ ጉጅለታት እዮም ነይሮም ብዛዕባ ካብ ኣኹሱም ዝተታሓዙ ራሽያውያን ፀጋይ ጠማለው ፅቡቕ ሓበሬታ ክህልዎ ይኸእል ግን ሙሉእ ኣይኮነን።

10. ዶክተር ዕንቃይ ብዛዕባ ኣብ ለንደን ዝነበረ ይፈልጡ እዮም። ብዛዕባ ኣብ ውሽጢ ዓዲ ዝተገበረ ኩሉ ግን ዝፈልጥዎ ነገር የለን ዝፀሓፍዎ መፅሓፍ ‘ውን ካብ ወይን ጋዜጣ መፅሄት ቕንጥብጥብ ኣኻኺቦም እዮም።

11. ጥላሁን ታረቀ፣ለምለም ንል ሔርጮ፣ኣለምሰገድ ወረታ ብዛዕባ ቃልሲ ህ.ወ.ሓ.ት ካብ 1970 ዓ.ም ናብዘይ ዘሎ ጊዜ ብዕምቆት ይፈልጡ እዮም። ብፍላይ ግን ኣለምሰገድ ወረታ ብዛዕባ ዓዲ ኣሕፈሮም ሓኣይለን ከባቢኣን ይፈልጥ እዩ። ብዛዕባ ኣዘባ ብዕምቆት ይፈልጥ እዩ። ግን ናይ

ዓዲ አሕፈሮም፣ሓሓይለ፣ማይ ምሻም ወዘተ ታሪኽ አብዚ መፅሓፍ አይተኻተተን። ሰለዚ ናይ አለም ሰገደ ሓበሬታ ክህቦ ይኸእል ኔሩ ዝብሎ አብዚ መፅሓፍ እዚ አይራእኻዎን።

አብቲ ናይ ሓበሬታ ምንጨ ተቐሚጦም ዘለዉ አብዚ ፅሑፍ እዚ አይቐመጥኩምዎም ምኸንያቲ መንእሰይ ሃይላይ ገሊኦም ንኸይሕመዩ ድማ ሕይ ንዘለዉ አሕልቆም ንምሕንሰ እዩ።

12. ምስ አይተ ገ/መስቀል ዝብል ዘረባ ዘይመስል እዩ። ምኸንያቲም ገ/መስቀል አብዚ መፅሓፍ እዚ ቃሉ ይህብ እዩ ዝብል እምነት የብለይን ገ/መስቀል ሃይሉ ሓቂ ስለዘሓልፍ አብዚ ሓበሬታ ክህብ አይኸአለን። ካልአይ ገ/መስቀል ካብ ዝመውት ቡዙሕ ዓመታት ጌሩ እዩ።

13. ምስ አይተ አማረ ተሻለ፣ አይተ አሰፋ ማሞ ዝገበርኩምዎ ወግዲ ብዝምልከት ክልቲኦም ሰባት ንህ.ወ.ሓ.ት አሰራርሕኡን ውሽጣዊ ትሕዝትኡ ናይ ህዝቢ ትግራይ ታሪኽ አፀቢቕም ይፍልጡ እዮም። በዓል አማረ ተሻለ ፣አሰፋ ማሞ ዝፈልጥዎም አብዚ መፅሓፍ እዚ ናታቶም ፍልፍል ሓበሬታ ምዃኑ ዝገልፅ አይረአኹን። መንእሰይ ሃይላይ ንመፅሓፍኩም ክብሪ መዐጀቢ ኢኹም

ተጠቅምኩምሉ እምበር አማረ ተሻለ ዝፈልጦ ታሪኽ ብጣዕሚ ቡዙሕን ባዕሉን ብዖቱን ዝሰርሕዎ ይፈልጥ። አሰፋ ማሞ 'ውን ከምኡ።

14. ብርሃነ አባዲ ካብ አግኣዚ ኦፕሬሽን 1978 ዓ.ም ክሳብ ሕይ አብ ዝነበሩላ ድወት ወይን ጋዜጣ ኮይኖም ዝፈልጥዎ ሓቅታት ይፈልጡ እዮም። ካሊእ ግን ዝፈልጥዎ የለን። ግን ባዕሎም ዝፀሓፍዎ አግኣዚ ኦፕሬሽን ዝብል መፅሓፍ ፅንዓት 'ውን ተመሳሳሊ ናይ ታሪኽ ምፍላስ ስለዘለዎ ዝኾነ ሓበሬታ ክህቡ ዝግገቶም የለን።

15. ባሻይ ወረደ ተስፋይ ኣቦ ጀነራል ታደሰ ወረደ ዝተገበረ ዝብል ኣነ ከምዝመስለኒ ባሻይ ወረደ ብዛዕባ ወደም ታሪኽ ሓበሬታ ክህቡ ይኸእሉ እዮም። ብዛዕባ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ግን ዝፈልጥዎ ነገር የብሎምን። መንእሰይ ሃይላይ ንባሻይ ወረደ ንክዕጅብዎ ዘሰልፎም ዘሎ ምኽንያቱ ኣይረድኣንን።

16. ተስፋይ ወ/ንስኣ ወንበዴ ሰብኣይ ሓፍቶም ንኣይተ ስዩም መስፍን እዮም። ተስፋይ ወንበዴ ፅቡቕ ኣባልን ደሓር 'ውን ፅቡቕ ተጋዳላይ ውፋይ ከቢድ ሕማም እናሃለወ ብዘይካ ፃባ ካሊእ እኸለ ተይበልዑ ክሳብ ሕይ ዝተጋደሉ

እዮም። እቲ መንእሰይ ሃይላይ አቐሚጥሎም ዘለዉ ታሪኽ ግን ዝተጋነነ ብዕራይ ወለደ እዩ።

17. ወየንቲ ኣዘባን ህዝባን ንዝብል ድሕሪ 1974 ዓ.ም ህዝቢ ኣዘባን ወየንትን እኹል ሓበሬታ ክህቡ ይኸእሉ እዮም። መንእሰይ ሃይላይ ብዛዕባ ህዝቢ ኣዘባን ወየንትን ፅሒፎም ዘለዉ ታሪኽ ዝተጋነነ እዩ። እዚ እንትብል እንተለኹ ህዝቢ ኣዘባ ተቐላሳይ ኣይነበረን ማለት ኣይኮነን እቲ ተሳትፍኡ ግን ናይ ካልኦት ከባቢ ንግደፎ ክንዲ እቶም ኣብ ከባቢ ኣዘባ ዘለዉ ህዝብታት ወየንቲ ዓዲ ኣሕፈሮም ሓሓይለ ወረዳ ዕዳጋ ዓርቢ ብፍላይ ማይምሻም ግን ኣይኮነን ስለዚ ኾይኑ ድማ እዩ ዝቃወም ዘለኹ።

ነዚ መፅሓፍ እዙይ ፍልፍል ሓበሬታ ዝሃቡ መተሓሳሰቢ

አንቱም ፅንዓት መፅሓፍ አስማትኩም ተዘርዚሩ ዘሎ ፀሓፊ ፅንዓት ሃይላይሓድጉ ነዚ መፅሓፍ እዚ ንክፅሕፍ ፍልፍል ሓበሬታ ዝሃቡኒ ኢሉ አቐሚጥኩም ዘሎ። እቲ ተቐሚጡ ተፃሒፉ ዘሎ ታሪኽ ብትኽክል ካባ ካትኩም ዝወፀን ዝተወሃበ እንተ ኾይኑ እዚ ኩሉ 17 ዓመት ሙሉ እ ዝተለሓሐፍናሉ ቃልስን ናይ ተጋዳላይ ህዝብን ጅግንነታዊ ስርሒት ብሃይላይ ሸም ተኸለሱን ተዓይኑን ተገቢቱን ንክፀሓፍ ብሚኢቲ ሸሕ ዝ ቐፀር ተጋዳላይ ምላሽ ሸግ

ወያናይ ህዝቢ ዝተሰወአሉ ቆሲሉ ኣካሉ ዝነደለን ብሽም ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ንኸባላሹ ሓቂ ናትኩም ሓበሬታ እንተኾይኑ ነቲ ታሪኽ ኣብ ምኽላስ ወሳኒ ኣስተዋዕኦ ኣለኹም ማለት እዩ ይትሬፍዶ ተጋደልቲ ኣብቲ ኩነታት ዝነበሩ ኣብቲ ባይታ ቃልሲ ዘይነበሩ ህዝብታት መንኣሰያት ከይተረፈ ነቲ ጉዕዞ ቃልሲ ህ.ወ.ሓ.ት ብዝተፈላለዩ መንገዲ ፈሊጦም ስለዝፀሐ ይሓምዩኹም ኣለዉ ምሕማይ ጥራሕ ተይኮነስ ፅልኣት 'ውን ኣሎ።

ኣብ ፅንዓት ተፃሒፉ ዘሎን ናይ ቡዙሓት ሰብ ታሪኽ ስሒት ተገቢቲ ዘሎን ንስኹም ዘይሃብ ኹም ፍልፍል ሓበሬታ ተጠቂሙ ከሊስዎ እንተኾይኑ ዘበኑ ዘበን ቴክኖሎጂ እዩ ነቲ ዝተፀሓፈ ታሪኽ ዘፍርስ መፅሓፍ ፀሓፊ እንተዘይኮነ ነዚ መፅሓፍ እዚ ሱቕ ኢልኩም ተቐቢልኩም እንተሓሊፍኩም ብትኸክል ኣብቲ መፅሓፍ ምኽላስ ተሳትፎ ኢኹም ኩሉ ነቲ ሓቀኛ ታሪኽ ዝፈልጥ ከቃልዕኩም እዩ።

ኣንቱም ኣብ መላእ ሃገርና ዕለታዊ ናብራኹም ንምንዳይ ተበታቲኑኩም ናብራኹም ትደፍኡ ዘለኹም ከምኡ 'ውን ኣብዚ ሃገር ኣብ ዝተፈላለዩ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ስራሕቲ እናሰራሕኹም ትነብሩ ዘለኹም ብፍላይ ድማ ኣብ ከተማታት ትግራይን ገጠራት ትነብሩ

ዘለኹም ተጋደልቲ፣ወየንቲ ሽግ ወየንቲን ዝነበርኩም ከምኡ
‘ውን ኣብቲ ቃልሲ ብኣካል ተሳትፎ ዝነበረኩም ህዝብታት
ብሙልኣኹም ኣብዚ ግዜ ዘለኹም መናኣሰይ ዝስራሕኩም
ታሪኽ ናይ ባዕልኹም ናይ ሰውኣት ብዎትኩም ኣቦታትኩምን
እኖታትኩምን ኣሕዋትኩምን ጅግንነታዊ ስሪሒት ታሪኹም
ከም በዓል መንኣሰይ ሃይላይ ዝበሉ ፀሓፍቲ ታሪኽ ፀሓፍቲ
ኢና ዝብሉን እናተኸለሰን እናገበተን እናተዓየንን ስለዝኾነ
በዞም ተፈጢሮም ዘለዉ ዓየንቲ ድሕሪ ሕይ ዝፍጠሩ ዓየንትን
ከይሰረቓኹም ኩልኻ በቢዘለኻዮ እታ ዝራእኻያ ትፈልግ ኣብ
ተግባር ‘ውን ዝነበርካላ ባዕልኻ ወይ በቢኸባቢኻ ንዘለዉ ናይ
ታሪኽ ፀሓፍትን ፖለቲካዊ ሳይንስ ተመራመርትን እናሃብካ
ታሪካ ኣፅሕፋ ኩላትና ዝተቐለሰናሉ ታሪኽን ታሪኽ ህዝቢ
ትግራይን ተጋደልትን ካብ መብረሰቲ (ገልበጥቲ) ታሪኽ
ነድሕኖ ንቃለሶም ካኣ፡፡

ኣንቲም ንግዜያዊ ኢኮኒሚያዊ ረብሓ ኢልኩምን ንርካሽ
ተፈታዊነት ኢልኩም ሸንዳሕዳሕ እናበልኩም ታሪኽ
ህዝብታት ተበላሽዉ ዘለኹም ኣደብ ግበሩ እቲ ታሪኽ
ዝሰርሕ ህዝቢ ኣሎ እዩ፡፡ ኣይሃለቐን ኣብ ወለዱ
ኣሕሊፍዎ፡፡

መጠቓለሊ

1. ትሕዝቶ ፅንፍት መፅሓፍ ውድብ ህ.ወ.ሓ.ት ካብ ትፍጠር ክሳብ ሕይ ኣይተ ስዮም መስፍን ቤተሰቦምን ኣይተ መለስ ዘይናዊ ብኩሉ መልክዕ ክልቲኦም መሪሐሞ ከምዝመፁን ከምዘለውን ጌሮም ዘይናቶም ታሪኽ ዝሸልም እዩ።
2. ናይ ቡዙሓት ጀጋኑ ታሪኽ ቀቢሩ ንዘይምልከቶም ሰብ ስልጣናት ዝሸለመ እዩ።
3. ፅንፍት ዝብሃል መፅሓፍ ዋና ዝተፃሕፈሉ ምኽንያት ኣብዙ ጊዜ እዙይ ሓቀኛ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ት ግልፂ ኮይኖም ምፅሓፍ ተጀሚሮም ስለዘለው እዚ ሓቂ እዙይ ድማ ንገሊኦም ወገናት ስለዘይሕጉሶም ሕቶታት 'ውን ስለዘልዓሉሰ ንፀሓፊ ፅንፍት ብድሕሪት ኮይንካ ከም ሮመር ሰዓት እናመላእኻ ነቶም ዝፀሓፉ ዘለው መፃሕፍቲ ንምስፍር ፕረቶኮሉ ብዝሓዘ ብዝተፈላለዩ መንገዲ ሓፍ ብምባል ነቲ ታሪኽ ኣንፊት ቀይርካ ንህዝቢ ንምድንጋር ዳይቨርሽን ኮነ ኢሉ ዝተፃሓፈ እዩ። ነዚ ዝተኸለሰ መፅሓፍ እዙይ ንክፅሓፍ ብዙሓት ዓጀብቲ ከም ዘለውዎ ድማ ካብቲ ናይ ፅንፍት ትረኻ ንምርዳእ ቀሊል እዩ።
4. ንፅንፍት መፅሓፍ ንምፅሓፍ ኮነ ተባሃሉ ሰብ ተመልሚሉ ብናይ ህ.ወ.ሓ.ት ትካላትን እዙ ናይ ለብዘበን ህ.ወ.ሓ.ት

ኢ.ሀ.ወ.ደ.ግ ዝመርሖን መንግስታዊ መሓውራት ብጣዕሚ ብዙሕ ገንዘብ ብምሕጋዝ ብበዓል ኣይተ እያሱ በርሀ ዓጃቢነት ኣብ ዱባይ ዝተሃተመን ወሲኹም ኣብ ሂልተን ሆቴል ክምረቕ ኣይተ እያሱ በርሀ ብዝመርሖ መድረኽ እናተመርሖ ሚንስትራት ኣምባሳደራት ዝተረኸቡን ዝመደርሉ ዓጃቢ መፅሓፍ ተባሂሉ ነቲ ሓሳት ተኣማናይነት ንክህልዎም ንህዝቢ ንምድንጋር ተቐይሶ ዝተፃሕፈ ከላሲ መፅሓፍ እዩ።

5. ንድሕሪ ሕይ ንዝፀሓፍ መፃሕፍቲ ኣሰር ፅንዓትን ጥልመትን ሓሰውቲ መፃሕፍቲ ተኸቲሎም ንክፅሓፉ ፀቕጢ ዝገብር እዩ።
6. ፅንዓት መፅሓፍ ናይ ኣማኢት ኣሻሓት ተጋደልቲ ህ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ጅግንነታዊ ስሪሒት ታሪኽ ንኣይተ ስዩም መስፍንን ቤተሰቦምን ኣብዚ ለብዘበን ንዘለው ውልቀ ሰብ ስልጣናት ክምኣስቤዛ (ራሻን) ዝ ዝግደለ እዩ።
7. ኣብቲ ቃልሲ ዘይነበሩን ህ.ወ.ሓ.ት ህዝቢ ትግራይን ክሳብ መወዳእታ ጊዜ ዝወግእዎ ንብረቲ ዝወረስዎ ቤተሰብ ኣይተ ስዩም መስፍን ብምኻናም ሰራሕቲ ታሪኽን ጅጋኑን ጌሩ ዘቕረበ ታሪኽ ዝሸጠ መፅሓፍ እዩ።

8. እዙ መፅሓፍ ታሪኽ ህ.ወ.ሓ.ትን ህዝቢ ትግራይን ዝፈልጡ ኩሎም ዘናድድ እዩ።

9. እዚ ንፅንዓት መፅሓፍ ሂቡዮ ዘለኹ ግብረ መልሲ እዙ ብደሽ ገፅ ተፃሒፉ ንግዚኡ እምበር ኣብቲ መፅሓፍ ዝኒሄ ሓሶታት ብ3(4) ጥራዝ መፃሕፍቲ ተፃሒፉ ኣይውደአን ንሎሚ እዙይ ይኣክል እሞ ኣብ ቀፃሊ ብመፅሓፍ መልክዕ ክመፅእ እዩ።

እዙ ፅሑፍ እዙይ ብዌብ ሳይት ክብትኖ ዝተገደድኩሉ ምኽንያቱ ብሰንኪ መሕተሚ ገንዘብ ምስኣን ኣምበር ንፅንዓት መፅሓፍ ፍፁም ሓሶት (ምስሉይ) ምኃኑ ዘቐልፅ ልዕሊ 450 ገፅ ዘለዎ መፅሓፍ ንህትመት ተዳልዩ ኣሎ። ስለዝኾነ እዙ መፅሓፍ እዙይ ንህትመት በቐፀ ናብ መንበብቲ ንክበፅሕ እትደልዩ ግዳሳት ዝኾንኩም ዜጋታት ኣድላይ ድጋፍ ንክትገብሩ ብክብሪ ፃዊዒተይ የቅርብ ኣለኹ ነዚ መፅሓፍ እዙይ ንምሕታም ካብ 60,000 ክሳብ 680,000 ብር ይውድእ

ፀሓፊ ኣስገደ ገ/ስላሴ ወ/ሚካኤል

ኢትዮጵያ ትግራይ

መቐለ

ስልኪ

ቁፅሪ

0344401144

ԳՐԱԶ

0914757242/